Michèle Roberts

KUTSANMAMIŞ AZİZELER

Michèle Roberts

ROMAN

KUTSANMAMIŞ AZİZELER

Türkçesi: Özden Arıkan

İMGE kitabevi

İMGE kitabevi

İMGE kitabevi

Michèle Roberts İngiliz ve Fransız anne babadan doğdu (d. 1949). Romanlarıyla büyük üne kavuştu. Ayrıca *During Mother's Absence* (1993) adıyla yayımlanan bir öykü kitabı da vardır. 1997'de yayımlanan *Impossible Saints* (Kutsanmamış Azizeler) adlı romanı edebiyat çevrelerinde geniş yankılar uyandırmıştır. Aynı zamanda şair olan Roberts'ın 1986-1994 yılları arasında yazdığı şiirler *All the Selves I was: Selected Poems 1986-1994* adıyla kitaplaşmıştır. Roberts'ın yaşamı İngiltere ve Fransa'da geçmektedir. *Evin Kızları* ile *1992 Booker Prize* ödülüne aday gösterilen Michèle Roberts, *WH Smith Literary Award* ödülünü kazanmıştır. Bu ödülü kazananlar arasında Nadine Gordimer, Jean Rhys, Doris Lessing, Derek Walcott, V S. Naipaul gibi yazarlar yer almaktadır.

Roberts'in Eserleri:

- *A Piece of the Night* (Roman, 1978)
  The Visitation (Roman, 1983)
  The Wild Girl (Roman, 1984)
  The Book of Mrs Noah (Roman, 1987)
  In the Red Kitchen (Roman, 1990)
  Psyche and the Hurricane (Şiir, 1991)
  Evin Kızları (Roman, 1992, İmge Kitabevi Yayınları, 1999)
  During Mother's Absence (Öykü, 1993)
  Flesh and Blood (Roman, 1994)
  All the Selves I Was (Şiir, 1995)
  Kutsanmamış Azizeler (Roman, 1997, İmge Kitabevi Yayınları, 2003)
  On Food, Sex and God (İnceleme, 1998)
  Fair Exchange (Roman, 2000)
  The Looking Glass, (Roman, 2000)
  The Mistressclass, (Roman, 2003)
  The Mirror of the Mother (Şiir)

Çevirmen Özden Arıkan 1963, Ankara doğumlu 1985'ten beri çevirmenlik yapıyor.

Arıkan'ın Çevirileri:

- *Nam-ı Diğer Grace* (Margaret Atwood, Oğlak Yayıncılık, 1997)
  Heykeltıraş (Minette Walters, Can Yayınları, 1998)
  Divan (Irvin Yalom, Ayrıntı Yayınları, 1998)
  Portnoy'un Feryadı (Philip Roth, Ayrıntı Yayınları, 1999)
  Yüzbaşı Corelli'nin Mandolini (Louis de Bernières, Sevgi Sanlı ile birlikte, Yapı Kredi Yayınları, 2000)
  Kanlı Oda (Angela Carter, Pınar Savaş ile birlikte, Everest Yayınları, 2001)
  Kutsanmamış Azizeler (Michèle Roberts, İmge Kitabevi Yayınları, 2003)

Michèle Roberts
Impossible Saints
ISBN 975-533-363-0
© Michèle Roberts 1997
© İmge Kitabevi Yayınları, 2003
Tüm hakları saklıdır.
Yayıncı izni olmadan, kısmen de olsa
fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik
yöntemlerle çoğaltılamaz.

1. Baskı: Temmuz 2003

Yayın Yönetmeni
Şebnem Çiler Turan

Düzelti
Alaattin Topçu

Sayfa Düzeni
Leyla Çelik

Kapak
Nurafer Kars

Baskı ve Cilt
Pelin Ofset (312) 418 70 93/94

İmge Kitabevi
Yayıncılık Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Konur Sok. No: 3 Kızılay 06650 Ankara
Tel: (312) 419 46 10 - 419 46 11 • Faks: (312) 425 29 87
İnternet: www.imge.com.tr • E-Posta: imge@imge.com.tr

İmge Dağıtım

Ankara
Konur Sokak No: 43/A Kızılay
Tel: (312) 417 50 95/96 - 418 28 65
Faks: (312) 425 65 32

Istanbul
Mühürdar Cad. No: 80 Kadıköy
Tel: (216) 348 60 58
Faks: (216) 418 26 10

Michèle Roberts

Kutsanmamış Azizeler

Roman

Türkçesi
Özden Arıkan

İMGE
kitabevi

Reg Roberts'a

İçindekiler

Yazarın Notu 9
Altın Ev 11
Josephine'in Hikâyesi 14
Azize Paula'nın Hayatı 29
Josephine'in Hikâyesi 40
Azize Petronilla'nın Hayatı 60
Josephine'in Hikâyesi 69
Azize Thecla'nın Hayatı 86
Josephine'in Hikâyesi 101
Azize Christine'in Hayatı 117
Josephine'in Hikâyesi 129
Azize Agnes'nin Hayatı 142
Josephine'in Hikâyesi 153
Azize Thais'in Hayatı 166
Josephine'in Hikâyesi 178
Azize Dympna'nın Hayatı 200
Josephine'in Hikâyesi 212
Azize Uncumber'in Hayatı 226

Josephine'in Hikâyesi 231
Azize Marin'in Hayatı 240
Josephine'in Hikâyesi 259
Azize Barbara'nın Hayatı 273
Josephine'in Hikâyesi 281
Mısırlı Azize Maria'nın Hayatı 288
Altın Ev 301

Yazarın Notu

Bu romanda, kısmen Avilalı Azize Teresa'nın yazılarından esinlenilmiştir, ancak eser hiçbir şekilde doğrudan onunla ilgili değildir. Adını Josephine olarak belirlediğim karakterim, kesinlikle Teresa değildir. De Voragine'in *Altın Efsane* adlı derlemesinde andığı azizelerin hayatlarından da esinlendim. Azize Marin'in hikâyesine dikkatimi çektiği için Pat Reuben'a teşekkür etmek istiyorum. Beni dünyanın çeşitli bölgelerine davet eden British Council'a teşekkür borçluyum; bu sayede yaptığım seyahatler, romanın çeşitli bölümlerine esin kaynağı olmuştur. Köln'de beni Azize Ursula Kilisesi'ne götürüp oradaki Altın Oda'yı gösteren, ayrıca Azize Dympna'nın hayatı ile Eşek Derisi diye bilinen masal arasındaki benzerliklere dikkatimi çeken Marina Warner'a teşekkür ediyorum. Gillon Aitken ile bütün Aitken & Stone çalışanlarına, ayrıca Lennie Goodings ile Brown, Little'daki herkese teşekkürler. Son olarak da kocam Jim Latter'a, aileme ve bütün dostlarıma teşekkür etmek isterim. Onların bana sundukları sevgi ve teşvik, kelimelerle ifade edilemeyecek kadar büyük önem taşıyor.

Altın Ev

Altın ev, kemiklerin saklandığı yerdi.

Altın oda. Oda içinde bir oda, bölmeleri iç içe açılan bir mücevher kutusu gibi. Altın ev, şehir merkezindeki katedralin devâsâ yan duvarına gömülü bir şapeldi. O duvarın ardında böyle bir şey bulunduğunu bilemezdiniz. Geçidin sonundaki alçak kapıdan yine dışarı çıkıldığını, bunun gün ışığına ve dumanlar arasından ışıltısını gördüğünüz gökyüzüne açılan bir başka çıkış olduğunu sanırdınız. Oysa o soğuk demir sürgüyü kaldırıp da kubbe biçimli kapıyı usulca açtığınızda, sadece iki basamak inmekle içi kemik dolu altın eve varıyordunuz. Dışarı çıkayım derken içeri girmiş, ölü kadınlarla dolu o darmadağın eve adım atmış olurdunuz yani.

Aldatıcı bir yerdi. Dört metrekare, tavanı tonozlu, üst üste yığılmış kadife kaplı sandıkların dayalı olduğu duvarlarıyla ilk bakışta tiyatro salonunu andıran bir yer; altın kaplama çerçevelerin her biri, altın giysiler içinde, altın saçlı güzel bir kadının gövdesini ortaya çıkarırdı. Bir daha

baktınız mı kapaksız, dizi dizi dolaplar çarpardı gözünüze, oymalı ve yaldızlı, raflarında üst üste yığılmış görkemli ahşap oyma heykeller. Meşe, kiraz, ceviz: Hangisini istersenız. Ahşabı oyarak yapılmış saç kıvrımları, incecik tebessümleri, yanaklarına sürülmüş pembe boyalarıyla tahtadan kadın büstleri.

Tutsak edilmiş birer portreymişçesine altın vitrinlerinden bize bakan bu yaldızlı hanımların her birinde bir etiket vardı, bir ad yani: Azize Paula, Azize Barbara, Azize Petronilla, Azize Thecla diye sürüp giden. Birer tarihi ve aile geçmişi olan, kitaplardan bulunup hikâyelerinin doğruluğu araştırılabilecek olan azizeler. Yaptıkları işleri konu edinen altın efsane, altın evin dört duvarı içinde gezinir dururdu. Her bir kadının içinde bir avuç kemik. Her bir altın kız, içinde kutsal yadigârlar bulunan bir küçük kap. Küçücük bir kemik evi. Sofrada tuzluğu salladığınız gibi silkeleyiverseniz, hikâyesi akacak dışarı, bir avuç kemik tozu halinde.

Sıra sıra dizili bu kutsal yadigâr mahfazalarının, ölmüş gitmiş taşbebeklerin yukarısında, bir başka seviyede de adı sanı bilinmeyen, kimliği olmayan kadınların kemikleri sergileniyordu. Bu kemik kırıntılarının kime ait olduğunu kimseler bilmezdi. Bunlar sırf biçim ve görünümlerine göre ayrılıp sınıflandırılmış, sonra şapelin üst üçte ikilik kısmını boydan boya kaplayan bir mozaik haline getirilmişti, ta tavana kadar yükselen, tonozun kemerlerini dolduran bir mozaik. Kare biçimli ahşap çerçevelerden oluşuyordu bu mozaik, her biri, içinde belli bir düzende dizilmiş kemiklerle sımsıkı duran bu çerçevelerin hepsi birden kesinliğe ve tekrara dayalı soyut bir desen oluşturuyordu: Düz çizgiler, rozetler ve mandalalar. Gözünüzün önünde yığınla kaval, kamış ve uyluk kemiği bulunduğunu ancak dönüp bir daha bakınca fark ederdiniz; bir de yer yer dekoratif biçimde oluşturulmuş kurukafa ve çapraz kemiklere,

kemikten yapılma harflerle hiç kimsenin anlamadığı bir dilde yazılmış dualara rastlanırdı.

Isabel, torununu götürmüştü buraya. Bu çatık kaşlı, kara saçlı çocuk, mekânı düzenleyen mimarları yeni yemek tarifleri üretmekle meşgul birer aşçı olarak canlandırdı zihninde; durmadan kemikleri sınıflandırıp düzenleyen, hani kiler dolabına butları yerleştirdiğiniz gibi kimini altın dolaplara koyup kimini de başka amaçlarla kaynatılmak üzere –çorba yapmak için mesela, veya tutkal– bir kenara ayıran bir aşçı. Kuşku yok ki birer sanatçıydı onlar. Kucak dolusu kemikle yere bağdaş kurup oturmuş, tığ işi yapar gibi tek tek kemikleri birleştirmiş, olağanüstü şekillere sokarak bir araya getirmiş, şiir misali konuşturmuşlardı onları. Önceden belirledikleri tasarıma göre oturtmuşlardı kare çerçevelerin içine, sonra da çerçeveleri duvarlara gelişigüzel yerleştirmiş, kemikler düşmesin ve arada bir içeri dalan güvercinler tarafından gagalanmasın diye önlerine ince gözlü altın ağlar germişlerdi.

Kemik resimler sıra sıra diziliydi, öyle ki gözlerinizi yukarıdan aşağı, soldan sağa veya her iki doğrultuda da gezdirebilirdiniz üzerlerinde. Bütün kemik katmanlarını da görebilirdiniz, tek tek her bir kemiği de, hem bütünü hem parçayı. Desenler ise çarpıcı ve esrarengizdi. Ne anlama geldiklerini kimse bilemiyordu. Sadece şekillerin dansıydı gördüğünüz. Kemiklerin güzelliği.

– Josephine'in bazı parçaları da var burada, dedi Isabel çocuğa: Bazıları da yok.

Josephine'in Hikâyesi

Josephine, ölüp de gömüldükten dokuz ay sonra mezarından çıkarıldı. Gördüler ki hiç bozulmadan kalmış. Hâlâ Josephine.

Sonra parçalarına ayırdılar onu. Jo.se.phine.

Hayatının işini tamamlayamadan ölmüştü. Pek başlayamamıştı da zaten. Bir geçiş anındaydı, işini gerçekleştirmeye yönelmişti. Ölüm, yakasına yapışıp dedi ki: Burada kes. Bensiz ancak buraya kadar gidebileceksin. Bundan böyle ben de yanın sıra yürüyeceğim ve yatağına girip seninle birlikte yatacak, kollarıma alacağım seni.

Birkaç aydır kanserdi Josephine. Hekimler, iş işten geçmeden teşhisi koyamadılar. Ama zaten ışık görmez ormanlardaki mantarlar gibi gizli gizli üreyip büyüyen, dökülmüş yaprak katmanları arasından baş veren bu hastalığa nasıl şifa getireceklerini bilemezlerdi. Hastaya müshil verilmesini, şişe çekilmesini, kan alınmasını, yakı koyulup bıçak vurulmasını salık verdilerse de Josephine başından

savdı onları. Yeni kurduğu Aziz Joseph Manastırı'ndaki hücresinde, ufacık bir çıplak odada can verdi. Tahta kasaları yan yana çakarak yapılmış bir yatakta, arkadaşlarının bağışladığı battaniyeler üstünde yatıyordu. İlletin kokusunu alsın diye bir köşedeki mangalda okaliptüs yakarlardı. Sinekler etrafta dolaşır, kanatlı küçücük pencereye çarparak vızıldarlardı.

Josephine'in öldüğü o küçük viranede on üç rahibe kalıyordu; kendi belirlediği Reform Nizamnamesi'ne göre zorunlu olan sayıydı bu. Bir düzineden bir fazla, demişti kendisi. On iki havari artı bir. Bu durumda *bir*, Josephine'in kendi yerine geçecek başrahibe olarak belirlediği Maria idi. Daracık hücreye sığışan rahibeler yatağın ayak ucuna diz çökmüş, seyrediyorlardı. Josephine'in yatak örtüleri terden sırılsıklam olmuştu. Artık tükendiğini söyledi fısıltıyla. Öylesine bitkindi ki, ölüm çok yakınlarında olmalıydı.

Odadaki diğer kişiler, rahibelerin vaizi olup hastanın son dualarını okumak ve onu kutsal yağla meshetmek üzere gelen Lucian, bir de Josephine'in yeğeni Isabel'di; son yıllarında hep Josephine'e bakmış, onun en yakını olmuştu Isabel. Ama dışarıdan biriydi. Öteki rahibeler gibi kahverengi elbise giyip başına siyah örtü takmışsa da, manastır yemini etmiş değildi. Josephine beklemesini söylemişti ona, tam anlamıyla emin olana kadar. Son bir armağan olarak da tespihini vermeyi vaat etmişti kıza. Tespihin hikmeti üzerine tefekküre dalmak, Isabel'in karar vermesine yardımcı olacaktı.

Josephine günah çıkarmayı da, kutsal komünyon ayinini de reddetti, artık bunlara ihtiyacı olmadığını mırıldandı. Lucian üzerine doğru eğilirken ona veda edebilmek için kutsal yağla meshedilmeye razı olmuştu, Isabel'in görebildiği kadarıyla. Rahibe Maria'nın öpsün diye uzattığı haçı ise eliyle itti.

Sonunda huzur dolu bir ölüm oldu onunki. Lucian odayı arşınlayıp duruyordu. Bir içeri giriyor, bir dışarı çıkıyordu. Can dostunun soluk alıp verirken çıkardığı hırıltılar öyle kederlendirmişti ki onu, durduğu yerde duramaz olmuştu artık. Rahibe Maria, dışarı çıkmasını buyurdu Isabel'e, olur da bunca saat uyanık kalmaktan baygınlık geçirir diye biraz yiyecek getirmesini söyledi. Aslında oradan gitmesini istiyordu kızın, üzülür veya korkar diye. Isabel ise halasını bırakıp gitmek istemiyordu. Tam elini kapının sürgüsüne uzatmıştı ki Josephine gözünü açıverdi, kaygılı bir şekilde ondan tarafa baktı. Isabel yatağın başına gidip dedi ki: Ben buradayım, haydi dinlen biraz daha. Josephine kucaklanıp kaldırılıverecek bir çocuk gibi görünüyordu. O kadar ufak ve ağırlıksız kalmıştı. Başını Isabel'in kollarına yasladı. Onu kucaklamak için ileri uzandı. Hafif hafif üç kez inledikten sonra, son bir kez soluğunu bırakıp öldü.

Ertesi gün rahibeler cenazeyi yıkadılar, tertemiz, yeni bir manastır elbisesi geçirdiler üstüne ve altın yaldızlı örtüye sardılar. Pahalı kumaştan, ağır bir örtüydü bu. Örtüyü manastıra bağışlayan kadın, Magdalena, bu sayede kendisinin ne kadar önemli olduğunu göstermek istemişti. Manastır açıldığında bina için de bağış yapmış, rahibelerin bir senelik kirasını ödemişti. Josephine'i yürekten severdi, ama kudretli ve cömert bir velinimet olarak görülmeyi de severdi. Rahibeler içinse bu altın yaldızlı örtü, Kurucu'larının cenazesine gösterdikleri özenin ve hürmetin simgesiydi. Kendi elleri gibiydi bu örtü, onun bedenine usul usul dokunuyordu.

Isabel, Josephine'in tespihini alıp kuşağının kenarına taktı. Sonradan düzenbazlık ya da hırsızlıkla suçlanmamak için herkesin gözü önünde, göstere göstere yapmıştı bunu. Yoksul kalma yemini etmediğine göre bu tespihe sahip olabilirdi. Hafifti tespih, pek bir ağırlığı yoktu. Boncukları

altın rengiydi. Ama ucunda haç yoktu. Josephine çıkarmıştı belki de. Sevdiğiniz biri öldüğü vakit gerçekten de bir parçası elinizde kalsın istiyormuşsunuz meğer. Isabel, rahibe olarak geleceği konusunda kuşku ve kafa karışıklığı ile dolu bir dönem geçiriyordu. Çok dua etmiyordu. Ama Josephine'in hatırına onun tespihini kullanmaya ve tespihle dua etmeye ahdi vardı, halası böyle yapması gerektiğini söylemişti.

Yaldızlı örtü cesedi tamamen kaplamıştı. Isabel örtünün uçlarını düğümledi. Başrahibe Maria, çekicini savurarak tabutun kapağını demir çivilerle yerine sabitledi. Gövdesi kof olsa da kaslı ve kuvvetli, uzun kolları vardı. Dinçlik dolu bir zarafetle çekici kaldırıp indiriyor, kendi ifadesiyle Mahşer Günü borazan çalınana kadar hiçbir şeyin Josephine'in huzurunu bozmaması için çivileri sağlam çakıyordu.

Böylece, ucuz keresteden yapılma, üstünde hiçbir süs bulunmayan o uzun ahşap tabutla cenaze binadan çıkarıldı. Altı rahibenin omuzlarında salına salına ufak avludan geçti. Bazı rahibeler diğerlerine göre çok kısa boylu olduğu için tabut bazen bir tarafa, bazen öbür tarafa yatıyordu. Rahibelerin uygun adım yürüdüğü de söylenemezdi. Kiliseye bu kadar sarsak bir şekilde taşındığını Josephine görse kahkahalarla gülerdi. Başrahibe Maria önde yürüyordu, diğerleri de ellerinde mumlarla onun ardında. Parlak gün ışığında güçlükle görebilirdiniz mumların alevini.

Peder Lucian, önceden inek ahırı olan şapelde onları beklemekteydi. Gözleri şiş şiş ve yumruk yemişçesine morarmış olduğuna göre bütün gece ağlamıştı herhalde. Yanaklarıyla burnu bile şişmiş, gözyaşlarıyla kabarmış gibiydi. Ağlamaktan bütün yüzü pespembe parlıyordu. Böyle keder emareleri sergilemekten utanır bir hali vardı. Bunların, yeterince sağlam olmayan bir imanın göstergesi olduğunu söylemişti Isabel'e. Josephine'in şimdi cennette oldu-

ğuna, bir sevinç ve saadet mekânında bulunduğuna hiç kuşkusu yoktu. Bunun için Tanrı'ya şükranlarını sunmalıydı. Oysa kendini sefil bir durumda hissettiğini söylüyordu genç kıza. Bütün kemiklerinin sızladığını söylüyordu, hasta düşecekmiş gibi, yüreği ve midesi yavaş yavaş yırtılırmışçasına bir şeyler kopuyordu içinden ve gözleri yanıyor, dizlerinin bağı çözülüyordu. Isabel onun cüppesini hazırlayıp sırtına geçirmesine yardım ederken bunları fısıldamıştı hep. Missa ayinini çok ağır, hantal bir şekilde yerine getirdi. Dua okurken sesi çatlıyor, kısık, takır tukur bir sesle ilahiye katılıyordu.

Manastırı bağışlamış olan kadının, yani Magdalena'nın cenazeye katılmasına izin verilmedi, çünkü ayinin manastır içinde yapılması öngörülmüştü. Sadece rahibelere açıktı. Ancak Magdalena, mezar yerinin hazırlanması ve cenaze yerleştirildikten sonra kapatılmasına yardım için iki işçi gönderdi, onu kırmak istemeyen Rahibe Maria da buna izin verdi.

Tabutu yerleştirmek üzere seçilen yer, rahibeleri dış dünyadan ayıran kafesin bir ucunda, altarın arkasındaki duvara açılmış bir nişti, küçücük şapelin halka açık kısmı olarak ayrılmış dar bir alan yani, yöre halkı Missa ayinini dinlemeleri için davet edildiklerinde buraya gelir, diz çökerdi. Taşa oyulmuş bir dolap gibi bir yerdi burası, fazla derin olmayan, önü açık, eni boyundan fazla, sanki inek ahırı olabilirmiş gibi görünüyordu. Tabut buraya yerleştirildikten sonra işçiler toprak, moloz ve kumdan kocaman bir yığınla doldurdular üstünü. Sonra giriş kısmını tuğla örerek kapadılar. Bunun da önüne taşlardan bir duvar daha ördüler ve duvarı oluşturan panellerden birine bir haç çizildi.

Isabel, Aziz Joseph manastırında rahibelerin yanında kaldı, ne yapacağını bilmiyordu çünkü. Rahibe Maria, manastıra girip girmeme konusunda kararını verene kadar ihtiyaç duyduğu sürece orada kalabileceğini söylemişti. Jo-

sephine'in yanında kaldığı yıllar boyunca Isabel'in babası, barınma ve yiyecek masrafları için Uzak Ülke'den para göndermişti ona ve ister evlilik ister rahibeliğe adım atmak için olsun bir çeyize ihtiyacı olana kadar da bu böyle devam edecekti. Rahibelerden biriymişçesine kendine ait bir hücrede kalıyordu Isabel, fakat rahibelik yemini etmemiş, dolayısıyla manastıra kapanmamış olduğu için de çeşitli işleri görmek, mesaj veya mektup iletmek için dışarı gönderilebiliyordu. Böyle vesilelerle şehirde dolaşmak hoşuna giderdi, hem kendini işe yaramış hissediyordu. Nizamname'ye göre rahibelerin hücrelerinde kalıp çalışma ve ibadetle geçirmek zorunda oldukları saatlerde o da yere oturur, hayatını gözden geçirir ve kendisini nasıl bir geleceğin beklediğini merak ederdi.

Josephine'in ölümünden dokuz ay sonra ilkin Isabel, ardından da bütün rahibeler manastırın atmosferinde bir değişim hissettiler. Altarın yakınında hoş bir koku peydah olmuştu. Havada süzülerek ara ara burunlarına çarpıyordu rahibelerin. Tütsü değildi, tütsü yakamayacak kadar yoksuldular zaten. Daha çok taze çiçeği andırıyordu. Ekimin dondurucu ayazında, çoktan dağlardan eserek sokakları önüne katmış gelmekte olan kış mevsiminin soğuk rüzgârlarında bahar içeri süzülüyormuşçasına baş döndürücü, ılık bir kokuydu bu duydukları.

Öylesine tatlı, yine de son derece sarsıcı olan bu taptaze koku, orada bulunması imkânsız çiçekleri getirdi Isabel'in aklına. Asla görmüş olamayacağı çiçeklerin görüntüsü hayalinde canlandı. Belki bir tek küçücük bir çocukken Uzak Ülke'de görmüştü onları. Gerçekten görmüş müydü hiç? Pembe, fildişi, mor renklerde, çizgili ve benekli orkideler, balmumu kaplı gibi duran kalın taçyapraklarıyla bembeyaz zambaklar, ki o yaprakların dibinden insanı bayıltacak kadar tatlı bir koku yayılırdı. Öylesine okşayıcı bir rayihaları vardı. Öyle bir sarıp sarmalarlardı ki sizi, kaçıp

kurtaramazdınız kendinizi. Sapsarı yıldızlarla donanmış sarmaşıklar, üstünden çan biçimli kızıl çiçeklerin sarktığı asmalar, elinizin üstüne kapanıverir, oradan emerlerdi özsuyunu, sonra bir de helezoni öbekler oluşturarak, sersemletici kokularıyla çelenk çelenk yere uzanan, akşam serinliğinde insanı afyon gibi çarpan o lacivert taçyapraklar. Magdalena bahçesinde şifalı otlar yetiştirirdi. Ama düşündükçe anımsadı ki Isabel, onların hiçbiri bu kadar şerbetsi bir koku salmıyordu.

Körpelik ve şehvet dolu çiçek kokusu havada asılı kaldı, geçmiyordu. Bir mucize seziyordu rahibeler. Dinlenme saatinde mutfak masasında toplanıp olasılıkları tartıştılar. Sadece bir kaybedişin, kendi özlemlerinin kokusu muydu bu? Nasıl emin olacaklardı?

Peder Lucian, bunu anlamanın tek bir yolu olduğunu söyledi. Arkadaşı Peder Peter'le birlikte geceleyin gelmişti; sokak kapısını, önceden kararlaştırdıkları sayıda vurarak son derece tedbirli bir şekilde çalmışlar, Isabel de aşağı inip içeri almıştı onları. Ellerinde birer fener vardı, bir de cüppelerinin altında kazma, kürek ve keski getirmişlerdi.

Mezarın açılması ağır ilerleyen, zorlu bir işti. Rahibeler iki gün süreyle şapeli kapalı tuttular. Söylenti çıksın istemiyorlardı. Bu şehirde dedikodu, pireden daha hızlı zıplardı insandan insana. İkinci gece iş bitti. Üstündeki moloz yığını kürekle temizlenip atılınca taş mezar açıldı ve tabut ortaya çıktı. Lucian çivileri sökerek kaldırdı kapağı. Rahibeler görebilmek için öne atıldılar.

Tabutun ahşap kısmı çürümüş, küf kokuyordu. Josephine'i gömerken sardıkları altın yaldızlı örtü ile kahverengi manastır elbisesi paçavraya dönmüştü. Fakat ceset, tabutun içine dolan toprakla kirlenmiş olsa da, sanki daha dün gömülmüşçesine taze ve bozulmamış görünüyordu.

Tabutun kapağı açılırken üstüne düşen molozlardan ötürü yüzü biraz berelenmişti, ama dağılmamıştı yine de.

Isabel, tozu toprağı silmek için parmağını değdirdiğinde hiç bozulmamış haliyle Josephine'i buldu orada. Gözyaşlarını durdurmak için ellerini yüzüne kapatması gerekti, ama ağlarken bile devam etti ona bakmaya. Kimsenin kederiyle rahatsız edilemezdi Josephine. Kapalı göz kapakları yumurta gibi şişmişti. Acının da ıstırabın da erişemeyeceği bir sükûnet içinde yatıyordu. Özgürdü. Kendisi olmuştu yeniden ve suretinin ötesine geçmişti. Isabel'in güzel halası.

Rahibe Maria açıkladı: Tanrı'dan bir işaret bu. Mezarın kovuğunda dokuz ay. Doğumla sonuçlanan mucizevi bir gebelik! Tekrar doğmuş, hayata dönmüş! Bir nevi diriliş!

Şimdi rahibelerin hepsi de ellerinde mumlarla tabutun etrafını sarmıştı, âdeta bir beşikti tabut, onlar da bebeği kutsamaya gelmiş vaftiz anaları. Tabutun üstüne eğilip bakıyorlardı. Yukarı kaldırdıkları mumlardan akan damlalar Josephine'in yüzüne düşüyordu. Göz kapakları mumla kaplandı Josephine'in. Dudakları mat beyaz bir maske takmışçasına birbirine yapıştı. Kâğıt kadar ince bir mum parçası ayırıyordu şimdi iki dudağını, komünyon ekmeği gibi. Tırnakları üzerinde mumdan katmanlar oluştu, göğsünde kavuşturduğu ellerine mumdan benekler düştü. Sanki her rahibe kendi mührünü vurmuştu ona: Sen, benimsin.

Lucian ile Peter, elleriyle işaret ederek rahibelerin geri çekilmesini sağladılar. Cesedin gerçekten de bozulmamış olduğundan emin olmaları gerekiyordu. Onun için burunlarını tabutun derinliklerine kadar uzatıp etini kokladılar Josephine'in. Çürümemiş olduğunu bildirdiler. Lucian, içerisinin karanfil ve gül koktuğunu söyledi. Peder Peter'in aklına ise zambak kokusu geldi, bir dem de menekşe.

Sonra altın örtüden kalanları ve manastır giysisinin çaput gibi parçalarını yırtarak altındaki çıplak bedeni tamamen ortaya çıkardılar. Emin olmak için bunu yapmaları

zorunluydu. Dolayısıyla her ne kadar Isabel de, tıpkı diğer rahibeler gibi, Josephine'in böyle teşhir edilmesi karşısında utanca kapılarak bir anda soluğunu bırakıverdiyse de, başını çevirmeden devam etti izlemeye. Kendinden iğreniyor, ama içinden yükselen sese de karşı koyamıyordu: Burada olanları unutma. Tamı tamına anımsa.

Josephine'in göğüslerinin bu kadar dolgun ve diri görünmesi karşısında hayretle fısıldadı Lucian. Elini uzatıp dokundu onlara. Etli kısmına, meme uçlarına. Peter de aynısını yaptı. İyi cins etin üstündeki yağ gibi esnek, dedi: Sığır etindeki taze içyağı gibi. Sonra Peter, o ana dek cüppesinin cebinde gizlemiş olduğundan kimselerin farkına varmadığı kasap bıçağını çıkarıp Josephine'in sağ elini kesiverdi.

Öyle hızlı ve öyle kesin bir tavırla yapmıştı ki bunu, kimse ses çıkaramadı. Ne Lucian ne de başrahibe. Rahibeler kim oluyordu ki, onu durdurma hakkını göreceklerdi kendilerinde? Lucian durdurmaya kalkabilirdi gerçi, ama tabut açıldığından beri korkunç bir şaşkınlık ve ıstırap içindeydi. Hiçbir şey yapmadı. Diğerleri gibi o da bakakaldı.

Peter, tam bilekten kesmişti Josephine'in elini. Bıçağın sırtı ustura keskinliğindeydi anlaşılan. Önce deriyi yarmış, sonra kemiği kırıvermişti. Hiç kan akmadı, bir tek sarımsı bir sıvı sızdı kesikten. Peter, hiçbir beceriksizliğe ya da karışıklığa neden olmadan eklemlerle kirişleri koparıvermişti. Sonra küçük parmağı kesip elden ayırdı. Kolay işti bu, havucun baş kısmını alıvermek gibi, nitekim parmağı kestikten sonra bıçak adamın başparmağına dayanıp durmuştu. Parmağı mendiline sardı Peter ve kınına soktuğu bıçakla birlikte cebine koydu, sonra da ellerini cüppesine sildi. Isabel'e, koşup hemen eski keten külahlardan bir tane getirmesi söylendi. Peter eli de bunun içine koydu ve yanında getirdiği kutuya yerleştirdi.

Rahibeler cesedi tabuttan çıkarıp yıkadılar. Tozdan topraktan arındırdıktan sonra yeni bir rahibe giysisi geçirdiler üstüne ve kiliseye geri getirdiler. Sabah ilahileri ve Methiyeler söylüyorlardı. Bahar çiçeklerinin kokusu artık bütün binaya sinmişti.

Peter, kutunun içine koyduğu eli Rahibe Maria'ya sundu. Böylece rahibe, Josephine'den bir kutsal yadigâra sahip olmuştu. Bunun bir uyarı olduğunu biliyordu. Kilise makamları, hiç bozulmamış bir cesedin Aziz Joseph gibi küçük, yoksul ve adı sanı duyulmamış bir manastırda kalmasına izin vermeyecekti, çünkü cesedin bozulmamış olması, ölenin erdiğine dair kesin bir işaretti. Oraya gelip naaşı almak isteyeceklerdi. Josephine'in resmen azize ilan edileceği güne kadar el koyacaklardı ona, emniyette olması için banka kasalarına yerleştirilen bir hazine gibi tıpkı. Sonra da naaşın hangi büyük kilisede müminlere sergileneceğine karar vereceklerdi.

Fakat Lucian, Josephine'in naaşının şimdilik manastır şapelinin halka açık kısmında kalmasında ısrarlıydı; böylece ahali gelip ona hürmetlerini sunabilirdi. Rahibeler de kendilerini dış dünyadan ayıran kafesin önünde gece gündüz ikişer ikişer nöbet tutacaktı.

Buna uygun olarak naaş, içi kumaş kaplı ve ağzı açık bir tabuta yerleştirildi. İnsanlar, içlerinden taşan merak duygusuyla burayı ziyarete geliyorlardı. Rahibe Maria beşer kişilik gruplar halinde içeri alıyordu onları. O daracık yere daha fazla insan sığamazdı. Daha iyi görebilmek için birbirlerini sıkıştırıyor, itişip kakışıyorlardı. Josephine'in eline ve ayaklarına değdiriyorlardı dudaklarını.

Rahibelerin olan biteni algılayabilmesi birkaç gün aldı. Bu öpüşlerin bazısı diğerlerinden daha fazla hırs, daha az hürmet içeriyordu. Müminlerin bazısı Josephine ile ziyafet çekiyordu kendine. Etini ısırıyorlardı onun. Sonra kopardıkları küçük lokmaları yanaklarının içine, dillerinin altı-

na saklayarak oradan hızla uzaklaşıyorlardı. Rahibeler bazı ziyaretçilerin sinsi sinsi oradan sıvıştıklarını gördükten sonra ette yapılmış minik kazıları keşfettiler. Sol elin tırnakları, her iki ayağın tırnakları, kaşlar, kirpikler, burun ucu. Biri rahibe giysisini yırtarak meme uçlarını ısırmıştı Josephine'in. Bir başkası kulağının kepçesini kemirmişti. Ağız kısmı da fena halde yara almıştı.

Başrahibe, öfkeli ziyaretçilerin suratına kapadı şapelin kapısını. Josephine'in o kadar iyi gömülmesini sağlayarak naaşını muhafaza etmiş olan velinimetleri Magdalena'yı bile almadı içeriye. Kadın da olan biteni bütün kilise makamlarına bildireceğini söyledi. Rahibeler, arkadaşının naaşını korumayı beceremişlerdi işte, naaşın onların elinden alınmasını sağlayacaktı. Şehirdeki herkese yana yakıla anlattı olayı. Rahibeleri, iyi niyetini kötüye kullanmakla, cömertliğini suiistimalle suçladı, üstelik altın iplikle dokunmuş iyi cins kumaşı da ziyan etmişlerdi.

Rahibe Maria'ya gelen bir mektupta, naaşı Kardinal'e teslim etmesi buyruluyordu; Kardinal, askerlerini yollamıştı bu iş için. Kendisi heyecanlı bir kutsal yadigâr koleksiyoncusuydu ve bu yadigârın da parmakları arasından kayıp gitmesine izin verecek değildi. Koleksiyonunu müminlere sergileyebileceği görkemli bir şapel yaptırmayı planlıyordu. Bozulmamış bir ceset de koleksiyonun ana parçası olarak tam ona gereken şeydi. Böylece Aziz Joseph rahibelerine amirane bir tonda mektup yazarak Kurucu'larını ertesi gün teslim etmeye hazır olmalarını bildirdi.

Rahibe Maria, gerektiğinde Meclis Binası ve toplantı salonu olarak işlev gören mutfakta topladı rahibeleri. Solgun yüzü hiddetle parlıyordu ve kucağında kavuşturduğu elleri kıpır kıpırdı.

Rahibelerine şunu bildirdi: Kurucu Anamız'ın naaşı bize aittir, Kardinal'e değil.

Normalde bütün rahibelerin en uysalı ve itaatkârı olan Rahibe Maria, fena halde hiddetlenmişti. Kara gözleri çakmak çakmaktı ve dilinin ucuna kadar gelen kimi sözler ağzından fırlayıvermesin diye sürekli kontrol ediyordu kendini.

O gece Rahibe Maria'nın planı uygulandı. Lucian ile Peter, kimse onları civarda gördüğünü söyleyip de töhmet altında bırakamasın diye tebdil-i kıyafet ettiler. Tüccar kılığına girerek manastırla aynı yan sokağa bakan, ana caddeye de fazla uzak olmayan bir handa oda tuttular. Oraya sağ salim varıp içeri girdiklerinin işareti olarak mavi bir mendil salladılar pencereden. Ardından Rahibe Maria, Isabel'i çağırttı ve manastıra kapanma kuralıyla bağlı olmadığı, dolayısıyla Aziz Joseph'ten dışarı çıkabilecek yegâne kişi olduğu için kendilerine yardım etmesi gerektiğini söyledi.

İki papaz, karanlıktan yararlanarak sokağın öbür ucundan manastıra geldiler, Isabel de onları içeri aldı. Josephine'in naaşı, mutfağın tam üstünde bulunan hücresinde, rahibelerin uyku odası haline getirilmiş olan samanlıktaydı. Isabel papazları buraya götürerek o dimdik merdiveni nasıl çıkacaklarını da gösterdi. Kendisi çevik adımlarla tırmandıktan sonra, onlar çıkarken yukarıda durup ışık tuttu. Yeterince gürültü yapıldı, öyle ki ertesi gün sorguya çekilen rahibelerin hepsi de, muhtemelen hırsızlar tarafından gece rüyalarının bölündüğünü söyleyebilecekti.

Peter ile Lucian, her biri Josephine'in bir koluna girerek manastırın dışına çıkardılar onu, Isabel de peşlerinden gitti. Cüppe giydirdikleri ceset canlı gibi görünüyordu. Kim görse, iki tüccarın herhalde hasta veya sarhoş olan birine yardım ettiklerini söylerdi. Ama zaten kimse görmedi. Ceset kaskatı ve hafifti. Sokağın sonuna kadar ona eşlik ederek kaldıkları yere götürdüler ve bir köşede duvara yasladılar. Josephine'i eski bir yer paspası ya da süpürge gibi

duvara dayalı görünce Isabel'in yüreği dehşet ve ıstırapla doldu. Bir cesedin hiç de kendisine uygun olmayan bir yerde öyle dimdik durması korkutmuştu da onu. Soytarıların ayaklarına taktığı sırıklardan biriydi sanki ceset, her an hoplayıp zıplamaya başlayabilirdi. Rahibe Maria'nın talimatı doğrultusunda Peter'in yapacaklarını öğrenince Isabel'in kaygısı bir kat daha arttı. Korkunun getirdiği çaresizlikle ona engel olmaya kalkışmadı gerçi. Peter bu cansız kütleyi masaya yatırıp soyarken öylece seyretti, sonra üstünden çıkarılan giysileri alarak kucakladı, sanki Josephine imişlercesine.

Sonra ağlamaya başladı Peter ve iki yardımcısına, bunun hayatında yapmak zorunda kaldığı en berbat iş olduğunu itiraf etti. İstikbaline damgasını vuracaktı bu iş, şöhretine de, adına da. Ancak bu işi yapmakta olduğu sırada başka hiçbir şey düşünmüyormuş gibiydi hali. Lucian'la Isabel'e, o gün şehrin öbür yakasında kasaba giderek bir domuz budu aldığını, sonra kasabın yaptıklarını dikkatle incelediğini anlattı. İşte mucize kendini gösteriyor, elindeki bıçak, sanki kavun dilimliyormuş gibi kolay batıyordu ete, belki de peynir. Kolları, bacakları, elleri, ayakları, hepsini güzelce parçalara ayırdı, kimi ufak, kimi ufacık. Kaburgaları parçalayarak kalbi çıkardı. Başa dokunmadı. Bütün bu parçaları tahıl çuvallarına yerleştirdi, ağızlarını iple sıkı sıkı bağlayarak paketledi. Lucian gibi Isabel de bütün bunların tanığıydı.

Ertesi gün Kardinal'in adamları, Josephine'in naaşını almak üzere Aziz Joseph manastırına vardıklarında Rahibe Maria, hüngür hüngür ağlayarak kapalı kapının ardından konuştu onlarla: Gece manastırın soyulduğunu, naaşın da çalındığını anlattı. Yüreği kin dolu velinimetleri Magdalena'nın, ki rahibeler taşındıktan sonra binanın bir anahtarı da onda kalmıştı büyük olasılıkla, en güçlü kuşkulu olduğunu da gürültülü gözyaşları arasında ima etmeyi unutma-

dı. Ne de olsa o fazlasıyla sahiplenerek severdi Josephine'i ve hiçbir seçkin adı olmayan bu yoksul Aziz Joseph Manastırı'nın, arkadaşının son istirahatgâhı olmasını hazmedemiyordu. Askerler baktılar ki burada yapacakları bir şey yok, Kardinal'in yeni emirlerini almak üzere elleri boş, gerisin geri gittiler.

Rahibe Maria'nın planı, Josephine'in kutsal yadigârlarının bütün ülkeye dağıtılmasıydı. İsteyen her kiliseye ondan bir parça verilecekti. Sağ eli Aziz Joseph'te kalacak, yaptıracakları çok güzel bir mahfazada sergilenecekti. Rahibe Maria, bedenin parçalarının listesini çıkararak her bir parça için ne fiyat isteyeceklerini yazdı. Her parçanın ayrı fiyatı olacaktı elbette. Peter ile Lucian ülkeyi dolaşarak kutsal yadigâr teslimatı yapacaklardı. Tabii işin tamamen büyük bir gizlilik içinde yürütülmesi şarttı.

Fakat hiç bozulmamış cesetlere ender rastlandığından Josephine'in parçalarını hızla, hem de gayet iyi fiyatlara elden çıkaracaklardı. Ellerine para geçeceği beklentisi büyük bir gönül rahatlığı sağladı Rahibe Maria'ya. Manastırın sağlam bir maddi dayanağı olacaktı artık. Rahibe Maria muhteşem bir istikbal hayal ediyordu. Dualarında sabırsızlıkla sesleniyordu Josephine'e, elini çabuk tutmalı, gereken mucizeleri bir an önce göstermeliydi ki azizeliği ilan edilebilsin.

Rahibe Maria'nın hesaba katmadığı şey ise kilise makamlarının, manastırın olası bir itaatsizlik ve heretiklik, yani dini sapkınlık yatağı olduğu sanısıyla soruşturma açılmasını sağlamalarıydı; üstelik manastırın iyice aranması planlanıyordu, çünkü naaşın hâlâ bu binada olduğuna kuşku yoktu. Josephine hakkında Maria'nın istemeyeceği kadar çok şey bilen Isabel'in, kendi planları için oluşturduğu tehdidi de yeterince hesaba katmamıştı rahibe. Azizelerin hayat hikâyelerini okurken etkilendiği kahramanlar gibi Rahibe Maria da Tanrı'ya en iyi şekilde hizmet etmekte

olduğuna inanıyordu. Faziletin er geç hükmünü kuracağından kuşkusu yoktu, ne de olsa her akşam yemekten sonra rahibelerine okuduğu derlemede, azizelerin hayat hikâyelerinin yer aldığı *Altın Efsane*'de hep öyle oluyordu.

Azize Paula'nın Hayatı

Roma'nın köklü hanımefendilerinden olan Azize Paula, ilk dönem tarihinde Kilise'nin dayanaklarından biriydi, Aziz Hieronymus'un inançlı bir müridiydi kendisi.

Kocasına bir oğlan doğurduktan sonra nihayet çocuk doğurmaya son verebilmişti. Dört de kızı vardı ve yeterdi bu kadarı. Evlendiği ve seksten zevk aldığı için pişmanlık duymayı öğrendi. Nefsini köreltmeyi, servetinin büyük bölümünü yoksullara dağıtmayı, kötü şeyler yiyip kötü şeyler giymeyi, nihayet kocası ansızın ölüp de onu dul bıraktığında sevinmeyi öğrendi. İffet ve itidal sahibi bir zevce olmakla, yeryüzünün pisliklerinden başlayıp cennet-i âlâya kadar uzanan merdivenin en alt basamağında yerini almıştı. Ama artık dul kaldığına göre, diyordu Hieronymus, biraz ilerleme kaydetmiş sayılırdı. İkinci basamağa yükselmişti.

Kızlarından üçünü, iyi ailelere mensup münasip Romalı gençlerle evlendirmişti Paula. Blesilla, Rufina ve Paulina kendilerine birer hayat kurmuşlardı. Daha on yaşında

olan küçük kızı Iulia Eustochium henüz evde, annesiyle birlikteydi. Paula küçük kızını her türlü gafletten uzak tutuyordu. Iulia asla partilere, düğünlere ya da cenaze törenlerine gitmedi, ilahiyat tartışmaları yapmak ve Paula'yı daha ileri fazilet mertebelerine yükseltmek için sık sık evlerine uğrayan Hieronymus'tan başka erkek görmedi.

– Çilekeşler Tanrı'nın atletleridir! diyordu Hieronymus: Hislerine ve arzularına ne kadar gem vurursan, bedenin isteklerine ne kadar tıkarsan kulaklarını, Tanrı'ya o kadar yakın olursun!

– Niye ki? diye sordu Blesilla, o gün öğle üzeri annesini ziyarete geleceği tutmuştu, dolayısıyla da bu mübarek adamın konferansında hazır bulunuyordu: Niye ki?

Hieronymus kaşlarını çattı.

– Sözümü kesme, dedi.

Paula kızı yüzünden kıpkırmızı oldu. Üzerine yürüyüp bir tokat aşk etti suratına. Gözyaşlarına boğulan Blesilla odadan dışarı fırladı, bu yüzden de Aziz Hieronymus'un yanıtını duyamadı.

– Acı ve kötülük beden aracılığıyla gelir dünyaya, bedenin özlemleri ve arzuları aracılığıyla. Bilhassa (öksürdü) cinsi münasebet, bu dünyaya ilk günahı getirmiştir. Adem ile Havva'nın işlediği günah, ilkâh ve doğum yoluyla nesilden nesile geçer. İnsan olduğumuz anda yoz ve yitik varlıklar olarak damgalanırız. Üstelik seks ölüm getirir. Vücudumuz olmasaydı da hiçbir şey istemeseydik nasıl saadet dolu olurduk! Hiç seks yapmamış olsak, hiç ölmek zorunda kalmayacaktık. Şu halde bekâret, izlenecek en iyi yoldur, zira kutsal bakireler ebediyen yaşayacak ve Tanrı'yı göreceklerdir. Oysa bedenden kaynaklanan ihtiyaçlara boyun eğenler, daha da tükenmez bir ebediyet boyunca cehennemde yanacaktır!

Tanrı'nın lanetlenmişler için hazırladığı işkenceleri anlatmaya başladı sonra.

Küçük Eustochium annesine sokuldu. Paula'nın elini tuttu.

– Ben bakire kalacağım, diye ilan etti: Çilekeş olacağım ve manastıra kapanarak geçireceğim ömrümü, hayatımı Tanrı'ya sunacağım.

Sevincinden kendini kaybeden Paula onu kucakladı. Aziz Hieronymus da gülümseyerek takdis etti çocuğu. Kapının dışında dikilen Blesilla, altın rengi şifondan tuniğinin eteklerini, özenle manikürü yapılmış güzel ellerinin tırnaklarıyla çekiştirip duruyordu öfkesinden. İyi cins kumaştan giysilerinin yürürken çıkardığı hışırtılara bayılıyordu, ipeğin ve ketenin tenini okşamasına bayılıyordu. Saçlarını yaptırmaya, öğleden sonra hamama gitmeye, yatağa girip genç kocasıyla sevişmeye bayılıyordu. Biliyordu ki Paula ile Hieronymus'un inancına göre, cennette yerini ayırtmak için bütün bu hazlardan vazgeçmesi gerek, oysa burada ve şimdi yaşanan hayat fazlasıyla değerliydi onun gözünde. Annesinden gördüğü sert muameleye karşı teselli bulmak için, eve dönerken tatlıcıya uğrayıp koca bir kutu incir şekerlemesi aldı kendine.

Bundan kısa bir süre sonra Blesilla'nın kocası kalp krizi geçirerek öldü. Daha yirmi yaşındaydı genç kadın. Bu dünyada en çok değer verdiği insanı kaybetmişti. İkisi birlikte yatakta epey vakit geçirmiş, birbirlerine zevk verebilecekleri her türlü yolu yöntemi denemişlerdi. Her gün yeni okşayışlar icat etmişlerdi. Birbirlerine sonsuz sayıda mahrem adlar takmışlardı seks sırasında. Kocasının vücudu, Blesilla'nın vücudunu damgalamıştı. Birbirlerinin içinde yaşamışlardı. Oysa şimdi Blesilla'nın içinden kopup gitmişti kocası. Onun ölümüyle kendi benliğinin de parçalandığını hissediyordu. Yatakta sevişmedikleri zamanlar yan yana yatıp sohbet ederlerdi, ne de olsa genç kocası, Blesilla'nın ahbaplığını tercih ediyor olmaktan yerinmez, en yakın arkadaşı bilirdi karısını. Artık konuşacak kimsesi yoktu Ble-

silla'nın. Neler hissettiğini kimseler anlayamazdı, çünkü o çağlarda erkeklerin çoğu kadınları kendileriyle eşit görmez, onlarla arkadaşlık edilebileceğine inanmazdı. Blesilla'nın kocası müstesna bir adamdı.

– Kocanın ardından yas tutman gayet normal, dedi Paula, beti benzi atmış, sesi kısılmış olan kızına: Bir dula yakışacak şekilde kederini göstermen doğru ve münasip bir davranış, fakat bunu fazla ileri götürmemelisin. Aşırıya kaçmamalısın. Kederin fazlası günahtır.

– Ablan senden on yaş büyük olabilir, dedi Hieronymus, küçük Eustochium'a dönerek: Fakat sen ondan üstünsün. Kutsal bir bakiresin sen, oysa o sadece bir dul. Kendi kutsallığımızla övünmekten utanmamalıyız! Bir bakire olarak sen, teknik anlamda annenden de üstünsün. Senin başındaki taç, güzel yavrum, herkesinkinden daha çok parlayacak. Ailendeki kadınlar içinde bir çiçeksin sen.

Blesilla, salt bir şeyler yapmış olmak için annesiyle kardeşini sık sık ziyaret eder olmuştu. Değişikliğin iyi geleceğini, zihnini meşgul ederek teselli sağlayacağını umuyordu. Böylesine umutsuz kalmış, ağlayarak geçirdiği uykusuz gecelerde sağlığı bozulmuş olunca Hieronymus'un etkisine girmekte gecikmedi.

Kurnaz adamdı Hieronymus. Blesilla konudan konuya atlarken sabırla dinliyordu. Şefkatle yaklaşıyor, sözünü kesmiyordu onun. Çok geçmeden Blesilla, kocasının kalp krizi geçirmesinin kendi suçu olup olmadığını merak etmeye başladı. Çok sık baştan çıkarıyordu adamı. Yiyip bitirmişti onu işte.

Hieronymus anlayış gösteriyordu. Blesilla çöküyordu. Adamın önünde diz çöküp içini çeke çeke yalvarıyordu ona, bir yol, bir çare göstersin diye.

Hieronymus, bu dünyaya ait şeylere kendini haddinden fazla bağladığı için acı çektiğini gösterdi ona. Genç kadını pahalı giysilerini atmaya, kıldan yapılmış bir gömleğin

üstüne çuval giyerek dolaşmaya, o güzelim saçlarını kesmeye, hamama gitmekten ve cildine özen göstermekten vazgeçmeye, temizlik arzusunu bir yana bırakmaya razı etti.

– Sahip olmadığını, diye açıklıyordu Hieronymus: özlemezsin.

Blesilla, annesinden oruç tutmayı ve nedamet getirmeyi öğrendi. Yitip gitmiş, yönünü kaybetmiş biri olarak annesinin her yaptığını taklit ediyordu. Aynı şekilde Hieronymus'a da her konuda itaat göstermekteydi. Kocasını sevmek, sonra da ardından yas tutmak için sarf ettiği onca tutku dolu enerjiyi, bir çilekeş olarak yaşamaya akıtıyordu şimdi.

Nefse ezanın sonu olmadığını hayretler içinde keşfetti. Hiçbir şey yetmiyordu insana. Daima bir adım daha vardı önünüzde. Bağrınıza basabileceğiniz bir mahrumiyet daha vardı. Bir kez bu yola girdiniz mi duramıyor, hep ileri gidiyordunuz. Tam da cinsel heyecan gibi bir şeydi bu. Aşk sanatında onca ustalaşmış olan Blesilla, şimdi feragat sanatında her gün daha ileri gitmeye zorluyordu kendini. Bedenini sevmek yerine onunla savaşıyordu. Zevk almayı arzulamak yerine o arzuyu içinden söküp atmıştı, bütün istediği acı çekmek ve cezalandırılmaktı artık.

–Bir atlet gibi idman yapıyorum, dedi annesiyle kardeşine: Koşmam gereken bir yarış var ve ancak cennette göğüsleyeceğim ipi. Tanrı'nın atletiyim ben ve O'nun inayetiyle bu yarışı kazanacağım.

İlk başlarda Paula'nın yolunu gösterdiği sade yaşantıyla sınırlı tuttu kendini. Lezzetli olan ne varsa günlük öğünlerinden kaldırdı, zeytini, eti, yumurtayı, peyniri, balı ve şarabı koymaz oldu ağzına. Yatağını atarak döşemenin üstünde bir şiltede uyumaya başladı. Gecede üç saat uyuyordu yalnızca. Eşyasının çoğunu satıp hayır işlerinde kullanması için parasını Aziz Hieronymus'a verdi. Evini, arabasını ve kölelerini kocasının ailesine bıraktı.

Annesine gittikçe daha çok benzemeye başladı. İkisi de o kadar cılız ve bitkin görünüyorlardı ki birini diğeri sanmaları işten bile değildi. İkisi de dağınık ve kirli saçlarla, üstlerinden dökülen paçavra gibi giysilerle dolaşıyorlardı, ikisinin de iman ateşiyle yanan çukur gözleri vardı.

Blesilla şöyle düşünüyordu kendi kendine: Yeterince uğraşırsam, hiç değilse bir yere kadar eskisi gibi bakire olmayı başarırım.

Küçük Eustochium'un kendisinden daha saf, dolayısıyla da daha kutsal olmasına tahammül edemiyordu çünkü.

Huzuru ve acılarının sonunu da beraberinde getirecek olan bu imkânsız saflığa erişebilmek için giriştiği umutsuzca çırpınışta, kefaret olarak kendi kendine koyduğu ceza ve mahrumiyetleri önce iki katına, ardından üç katına çıkardı. Onu izleyen Hieronymus, bu kadar kararlılık ve sebatkârlık karşısında hayretlere düşüyordu. Roma'nın her yanında gururla söz etmekteydi Blesilla'dan. Sadece bir kadın olan bu varlığın muazzam ruhuna sitayişler yağdırıyordu. Tanrı'nın dişi erkeği diye söz ediyordu ondan. İtidal ve itaatkârlıkta ne kadar çok yol aldığına dikkat çekerek gitgide daha da haşin çilekeşlik uygulamalarına teşvik etti Blesilla'yı.

Artık gün aşırı yemek yiyordu Blesilla, o da suyla ıslatılmış bir parça ekmek ile bir bardak sütten ibaretti, uyku saatlerini de ikiye indirmeyi başarmıştı. Yeni yaşantısının getirdiği çirkinlikte sevinç buluyordu. Saçları dökülmeye başlamıştı, kirpikleri de. El ve ayak parmakları mora çalan bir mavi renk almıştı. Sindirim sistemi ve bağırsakları artık doğru dürüst çalışmadığı için berbat kokuyordu. Kemikleri öyle belirgindi ki alışık olmayan gözler için dehşet verici bir görüntüydü bu. Neyse ki Hieronymus ile Paula alışmışlardı. Neredeyse aralıksız oruç tutan bir kadının bu kadar cılız olmasını normal karşılıyorlardı.

Küçük Eustochium ablasından uzak duruyor, kitaplarına gömülerek saklanıyordu ondan. Paula'nın Aziz Hieronymus'a yardımcı olma umuduyla giriştiği Eski Ahit incelemelerinde annesine destek vermek üzere İbranice öğrenmeye başlamıştı. Şimdilik ona gereken tek şey bakire kalmaktı. Eğlence ve ahbaplıktan yoksun geçen hayatı, kahramanca fazilet örnekleri sergilemesini gerektirmeyecek kadar tatsızdı zaten. Böylece Eustochium, kimseye dokunmayan egzantrik huylara sahip, kendi halinden memnun, miyop bir kitap kurduna dönüştü. Evlilik için yetiştirilmediğine göre dikkafalı olmasının, okumaya daha fazla vakit ayırmak için dikiş ve giysi tamir işlerini kölelerine yaptırmasının, fırıncıdan gelen ekmek sepetleri içinde gizlice eve soktuğu pagan felsefe kitaplarını okumasının ve epik şiirler yazmasının bir zararı yoktu. Herkes rahat bırakıyordu onu.

Paula ise Blesilla için biraz kaygılanmaya başlamıştı. Bir denemek için, bu işi fazla ileri götürmemesi gerektiğini söylemeye kalktı ona.

– Kocan öldüğünde çok fazla kederlenmiştin, diyerek azarladı kızını: Şimdi de kendine çok fazla eza ediyorsun. İnsanın böyle aşırılıklara kaçması bir tür kibirdir. Lütfen bir şeyler ye. Bir lokmacık olsun.

Oysa Blesilla biliyordu ki yiyeceklerin dişi vardı, ısırabilirlerdi onu. Yiyecekler tehlikeli ve yırtıcıydı. Cennet bahçesinde elma, ağaçtan atlayarak Havva'nın gırtlağına girmişti zorla. Dünyadaki bütün kötülükler, her türlü illet ve ölüm bu ilk günahtan doğmuştu işte. İlk günahın mirası olan bu lekeyi temizlemenin yegâne yolu, yiyeceklerden uzak durmaktı.

Şeytan, yiyeceklerin içine saklanıp günaha çağırıyordu onu. Yiyecekler onu soluksuz bırakmak, boğmak istiyordu, yerse şişer şişer, patlardı sonunda. Yiyecekler onu alaya alıyordu. Yiyecekler iğrençti, çünkü yemek yiyince arkasından sıçmak gerekiyordu.

Blesilla dövüş için kuşanmıştı. İsa'nın savaşçısı değil miydi o? E daha ne? Açlığın ötesine geçecekti. Açlığı hiç duymaz olacaktı. Hiç yemeden yaşayabilecek şekilde eğitecekti kendini. Hedefi buydu. Hiç yemeden yaşamak.

İştahını daha da köreltmek için yeni eziyetlere başladı. Gün aşırı ağzına attığı ekmeğin üstüne tuz serpmekten keyif aldığını fark ettiği anda tuzu bıraktı. Artık sadece bayat, tercihen küflenmiş ekmek yiyordu. Bedeniyle birlikte iştahının da küçülüp gittiğini görmek, her hafta kemerini bir delik geriden bağlamak müthiş bir zevk veriyordu ona. Bunda da hissetmemeye dayalı bir tür şehvaniyet vardı, kendi zaaflarını arka arkaya keşfedip terbiye etmekten ileri gelen bir şehvaniyet. Mahrumiyetin daha da incelikli biçimlerini icat ediyordu Blesilla. Artık pek bir şey de içmez olmuştu. Günde bir kerecik birkaç damla su yutuyordu sadece.

Sımsıkı hissediyordu kendini, gerilmiş bir ip gibi, müthiş denetimli, müthiş kuvvetli, iki keskin kenarı arasındaki mesafe kapandıkça kapanıyordu. Kendini bir usturа gibi savuruyordu dünyaya karşı, sırf iffetten yapılmış, jilet keskinliğinde bir incecik levha gibi. Köpek gibi yere kıvrılıp yatıyor, hiç konuşmuyordu. Konuşmayı da bırakmıştı. Ne de gelip yanı başında diz çöken insanlara bakıyordu. Söylediklerini işitmezmiş gibi yapıyordu.

Hieronymus dedi ki: İşi aşırıya vardırma, güzel yavrum.

Paula aklını kaçıracak gibiydi. Bir şeyler yesin diye kandırmaya çalıştı Blesilla'yı. İçinde lezzetli ve güzel kokulu yemeklerin dumanı tüten tabaklar taşıdı ona. Oysa kızarmış etin kokusu kusturuyordu Blesilla'yı. Üzüm dolu kâselere, tabaklar dolusu leziz hamur işine, bir zamanlar bayıldığı incir şekerlemelerine burun kıvırıyordu. Sanki Paula onu öldürmeye çalışıyormuş gibi kafasını sallıyordu annesine. Onu görünce gözlerini yumuyor, bacaklarını kı-

vırıp dizlerini çenesine kadar çekiyor, artık kemikten yapılma birer çiçeğe dönüşmüş olan mavi bereli ellerini yüzüne kapıyordu.

Eustochium odasına kapanarak deliler gibi çalışmaktaydı. Ölüyordu ablası ve hepsi onun kabahatiydi. Bakire olduğunu, lekesiz bir saffet içinde bulunduğunu söyleyerek övünüp durmuştu. Hava atmıştı ona. Ablasının neler çektiğini anlayamamıştı. Okuduğu kitabın üstüne kapanıp feryat figan ağlarken, mürekkepler akarak dağılmaya başladı.

– Bunların hepsi örnek alınacak davranışlar, sevgili yavrum, dedi Hieronymus, ayaklarının dibine yığılmış hareketsiz kütleye: Fakat fazla ileri gitmemelisin. Bu bir skandala neden olur. Hıristiyanların aşırıya kaçan kişiler olduğu düşünülsün istemeyiz. Çok genç bir kiliseyiz henüz. Adımızı lekelememiz gerek.

Blesilla, o hiç farkına varmadan konuşurken, öldü.

Kazanmıştı. Tam bir saffete, tam bir iç huzuruna erişebileceğini, tam anlamıyla acıdan azade olabileceğini göstermişti.

Bedeni, küçük bir çocuğunki kadar hafifti. Bir zamanlar o bedeni dolduran kadın tamamen yok olmuştu artık.

Cenazede Paula feryat etti, saçını başını yoldu. Yumruklarıyla kafasını dövüp tırnaklarını geçirdi kendi yüzüne. Ahali arasında dolaşan fısıltılara göre bu olay, Hıristiyanlığın tehlikeli bir din olduğunu göstermekteydi. Anneler, çocuklarının bu dine bulaşmasına izin vermemeliydi. Böyle kültler her zaman bela getirirdi. Blesilla denetimden çıkmış, topluma, kayınpederi ile kayınvalidesine, devlete karşı vazifelerini bir yana bırakmıştı. Dedikodular ve ithamlar Hieronymus'u işaret ediyordu hep. Azizin ruhani bir öğretmen olarak taşıdığı sıfat ağır biçimde zarar gördü.

Hieronymus ülkeden ayrılarak Kutsal Topraklar'a hacca gitti. Bir süre uzaklaşırsa bu olanlar unutulur diye umu-

yordu. O geri dönene kadar skandal da unutulurdu, iyi niyeti suiistimal suçlamaları da.

Bir yıl sonra Paula da onun peşinden gitti. Her zamankinden daha katıydı artık, daha kuru, iyice kurutulmuş, yıllanmış bir tahta parçası kadar eğri büğrü. Kızını ihmal ederek ölmesine izin verdiği için Tanrı indinde bağışlanma umuduyla kendi çilekeşlik uygulamalarını iki katına çıkarmıştı. Artık tek isteği kabahatlerinin cezasını çekmek, Kutsal Topraklar'ı görmek ve çöldeki muhterem kilise babaları gibi bir hayat sürmekti. Eustochium da Blesilla'nın ölümünden kendini sorumlu tutuyordu. Seyahatinde Paula'ya eşlik ederek onun tövbekârlığına ortak oldu.

Paula'nın oğlu ise beş yaşındaydı daha. Rıhtımda durmadan ağlıyor, büyük ablası Rufina'nın kucağında tepiniyordu, gerçi Rufina da onun kadar avaz avaz ağlamaktaydı ya. Öteki abla Paulina da yanlarında durmuş, dinmek bilmez gözyaşları akıtmaktaydı. İki kardeşin de karnı burnundaydı. Arkalarında dikilmekte olan kocaları, bu iki kutsiyet timsalinin uzaklara gitmesi karşısında karılarını nasıl teselli edeceklerini bilemiyorlardı.

Paula'nın yüreği yanıyordu çocuklarını geride bıraktığı için, ama bu ıstırabı öylece kabullenmiş, sadece ve sadece O'na hizmet etme arzusunda olduğunun bir kanıtı olarak Tanrı'ya sunmuştu. Romalı vakur bir hanımefendiydi o. Sonunda kendini terbiye etmeyi başarmıştı. İçinde duyduğu acıyı göstermedi, arkasını döndüğü gibi geminin merdiveninden aşağı indi. Eustochium da peşinden.

Beytlehem'de Hieronymus ile buluşan Paula, o günlerde yaygın olduğu üzere, hem erkeklere hem kadınlara ait bölümleri bulunan bir ikili manastır kurarak bakımını üstlendi. Şefkatli ama kararlı bir tavırla manastırın kadınlar bölümünü yönetti. Genç rahibe adaylarına oruç tutmayı öğretti.

– Beni ilgilendiren ruhlarınızdır, diye sık sık nasihat ederdi onlara: Boğazınız değil!

Eustochium kendini annesine adamış, hiç yanından ayrılmıyordu onun, annesiyle aynı hücrede kalıyor, gün boyu peşinde dolaşıyordu. Paula öldüğünde bir mukaddes yoksulluk dersinden başka hiçbir şey bırakmadı Eustochium'a. Kalan bütün servetini başkalarına vermişti. Aziz Hieronymus, Paula'nın mirasından önemli bir pay aldı ve bu parayla İtalya'ya döndü.

Eustochium, hiçbir gelir kaynağı olmadan koca bir manastırı yönetmek durumunda kalmıştı. Günden güne rahibeler ile keşişler daha da aç kaldıkça memnuniyetsizlik ayyuka çıktı. Oruç tutmak başka şey, diye yakınıyorlardı, açlıktan ölmek başka şey.

Sonunda manastırı dağıttı Eustochium ve memnuniyetsiz sakinlerine de başlarının çaresine bakmalarını söyledi. Az bir kârla binaları satışa çıkardı, bütün borçlarını ödedi, ne kadar mobilya, çanak çömlek varsa hepsini elden çıkardı ve ufak bir sırt çantasıyla yollara vurdu kendini, bir daha da oralarda onu gören olmadı.

Paula'nın mezarı manastırın hemen dışında, tuğladan yapılmış kubbeli ufak bir binadaydı, burası yıllar yılı yöre halkınca kutsal ziyaret yeri bilindi, ta ki mezar hırsızlarınca yağmalanana dek; sonunda tabut açıldı, içinde ne var ne yok çıkarıldı ve kemikleri dört bir yana saçıldı.

Josephine'in Hikâyesi

Josephine, ilk kitabını Kilise Babaları'na itaat gereği kaleme aldı, kendisinin de günah çıkardığı papazlardı bunlar. Fikir onlardan çıkmıştı, Josephine'den değil. Bir tür sınama olarak yazmaya yönlendirdiler onu. Josephine, heretik olarak aforoz edilme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Rahibelikteki ilk günlerinde vecde gelip kutsal düşler gördüğü, yani rüyetler yaşadığı biliniyor, rüyetlerinde doğrudan Tanrı'dan esin aldığını öne sürüyordu. Odasında yazarken Tanrı'nın da yanı başında olduğuna inanmıştı. Tanrı'nın varlığını kürek kemikleri arasında kuvvetli bir karıncalanma, bir tür ürperme olarak hissediyordu. Aynı anda hem korku hem saadet duymaktaydı ki, Tanrı itiverdi onu ve yerinden sıçrayıp düştü Josephine. İşte meleğin güçlü kanatlarıyla onu tutup kaldıracağına olan inancı da o anda belirdi. Bunun üzerine yazmaya başladı.

İtirafta bulunduğu papazlar bazı kritik sorular sormaya başladılar ona. Heretikliğinden kuşkulanılan herkese Müfettişler'ce sorulan sorulardı bunlar. Yanıt vermesini emrettiler Josephine'e. Yazılı bir sınavdı bu.

Josephine de oturup kitabını yazdı onlar için, kendisini Ötekiler'den biri, Aydınlanmışlar'dan veya Fikir Sahibi olanlardan biri sanıp mahkûm etmesinler, kazığa bağlayıp yakmasınlar diye. Hayatının bir anında, henüz yirmili yaşlarının başındayken onun için muhtemel bir sondu bu. Kendisini muhakeme edebilsinler diye *Hayat* hikâyesini kaleme aldı Müfettişler için.

Kitap ondan doğup büyüdü. Kitap onun etinden, kanından dı. Kitap ile Josephine birlikte atılabilirlerdi alevlere, birlikte yanıp kül olabilirlerdi. Korlara, sonra da kapkara küllere dönüşebilirlerdi.

Hakikati anlatmaktan kaçınarak kendini kurtardı Josephine. Hakikatin tümünü anlatmaktan kaçınarak. Yalana ve tahrifata başvurarak heretiklik suçlamalarına karşı kendini koruduğunu da söyleyebilirsiniz. Yani onların anlayacağı dilden konuşarak. Onların kullandığı kelimeleri, onların aşina oldukları, kendi tasarladıkları kavramları kullanmaya özen göstererek. Bu oyunda onların bir adım önünde gitti hep ve kendisinden kuşkulanmalarına izin vermedi. Kaleme aldığı cümleler diz çökmüştü. Üslubu mütevazıydı, alttan alıyor, şükran duyuyordu. Gözlerini yere indirip toprağı öpüyordu. Kendisinden "bu değersiz kadın", diye söz ediyordu Josephine, "bu büyük günahkâr," "bu kadın, kötülerin en kötüsü." Papazlar, önlerinde yerlere eğilip dizleri üstüne çöken kadınlara alışıktı, yumruklarıyla kendi göğüslerini döven, küstahlıklarından ötürü bağışlanmayı dileyen, kendilerinin sınırları belli, aciz birer kul olduğuna dair formülleri dile getiren kadınlara. Josephine'in böylesine burnunu sürtmüş bir üslupla kaleme aldıkları, böbürlenme, ironi ve alaycılık olarak da okunabilirdi gerçi, ama öyle okunmadı.

Heretik olarak damgalanmaktan kurtuldu Josephine. *Hayat*'ını kurtardı. Kitap birkaç yıl süreyle yasaklandı, o süre boyunca Müfettişler'ce okundu ve sonunda zararsız

ilan edilerek okunmasına, kopya edilmesine, dağıtılmasına izin verildi. Kızlar ve kadınlar için son derece uygun olduğu ilan edildi. Kadın aklına göreydi tam.

Yirmi yıl sonra Josephine, bir başka *Hayat* yazmaya karar verdi. Madem gizli bir hayat sürmüştü, bir tane de öylesini yazacaktı. Bu ikinci kitap ilkinin kardeşi gibi olacaktı, eve kapatılmış, hakkında çok az şey bilinen ya da hiçbir şey bilinmeyen bir küçük kardeş. Zaten biyografilerde yer almaz. Yer almadığı da belirtilmez, ne bir boşluk veya kopukluktan söz edilir, ne böyle bir kız kardeşin yaşayıp gittiğine dair bir işaret bulunur. Hikâyede onun ayak izlerinin içi toprakla doldurulup üstü düzlenmiştir. Yine de her zaman oradadır bu kız kardeş, yazının yüzeyi altında usul usul soluk alıp verir, açığa çıkmaya hasret bir hayalet gibi zaman zaman parmağını uzatır yalnızca. Ne de olsa Josephine'in resmi *Hayat* hikâyesini, onu yakılmaktan kurtaran hikâyeyi okurken, tabii eğer çok dikkatli okuyorsanız, bir şeyin kokusunu duymaya başlarsınız zamanla, neredeyse eğreti bir şeyin, bir eksikliğin kokusudur bu, cümleler zarafetle ilerlerken bir yerde şişirilmiş gibi geliverir, başka bir yerde gramer çatırdayıverir, bir cümle uzadıkça uzar, bir başkası alelacele başlayıverir, bir şeyler dışarıda bırakılmıştır, sayfanın kenarlarından, paragraflar arasındaki boşluklardan haykırır durur.

İkinci *Hayat*, birincinin satır aralarına yazılmıştı. Josephine, belki işine yarar diye yeğeni Isabel için yazdı onu. Kitabı Isabel'e miras bıraktı, gerçi onu saklandığı yerden bulup çıkarmak biraz zamanını alacaktı genç kızın.

Josephine geceleri, pencerenin kenarında hücre zeminine oturarak yazıyordu kitabı, mutfaktan aldığı hamur açma tahtasını dizlerine dayar, üstüne yerleştirdiği kare biçimli küçük kâğıda yazardı. Hamur tahtası, iyi bir çalışma masası olmuştu. Bu tahtanın üzerinde kelimeleri karıştırıp yoğurur, yuvarlayarak hikâye şekli verirdi onlara.

Lamba ışığında yazıyordu Josephine. Gaz lambasını pencere pervazının meydana getirdiği taş sıraya koyardı, böylece lambanın sarı ışığı sadece kâğıdın üstüne düşüyordu. Hücresinin karanlığında bu lamba, ışıltılı minicik bir ev gibi olmuştu onun için. O evin içinde hayallere dalar, kelime avına çıkar, bir sonraki söz öbeği veya cümle gelsin diye muazzam bir sabırla beklerdi. Hayatının en mutlu anlarıydı bunlar, esin gelip onu ensesinden yakaladı mı, sözler, erimiş altın misali içinden çağıl çağıl akmaya başladı mı, kendisinin Tanrı adını verdiği o duygu bütün yakıcılığı ve ürperticiliğiyle belkemiğinde bir ileri bir geri dansa başladı mı, Josephine dağılıp gider, kendini tamamen unuturdu.

Yazarken bütünlenmiş hissediyordu kendini, yapmak üzere yaratılmış olduğuna inandığı işi yapıyordu ve kimseler de seyretmiyordu onu, işte bu, son derece mutlu kılardı Josephine'i. Kucağı hazinelerle, incilerle doluydu. Kelimeler üstüne yağıyor, kutsal manna gibi besliyordu onu.

Josephine, yeni rüyetlerinden ötürü başlamıştı ikinci kitaba. Bunlardan birinde bir kurtçuk olmuştu ve yapması gereken bir iş vardı. İpekten cümle üstüne cümle örüyor, kelimelerden bir sandık oluşturuyordu. Yazının altın kozasında buluyordu ölümü. Ama benliğiydi ölen, eski hayatıydı, cümleleri uç uca eklemek için başvurduğu eski usûlüydü. Ufaldıkça ufalıp karanlıkta kayboluyordu Josephine, hiçbir şey bilmiyordu, tükenmişti.

Sonra hücresinde bulunduğunu anladı, kozanın çatlayıp açılmasını izliyordu. Üstü başı sırılsıklam bir yaratık, birbirine yapışmış kanatlarını peşi sıra sürükleyerek dışarı çıkmak için debeleniyordu. Seğirip duran vücudu ışıltılar saçıyordu. Rengârenk dalgalanan kanatlarını savurdu, başını kaldırdı.

Kendini bir çocuk kadar aciz hisseden Josephine, hücrenin köşesine, duvarların yer ile oluşturduğu açının içine

büzülüp kaldı. Kelebek an be an büyüyor, kocaman oluyordu. Kanatlarının kenarlarında ince ince işlenmiş sarmallar ve şeritler vardı, uçlara doğru inceliyordu kanatları, karnı kara kürkle kaplı gibiydi, duyargaları upuzun. Enerji fışkırıyordu her yanından. Uçmak istiyordu. Josephine'in tepesine dikilip kanat çırpmaya başladı. Biliyordu ki Josephine az sonra boğulacak, onun kucaklayışıyla soluksuz kalacak. Tıpkı karyolanın üstündeki sayvanın, kat kat kumaş ve saçaktan yapılma o süslü tavanın, gecenin ortasında düşüp yüzüne kapanması, öleceğine inanarak çığlık çığlığa uykudan uyanması gibi. Oysa kâbus değil, gerçekti bu. Tepesinde çırpılıp duran koca kanatlar, yanı başında nabız gibi atan o kızgın ihtiras, ta gözlerinin içine dikilmiş alev alev gözler.

Kelebek küçücük odayı kaplayıverdi. Titriyordu. Hazırdı. Sonunda anladı ki Josephine, kendi içinden doğmuştu kelebek.

Her şeyden önce Tanrı vardı. Onun öncesinde hiçbir şey ve hiç kimse yoktu. Erkekti Tanrı. Görünmez bir erkek. Kimse olmayan bir ruhtu, ama erkek bir ruh. Karanlıkta yürüyordu, öylesine yumuşaktı ki adımları, kapıyı açıp yatağın üstüne eğildiğini hissetmediniz bile. Oracıkta durup soluk alış verişinize kulak verdi, siz hiç kıpırtısız yatarken, ve onun Tanrı olduğunu anladınız.

Josephine'in babası Ferdinand, bütün çocuklarının duaları doğru dürüst öğrenmesini, böylece imanlarının gereğini yerine getirip Tanrı'ya, oğlu İsa Mesih aracılığıyla bizlere buyurduğu şekilde yakarmalarını sağlamıştı. Ferdinand:

– Babamız'ı tanıdığını göster bana, dedi bir gün Josephine'e.

İyi cins kumaştan giysisinin altında yuvarlak ve kemikli dizleri, Josephine'in yüzüyle bir hizadaydı. Babasının ayakkabıları arasında duruyordu Josephine, kendisini sev-

giyle yakalayıp tutmakta olan ayakkabıların arasında. Öyle kocaman, öyle uzundu ki babası, cennete uzanan bir merdiven gibiydi tıpkı ve Josephine, gözlerini kaldırıp ona bakmaya cesaret edemiyordu pek. Limon kolonyasının keskin kokusu yayılıyordu babadan. Onun da altında kendi kokusu, tütün, ter ve şarap, iç bayıcı ve sıcak bir koku.

Tanrı Babamız'ı yüreğinde hissedebilmekti mesele. Kimsenin anımsatmasına gerek kalmadan. Bu duayı böyle buyurmuştu Tanrı ve hiç kusursuz söylenmesinden hoşlanıyordu.

– Cenneti mesken tutmuş olan Babamız.

Devamını getiremedi Josephine. Babası cennette değildi ya, öyle değil mi? Burada, yeryüzündeydi, annesinin kiliseye gittiklerinde ona göstererek piskopos tahtı olduğunu söylediği siyah ahşaptan o şatafatlı koltuğa oturmuştu, günah çıkarma bölmesi kadar büyüktü bu koltuk, annesi o bölmeye girerek gözden kaybolur, Josephine de soluğunu tutarak dönüşünü beklerdi. Ferdinand, kule gibi yükseliyordu Josephine'in tepesinde. Siyah giysi kolları, koltuğun oymalı kenarlarına yayılmıştı. Kahverengi ellerinin sırt kısımlarına ince dantel kırmalı manşetler dökülüyordu.

– Senin adınla kutsanmış.

Kaşlarını çatarak aşağı baktı adam. Yüzük dolu elleriyle koltuk kenarlarının pençe şeklinde oyulmuş uçlarını kavradı. Mücevherler ahududu ve böğürtlen gibi duruyordu ellerinde. Her biri altından bir tahtın içine oturtulmuştu.

– Senin adınla mübarek kılınmış.

Yanlış kelime kullanmıştı işte. Mübarek kılınmış diye Meryem Ana'dan söz edilirdi. Anası da orada, Josephine'in arkasında duruyordu. Kadının, doğru kelimeleri söylemesini dilediğini hissedebiliyordu Josephine.

– Her şey sona erecek. Krallık gelecek.

– Özür dilerim. Krallığın gelecek. Her şey sona erecek.

Krallık, kralın oturduğu yere deniyordu. Josephine'in babası bu âlemin ve evin ve de ailenin kralıydı. Çoğu zaman o da ortalıkta görünmezdi, Tanrı gibi.

– Bugün de ekmeğimizi bahşedesin bize.

– Hmm.

– Nasıl ki bizler kendimize karşı kusur işleyenleri affedersek sen de bizim kusurlarımızı affeyle ve günahtan uzak tutarak kötülükten koru bizleri amin.

Kocaman eller Josephine'i koltuk altlarından kavrayarak yukarı çekti. Bir an havalanıp sonra babasının dizlerine oturtuldu Josephine. Dudaklarının arasına şekerler yerleştirildi. Anason şekerinin çıtırtısı. Gevrek şekerin içine hapsolmuş meyanbalı bir anda tatlı tatlı aktı ağzının içine. Josephine cesaretini toplayıp da ona baktığında babasının gözleri ışıl ışıldı. Kıvır kıvır kara sakalının ortasında kırmızı ağzı gülümsüyordu. Yüzü, Josephine'in yüzüne kapanarak öptü onu. Josephine babasının limonlu, hayvansı kokusunu çekti içine. Kendinden geçmişti. Görevini iyi yaparak babasının sevgisini kazanmıştı. Annesi ise tevekkülle yanlarında duruyor, ellerini şiş karnının üstünde kavuşturmuş, onları izliyordu. Ferdinand'la birlikte Josephine'in izleyicisiydi artık o, kızının kendi uydurduğu hikâyelerle oyunları canlandırışını izliyordu, her bir jest, söz ve duruş, babasını güldürerek ondan alkış almak için özenle seçilmişti. Babasının, onu istediği her şeyi yapmaya yüreklendirdiğini hissediyordu Josephine, ama bir yandan da babasına, tam da onun uygun bulduğu cinste eğlenceler sunmaktan mutlu olmaktaydı. Çok küçük yaştan itibaren geliştirdiği yetenek, izleyenleri tam olarak nasıl memnun edeceğini anlamaktı. Babası için sıçrayıp dans ediyordu, besini ise babasının iltifatlarıydı, küçük kızın önceden tasarlanmamış koketliklerinden, içgüdüsel zarafetinden, kızlara özgü masumane numaralarından duyduğu gururdu.

Onun kraliçesiydi Josephine, öyle diyordu kızına. Sevinç kaynağıydı.

Josephine'in annesi Beatrice, yirmi yılda on beş çocuk doğurdu ve bu yüzden de öldü. Sandalye bacağı ya da araba oku üreten bir torna tezgâhı gibi o da bebek şekillendirip şekillendirip çıkarıyordu. Kendinin ve Ferdinand'ın kopyalarını üretmekle meşguldü hep, bunların hiçbiri kötü değildi, ama hiçbiri mükemmel de değildi. Mükemmel bir ürün elde edememişti henüz. Bu yüzden de üretime devam ediyordu. Bebek üstüne bebek peydah etti, sanki sonunda içlerinden biri onun başyapıtı olarak değerlendirilecekti. Josephine, babasının niye bir tek kendisiyle mutlu olamadığını anlayamıyordu, hele bir de adam sık sık kızına taptığını söylediği halde. Beatrice'in niye durmadan kocasına çocuk doğurduğunu da anlayamıyordu, sanki kadının fırınından dumanı tüte tüte çıkıp duran birer somun ekmekti bu bebekler, kocası da ekmeklerin niteliğini kontrol eden fırıncı.

Beatrice'in Josephine'e açıkladığı üzere Ferdinand, iffete büyük önem veren bir adamdı. Karısını hamile bıraktıktan sonra yanına uğramaz, kendi de perhize girerdi. Kocasından bebek değil de okşayışlar isteyecek olsa alamazdı ki Beatrice. Josephine, annesinin on beş çocuğun on beşini de tanıyacak ve sevecek zamanı bulup bulmadığını merak ederdi. On tanesi, daha kendini bilecek yaşa gelmeden ölmüş olan bu bebeklerin bir kısmına karşı kayıtsız kalmış olmalıydı mutlaka, değil mi?

Ama zaten Beatrice kendini çekiyordu bebeklerden. Çocukların temizliğiyle ilgilenen, onları besleyen hizmetçiler olurdu hep, Josephine de en büyük kız olduğu için küçüklerin oyunlarına nezaret ederdi. Hep birlikte bahçede oynarlar, komşuları olan kuzen çeteleriyle güçlerini birleştirirlerdi. Duvardaki parmaklıktan geçerek bir o eve, bir diğerine girip girip çıkarlardı. Josephine diğer kızların ço-

ğundan daha özgürdü, ne de olsa annesi, kuzenlerle bir arada olduğu sürece kızının emin ellerde bulunduğuna inanır, zamanının çoğunu küçük kardeşlerine bakmakla geçirdiğini sanırdı. Oysa aslında Josephine, elinden geldiğince bir başına bırakıyordu onları, kendisi ise kuzeni Magdalena'nın peşinde dolaşıyor, onun yaptığı her şeyi taklit ediyordu. Magdalena ne yapsa doğruydu, Josephine'i pencerenin pervazına çıkarıp donu dizlerinde, eteği kafasına geçmiş vaziyette durdurarak diğer bütün çocukları gelip bir güzel baksınlar diye çağırmak olsa da bu veya ileride yaşayacağı aşk maceraları hakkında uzun uzun hülyalı hikâyeler uydurmak olsa da. Josephine, böyle gizli bir teşhir nesnesi haline geldiği zamanlarda soluğunu tutar, korkuyla karışık bir şaşkınlığa kapılır, hikâyelere ise adını koyamadığı ürpertiler duyarak kulak verirdi.

Beatrice sadece Missa ayini ile akraba ziyaretleri için çıkardı evden. Ve çıkarken evi de yanında götürürdü. Kara peçelerden kale burçlarıyla, pelerinlerden mazgallarla dolaşırdı. Siyah kadife ayakkabıları çamura ve pisliğe bulaşmasın diye yüksek ahşap nalınlarla gezerdi sokakta ve hemen üstü kapalı bir arabaya binerdi. Evde olduğu günler odasına kapanırdı. Yerdeki halı kaplı minderlere yayılarak tarihsel romanlar okurdu. Çerçöp derdi kocası bunlara. Hiç olmayacak cinsten saçma sapan serüvenler. Aptal kadınlar için yazılmış aptalca aşk ve şövalye masalları. Yiğit şövalyeler ile mutena hanımefendileri anlatan ve mutlu sonla biten fantastik romanslar.

Beatriçe'in de yiğit şövalyeler gibi kendi onur yasaları vardı. Asla söylenmez, hayatından şikâyet etmezdi. Kendisi için birer sınav olarak nitelediği olayları kahramanlara yaraşır bir sessizlikle, kaşlarını hiç kaldırmadan ve yüzünden tebessümünü eksik etmeden karşılardı. Acısını içine gömerdi. Nefsine eza için kıldan yapılmış gömleğe de gereksinimi yoktu onun, iğneli kemerlere de. Kâfirlerle sava-

şarak şan ve onur elde etmemize izin verilmiyor olabilir bizim, derdi hep Josephine'e: Putperestleri Hak Yolu'na döndürmek için Uzak Ülke'ye seyahat etmemize izin verilmiyor olabilir, ama bizim de evimizde gireceğimiz pek çok savaş var, nefsini sevmeye ve kibre karşı verilecek savaş, başkalarıyla iyi geçinmek için verilecek savaş.

Beatrice, kendi içinde sürdürmeyi seçtiği savaşları kazanmış olabilirdi gerçi, ama hoşuna gitse de gitmese de cepheye gönderildiği savaşları kaybetmişti. Daima hastaydı, ya hamileydi ve midesi bulanıyordu ya da loğusaydı ve kendini toplamaya çalışıyordu. Kötü bir haber aldı mı daha da zayıf düşerdi bünyesi. Evin dışındaki dünyada korkunç şeyler olup bitiyordu, bunları duyduğu zaman tüyleri ürperir, ıstırapla inlerdi. Aman tanımaz bir yargıçtı. Doğruluktan ayrılanlara ve suçlulara layık görülmüş cezalara kesin biçimde inanmıştı. Kötüleri bekleyen cehennem azabını defalarca açıklamıştı Josephine'e. Adına Aydınlanmışlar denen heretiklerin şehirde serbestçe dolaşıp Kilise karşıtı sahte doktrinlerini sağda solda açıkladıklarını duyunca beti benzi atmış, soluğunu koyuvermişti: Bunlar asılmaya layık değil, yakılmaları gerek.

Josephine biraz büyüyüp de okuma yazma öğrenince, Beatrice kızının odasına gelip kendisiyle birlikte oturmasına izin vermeye başladı. Abanozdan yapılmış küçük bir komodini vardı odada, rafları pirinç şeritler ve kelepçelerle raptedilmiş, fildişi kakmalı bir komodin, içinde kitapları dururdu. Kilidiyle anahtarı da pirinçtendi komodinin, ama cila sayesinde altın gibi parlıyorlardı. İç kısmına ise soluk renkli, kahverengi ipek parlaklığında ince bir tabaka halinde kaplama yapılmıştı sandalağacından, güveleri ve başka böcekleri uzakta tutuyordu bu. Kitaplar ise üst üste yerleştirilmiş raflara diziliydi. En üstteki rafa dua kitabını koymuştu Beatrice, dini kitaplarla aziz ve azizelerin hayat hikâyelerini içeren derlemeler de bu raftaydı. Josephine,

neredeyse ezbere bilecek hale gelene kadar defalarca okudu bunları, ne de olsa halk dilinde yayımlanan dini kitaplar sayıca çok azdı. Böyle kitapların çoğu, papazların yorum ve açıklamalar yapabilmesi için Latince yazılıyordu. İşte böylece Josephine, *Altın Efsane*'de anlatılan azizelerin hayatlarını defalarca okumuş oldu.

Komodinin üstten ikinci rafında romanlarını saklıyordu Beatrice. Bunların her biri ayrı renkte ipek bir eşarba sarılmıştı. Kırmızı, mavi ya da yeşil. Josephine'in, mavi eşarba sarılı olanların hepsini okumasına izin vardı. Diğerleri ise ona yasaktı. Raftan aldığınızda sandalağacının hoş kokusu yayılırdı kitaplardan. İpek kumaşa sarılıp ipek kurdeleyle bağlanmış paketler dolusu söz. Josephine, kakule demetleri gibi, yahut küçük hindistancevizi salkımları gibi sözlerin, komodinin köşelerinden aşağı sarktığını hayal ederdi. Parmaklarınız arasından akıp giden tane tane boncuklar gibi dökülüyordu sözler. Minicik değerli taş parçaları gibi tırnak aralarınıza giriyordu, hem de kokulu ve sivri parçacıklardı bunlar.

Beatrice kiliseye gitmek üzere evden çıkarken bu romanlardan da alırdı yanına, damasko kumaşından elbisesinin derin yırtmaçlı, kabarık yenlerine saklardı bunları. Yenlerin içinde görünmez cepleri vardı onun, amonyak ruhuyla tespihinden başka bir de bozuk para bulundururdu bu ceplerde. Kilisenin arka tarafında arkadaşlarıyla selamlaşırdı. Kutsal suyun bulunduğu çeşmenin mermerine dayanarak gruplar halinde durur, parmaklarını suya batırıp alınlarını ıslattıktan sonra haç çıkarır, sonra ellerini yine yenlerinin içine saklarlardı. Josephine de onların yüzlerini ıslatmalarını, sağa sola bakışlar atmalarını seyreder, fısıltılarını tercüme ederdi. Olur da dikkat ederseniz, sanki Missa ayini başlamak üzere olduğu için dua kitaplarını çıkarıyorlarmış gibi görünürlerdi, kitapları birbirlerine gösteriyor, birbirlerinin kitaplarına bakıp hayranlık duyuyor, say-

faları çevirerek İncil'in o gün okunacak bölümünü işaret ediyormuş gibi görünürlerdi. Böylece ev içi harcamalarda romanlara giden para diye bir kalem gözükmez, Josephine'in babasının da bundan haberi olmazdı.

Okumak, içini dışına çıkartıyordu Josephine'in, sonra bir daha, bir daha ve özsular yükselirdi ağzına kadar. Ne zaman bir kitabın sonuna gelse hıçkıra hıçkıra ağlardı, ister iyi ister kötü bitmiş olsun, çünkü büyülü bir dünyadan dışarı atılmış olurdu artık, kâğıt kapılar arkasından kapanıverirdi. Kitap daha uzun sürsün diye daha ağır okumaya çalışıyordu, ama çok açgözlüydü ve bu işin en zevkli kısmı da, kimse çıkıp size dur demediği için okuyabildiğiniz kadar hızlı okumaktı. Beatrice, Josephine'in okurken ağladığını görürse kitabı elinden çekip alır, kızı da yatmaya gönderirdi. Fakat çoğu zaman öyle kendi içine gömülmüş olurdu ki, kızının gizli gizli gözyaşlarını silmeye çalıştığını fark etmezdi bile. Kendi hülyalarına dalmış gitmiş olurdu o.

Kitaplar uyuşturucuydu onlar için, üstüne binip başka âlemlere seyahat ettikleri birer uçan halıydı, kuvvetle okşayan birer el gibi onları havalara kaldırıyor, annelerin bebeklerine yaptığı gibi sallaya sallaya uyutuyordu, kucağa alınıp emzirilmesi gereken birer bebektiler adeta, sonra okumaya doyunca uykuya dalıyor, sonra yine uyanıyorlardı, kendilerini çağıran meçhul sözlerle dolu yeni sayfalar buluyorlardı önlerinde, yeni bir dünya buluyorlardı, ve bir başka kitaba başlıyorlardı böylece. Bütün kitaplar tek bir kitap olmuştu, birbirinin içine akıyordu hepsi, kocaman bir çölün ortasında bir bahçeyi yemyeşil tutan, asla kuruyup tükenmeyen pırıl pırıl sulardan bir pınar olmuşlardı.

Kitaplar asla tükenmezdi. Josephine hepsini bitirdiğini, hepsini hatmettiğini sandığında bile bir yenisi peydah olurdu, annesinin giysi yeninden esrarengiz bir şekilde çıkıverir, renkli ipeğe sarılarak çarçabuk dolaba yerleştirilirdi.

Oda sıcak oluyordu. Oymalı granit şöminede ateş çatırdardı hep. Isıyı artırmak için küçük bir de mangal getirtmişlerdi, kömürler kor olup pırıldardı mangalda ve zaman zaman, o kesif kokusu odayı doldursun diye, kurutulmuş lavanta demetleri atarlardı mangalın üstüne. Duvarlara asılı halılar ise cereyanı kesiyordu. Seramik yer döşemesi halılarla kaplıydı. Ateşin yakınında yastıklarla minderlerden bir tepe oluşturmuştu Beatrice, ve Josephine'le birlikte buraya uzanır, kitap okurlardı. Josephine, annesinin soluğunu işitecek kadar yakınında olurdu. Lavanta buharı, ter ve sandalağacı kokardı Beatrice. Josephine ise yanı başına kıvrılır, ıtırlı otları koklarcasına kokusunu içine çekerdi onun.

Kitap okumak, onun dünyayla ilişki kurma biçimiydi. Daha çok küçükken evden ayrılma hayalleri kurmaya da böyle başladı. Maceraları kitaplar üzerinden deniyordu yalnızca, ne de olsa ailesinden başka hiçbir şey bilmiyor, tanımıyordu, onu dört bir yandan kuşatan eviydi her şeyi, hakikatin tamamı ve yegâne hakikatti. Birer sayfa misali beyaz duvarlar, görünmez mürekkeple bu duvarlara yazılı hayat kuralları. Okumak, bu kâğıt duvarlarda delikler, gedikler açıyor, Josephine'e bir başka dünyayı inceleme imkânı sağlıyordu.

Kitapların doğru olduğuna inanıyordu Josephine. Anlattıkları dünyanın gerçek olduğuna. Erkekler, mükemmel birer âşık *idi*. Aşkları sonsuza dek *sürüyordu*. Çocukluğun sona erip hayatın başlamasını iple çekerken, bu gerçekliği öğrenmek, onun görüntülerini yakalamak umuduyla kitaplara gömülüyordu Josephine. Kitaplar da beklediği hayatın bir parçasıydı, çünkü var olduğunu, ete ve kemiğe hapsolmuş bir fani olduğunu unutturuyorlardı ona, yayıldıkça yayılan incecik bir altın bulut haline gelerek kendi sınırlarını aşıp gitmesini sağlıyorlardı, kitap ile dünya birdi, Josephine ise hem ikisi birdendi hem hiçbiri, orada de-

ğildi o, her yerdeydi. Şöminede bir kütükten yükselen çatırtıyla ansızın kafasını kaldırıp baktığında iki saattir orada bulunduğunu fark ederdi bazen, oysa daha sadece bir saniye geçtiğini sanıyor olurdu.

Bir akşam, Josephine'in babası her zamanki gibi dışarıda, eş dost ziyaretindeyken, kendisi de her zamanki gibi annesiyle birlikte kitap okumaktayken, çocukların en küçüğüne baksın diye çağırdılar Beatrice'i, diş çıkarmakta olan bebek uyuyamamıştı. Durmadan sızlanıp ağlayarak bakıcısını çaresiz bırakmış, o da yalvar yakar hanımını çağırmıştı. Bunun üzerine Beatrice, kitabını elinden bıraktı, yerden kalktı ve odadan çıktı. O kadar hamileydi ki dengesini sağlamak için vücudunu geriye yatırarak yürüyor, bir elini belinin üstünde tutuyordu.

Josephine elindeki kitabı bitirince bir tane daha istedi canı. Beatrice gelmemişti. Böylece Josephine, kutsal ciltlerin bulunduğu rafı komodinden çıkararak hemen altında bulunan romanlara yöneldi. Kırmızı ipeğe sarılmış birkaç kitap vardı, bunları açıp bir göz atma cüretini gösterebileceğini düşündü. Ama birdenbire ikinci rafı kaldırıp altındakilere bakmak geldi aklına, altında bir şey varsa tabii. Komodinin dibinde ne var diye bir iki kez sormuştu annesine ve Beatrice de şu yanıtı vermişti: *Hiçbir şey*. Orada *hiçbir şey* yok.

Evde çıt çıkmıyordu. Kimselerin geldiği yoktu. Josephine iyice kulak kabarttı, duyabildiği tek ses, gitgide harı azalan ateşin hışırtısı ve çıtırtısıydı. Romanların bulunduğu rafı çıkararak bir kenara koydu.

Gümüş ve altın ipliklerle işli sarı kumaşa sarılmış üç tane kitap vardı burada, biraz kirlenmiş, bükümlü bir simle bağlanmışlardı ve simin iki ucundaki düğümlerden püsküller sallanıyordu. Kitaplardan birini alan Josephine, düğümü gevşeyene kadar çekiştirdi simi ve kitabı saran kumaşı açtı, öyle eskimişti ki kumaş, kat yerlerinden epri-

miş ve rengi koyulaşmıştı. Elyazması bir kitap vardı içinde, tahta bir çubuğa sarılmış kalın bir tomar. Oklavaya benziyor, diye düşündü Josephine, ama üst kattaki odadan bir çatırtı geldiği için daha fazla incelemeye zamanı olmadı. Büyük bir telaşla her şeyi yerine koydu. Beatrice bezgin bir şekilde odaya döndüğünde, şöminenin sopasıyla kütüklerin yanmış uçlarını dürtüyor, kızıl birer yıldız gibi göz kırpıp duran korları canlandırmaya, kıvılcımlardan yeni alevler doğmasını sağlamaya uğraşıyordu. Suratı kıpkırmızı olmalıydı ki, Beatrice haşin bir bakış fırlattı ona.

Annesi, *Altın Efsane*'yi alarak yatmadan önce bir bölümünü yüksek sesle okumasını söyledi. Birkaç dakika sonra Ferdinand geldiğinde, dingin ve donuk bir edayla bir azizenin hayatına gömülüp gitmişti ikisi de.

O geceden sonra Beatrice, komodinini hep kilitli tuttu ve anahtarını da sakladı.

Nereye baksa ölümü görüyordu Josephine. Her odanın bir duvarında, İsa'nın çarmıhta ölümünü anımsatan bir haç asılıydı. Josephine'in kabahatiydi bu. Onun işlediği günahlar yüzünden İsa çarmıha çivilenmişti. Bu yüzden de Josephine, cehennemde yanmayı hak ediyordu ve günün her anı attığı her adıma dikkat etmezse olacağı buydu sonunda. İki kez incitmişti İsa'yı: İlk olarak dünyaya gelmiş olmakla, ilk günah sonucunda doğmuş olmakla, bu yüzden İsa, onu kurtarmak için yeryüzüne inmek zorunda kalmış ve çarmıhta acılar içinde can vermişti; ikinci olarak da yeterince şükran duymamakla onu bir kez daha incitmişti Josephine. İyi bir insan olarak şükran duygusunu göstermesi gerekiyordu, oysa becerememişti bunu. Küçük kardeşleriyle durmadan kavga ediyordu. Hataları yüzüne vurulunca somurtuyordu. Bazen yatağına yatar, umutsuz bir öfke içinde ağlardı.

Beatrice, İsa ile aynı yaştayken yavaş yavaş ölümün kucağına bırakmaya başladı kendini. Daha otuz üç yaşın-

daydı. Josephine ise on üç. Beatrice'in aslında hasta olmadığını söylüyordu kendi kendine. Odasına kapandı. Kâfirler'e açılmış savaşlarda harikulade kahramanlıklar sergileyen şövalyeler hakkında bir roman yazmaya başladı. Romanın bazı bölümlerini, kendinden üç yaş büyük olan kuzeni Magdalena'ya gösterdi. Magdalena gittikçe daha sık gelmeye başlamıştı evlerine, ikisi çok iyi arkadaştı artık.

Beatrice öldü. Tükenmişti. Kullanıla kullanıla eriyen, yama tutmaz hale gelen bir bez gibi aşınıp gitti. O bezde büyüdükçe büyüyen bir delikti Beatrice. Bir gün bir de baktılar yerinde hiçbir şey yok. Yok olmuş.

Evin duvarları çöktü. Hortum ve kar odaların içine doldu. Buzlar yığılarak kapılarla pencereleri kapattı. Josephine donuyor, tir tir titriyordu. İçi kürklü mantosu yırtılmıştı, kendi derisi de. İç organları dökülüverecekmiş gibi geliyordu. Ne kadar zayıf bir yaratıktı insan. Su, kıkırdak ve kan, bir de çatlak kemikler. Elinden geldiğince tahkim etti yüreğini, yeni duvarlar örmeye, çatıyı bir şapka gibi yerine oturtmaya, yatak odasını bir etek gibi bedenine sarmaya çalıştı. İçerisinde ise sarsıntılar dinmiyordu. Yine de kimsenin görmesine izin vermeyecekti. Birer gulyabaniydi insanlar, onun kederini dikizliyor, merhamet bıçaklarıyla yaralarını deşiyorlardı. Josephine geri çekildi. Bütün duygularını inkâr etti. Aile toplantılarının kıyısında kalmaya baktı ve olabildiğince az konuştu. Kuyruğunu da dik tuttu.

Bir zırh ördü etrafına. Deri yerine metalle kapladı kendini. Bu metal muhafazaydı onu taşıyan. Dağılıp gitmekten koruyan. Kalkanıyla mızrağını da kaldırarak dolaşıyordu. İnsanlar onun ne kadar katılaştığını söyleyerek kafalarını sallıyorlardı. Gerçek Josephine'i (metal olanını değil) bir tek Magdalena anlıyor, bir tek Magdalena konuşuyordu onunla.

Magdalena yeni nişanlanmıştı. Josephine niye evlenmek istediğini sordu ona, kuzeni ise omuz silkerek gülüm-

sedi. Ya evlenecek ya rahibe olacaksın. Bir rahibe olarak düşünebiliyor musun beni? Dedi ki Josephine: Ama evlilik, her şeyin sonu, öyle değil mi? Her zaman kocana itaat etmek zorundasın, her zaman onu anlamaya çalışmak zorundasın. Magdalena göz kırptı: Bir yolunu bulup arada savsaklarım canım.

Josephine'in odasında yerdeki minderlere yayılır, akıllarına gelen bir konuda saatler boyu konuşurlardı. Kuzeniyle sohbet etmek, Josephine'in tattığı en kuvvetli hazlardan biriydi. Okumak gibi bu da sarhoş ediyordu insanı. Saatlerce konuştuktan sonra kalkıp gerinir, odada dolaşır, birbirlerinin saçını yapar, dans figürleri çalışırlardı. Bir gün gizlice Beatrice'in odasına girip hâlâ orada duran elbiselerine baktılar. Josephine, annesinin elbiselerinin kendisine olduğunu fark etti. Girip içini doldurduğu birer boşluktu elbiseler, bu durum huzursuz etti onu. Asla bunları giymeyi istemeyebileceğini geçirdi aklından.

Magdalena, üstünde denediği elbiseyi çıkarmasına yardımcı oldu. Beatrice'in kiliseye giderken en çok giydiği elbiseydi bu. Bağcıklar ve kopçalarla birbirine tutturulmuş bir sürü parçadan, kattan oluşuyordu. Eteğini çıkarıp portakal rengi, hışır hışır kalın satenden tek parça halinde koydular bir kenara. Sonra gövdeyi saran, portakal rengi ve siyah kadife şeritlerle kaplı kısım çıkarılıp atıldı. Minik gümüş kopçalarla bu kısma tutturulmuş olan siyah kadife yenler de elbiseden ayrılınca ince beyaz kumaştan başka yenler çıkıyordu altından, bunları kabartarak kullanabilirdiniz. Magdalena sağ yenin kopçalarını açıp kaldırmak üzere katlarken bir şey kaydı içinden ve metalik bir sesle yere çarptı. Kitap dolabının anahtarı.

Komodin eski yerinde duruyordu, ama küçük bir kilim atılmıştı üzerine, kilimle yarı yarıya saklanmış ve şömineyi yakarken oturulabilecek bir tabure haline gelmişti. İçinde ise kitaplar, eskiden olduğu gibi raflarda dizili du-

ruyordu. Bütün kitaplara tek tek dokundu iki kız, üstlerinden örtüleri çıkararak kapaklarını açtılar, sayfalarını çevirdiler ve içlerine baktılar. Yeşil ipek örtülere sarılmış kitaplar bahçecilikle ilgili birer inceleme çıktı, çeşit çeşit otların nasıl yetiştirileceğini, ne işte kullanılacağını anlatıyordu bunlar. Kırmızı kaplı olanlar da roman değildi, tıbbi incelemelerdi ve insan iskeletini oluşturan kemikleri, vücudun iç kısımlarını gösteren çizimler içeriyordu, bütün dokular ve organlar açık açık gösterilmişti. Rahim içindeki cenini gösteren çizimler de vardı, tortop olmuş, koca kafalı, elleri birer yıldızı andıran ceninler. Josephine, bu çizimin bulunduğu kitabı cebine soktu, sonra da Magdalena'ya komodinin dibinde duran şeyi gösterdi. Bütün kitapları üst üste yere savurduktan sonra, sarı örtüye sarılmış tomarları çıkardı.

Magdalena hiç kıpırdamadan ve sesini çıkarmadan inceliyordu bunları. Sonunda şöyle dedi: *Sanırım* bunların ne olduğunu biliyorum, ama sana söylersem bir sır olarak tutacaksın bunu. Baban bunları öğrenirse hepsini imha ettirir. Sabah giderken ben alayım hepsini. Kendi evimde saklarım, orada emniyette olurlar. Burada bırakırsan kolayca bulunabilirler.

Magdalena, yensiz pelerininin iç yüzünde torba gibi sarkan kocaman cebe koydu tomarı. Bahçecilikle ilgili kitaplardan ikisini de aldı. Josephine, o gece yatarken giymeleri için annesinin geceliklerinden ikisini aldı yanlarına ve birlikte odadan çıktılar.

Magdalena sık sık yatıya kalırdı onlarda. Bu da istedikleri saate kadar sohbet edebilmeleri demekti, kimse karışmazdı. Bakıcı, küçük çocuklarla o kadar meşguldü ki pek umursamazdı onları. Ferdinand'ın eve gelip yukarı çıkmakta olduğunu işittiklerinde de kızlar mumlarını söndürür, ormanda avcıların geçip gitmesini bekleyen birer ceylan misali hiç ses çıkarmadan beklerlerdi.

O gece, babasının sağ salim odasına çıkıp kapısını kapadığını duyduktan sonra yerinden kalktı Josephine ve mumu yeniden yaktı. Mumu bir tabağa yerleştirerek yastığın üstüne koydu, oradan devrilmesi ve sağı solu yakması imkânsızdı. Sırtlarına Beatrice'in geceliklerini geçirip boyun ve manşet kısımlarındaki ağır dantelleri güzelce düzelttiler. Sayvanlı karyolanın etrafındaki perdeleri çekerek kırmızı, sıcacık bir çadır yaptılar kendilerine ve yatağın birer ucuna bağdaş kurarak oturdular. Daha önce üst kattan aşırdıkları şeriden içip tatlıları yiyorlardı. Ama kafayı bulunca farkında olmadan yüksek sesle konuşmaya başladılar, zaten bu kadar çabuk yakayı ele vermelerinin nedeni de buydu. Magdalena hep çok güldürürdü Josephine'i, bu kez de bakıcının kapının dışında olup olmadığını, onları dinleyip dinlemediğini düşünmeyi unutmuştu işte Josephine.

Kırmızı ipek örtüden çıkardıkları kitaba bakıyor, karnında ceninle bir kadını gösteren resmi inceliyorlardı. Bir yandan da Magdalena, zifaf gecesi olacaklar hakkında kafasında canlandırdıklarını anlatıyordu Josephine'e. O, ilişkinin tarifini yaparken, Josephine de bu açıklamaların canlı çizimi görevini üstlenmişti, elleriyle hareketler yapıyordu, yüzüne kendinden geçmiş gibi bir ifade vermişti ve cırtlak bir sesle yüksek perdeden iniltiler çıkarıyordu. Gelin rolündeydi ve sırt üstü uzanmış, omuzlarını oynatarak, hızlı hızlı soluyarak, görünmez kocasını yanına çağırıyordu, oyunun bu kısmını canlandırmak kolayına geldiği ve çok da hoşuna gittiği için arka arkaya tekrarlıyordu sahneyi. Sonuç olarak Ferdinand, karyolanın perdelerini hızla açtığında büyük kızını yastıkların üzerinde şehvetle kıvranır, iç gıcıklayıcı hareketlerle onu yatağa çağırır vaziyette buldu. Karısının gecelikerinden birini giymişti ve bir orospu gibi kalçalarını çalkalayıp duruyordu. Sarhoş ve yarı çıplaktı, üstelik de pis bir kitap vardı yanında. O sefil kuzeni

gibi bu kız da ahlaksızın tekiydi. Karyola perdelerinin ardında kurulan bu özel tiyatroda kızının sergilediği davranışı görünce öyle afallamıştı ki Ferdinand, birkaç dakika boyunca konuşamadı.

Magdalena evden kovuldu ve Josephine'in onunla bir daha görüşmesi yasaklandı. Beatrice'in, bulabildiği bütün kitaplarıyla birlikte komodinini de yaktı Ferdinand. Kitapları bir bir Josephine'in eline vererek ateşe atmasını emretti. Hepsinin yanması epey uzun sürdü. Koca koca söz öbekleri gittikçe karardı, kapkara oldu, tüy hafifliğinde kül öbeklerine dönüştü ve nihayet tamamen parçalanıp ağırlıksız, kara kara cüruf haline geldi, kara kara kanatlarıyla dans etti durdu kelebekler.

Josephine, komşu bir şehirde yatılı okula gönderildi. Son derece müşfik ve son derece katı bir rahibe manastırıydı burası. Skandaldan haberi yoktu okulun. Kimselerin yoktu. Olay bir aile sırrı olarak kaldı, bir daha hiç kimse sözünü etmedi. Annesini kaybetmiş bir genç kızın, rahibeler baksın, gözetim ve denetim altında tutsun, şaperonluk etsin ve Tanrı'yı öğretsin diye manastıra gönderilmesi olağandı. Josephine, üç yıl süreyle rahibelerin yanında kaldı.

Azize Petronilla'nın Hayatı

İsa'nın ölümü, dirilişi ve göğe yükselişinden sonra Aziz Petrus, çok yalnız ve ne yapacağını bilmez bir halde buldu kendini. Sonunda bir akşam öteki havarileri ve civardaki müritleri yanına çağırdı, kurtarıcı ile birlikte kırlarda geçirdikleri günleri, onun gösterdiği mucizeleri, anlattığı hikâyeleri, yaptığı şakaları yad etmek için. Eski günlerden söz etmek neşelendirmişti Petrus'u, zamanla da Peygamber'in yokluğunda onu avutabilen yegâne şey haline geldi. Davetlerinin sayısını ve sıklığını artırdıkça artırdı, ta ki eski dostları sonunda her gece onun evinde toplanır olana dek.

Aziz Petrus, doğası gereği melankolik ve hassas bir adamdı. Birkaç kadeh içip de Ferisiler'le ve Tapınak'taki sarraflarla ve de genel olarak inançsızlarla savaşarak geçen eski güzel günler hakkında birkaç hikâye dinledi mi fazlasıyla duygulanıp ağlamaya başlar, bir türlü durduramazdı gözyaşlarını. Mendil üstüne mendil ıslatırdı. Her odanın köşesinde, gözyaşı ve sümükle sırılsıklam olmuş mendillerle dolu bir kova bulunurdu.

Evin neresine gitseniz oturmuş laflayan, fıkralar anlatan, avaz avaz bağıran, birbirinin sözünü kesen, İsa'yı kim daha çok severdi diye çekişen erkek konuklarla karşılaşırdınız. İçlerinden biri doğaçtan bitmez tükenmez monologlara girişmişken, diğerleri, duruma göre ya efkârdan ya neşeden kendinden geçerek böğürlerini tutmuş, yerlerde yuvarlanıyor olurdu, birbirlerine sataşır, birbirlerine hakaret eder, kafayı bulduktan sonra birbirlerine sarılarak ebedi kardeşlik andı içer, gerçek dostluğu ancak birbirleriyle bulduklarına yeminler ederlerdi. İşte bu noktada Petrus, yumruğunu masaya indirdiği gibi daha daha şarap getirilmesini buyururdu, şarabı getirecek olan da kızı Petronilla idi.

O günlerde erkekler ev işi yapmazdı, uğraşacak daha önemli işleri vardı çünkü. Babasının sırılsıklam mendillerini tıktığı kovaları toplamak, her gün mendilleri kaynatmak, dövmek, durulamak, sıkmak, kurutmak ve ütülemek Petronilla'nın yapmakla yükümlü olduğu işlerden biriydi. Gece geç saatlere kadar süren partilerden sonra sabah kalkıp ortalığı temizleyen, gece ayakta duramayacak haldeki sarhoş konuklara yatak hazırlayıp sabah çarşaflarını yıkayan, akşama yemek ve içkilerin yanında tepsiler dolusu meze hazırlayan, Petronilla'ydı.

– Ne kadar iyi bir kızdır şu benim Petronillacığım, derdi Aziz Petrus, kızı elinde bir testi daha şarap ya da bir kâse daha zeytinle içeri girdiğinde: Onsuz ne yapardım bilemiyorum.

Ve Petronilla odadayken bütün havarilerle müritler ona nazik davranır, hafif çapkın bir edayla halini hatırını sorar, kadehlerini doldurup onlara bu kadar lezzetli yemekler hazırladığı için defalarca teşekkür ederlerdi, ama iki dakika sonra onun varlığını unutup birbirlerine takılmaya, gülüşmeye başlarlardı yine.

Petronilla, babasıyla arkadaşlarının kendisine böyle davranmasına müthiş içerleyip öfkeleniyordu, fakat başkalarının gereksinimlerini kendininkilerden önde görecek şekilde yetiştirilmiş olduğu için, ancak yalnız başına kaldığında açığa çıkıyordu öfkesi. Gidip sızlanabileceği kadın arkadaşı da yoktu, yemek pişirmek ve temizlik yapmakla öylesine meşguldü ki ender olarak evden çıkmaya vakti oluyordu. Köyün diğer kadınları onu kibirli ve huysuz bulurdu, erkeklerle bir arada olmayı onlara tercih ediyordu ne de olsa, bu yüzden de kadınların biraz dedikodu edip biraz eğlendikleri toplantılara gelsin diye ona dil dökmekten vazgeçtiler sonunda. İçinde kaynayan öfkeyi bir türlü dışarı çıkaramayan ve babasına da artık tahammül edemeyen Petronilla, sonunda ateşlenip yatağa düştü. Yataktan çıkmıyor, yüzünü duvara dönerek inleyip titriyor, konuşmayı reddediyordu.

Babasının arkadaşları her zaman olduğu gibi o akşam da geldiklerinde önceki geceden kalma kirli tabak çanakla bardakları tavana kadar yığılmış buldular, masa örtüleri ekmek kırıntısı ve şarap lekeleriyle doluydu, ne yiyecek bir şey vardı ne içecek. Dolap bomboş, ev darmadağınıktı, çünkü kimse temizlik yapmamış, kimse alışverişe gitmemişti. Kovalar dolusu ıslak, sümüklü mendil duruyordu ortalıkta, çünkü kimse onları toplayıp kaldırmamıştı. Sinekler vızıldıyordu. Yerde karıncalar dolaşıyordu.

Havariler ile müritler neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Kızı tarafından böyle yüzüstü bırakıldığı için çok üzüldüler Aziz Petrus'a. Acıdılar ona, ama hemen ardından, nihayet yeryüzündeki Kilise'nin başı olan adama acıdıkları için utanıp sıkıldılar. Kendi karılarıyla kızlarında böyle bir pasaklılığa asla izin vermezlerdi. Erkeğin otorite ve denetim kurmayı beceremediğini gösterirdi böyle bir şey. Erkeklik onuruna karşı bir hakaret anlamına gelirdi.

– Patron sensin, ihtiyar, diye bağırdılar Aziz Petrus'a: İstersen bir mucize yaratabilirsin. Haydi iyileştir şu zilliyi.

– Onu acısıyla baş başa bırakacağım, sağ olun, diyerek sitemle karşılık verdi Aziz Petrus: İyileştirilmeyi hak etmiyor o. Ne hali varsa görsün!

– Vay vay, diye alaya başladı arkadaşları: O zaman kendi gücüne güvenemiyorsun demektir, ha?

İki üç kişi kapıya yöneldi.

– Eğlence bitmiştir, diye söylendiler: Gelin çocuklar, gidip başka yerde içelim içkimizi, bizi adam gibi ağırlayacak birinin evinde!

Aziz Petrus, bütün arkadaşlarının onu böyle bir kargaşanın ortasında bırakıp gidebileceği, bir daha da asla gelmeyecekleri düşüncesi karşısında paniğe kapıldı. Geceler boyu tek başına kalma, artık geçmişte kalmış ve bir daha asla geri gelmeyecek olan günler için gözyaşı dökme düşüncesine dayanamadı.

– Peygamber'in gücünü göstereceğim size! diye haykırdı.

Koşarak çıktı odadan.

Beş dakika sonra da döndü, elinden tutmuş kızını da getiriyordu. Giyinmişti kız, yüzünü yıkamış, saçlarını taramıştı ve her zaman olduğu gibi uysal uysal yere bakıyordu.

– İşte, diye böbürlendi Aziz Petrus: Şimdi bu mucize mi, değil mi?

Herkes alkışladı.

– Petronilla, diye buyurdu Aziz Petrus: Şu dağınıklığı ortadan kaldır, bize içecek bir şeyler getir, sonra da yemeği hazırla ve elini çabuk tut.

– Peki baba, dedi Petronilla.

Havarilerle müritler bayılmışlardı bu işe.

– İşte bu kadar, diye bağırdılar: Burada kimin borusu ötermiş gösterdin! Zavallı Petronillacık, amma da sert babaymış ha! Kim olsa hasta düşer vallahi bu adamla!

Ve kahkahadan kırıldı hepsi.

Petronilla kirli kadehlerle tabak çanağı bir tepsiye topladı, lekeli masa örtüsünü kaldırdı, yerleri süpürdü ve ıslak mendillerle dolu kovaları alıp gitti. Biraz sonra elinde şarap testisi ve meze tabağıyla tekrar göründü, ama hemen ardından akşam yemeğini hazırlamak üzere yine ortadan kayboldu. Göz açıp kapayana kadar geri döndüğünde dumanı tüten, koca bir tabak dolusu mis gibi kuskus vardı elinde, kakule ve kişnişle kokulandırılmış, üstüne de domates, sarımsak, soğan ve limon turşusundan leziz bir sosla hazırlanan oğlak güveç koyulmuştu.

– Şimdi bizi yalnız bırak tatlım, dedi baba: Erkenden yat ki uykunu alasın. Tekrar hastalanmanı istemiyorum!

Petronilla burnunu çekti, ürkek ürkek gülümsedi ve odadan çıktı.

Ertesi sabah yine hastalanmıştı ve ertesi gece yine aynı şeyler yaşandı, yataktan çıkması için babasının gidip bir mucize gerçekleştirmesi gerekti. Sonra, daha önce de olduğu gibi yine konukların karşısına çıktı kız, yine güler yüzlü ve hamarattı, konukları tevazuyla kusursuz bir biçimde ağırlamak, kadehlerini doldurup tabaklarına tepeleme yiyecek koymak için çırpınıp durdu; sonra da odasına çekildi, pırıl pırıl, capcanlı sohbetleriyle baş başa bıraktı onları.

– Güzel kızın var, dedi havariler ile müritler, Aziz Petrus'a: Ne tatlı yüzü var, şeker kız değil mi, kibar ve sessiz, onu alan yaşadı, ha?

Petronilla, elinde salata kâsesi ve sos testisiyle masanın etrafında dolaşırken, konukların her birinin kendini bu dünyanın en zeki, en çekici adamı gibi hissetmesini sağlamayı başarıyordu. Onunla konuşma lütfunu gösterdikleri iki dakikalık süre boyunca mükemmel bir dinleyici oluyordu. Asla kendinden söz etmezdi, zaten saldırgan ve arsızca bulurlardı böyle bir şeyi. Kızın yaydığı sihrin tasarlanmış, allanıp pullanmış, üzerinde çalışılmış bir şey oldu-

ğu akıllarının ucundan geçmiyordu. Doğal haliyle böyle sade, mütevazı ve tatlı olduğunu sanırlardı onun. Kadınların böyle olduğuna inanırlardı. Ama bir yandan da onun gibi kadınların bu kadar az bulunmasına hayıflanırlardı. Bir numuneydi o. Cinsine örnek olması gereken biriydi.

Petronilla güzelliği, yumuşak başlılığı, ev hanımlığındaki maharetiyle nam saldı ve ünü, Flaccus adında, oranın yerlisi bir asilzadenin kulağına kadar gitti sonunda; kendine bir eş arıyordu Flaccus. Aziz Petrus'a yanaşarak kızını istedi.

Ancak Petronilla, reddetti.

– Bir paganla evlenmem, dedi. Hem zaten ben evlenmek istemiyorum. Kendimi bir bakire olarak Tanrı'ya sunmayı tercih ederim. Erkekler beni ilgilendirmiyor. Tanrı'yı yeğ tutuyorum.

Asilzade her gün gelip kur yapıyordu ona. Petronilla yatağa düştü. Konuşmayı, yemeyi içmeyi reddetti. Hızla kilo vererek ölümün eşiğine geldi sonunda.

– İyileştir onu, diye Aziz Petrus'a yalvardı Flaccus: Senin mucizelere kadir olduğunu işittim, hastalara şifa getirebiliyormuşsun, yap işte öyleyse, gencecik güzel kızını ölümden kurtar, yalvarırım

Aziz Petrus iç geçirdi.

– Pekâlâ, dedi: Bir pagana Tek Gerçek Tanrı'nın kudretini göstermek için bir mucize yaratacak ve kızımın hastalığını iyileştireceğim.

Bir hışımla Petronilla'nın odasına daldı. Flaccus da peşinden giderek kapının hemen dışında saklandı, içeride neler olup bittiğini görüp işitebilecekti böylelikle, çünkü mucizenin nasıl olacağını çok merak ediyordu.

Aziz Petrus, korkudan sinip kalmış kızının tepesine dikilerek gürledi.

"DERHAL YATAKTAN KALK KÜÇÜK OROSPU SENİ, YOKSA TANRI ŞAHİDİMDİR, SANA ÖYLE BİR SOPA ÇEKERİM Kİ ANANDAN DOĞDUĞUNA PİŞMAN OLURSUN."

Petronilla yataktan kalkıp dışarı çıktı.

– Peki, dedi Flaccus'a: Seninle evleneceğim, ama lütfen git ve evine kadar bana eşlik edecek birkaç kadın bul, ne de olsa sana tek başına gelmem doğru ve münasip olmaz.

Flaccus en yakındaki köye giderek toplayabildiği kadar çok kadın topladı. Petronilla'nın bunca zaman sonra kendilerini yanında istediğini duyunca şaşırmıştı kadınlar, çünkü onu hep erkek gibi kadınlardan biri olarak görmüş, kadınsı işleri ve ilgi alanlarını küçümsediğini düşünmüşlerdi, fakat kalbi temiz kadınlar oldukları için de gelip ona eşlik etmeye razı oldular. Hem zaten neler olduğunu öyle merak ediyorlardı ki konuya uzak kalmaları imkânsızdı.

Dolayısıyla Flaccus'un evine giderken büyük bir kadın kalabalığı eşlik etti Petronilla'ya, üstelik düğün yemeğini ve eğlencelerini hazırlamak için de kalıp zevkle yardımcı oldular. Düğün neredeyse gece boyu sürdü. Kadınlar şarkı söylediler, gitar çaldılar, dans ettiler, yiyip içtiler; Petronilla da hepsine katıldı onlarla birlikte. Flaccus uyanık kalmaya çalıştıysa da, büyük bir hızla çok fazla şarap içmiş olduğu için etrafında eğlence devam ederken sızıp kaldı. Aziz Petrus da erkenden gitti eve, çok kederlenmişti.

Âdetlere uygun olarak bir hafta sürdü eğlence. Sekizinci gün gelip çattığında Flaccus, hayatın normale dönmesini, evinde karısıyla baş başa huzur ve sükûnet içinde hoşça vakit geçirmeyi iple çeker olmuştu. Fakat evin kadınlarla dolu olduğunu hayal kırıklığıyla gördü. Mutfakta oturmuş yemeği hazırlamakta Petronilla'ya yardım ediyor, bir yandan da çene çalıyorlardı, ortalıkta gezinip evin çeşitli işlerine yardımcı oluyorlardı, çatıda uzanmış saçlarını kuruturken bir yandan nasıl doğum yaptıklarını ve nasıl âdet gördüklerini anlatıyorlardı, hem de öyle yüksek sesle anlatıyorlardı ki dama çıkmasıyla inmesi bir olmuştu Flaccus'un, ön taraftaki merdivene tünemiş, köyden gelen en son dedikoduları yayıyorlardı, günün ve gecenin her saa-

tinde Flaccus'un yanı başında bitiverip din ve siyaset tartışmalarına giriyorlardı, hiç durmadan en mahrem duygularına ve deneyimlerine dair üstü kapalı sorular soruyorlardı ona. Karısını asla yalnız göremedi Flaccus. Petronilla yatağa da o uyuduktan sonra geliyor ve ondan önce kalkıp gidiyordu.

Flaccus, her an, evin her yanını doldurup çene çalan bu kadınlardan nasıl kurtulacağını kara kara düşünürken, bunun için bir mucizeye ihtiyacı olduğu geldi aklına. Bir gün mutfağa daldı, her zamanki gibi buhar ve yemek kokusuyla, civarda oturan kadınların hemen hemen hepsinden meydana gelmiş şen şakrak, gürültücü, dedikoducu bir kalabalıkla doluydu mutfak.

Tıka basa kadın dolu olduğu için içeriye giremedi gerçi, ama eşikte dikilip avaz avaz gürledi, tıpkı Aziz Petrus'un da yapmış olduğu gibi.

"DERHAL EVİMİ TERK EDİN OROSPULAR SİZİ, YOKSA TANRILAR ŞAHİDİMDİR, SİZE ÖYLE BİR SOPA ÇEKERİM Kİ ANANIZDAN DOĞDUĞUNUZA PİŞMAN OLURSUNUZ."

Kadınlar eşyalarını toplayıp kaçıştılar. Göz açıp kapayana kadar yolun aşağısında gözden kayboldular.

Flaccus, güzelce döşenmiş, tertemiz yemek salonuna ilerledi, evin efendisine ayrılmış olan divana uzandı. Ellerini çırptı.

– Petronilla, hayatım, diye seslendi: Biraz şarapla meze getir, olur mu, sonra da akşam yemeğimizi hazırlarsın, ha? Sonra da, kim bilir, eğer şansın varsa ve eğer kartlarını doğru oynarsan, seni öyle bir düzerim ki bir daha aklından çıkaramazsın!

Evin tamamen sessiz olduğunu fark etti Flaccus, tamamen boştu da ondan.

Flaccus akşamları Aziz Petrus'a gider olmuştu. İkisi birlikte şarap içiyor, ekmek ve zeytin yiyorlardı, Aziz Pet-

rus, eski günleri anlatır dururdu Flaccus'a. Artık eskisi kadar ağlamıyordu, mendillerini yıkayacak kimse yoktu çünkü.

Petronilla yıllar sonra öldü, yaşlılıktan, ve arkadaşları, tam da onun isteyeceği gibi son derece titiz, tertipli bir şekilde gömdüler cenazesini.

Josephine'in Hikâyesi

Josephine'in tek arzusu kendini gömmekti. Tabutların üstüne atılan örtüler gibi tepeden tırnağa siyah kumaşlarla kaplamaktı bedenini. Ve asla konuşmamak. Gün ışığı canını yakardı, insanların gözleri derisini yüzerdi sanki. Babasının gözleri, utancın kızıl damgasıyla dağlamıştı tenini. Güneşten saklardı kendini Josephine. Oysa babasının gözleri, Tanrı'nın gözleri gibiydi, onun içinde yaşadığı karanlığı delip geçiyordu. Pazar günleri Josephine'i ziyarete gelirdi babası, kızıyla nazik ve şefkatli bir tonda konuşurdu. Aile haberlerini getirirdi. Josephine ise ondan çekiniyordu. Babasının, iki kız kardeşinin olası izdivaçları hakkındaki planlarına, ağabeyinin Uzak Ülke'ye gidip bahtını orada arama arzusuna ilgi duymuyordu. Ailenin gövdesinden kesilip atılmış hastalıklı bir et parçasıydı o. Geleceğe dair konuşmalarda ona yer yoktu. Gerçekliği olan yegâne gelecek, ölümden sonraki hayattı. Sonsuza dek cehennem alevlerinde yanacaktı Josephine. Haziran ayındaki İlahi Tecessüm yortusunda şehir surları dışındaki sulak çayırlarda ya-

kılan heretikler gibi diri diri kızartılacaktı. Heretiklerden haykırışlar yükselir, gökyüzünü doldururdu, dumanla ve kızarmış insan etinin kokusuyla birlikte bu haykırışlar da zorla girerdi genzinize, ama hiç değilse onlar bir süre sonra ölüyorlardı. Cehennemde ise hiç ölmüyor, sonsuza dek can çekişiyordunuz. Ne kadar uğraşsa da gerçek anlamda bunu hayalinde canlandıramıyordu Josephine. Düşünceleri telaşla acıdan uzaklaşıyordu. Heretiklerin çığlıklarına neden olan, işkence ve dehşetti. Ölmeyi istiyordu onlar. Ateşi bağırlarına basıyor, elini çabuk tutsun diye haykırıyorlardı. Sıkı sıkı sarılıyorlardı ateşe ve daha önce hiç kullanmadıkları sesler çıkarıyorlardı, Müfettişler tarafından sorgulanırken bile çıkarmadıkları sesler. Bu sesler, bu kadar canlı bir eziyet karşısında, ateşin kuvveti karşısında duyulan şaşkınlıktan kaynaklanıyordu. Ölmenin ve acı sona ersin diye ölmeye duyulan hasretin sesleriydi onlar. Cehennemde ise sürdükçe sürecekti bu. Heretiklerden artanlar, nehrin dönemecinde bir toplu mezara gömülürdü. Oysa cehennemde ölemiyordunuz ki.

Josephine, rahibe olması gerektiğine karar verdi. Ruhunu, onu bekleyen cehennem çukurundan kurtarmak için bütün ömrünü nedamet getirerek, kendi kendini cezalandırarak geçirmek zorundaydı. Soluğunu tutmak gibi bir şey olacaktı bu, çünkü soluk alıp vermekle bile kötü bir şey yapmış olabilirdi. Havaya zarar vermiş oluyordu belki, ondaki temizliği çalarak geriye zehrini vermiş oluyordu. Varlığıyla başkalarını kirletmiş oluyordu. Annesi sağ olsaydı, kızının işlediği günah yüzünden ölecekti. En iyisi kendi varlığına bir son vermekti, böylece günaha da son vermiş olurdu. Prese koyulan elmalar gibi ezilmesi gerekiyordu Josephine'in de. Kötülük dolu benliğini ortadan kaldırmanın tek yolu manastıra girmekti.

Ferdinand, sevgili kızına uygun bir eş bulmak için sağa sola bakınmaya başlamıştı. Şehrin iyi ailelerinden birine

mensup, tabii ki asil kandan gelme, en ufak bir İmansızlık ile lekelenmemiş biri. İmansızlar ya katledilmişti ya da sürgüne gönderilerek malları mülkleri ellerinden alınmıştı, yine de inançlı birer Katolik kisvesi altında hâlâ aralarında dolaşanlar bulunduğundan kuşkulanılıyordu. Böyleleri saptandı mı derhal aforoz edilir, para cezasına çarptırılır ve sırtlarına sarı kâğıttan giysiler, kafalarına külahlar geçirilip kırbaçlana kırbaçlana şehrin içinde dolaştırılırdı. Ferdinand böyle birini damat olarak istemezdi. Diğer Katolik babalar gibi o da, kızına talip olabilecek gençlerin soyağaçlarını büyük bir titizlikle inceledi. Bozuk kan, kirlenmeyi getirirdi. Sadece gerçek Katolikler safkandı, dolayısıyla da onun çocuğuyla aynı yastığa baş koymaya layıktı. Josephine'i bir İmansız'ın kollarında düşünmek midesini bulandırıyordu Ferdinand'ın.

Geleceğiyle ilgili bu planları öğrenen Josephine, henüz on altı yaşındayken Aralık sonlarında bir sabah, herkesin iyiliği için terk etti Ferdinand'ın evini. Çok erken bir saatte, daha kimse uyanmadan hırsız gibi gizlice kaçtı evden, bir gören olmasın da koşup babasına hikâyeler anlatmasın diye.

Havada kırağı kokusu vardı. Henüz karanlıktı. Gideceği yer, şehir surlarının biraz dışındaydı, nehrin öte yakasında, heretiklerin yakılıp gömüldüğü yere bir buçuk kilometre kadar uzaklıkta. Nehrin çığırı boyunca olabildiği kadar oyalanabilmek için yolu uzatarak yürüdü Josephine. Kırlara uzanınca nehir genişliyor ve akışı hızlanıyordu. Şehrin iç kesimlerinde ise daha derin ve dardı. Evlerin arkalarından, taş köprülerin saçaklı korkuluklarının altından geçiyordu. Sonra bodrum katlarının duvarlarını dolanarak, girilmesi imkânsız tünellerde metreler boyunca kaybettiriyordu izini. Küçük meydanlarda gölcükler ve pınarlar şeklinde yüzeye çıkıyor, sonra küçük bir tepenin etrafını dolaşarak neredeyse bir ada oluşturuyordu; bir ka-

tedral kurulmuştu bu tepenin üstünde. Katedralin çanları kentin her tarafından gayet rahat duyulurdu, hiç de müzikal olmayan çınlamalarını severdi Josephine, çünkü hayatındaki ilk anıların sesiydi bu, beşiğinde yatarak ellerini açıp avuç dolusu sıcaklığı yakaladığı günlerde, sabah havasını dolduran çan seslerine kulak verirdi.

İlahi Tecessüm adındaki taşıyan manastıra ulaşabilmek için geçmesi gereken kemerli taş köprüye sonunda vardı, saat sekizde manastırda olmayı planlamıştı. Köprünün tam ortasını meydana getiren kavisli tümseğin üstünde durmanın ayrı bir çekiciliği vardı, buradan her şeyin arka tarafını görebiliyordunuz. Dirseklerini soğuk taş korkuluğa dayayıp ellerini çenesinde kavuşturarak oyalandı orada, her iki yana da baktı, önce nehrin aktığı yöne, sonra ters tarafa. Birbirine yaslanarak karanlık suların üstünde yükselen eski evler arkada kalmıştı artık. Rüzgâr, nehrin yüzeyinde çırpıntılar oluşturuyordu. Ördekler vak vak ötüyordu. Nehrin orta yerinden yükselen kayaya bir balıkçıl kondu. Arkasına döndüğünde Josephine, pencere kanatları birer ikişer açılırken mutfaklarda yanan ışıkları izledi. Griliğin ortasında altın dikdörtgenler beliriyordu birer birer. Bir el bir tabağı yerleştirdi. Daha yukarılara, birinci kat odalarına kaldırdı gözlerini Josephine. Kepenkler kendiliğinden açılıyormuş gibi görünüyordu. Akordeon gibi katlana katlana açılıyorlardı. Bir yüzün iki tarafında elle düzeltilen saçlar gibi güzelce geriye çekiliyor, görüntüden çıkıyorlardı. Parmaklar bir sürgüyü tutarak pencereyi ardına kadar açtı. Bir karyolanın ucunu, kahverengi ahşap kısmını gördü Josephine, sayvan perdeleri bükülüp bağlanmıştı, yorgan dalga dalga yükselen bir yığın oluşturuyordu. Mavi entariye sarılı bir erkek gövdesi. Esniyordu adam. Beyaz gecelikli bir kadın, bir öbek bulutu kucaklarcasına yorganı alıp götürdü ve pencerenin pervazına serdi. Bir geçit töreni için asılmış bayrak misali pencereden sarktı yorgan. Sonra adamla kadın

gözden kayboldular. Daha aşağıda bir başka kapı gıcırdayarak açıldı ve bağıra çağıra birkaç kedi fırladı dışarı.

Josephine ürperdi. Kahvaltı etmek istiyordu. Şafağın ışıkları gümüşi, keskin bir iz bırakarak süpürüyordu nehir yüzeyini. Sabah esintileri buz gibi çarptı yanaklarına. İçi kürklü pelerinini iki yanından yakalayarak vücuduna sarabildiği kadar sıkı sardı. Yüksek topuklu, sivri burunlu ayakkabıları vardı, şehri boydan boya kat edecek uzun bir yürüyüş için en olmayacak ayakkabılar, ama en iyi kıyafetine bürünmek istemişti. Yüzünü nehre döndü. Ateşli, çalkantılı, keskin duygularını doldurduğu görünmez torbayı fırlattı nehre. Önce elinde bir tartmış, sonra aşağıda girdaplar oluşturarak akan sulara bırakıvermişti torbayı. Ardından köprünün öbür tarafına yürüdü. On dakika sonra, manastırın kapısına takılı demir çanın ipine asılmıştı. Ardında, şehrin derinliklerinde, katedral çanının o gürültülü, demir müziği yankılandı. Saat sekizdi. Koca kapı ağır ağır açıldı ve Josephine içeri girdi.

Sonraki yirmi yıl boyunca burada kaldı Josephine. Çocukluğunu baştan sona tekrar yaşıyordu sanki. Hep bir şeyler olmasını bekliyordu. Beklerken de insanları ve bu yeri tanıdı.

Sulak çayırların ortasında bulunan bu arazi bereketli ve yeşildi, iki yanında söğüt ağaçları sıralanmıştı. Manastır binalarının çevresinde meyve bahçeleri vardı. Kayısı, ayva, elma, erik ve kiraz bahçeleri. Bahçe duvarlarına çekilmiş tellerden asmalar sarkıyordu. Ağaçlar arasında kalan boşluklara sebze dikilmişti. Buradan elde edilen ürünün çoğu şehrin pazarlarında satılır, rahibelere biraz gelir getirirdi. Drahoması olmayan yoksul rahibeler sadakayla yaşıyorlardı. Bir şekilde doluyordu işte çorba tasları.

Bahçeler, arada uzanan kumlu yollarla bağlanıyordu birbirine. Yaz akşamları genç rahibeler burada yürüyüş yapar, yararlı dinlenme amacıyla ayrılmış yarım saat boyunca

birbirleriyle laflarlardı. Toprak testilerle kuyudan su getirip bitkileri sularlardı. İlk zamanlarda Josephine, çok düzgün ekilmiş kabak, domates ve bakla karıklarını incelerdi hep. Kendisinin de bunlar kadar itaatkâr olması gerekiyordu. Verimli ve düzenli. Arkadaşlarıyla arasında tam olması gerektiği kadar bir mesafeyi koruyacaktı. Yabani otlar tamamen temizlenecekti. Şöyle diyordu kendi kendine: Tanrı'nın inayetiyle yapabilirim bunu.

Manastır binası eski bir kır evinden bozmaydı, bölünerek satışa çıkarılmış bir malikânenin parçasıydı önceden. Bir avlunun etrafına yerleştirilmiş, kışın dondurucu soğuğuna ve yaz sıcaklarına karşı duvarları takviye edilmiş iki katlı bir yapıydı. Ziyaretçiler kapıdaki çanın ipini çeker, girişteki salona alınırlardı, orada beklerken kendilerine ayrılmış sıralara oturtulurlardı. Duvarlara İsa'nın çarmıhta çektiği çileyi ve ölümünü tasvir eden yağlıboya tablolar asılmıştı. Kare biçimli küçük pencerelerde bezemeli parmaklıklar vardı. Kapının yanında oymalı komodinler durur, ziyaretçiler armağanlarını bırakabilsinler diye çekmeceleri açık tutulurdu. Bir tarafta uzanan dökme demirden pano, bekleme salonunu mutfakların bulunduğu kısımdan ayırıyordu. Burada rahibelerin spesiyalitesi olan kurabiyelerden satın alabilirdiniz, altın renkli bu kurabiyelerin şekli kadın bedenini andırır, tepelerinde de şekerden bir meme ucu olurdu.

Salonun öbür ucunda ise odalara açılan bir koridor bulunuyordu. Josephine'e göre bunlar olsa olsa yarım odaydı, gerçek anlamda oda değildi. Kapısız girişleri, kırmızı seramik kaplı koridora açılıyordu, üç duvardan ibaret kasvetli birer hücreydi bunlar. Kara demirden bir parmaklıkla ikiye bölünmüşlerdi. Rahibe, parmaklığın arka tarafından odaya gelip ön taraftan girmiş olan ziyaretçisinin karşısına otururdu. Ziyaretçinin vücudunun yarısı odanın içinde, yarısı koridorda kalıyordu. Kışın soğuğa karşı kü-

çük mangallar getirilirdi bu odalara. Yahut siz soğuğu akıl edip kürklere sarınarak oraya gelmiş olurdunuz. Yazın ise dışarıda parlayan güneşin kavurucu ışınlarından uzakta, serin, ferahlatıcı bir loşlukta oturulurdu.

Parmaklık, mahpusluğu temsil eden aşılmaz bir engel değildi. Rahibenin, dünyadan el etek çekerek yalnızca Tanrı'ya hizmet etme doğrultusunda yaptığı seçimi simgeliyordu. Elinizi rahatça aralığından uzatarak, hayır duanızı alsın diye getirilmiş bir bebeciğin yanağını veya bir dostun elini okşayabilirdiniz. Demir çubukların arasına yüzünüzün tamamı da sığabilir, bükümlü siyah metalden yapılmış zarif bir çerçeve içinde görünürdü. Tatlılar ve börekler geçirilebilirdi parmaklıktan, şarap dolu kadehler ve çikolata da. İleri uzandığınızda alnınızda ve burnunuzda demir parmaklığın soğukluğu ile sertliğini hissederdiniz.

Babasının ziyaretleri bu parmaklığı döven birer çekiç darbesi gibiydi. Oturup ağlardı adam, çünkü taparcasına sevdiği kızı elinden alınmıştı, bazen de kızıp söylenirdi, çünkü kendisine danışmadan girmişti oraya.

– Beni sevdiğini sanıyordum, diye bağırırdı: Seni taş kalpli, duygusuz kız. Bana borcunu böyle ödüyorsun demek!

Josephine, ikisini ayıran demir çubukları kavrardı elleriyle. Onları okşardı. Parmaklarıyla sıkı sıkı sararak sertliğini sınardı çubukların.

Sonunda babası, Josephine'in kararından dönmeyeceğini kabul etti. Gerekli belgeleri imzalayarak ona drahomasını vermeyi teklif etti. Josephine reddetti parayı. Başrahibe kabul etmesi için zorladı.

– Buraya daha fazla yoksul rahibe alacak durumda değilim, diyerek azarladı yeni çömezi: Burada kalmak istiyorsan giderlerini karşılamak zorundasın.

Josephine, babasının önünde diz çöktü. Adam parmaklıktan uzattı elini, o da bir evlat olarak duyduğu min-

nettarlığı göstermek için öptü. Birbirlerine son kez o gün dokunmuşlardı.

O günden sonra babası ne zaman ziyaretine gelse Tanrı sevgisinden söz eder olmuştu kızına ve yalnızca bakışlarıyla kınıyordu artık onu. Josephine, söyleyebileceği ne kadar yürekten söz varsa hepsini içinde tuttu. Boş sözler mırıldanıp duruyor, babasını ne kadar sıktığını gözleriyle görebiliyordu. Elleri kucağında bir yukarı bir aşağı kıpırdar dururdu. Yine on yaşında bir çocukmuş gibi kıkırdar, anlamsız bir şekilde sırıtır, abuk sabuk laflar gevelerdi. Söyleyebileceği başka ne varsa içinde çürümüştü. Solup yok olmuştu hepsi.

Babasını uzaklaştırdı. Giderek daha seyrek gelir oldu adam, aralarına koca bir mesafe sokan bu ahmaklıktan ötürü kalbi kırılıyor, aklı karışıyordu. Kızını yalnız bıraktı sonunda. Kız ve erkek kardeşlerinin sağlığı, kendi işlerinin durumu, uzak kuzenlerin doğurduğu çocuklar hakkında nezaket gereği mesajlar göndermekle yetindi. Josephine ise ender olarak cevap yazıyordu, çünkü söyleyecek bir şeyi yoktu.

Bu odalardan birinde, kendisiyle laflamak üzere bekleyen bir ziyaretçi bulunduğuna dair her an çağrı gelebilirdi, ama rahatının bozulduğu böyle durumlar dışında Josephine, ilk başlarda huzur içinde hissetti hep kendini.

En sevdiği mekân avluydu; ev rahibe manastırına çevrildiğinde, buranın da üstü örtülmüştü. İçe doğru açılan tonozlu taş kemerleri çevreleyen küçük bir bahçe vardı burada; ortalarında bir kuyunun bulunduğu, kare biçiminde dört bölüme ayrılmıştı bahçe ve bunlar, kenarlarına bodur şimşirler dikili çakıl patikalarla birbirine bağlanıyordu. Bu dört bahçe parçacığında dört defne ağacı büyümekteydi. Kuyunun etrafında ise öbek öbek çiçekler açmış, etraflarına dizili taş teknelerin içine ekilen kurtbağrı otları güzelce kırpılıp budanmıştı. Şimşirin o keskin, tatlı kokusunu içe çeke

çeke; canlı yeşillerin boza çalan yeşillerle çarpışmasının, parlak gri ve mavi renkli çakıltaşları üzerinde, pişmiş topraktan saksıların kırmızılığının keyfini çıkara çıkara yürüyüş yapıp hayallere dalınacak yerdi burası. Güneş ile gölge, karanlık ile ışık. Cırcırböceklerinin cırıltısıyla güvercinlerin uğultusu ve Josephine, derin kuyudan bir kova buz gibi suyu çekmeye uğraşan aşçıya yardım ederken, kuyunun makara sapından yükselen gıcırtı. Sükûn bulabileceğiniz, ikindi sıcağında sessizlik içinde oturabileceğiniz bir yerdi, kertenkelelere, yanınıza sıçrayıp ayaklarınızın üzerinden aşma cesareti verecek kadar büyük bir sessizlik içinde.

Bazen bir o yana, bir bu yana dolaşarak çiçekleri sulardı Josephine. Bazen çitleri kırpar, bir dansçının bacakları gibi açılıp açılıp kapanan makasın arasından dallar düştükçe çıkan sesler pek hoşuna giderdi. Bazen de elleri ve dizleri üzerine eğilerek çakıltaşı kaplı patikalardan yabani ot temizlerdi. Şapele vaktinde döndüğü ve herhangi bir sorun çıkarmadığı sürece kimsenin umurunda değildi ne yapıp ettiği. Kurallar orada burada hazır bulunmanızı emrediyordu hep, yataktan kalkıp duaya, oradan yemekhaneye, sonra yine duaya; ama Josephine, okumaya ve yalnızlığa düşkünlüğünü kimselerin fark etmediğini görünce, bunların arasında kendine ayırabileceği küçük küçük dakikalar, saniyeler yaratmıştı. Diğer rahibeler sürüler halinde dolaşıp çok dostça, çok çocukça, şen şakrak sohbetlere dalar, hep birlikte gülüşürlerken, yarım saat boyunca bir başına kalıp kendi düşüncelerine dalabileceği saklanma yerleri buldu. Arı kovanlarının arkasında uzun bir şerit oluşturan çimenliğe uzanır ya da sundurmanın orada, süthanenin kapısının ardında, bir kovayı ters çevirip üstüne otururdu.

Kimse rahatsız etmezdi onu. Birçok rahibenin arasında bir rahibeydi o da işte. En azından görünüşte itaat etmesi bekleniyordu, ama o görüntünün altında olup bitenler onun bileceği işti.

Belli ritüelleri ve jestleri öğrenmek gerekiyordu. Orada yaşamanın adabı da aynı dışarıdaki gibiydi, karmaşık ve müsamahasız, hatta belki dışarıdakinden daha fazla öyleydi. Kendinizden yaşlı rahibeler karşısında eğilmek, onlar geçerken sırtınız duvara dayalı durmak zorundaydınız. Karşılarında naçiz ve yalvarır bir durumda olduğunuzu gösteren kodlarla hitap etmek durumundaydınız onlara. Falan filan.

Josephine'in kısa sürede kavradığı gibi meselenin püf noktası, bu küçücük kadınlar şehrinde, olabilecek asgari düzeyde, yani başa çıkabileceğiniz kadar acı ve rahatsızlığa maruz kalarak hayatta kalmayı öğrenmekti. İyi bir rahibe, nazik, saygılı, hanım hanımcık bir varlıktı, tatlı, uysal, sebatkâr ve yumuşak biri ve bu haliyle de kimsenin canını sıkmazdı.

Josephine, bu hayata katlanmanın ötesine geçmeye çalıştı. Kutsal biri olarak kabul görmenin yolunu yordamını öğrenmek için yıllar yılı mücadele verdi. Kutsal olmak istiyordu. Ama aynı zamanda da istemiyordu. Eski benliğinin ölmesini istiyordu. Ama aynı zamanda da Josephine kalmak istiyordu.

Söz dinlemesi bekleniyordu ondan, bunun farkındaydı, rahibeler topluluğunun göze batmayan bir üyesi olması bekleniyordu, örülecek sepetin parçası olmaya hazır bekleyen bir söğüt dalı, uysallıkla eğilip bükülerek örgüye katılıveren bir sap saz olması. Oysa daha çok bir bahçıvanın çit örmeye uygun bulacağı, kırbaç gibi bir alıç dalına benzerdi Josephine. Bir şakırtıyla havaya savrulup duruyordu o. Değdiği yeri yakarak, dalayarak. Hayat uğrunaydı bu eğitim süreci. Öyle bir gerilip katılaşacaktınız ki kırılmayı göze almadan gevşemeniz mümkün olmayacaktı. Sonuna kadar gitmeye kararlıydı o. Elli yıl boyunca kendini inkâr ederse sonunda cehenneme gitmekten kurtulabilirdi.

Nefsi köreltmeye yönelik işlerin bazısı diğerlerinden daha kolaydı. Seçme hakkınız vardı bu manastırda. Sizin için o kadar da önemli olmayan şeylerden mahrum kalarak kolay yoldan gidebilirdiniz, bir yandan da bedelini ödeyebileceğiniz onca küçük lükse sahip olsanız hayatınızın ne kederli olacağını düşünerek avuntu bulurdunuz. Kışın kilisede ayaklarınızı dayayabileceğiniz, içine kızgın tuğla konmuş delikli metalden bir kutu; üzerinde diz çökebilmeniz için, yün doldurulmuş bir minder; bol miktarda temiz iç çamaşırı. Josephine de herkes gibi ödünler verdi. Çocuklukta aldığı eğitim, kadın tavrını koruma adına feragati öğretmişti ona, merdivenden aşağı yukarı koşuşturmanın, avaz avaz bağırmanın, ayaklarını masaya dayamanın ve benzeri şeylerin hazzından kendini alıkoymayı öğretmişti. Yani fiziksel olarak kendine gem vurma konusunda pratiği vardı zaten. Ama gördü ki yetiştirilme tarzı, bir yandan da mahremiyet gereksinimini aşılamış ona. Aynı şekilde bundan da vazgeçti. Babası bakımı için bol bol para gönderiyordu, yani zengin rahibeler gibi yaşayabilirdi o da, yemeğini pişirip temizliğini görecek bir hizmetçi tutabilirdi. Oysa ortak yatakhanede kalmayı seçti, geceler boyu gözünü kırpmadan yatarak, iç çekişlere, osuruklara, horultulara, yatak gıcırtılarına, kâbusların derinlerinden gelen iniltilere kulak vererek yaşadı orada. Kendi kendine ödettiği kefaretti bu. Sonunda alıştı ve önceden onu rahatsız eden gürültü patırtının arasında uyumayı öğrendi. Öyle ki sonunda bir kefaret olarak yaşamaz oldu bunu. Onun yerine, cemaat içinde günlük hayatın yeterince zorlu olduğunu keşfetti. Fazladan ceza uygulamaya gerek yoktu.

Onu en çok rahatsız eden şeyler, görünürde ufak tefek olanlardı. Etine batıyor, bir türlü çıkaramadığı bir kıymık gibi rahatını kaçırıyordu bunlar. Kalabalık bir insan topluluğunun örgütlenmesi için gerekli disiplin olarak itaati kabullendiğini düşünmekteydi, ama ne zaman yatacağına veya dinlenme saatlerinde ne yapacağına kendi karar veremi-

yor oluşuna içerliyordu. Canı istediğinde eline bir kitap alarak oturup okuyamamak fena halde sinirine dokunuyordu hâlâ. Okumaya ayrılan yarım saatlik zaman dilimlerini ise zevk değil mahrumiyet olarak yaşamaktaydı. Aynı şekilde fukaralığı da kolaylıkla kabullenebileceğini düşünmüştü, bir nevi özgürlüktü bu, maddi şeylere sahip olmanın getirdiği kaygılardan kurtuluştu, ama hayal gücündeki fukaralığa için için öfke duyuyordu. Yoksul bir insan bile iki kaşığa sahip olabilir, diye düşünmekteydi ve her sabah kahvesiyle hangisini karıştıracağı konusunda bir seçim yapmak gibi küçük bir haz yaşayabilir. Sevdiği şeylere dair keşifler yapmaktan, kenarı tırtıklı kocaman bir sapı olan şu mavi fincanı, boyası dökülmüş şu kahverengi fincana tercih etmekten alıkonmak hiç hoşuna gitmiyordu.

– Böyle ayrımlar yapmak, demişti yaşlı rahibelerden biri, kahvaltı sofrasında Josephine'i azarlarcasına: elindeki fincanı fark ettim de... senin hoşuna gitse de gitmese de bu, Tanrı ile aranda bir engel yaratır.

– Başkasını değil de bu kaşığı seçmem, diye sormuştu Josephine: yani sapı ince uzun, ucu da hafif sivri olduğu için, Tanrı'nın gücüne mi gider yani?

–Yaratılmış hiçbir şeyin bir değeri yoktur, dedi rahibe: Bir tek Tanrı değer taşır ve o da, ruhtur.

En azından yoksul rahibelerin düşüncesi böyleydi. Zengin olanları ise ince keten ve ipekten giysiler kuşanır, gümüş demliklerden gümüş kâselere doldurulduktan sonra kiraz ya da zeytin dalından ince çubuklarla karıştırılarak köpürtülen kakaoyu yudumlar, yemek artıklarını da besledikleri küçük köpeklere verirken, kutsal yoksulluk erdemine övgüler düzerlerdi. Merak ediyordu Josephine: O halde manastırın bahçesini hangi esrarengiz sanatkâr düzenledi ve bu kişi, güzelliği yarattıktan sonra nasıl kurtuldu bunun cezasından? Bulduğu yanıt ise şuydu: Şapeli manastıra bağladığı için izin vardı bu bahçeye, ve burası,

Yaradan'ın kudretiyle sanatkârlığının simgesiydi. Aynı şekilde, şapelin bezemelerinde kullanılmış olan bunca altın ve gümüş, Tanrı'nın şanını ortaya serme arzusunun ölçüsüydü rahibeler için. Kaplamalarda ne kadar yaldız, perdelerde ne kadar kat varsa o kadar iyiydi. Altar örtüsüne oya işlemeye ne kadar çok zaman harcarlarsa, Tanrı'ya o kadar layık olduklarını göstermiş oluyorlardı.

İffet, Josephine'in yerine getirmekte güçlük çekmediği yegâne yemindi. Çocuk sahibi olmamakla hiçbir şeyden vazgeçmiş olmadığı kanısındaydı. Bunun nedenini düşündüğündeyse etrafı karanlığa boğuluyor, bir bulut ardına gizliyordu onu. Josephine de omuz silkip bunu düşünmekten vazgeçiyordu. İçindeki coşkuları dışavurmanın birçok yolu vardı. Dinlenme saatlerinde arkadaşlarına şarkılar söyleyip dans ediyordu, hikâyeler uyduruyordu onlara, yortu günlerini kutlamak için kısacık şirin manzumeler yazıyordu. Kendiliğinden gelişiveren akşam eğlencelerine çok ihtiyacı vardı, tam ona göreydi bunlar. Rahibe Maria ile öteki yeni arkadaşları ona ihtiyaç duyuyorlardı. Demek ki seviyorlardı onu.

Diğerleri gibi Josephine de her ay, yahut olur da ihtiyaç duyarsa daha sık günah çıkarırdı. Günah çıkarma hücresi, Tanrı'nın kulağıydı, insani zaafların bilgisi burayı tıka basa doldurmuş, insanın ayıbı bir balmumu tabakası gibi kaplamıştı. Kusurlarınızı fısıldardınız bu kulağa ve bağışlanmak için yalvarırdınız. Tanrı'ya vekâlet eden ses duyulurdu karşılığında, size günahlarınızın bağışlandığını, kefaretinizi nasıl ödeyeceğinizi bildiren bir ses. Şapelin arka tarafındaki duvara yapılmış bir çıkmadan oluşuyordu hücre. Buraya girebilmek için başınızı eğer, daracık girişten içeri süründükten sonra, ahşap kapının sürgüsünü arkanızdan kapardınız. Üç ayaklı bir taburenin üstünde kamburunuzu çıkararak oturup öne eğilir, sizi manastırın papazı Peder Peter'den ayıran siyah tül perdeye dayardınız ağzınızı.

Aylar boyunca kendi kendini ruh tembelliğiyle suçladı Josephine, dini hayata kayıtsız kalmakla, Nizamname'yi bütün benliğiyle benimseyerek yaşamamakla, ideale ulaşma konusunda sürekli başarısızlığa uğramakla suçladı. Asla değişmeyen bu nakarattan sıkıldı sonunda, Peder Peter'in öğütlerinden de sıkılmıştı ki onlar da aynıydı, hiç değişmiyorlardı.

– İyi bir rahibe ol, diye akıl verirdi Peder: Nizamname'ye uy. Tanrı'nın senden beklediği tek şey bu. Kahramanca işler bekliyor değil ki sevgili kızım.

– Niye beklemeyecekmiş? diye sormak gelirdi Josephine'in içinden.

Yanıtı bildiğini sanıyordu. Kahramanca işler daha eğlenceli olabilirdi, hem bir izleyici topluluğundan alkış da alırdı, oysa onun hayatının özünde kendini gizleme, karanlığa gömülme, gururunu silme vardı. Kendi seçimiydi bu, öyle değil mi? O halde şikâyet etmemeliydi. Yanı başındaki taş duvardan gelen rutubet kokusundan, Peder Peter'in ekşi soluğundan rahatsız olmamalıydı. Çocukluğunda o kadar hayranlık duyduğu din şehitleri başka kokularla uğraşmıştı: Kızgın güneşin altında arenaya salıverilen aslanların pis kokusu, taze kanın, yaraların ve ölümün kokusu. Celladın baltası nasıl kokardı acaba, ya tekneler dolusu kızgın yağ? Cesaretin kokusu nasıldı? Onun tek bildiği ise can sıkıntısının kokusuydu.

Josephine, manastıra ilk girdiğinde olağanüstü bir iş yapmakta olduğuna inanmıştı. Bilinmeyene adım atma; kendini başka kimseye değil, tümüyle Tanrı'ya verme; kendini Tanrı'nın sevgisine bırakma. Bir taahhüt altına girmiş, geri dönüşü imkânsız bir adım atmıştı. Gayya kuyusuna bırakıvermişti kendini. Oysa şimdi şok geçirerek görüyordu ki evdeki hayatın, yatılı okuldaki hayatın tıpkısıydı manastır hayatı. Ne yapacağınızı, nasıl davranacağınızı başkaları söylüyordu ve zamanınız size ait değildi. Josephine'in

buradaki hayatı muazzam ve harikulade bir serüven değildi, şan ve onur dolu bir feragat değildi. Acı içinde kabul etti bu hayatın sıradanlığını ve yavanlığını; ve utanç içinde itiraf etti ki çok canı sıkılıyordu.

Dini hayata katılalı on yıl kadar olmuştu ki bir Cumartesi öğle üzeri, günah çıkardıktan sonra hep yaptığı gibi altarın parmaklığı önünde elinde tespihiyle diz çökerek, Peder Peter'in kefaretini ödemesi için verdiği onluk duaları okumaya başladı. Yüreğinden ise şöyle haykırıyordu Tanrı'ya: Peki neredesin sen? Gerçekten burada mısın? Yanlış yerde mi arıyorum seni?

Ertesi gece, uykusunun ortasında ansızın uyanıp yatağının yanı başında bir Varlık ile karşılaştı. Onu fark etmesini bekliyordu bu Varlık. O uyanıp da farkına varmadığı müddetçe sonsuza kadar orada beklemeye hazırmışçasına, öyle sükûn ve tevekkül içinde dikiliyordu yanı başında. Bu Varlığın böylesine nazik bir şekilde yanına varışı alev alev yanarak rüyalarına karıştı Josephine'in ve o rüyalardan sıyrılarak, rahibelerin horultusuyla ağırlaşmış olan yatakhaneye döndü yine. Gözlerini açtığında parlak bir ışıkla karşılaştı. Işık, o Varlık'tı işte. Kristale çarpan kar gibi adeta müziğe dönüşen ışıltısıyla uyandırmıştı onu. Bir ihtişamın, kendinden kaynaklanan ve kendini oluşturan ve de göz kamaştırıcı ışınlar halinde kendinden yayılan bir parlaklığın bağrında duruyordu. Yüzü, şefkatin ta kendisiydi. Üzerine eğilerek iyiliği ve merhametiyle sarmaladı Josephine'i. Öyle güzeldi ki Josephine, ona bakmaya pek cesaret edemiyordu.

– Kızım, diye buyurdu ona: Söyle bakayım, kimim ben?

Sesinin tınısı öyle yumuşak, tebessümü öyle tatlı, gözleri öyle sevgi doluydu ki Josephine korkamadı.

Dedi ki: Haşmetmaapları, Efendimiz İsa Mesih'siniz siz. Ne yapacağımı ve burada size nasıl hizmet edebileceğimi söyleyin bana.

Sonra onu kollarına aldı Varlık ve kalbinin yakınına bastırdı, sevinçten bayılacağını sanmıştı Josephine.

Dedi ki: Sen benim sevgili kızımsın. Benimle kal kızım, terk etme beni, sonsuza dek yanımda kal ve kesinkes benim ol.

Ondan sonra hemen hemen her gece geldi Varlık, yıllarca sürdü bu ziyaretler ve günah çıkarma sırasında vazifeşinas bir şekilde Peder Peter'e bildirildiklerinde Josephine'i yalancılık, gösteriş merakı, haddini bilmezlik, heretiklik, ruhani kibir gibi suçlamalara açık hale getirdi.

Peder Peter'in söylediği ya da yaptığı hiçbir şey sona erdiremedi bu ziyaretleri. Josephine'e, Mesih görüntüsünün üzerine bol bol kutsal sudan dökmesi ya da kitap fırlatması emredildi, belli ki onu ayartmaya gelmiş şeytandı bu, kendini Aydınlanmış sanarak artık papazların hikmetine muhtaç olmadığına inanmak gibi tehlikeli bir yola sürüklemeye çalışıyordu kızı. Ona sırt çevirmesi ve suratına karşı "Defol, murdar ifrit" diye haykırması emredildi.

Mesih ise güldü ve ışığıyla sarmaladı onu. Gitmeyecekti. Dedi ki Josephine'e: Seni anlayacak, dostun olacak bir papaza günah çıkarman gerek. Başrahibeye söyle, başka birine günah çıkarmana izin versin. Tarikat kurallarına göre bunu isteme hakkın var.

Başrahibe, olağan âdet ve rutinlerden ayrılmaktan gerçekten de hiç hoşlanmadığı halde, sanki basireti bağlanmışçasına Josephine'in isteğini kabul etti. Hep sorun çıkardığı için Josephine'e güvenmez, sert davranırdı ona.

– Ruhunu avucunun içine alarak sendeki nefse düşkünlüğü terbiye edecek birine ihtiyacın var, diye belirtti: Peder Lucian'a danışmanı öğütlerim. Kandırılması imkânsız biri olarak nam salmıştır kendisi.

Lucian'la, yani yakın dostu olup hayatında çok önemli bir rol oynayacak olan adamla işte böyle tanıştı Josephine. Önceden adını duymuştu elbette. Bilgisiyle ünlüydü peder,

ve başka âlimlerin övgüler düzdüğü birkaç kitap yazmıştı. Kasabadaki bir manastırda kırk keşişle birlikte yaşıyor, kendisine sıra geldikçe manastır kilisesinde komünyon ayini yönetip vaaz veriyordu. Bu varoluş tarzının tekdüzeliğini hafifletmek için rahibelerin ne gibi yollara başvurduklarını iyi bilirdi. Baygınlık geçirmeleri, gözyaşlarını, histeri nöbetlerini, iç çekmelerle al basmaları, kutsal tasvirlerin karşısında genç kızlar gibi vecde gelmeleri, hayalleri, başkalarının hayranlığını toplamak için kendi kendine aşırı cezalar vermeleri. Daha biri çıkıp da yeni bir şey icat etmiş değildi.

– Senin için üzüldüm, dedi Josephine'e, ilk günah çıkarmada: Buradaki yaşantın son derece sıkıcı olmalı. Ama hiç değilse hayal gücün var ve hayatını renklendirmek için kullanabiliyorsun onu.

Josephine, Mesih'i aklının gözleriyle mi, ruhunun gözleriyle mi, yüreğinin gözleriyle mi gördü, yoksa bunların hiçbiriyle görmedi mi diye bir tartışmaya giriştiler. Lucian'ın uzmanı olduğu cinsten bir sınıflandırmaydı bu ve bir süre oyaladı ikisini.

Azize Thecla'nın Hayatı

Thecla, Thamyris'le yasak bir ilişkiye girmişti. Mutsuz bir evliliği vardı adamın; karısı o kadar güzeldi ki güzelliği hiç solmasın diye vaktinin çoğunu kendi kendisiyle uğraşarak geçirirdi. Seksten hoşlanmıyor, derdi Thamyris, çünkü ortalık dağılıyor, yapış yapış oluyormuş, terlemesine ve yüzünün kızarmasına yol açıyormuş. Sevişme biter bitmez, derdi, yataktan fırladığı gibi yıkanmaya koşuyor. Bebek de istemiyordu kadın, çünkü vücudu bozulurdu. Ne zaman hamile olduğundan kuşkulansa, hemen parfüm içerdi düşük yapmak için. Ona hizmet eden kölelerin casusluğu sayesinde biliyordu bunu Thamyris.

Çok güzel olduğu için evlenmişti karısıyla. Şehirdeki bütün erkekler ona sahip olmak istiyorlardı, ama Thamyris genç, yakışıklı ve iyi bir aileden olduğu için onu kazanmıştı. Eğlencelere gittiler mi karısının dingin, olağanüstü güzellikteki yüzüne, dik ve yuvarlak memelerine, incecik beline, salına salına, görkemli bir şekilde yürüyüşüne, ipeksi kara saçlarına diğer erkeklerin hayran hayran bakmasını izlerdi.

Thecla da izlerdi Thamyris'in karısını ve o duru güzelliğinin gücünü kabul ediyordu; sıradan kadınlardan apayrı biriydi, bir tanrıçaymışçasına önünde secde edip saygılarınızı sunmak isterdiniz onu görünce. Thamyris'in karısının, kocasının başkasıyla ilişki kurmasını umursamadığına kendini inandırmayı başarmıştı Thecla. Madem kendisi yatakta istemiyordu onu, başkasına gitmesinden şikâyet edemezdi.

Kendine karşı dürüst olabildiği o son derece ender anlarda Thecla, evli bir erkeği güzel karısının elinden almanın da bir zevki olduğunu kabul ediyordu. Kimselere itiraf edemediği bir sır, utanç verici bir haz kaynağıydı bu.

Bir başka haz kaynağı da, valilikte görevli olan Thamyris'ten beklenen ağırbaşlılık ve sağduyuydu. Valinin hukuk bürosunda yazıcı olarak çalışan Thecla, Thamyris onun bölümünün kapısı önünden geçerken veya bir bahaneyle içeri girdiğinde gözlerini kaçırırdı. Bir su birikintisinde duran taş kadar dingin ve kayıtsız olmaya çalışıyordu. Ama sevinçle ürpermekten, kızarmaktan, ter içinde kalmaktan da alamıyordu kendini. Böyle anlarda başını işinin üstüne eğer ve kimselerin durumun farkına varmamış olmasını dilerdi. Thamyris ise bu oyunu uzatmak için onun yanına gelip bir şeyler söylerdi. Bir hukuk teriminin anlamını sorardı mesela, diğer yazıcıların önünde. Kontrolümü kaybetmeyeceğim, gülümsemeyeceğim, onun ayaklarından başka hiçbir yere bakmayacağım, diye kendini zorlardı Thecla.

Daracık zamanlarda, olmayacak yerlerde aşk yapıyorlardı, tehlikeyi de, heyecanı da artırıyordu böylesi. Geceleyin kumsalda, valilik sarayının arşivinde, Thamyris'in karısı eş dost ziyaretindeyken onun evinde verilen resmi bir resepsiyon sırasında bekleme odasında. Rakibesinin yatağına yattığı anda bir zafer duygusu kaplıyordu Thecla'nın içini. Hırsız gibi izinsiz girdiği bir yerdi burası. Aralarında-

ki mahremiyeti artırmak ve kendilerini bütün dünyadan ayırmak için çevrelerine çektikleri o ipek sayvanın içinde, haneye tecavüz suçu işler gibi hissediyordu kendini. Köleler sır tutardı, öyle demişti Thamyris, ve karısına değil ona sadıktılar, çünkü kendisi iyi davranıyordu onlara, kabalık etmiyor, olmayacak isteklerde bulunmuyordu. Thecla, onun daha önce de birçok sevgilisi olduğunu anlamıştı. Uzun bir listede en son sevgiliydi kendisi. Ama bunu dert etmedi. Demek ki özgürdü işte. Canı istemiş, girmişti bu işe. Canı sıkılınca da çeker giderdi.

Şimdilik canı sıkılmıyordu. Thamyris'in yatakta ona tattırdığı zevklere dalmıştı. Onun için yeni bir şeydi bu. Önceki âşıkları onun üstünde debelenip durmuş, doruğa varmasını sağlamak için kan ter içinde, oflaya puflaya didinmişlerdi. Seks, hakkıyla yerine getirmeleri gereken bir görevdi onlar için ve Thecla da kendine düşen görevi hakkıyla yerine getirmez, onlara ne kadar iyi birer âşık olduklarını kanıtlamazsa, hayal kırıklığına uğruyorlardı. Kendi zaferlerinin nişanesi olarak orgazm olmasını bekliyorlardı ondan. Thecla, yeni bir başarı olarak çeteleye atacakları bir çentikti onlar için. Ama o çentiği atamıyorlardı işte, Thecla gelemiyordu çünkü. Bu da erkeklerde hayal kırıklığı yaratıyor, birkaç denemeden sonra pes edip başka yerde deniyorlardı şanslarını. Thecla'ya sorunlu olduğunu söyleyip surat asarak uzaklaşıyorlardı yanından.

Thecla, frijit olduğuna inanmıştı. Korkunç bir kelimeydi bu, bir yumruk gibi, elini ayağını bağlayan bir kusur gibi, onu kapana kıstırmıştı bu kelime, kıpırdamasına izin vermiyor, zevk aramaktan vazgeçmesini söylüyordu ona, hiç umut yoktu işte, Thecla gerçek bir kadın değildi ve bu konuda yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Bu anlama geliyordu frijit. Orgazm, şöyle ya da böyle kaçıp gidiyordu önünden. Tahrik oluyor, birleşmek istiyor, erkeğin içine girmesini, gidip gelmesini arzuluyordu, ama sonra hiç

aman dilemeden yavaş yavaş düşüyordu heyecanı, ta ki artık hiçbir şey hissetmez oluncaya kadar; oysa o sırada erkek, onun üstünde inleyip çığlıklar atarak geliyor, sonunda da yığılıp uykuya dalıyordu.

Thamyris, arzuladığı ve sevdiği kişinin kendisi olduğunu, Thecla olduğunu söylemişti ona. Yalnızca Thecla, başka hiç kimse değil. Yeni bir deneyimdi bu. Yani başkalarından ayrı bir yere koyularak seçilmiş olduğu için kendisiyle yatılıyor olması; o sırada el altında bulunduğu için değil, yatmaya razı olacağı için değil, eninde sonunda bütün kadınlar birbirinin aynı olduğu için değil hele de kadınların erkek gibi davranarak açıktan âşıklar buldukları ve bunu dosdoğru söylemekten utanca kapılmadıkları bu serbest ve rahat devirde.

Thamyris, kadına zevk vermek isteyen ve bunu nasıl yapacağını bilen, usta bir âşıktı.

– Acele etme, demişti Thecla'ya: Keyfini çıkaralım.

Bu çok ürkütücü gelmişti ona. İşi uzatmak isteyen, onun her yerine dokunmak, öpüşmeye ve okşamaya zaman ayırmak isteyen bir erkek. Hâlâ kendini bırakamıyor, hâlâ gelemiyordu Thecla, ama onunla olmaktan çok zevk alıyordu.

Müthiş ateşli bir şeydi bu. Çalınmış bir öğle üzeri, yan sokaklarda bir yerde tutulmuş bir odada, alçak ve geniş bir yatakta çırılçıplak yatmak, yapabilecekleri tek şey buydu. Tenleri birbirine kaynamış, ıslak, aralarından ter sızarak, daha demin içtikleri şarabın, Thamyris'in süründüğü ardıç esansının, birbirine dolanmış kollarıyla bacaklarından buharlaşarak yükselen seksin kokusunu içlerine çekerek.

Armağanlar veriyorlardı birbirlerine. Portakal rengi ipek püsküllerle birbirine bağlanmış beyaz yaseminlerden bir gerdanlık. Etli, kırmızı dudaklardan yayılan bir sırıtışı andırırcasına kıvrılmış, üstünde kara çekirdeklerden benekler olan kıpkırmızı bir karpuz dilimi. Karanfil esansına

bandırılmış çubuklar - boydan boya sıvazlarlardı birbirlerinin vücudunu bunlarla. Arka sokaktaki odalarında yalnız kaldıklarında hep çırılçıplaktı ikisi de. Thecla bütün hissediyordu kendini. Tenini giyinmişti üstüne. Erkeklerin organlarıyla dürttükleri bir delik değil, bütünlüklü bir varlıktı. Thamyris'in yanında saçlarını savuruyor, salına salına dolaşıyordu, hem komik hem erotik pozlarda yatağa uzanarak kendini teşhir ederken bir yandan kahkahalar atıyordu. Mangoyu ya da papayayı, Thamyris gelip üstünden yalasın diye sularını akıta akıta yiyordu. Thamyris ortalıkta gezinirken gözünü ayırmıyordu üzerinden. Her şeyiyle tanıyordu erkeğini, birbirlerini birer giysi gibi üstlerine geçirmişlerdi adeta, kâh birbirlerini burunlarıyla dürtüp gıdıklar, kâh yırtıcılaşıp ısırır, çoğu kez birinin başı öbürünün ayak ucuna gelecek şekilde uzanarak birbirlerini yalar, emerlerdi.

Thamyris, nazik ve işini bilir parmaklarla okşardı onun vajinasını. Yan yana yatarak birleşirlerdi, bu sayede Thamyris, bir yandan içinde gidip gelirken onu okşamaya devam edebiliyordu, nitekim sonunda Thecla'nın gelmesini sağlayan da bu bileşim oldu: Yani Thamyris'in evlilik yatağında onunla yatıyor oluşu, onu aynı anda hem penisi hem parmaklarıyla seviyor oluşu, tam onun istediği şekilde ona dokunuyor oluşu, acele etmeden onu bekliyor oluşu, Thecla'yı rahatlatacak şekilde değişmez bir ritimde gelip gitmeyi sürdürüyor oluşu. Tıpkı bir bebeğin de hissedeceği şeyleri hissetmekte olduğunu düşünmüştü Thecla, biri tarafından aynı anda hem kucaklanıyor hem seviliyor hem sallanıyor hem besleniyor hem de kendisini saran kolların onu asla bırakmayacağını biliyordu.

Thamyris, çok çabuk gelmemek için tam o sırada muhasebeyle uğraştığını, vergi borçlarını hesapladığını ya da şehir stadyumunda jimnastik karşılaşması izlediğini düşündüğünü söyleyince çok güldürmüştü onu. Bunu Thecla

için yapıyordu. Ona zevk vermeye yoğunlaşıyordu. Hiçbir koşul öne sürmeden, hiç kesmeden Thecla'ya vermeyi düşünüyordu. Ve içtenlikle isteyerek, ustalıkla gerçekleştirilen sevişmenin tam kendisine göre olduğunu düşündü Thecla, onun kendisine armağanı olduğunu düşündü ve aldı bu armağanı. O armağanın güzelliğine, zevklerine boğuldu.

Onunla birlikteyken gelmek öyle kolaydı ki artık, bir parça sıkılmaya bile başlamıştı Thecla, gelebilme konusunda kafasında hiçbir kuşku olmaksızın yatağa uzanıp onunla sevişmek, öyle rahattı ki, sonra dönüp kısa bir uykuya dalarlardı kızgın çarşaflar üzerinde, örtüleri sıyırıp atmış olurlardı, çünkü ancak çıplak tenlerine dayanabilecek haldeydiler. Bazen Thamyris de sıkılıyordu zaten, böylece yeni pozisyonlar denemeye başladılar. Vücutlarının yarısı yataktan aşağı sarkar durumda yatıp sallanarak, bir kalkıp bir inerek, birbirlerini çekerek, döne döne sevişiyorlardı.

Sonsuza kadar böyle devam edebilirdi Thecla. Metres olmak müthiş heyecan vericiydi, yasak bir şeydi çünkü, çünkü yakalanma tehlikesi vardı, çünkü sürmesi beklenmediği halde sürüyordu, çünkü Thamyris'i ancak belli zamanlarda, onunla olmak için işinden ya da karısından kaçabildiği anlarda görüyor, kalan zamanında sadece kendisi için yaşıyordu. Arkadaşlarıyla görüşebiliyor, kitap okuyabiliyor, dansa gidiyor, geç saatlere kadar oturup çene çalabiliyordu. Thamyris'in ondan çok fazla şey istememesi iyiydi. Serbest kalıyordu. Önceden planlamadan, bir dakika içinde hazırlanıp istediği yere gidebilirdi.

Ondaki değişimi fark ediyordu insanlar. Yeni bir benlik duygusuyla önlerinde resm-i geçit yapmaktaydı Thecla. Öğle tatilinde kısacık, kolsuz, kırmızı keten elbisesiyle salınıyordu valiliğin bahçesinde, topuklu ayakkabılar ve dolgun, geniş dudaklarında kızıl bir rujla. Erotik bir müziğin nağmelerine uyarcasına kalçalarını sallayarak yürüyordu,

küçük oğlanlar ıslık çalıyordu arkasından. İşyerindeki arkadaşları birbirlerine bakıp kafa sallıyorlardı.

Thamyris ara sıra evlilikle ilgili bir şeyler mırıldanmaktaydı. Paniğe kapılıyordu o zaman Thecla. Gülüp geçiyordu.

– Ben kimsenin *karısı* olmam.

Şair olacaktı o. Boş zamanlarında şiir yazmaya başlamıştı. Sabah erken saatlerde, hava henüz serinken, daha bir çekçeke atlayıp işe gitme vakti gelmemişken çalışıyordu şiirleri üzerinde. Bir gün Thamyris'e gösterdi şiirlerini. Thamyris okudu. Gülümseyerek omuz silkti.

– Çok karmaşık ve zorlu, sevgilim. Gerçek şiir değil ki bu. Kadınlar şair olmak için yaratılmamış, aşkım. Anne olmak için yaratılmışlar.

Thecla şiirlerini ona bir daha göstermedi, ama yazmaya devam etti. Thamyris her zamankinden de nazik davranıyordu ona.

– Hamilelik öyle yakışır ki sana, diye mırıldandı bir sıcak öğle üzeri.

Thecla onu iterek yataktan kalktı.

– Asla çocuk doğurmayacağım. Asla asla asla.

Thamyris ardından gitti.

– Evlen benimle. Boşanırım, sonra da evleniriz. Bir aile kurabiliriz.

Yangın merdiveninden kendini kızgın sokağa attı Thecla, meyve tezgâhlarının, muz satıcılarının, boyacı çocukların arasında kayboldu, ardı arkası kesilmeyen kalabalıklara, ayaklar altında havalanan toz bulutlarına, üstüne üstüne gelen gövdeleri ışıltısıyla sarmış insan terine, açık mağazaların tepesinde şeritler halinde parlayan neon ışıklarına karıştı. Biri laterna çalıyordu. Otomobillerin uğultusu hiç kesilmiyordu. Burada olmak sinirlerini yatıştırmış, iyi gelmişti ona. Akşama kadar pazar semtinin sokaklarında dolaştı. İpekten yapılmış pembe bir yelek ile altın yal-

dızlı pembe bir sarong aldı kendine. Gidip saçını yıkattı, ayak tırnaklarına oje sürdürdü.

Bir sandığın üstüne çıkmış vaaz veren birinin çevresinde kalabalık toplanmıştı. Adamı dinlerken yedikleri fıstıkların kabuğunu yere atıyorlardı, ayakları arasında dolaşan köpekler de kapıyordu hemen kabukları. Kalabalığa yaklaşan Thecla, bir kapı eşiğinde durdu, tereddütlüydü.

Tıknaz bir adamdı vaiz, kara saçları, alev alev küçücük gözleri ve pek kendini beğenmiş bir hali vardı. Thecla'nın hiçbir şey anlayamadığı bir konuda büyük bir ihtirasla konuşuyordu, bir tek bunun yeni bir Tanrı'yla ilgili olduğunu anlamıştı Thecla, büyürken öğrendiği eski tanrılara benzemiyordu pek. Sıkılmaya başlamıştı ve tam kalabalığın kenarından sıyrılıp gidecekti ki oradan, vaizle göz göze geldi. Farkına varmamış gibi davranarak çenesini havaya kaldırdı ve yan tarafa döndü, böylece gerdanının ve profilinin güzelliğini görebilecekti vaiz. O anda fark etti ki vaizin karısı da kendisini izliyor; vaizin üstüne çıktığı sandığın arkasında tevekkülle dikilmiş, itişip kakışan gürültülü kalabalığa şaşkın gözlerle bakmakta olan tombul bir kadındı bu.

Nutuk sona ermişti. Vaizin karısı, oradan ayrılmak üzere hareketlenmeye başlamış kalabalığı yararak elindeki torbayı uzatmış, para toplamaya çalışıyordu. Thecla, tam karşısında, parmak uçları üzerinde dengede durmaya çalışan ufak tefek esmer adama baktı, sımsıkı toparlanmış bir enerji yumağıydı adam. Sıkılı bir yumruk gibiydi.

– Benim adım Paul, dedi ona: Sen selameti arıyorsun, ben de ona nasıl ulaşacağını öğretmeye geldim. Sözümü dinle, inancını değiştir, ışığı göreceksin ve selameti bulmak için bir şansın olacak.

– Daha fazla bilgi edinmek isterim, dedi Thecla: Şimdi anlattıklarında öyle noktalar var ki hiçbir şey anlamıyorum.

Adamın esmer omuzlarına dökülen kıvır kıvır kara saçlarına, işçi kıyafetinin ardındaki incecik vücuduna bakıyordu. Vaizin karısı da işini bitirmiş, onlara doğru geliyordu şimdi.

– Burada konuşamayız, dedi Paul: Sonra buluşalım mı, bak şurada, daha ayrıntılı konuşuruz, ha?

Sakallı çenesiyle, yan taraftaki şaraphaneyi işaret ediyordu. Şaraphanenin sahibi ışıklarını yakmaya, dükkânını tanıtan kâğıt fenerleri birer birer asmaya başlamıştı.

Gecenin geç saatlerinde hâlâ çok sıcaktı hava. Üzerinizdeki ter, yan yana oturup birlikte terlediğiniz insana daha yakınlaştırıyordu sizi. Şaraphanenin kum kaplı zeminini tavuk kemikleri, insanların tavuk yerken kullandıktan sonra buruşturup attığı kâğıt peçeteler, sigara izmaritleri doldurmuştu. Radyodan müzik yükseliyordu. Arka tarafta bir yerde, iki ya da üç sıra ahşap evi geçtikten sonra, kahverengi, derin ve geniş bir nehir akmaktaydı, uzak denizlere gönderilen çayla, top top ipek kumaşla, fıçılar dolusu baharatla tıka basa dolu depoları geçince, kazıklar üstüne oturtulmuş evler dolduruyordu nehrin kıyılarını. Sivrisinekler söylenip duruyordu kulaklarının dibinde. Paul, sigara üstüne sigara içiyordu. Yörede üretilen viskiden içtiler, maden suyuyla karıştırarak, bira içtiler. Paul, Tanrı' dan söz etti Thecla'ya. Oradan kendi çocukluğuna geçti. Hayatının hikâyesini yarattı onun için ve ona verdi bunu, sözcüklerden bir armağan paketini bırakıverdi Thecla'nın kucağına. Thecla sorular sordu, zaman zaman sıkıştırdı onu, kafasını sallayarak karşı çıktı, pırıl pırıl gözleri ve etkilenmiş bir yüz ifadesiyle onun gönlünü okşadı, bir görüş bildirmek üzere biçim alan yumuşak dudaklarıyla, dimdik tuttuğu başı ve anlattıklarını onunla kırıştıra kırıştıra, pür dikkat dinlemesiyle.

Afyon çubuğu içen, pişpirik oynayan, barbut atan erkeklerin doldurduğu şose yolun karşı tarafındaki vitrinler-

de rengârenk ışıklar, küçük huzmeler halinde yanıp sönerek göz kırpıyordu. Paul sigarasının izmaritini yere fırlattı.

– Evde sigara var, dedi Thecla; İstersen benimle gelip al.

Durup yanıtı bekledi. Paul ayağa kalktı.

– Gitmem gerek, dedi: Karım merak eder.

Birbirlerine baktılar. Yanı başlarındaki üstünkörü boyanmış alçı duvarda gölgeler oynaşıyordu. Yakınlardaki bir kulübeden bir köpek uluması geldi. Paul'un gözleri de nehir gibi kopkoyuydu, ışıklar saçıyordu.

O günden sonra Thecla, her gün şehrin değişik kesimlerine gidip Paul'un vaazını dinledi. Öyle bir otorite ve kesinlikle, öyle tutkulu, öyle zorlu konuşuyordu ki onun tutsağı olmuştu. Giderek pes etti, Paul'un önünde başını eğdi, tamamen görüşlerinin etkisine girdi, kadınlarla ilgili olanları hariç. Paul'un devrimci din projesinde kadınlara hiç yer yoktu. Kutsal erkek liderlerin takipçisiydiler sadece, hepsi o kadar.

Thecla geceleri barlarda buluşuyordu Paul'la, konuşuyor, kavga ediyorlardı. Viskiyle kafayı bulup birbirlerini kafaya almaya çalışıyorlardı. Thecla, kadınların özgürlüklerini kazanmak için mücadele etmesi gerektiğini savunmaktaydı. Paul ise erkek aklını, akılcılığını ve düşüncesini. Kadınlar yumuşaktı ona göre, kolayca kırılabilirlerdi, nevroza ve histeriye yatkındılar, aşırı duygusaldılar. Gözleri çakmak çakmak olarak diyordu ki, cinsel bakımdan doymak bilmez kadınlar, her şeyi yutup yok ederler.

Savaş başlamıştı bir kere. Ama Paul'un koşullarıyla. Thecla, diğer kadınlardan farklı olduğunu kanıtlamıştı ona. O daha iyiydi, erkekler kadar iyiydi, hem de aynı zamanda arzu edilir, seksi ve güzel bir kadındı, öyle değil mi? Nasıl olur da ona karşı koyabilirdi Paul?

Paul'un karısı uysal ve sarı saçlıydı, muhallebi kadar yumuşak ve tombalak bir şeydi. Bir araya geldiklerinde

ona nazik davranırdı Thecla, böylece neyin peşinde olduğunu, nasıl bir avın ardına düştüğünü saklayabilecekti kadından. Vanilya kokardı Paul'un karısı. Yuvarlak yüzü yumuşak hatlı ve kırışıksızdı. Uçuk sarı ya da uçuk mavi renkli uzun, bol dökümlü etekler giyerdi, dolgun göğüsleri üzerine kıvrılmış nakışlı kocaman yakaları olan şilebezi bluzlar giyerdi. Thecla ise uzun kol ve bacaklarıyla sivri ve köşeliydi. Vücudunu göstersin diye el kadar mini elbiseler giyiyordu ve arada bir üçü beraber akşam yemeği yediğinde kalçasını bir yana doğru çıkarıp bacaklarını zarif bir şekilde üst üste atarak yerde uzun oturmak gibi bir huyu vardı. Çok aptaldı. Yenilmez olduğuna inanmıştı. Paul'un peşindeydi ve bu konuda sonuna kadar hak sahibi olduğu kanısındaydı. Onun karısını öyle bir kıskanıyordu ki bunu kabul etmeye tahammülü yoktu pek. Sanki kadın bir şekilde kendisini incitmiş ya da yaralamışçasına acımasız olmak istiyordu ona karşı. Paul bir zamanlar onu sevip evlenmiş olduğuna göre derinlerde bir yerde bazı kadınsı nitelikleri vardı demek ki. İyi o zaman, Thecla da kendisinin bu iki kadından daha iyisi, daha üstünü olduğunu kanıtlayacaktı işte. Rakibeye acımak yoktu.

Paul ise efendiydi. Thecla'nın efendisi. Dizleri üstüne çöküp onunla boğuşarak kendi kendisine caka satıyordu Thecla, onun arabasına koşulmuş gidiyordu, Paul dizginlerine asılınca da şahlanıyor, hoplayıp zıplıyordu. Paul'un dilini konuşmaktaydı. Kadınların her bakımdan erkeklerle eşit olduğu konusundaki ısrarını sürdürdükçe Paul'un sesi öyle tiz cıyaklamalara, öyle nursuz bir ulumaya dönüşüyor, öyle delice bir dehşetle doluyor, öyle uğursuz haberler taşımaya başlıyor ve öyle kızıl bir öfkeyle kabarıyordu ki kısa kesiyordu Thecla, viskisini yudumlayarak alelacele kafayı bulmaya bakıyordu.

Thamyris uzaklara seyahatini tamamlayıp geri döndüğünde mesafeli ve huzursuz buldu Thecla'yı. Okşamaları

yanlış etki yaratıyordu artık. Thecla, adı konmamış bir dertten mustarip olan karısını düşündü Thamyris'in ve adam bir kez daha evlenme teklifinde bulunurken durup dinledi onu. Bir keyifsizlik yükselmişti boğazından, keskin ve ekşi safra tadında.

Bir süre ayrı kalmalarını önerdi, böylece Thamyris evlenme teklifini ciddi biçimde düşünebilirdi.

Dönüşünde ona armağanlar getirmişti Thamyris. Bir mercan gerdanlık, bir bağa tarak, çerçevesi mini mini sedefli kabuklardan bir ayna. Kendi düşünceliliğinden öyle memnundu, sevgilisinin bu armağanlara bayılıp duyarlılığından ötürü ona övgüler yağdırmasını öyle hevesle bekliyordu ki Thecla'nın içinden avaz avaz bağırmak gelmişti ona. Sert bir hareketle çıkarıp sigara yaktı Thecla, bir elini beline koydu. Thamyris gidince armağanları kartondan eski bir ayakkabı kutusuna tıkıp yatağın altına sürdü, bir yıl boyunca ondan aldığı bütün aşk mektupları ve kurumuş çiçekler ve ıvır zıvır da oradaydı. Sonra hazırlanmaya başladı: Paul gelecekti.

Yerleri süpürdü. Beyaz keten perdeleri çekti, köşedeki abajuru yaktı, yatağa temiz çarşaf serdi, yerdeki minderleri kabarttı, bir afyon çubuğu hazırladı. Sedir ve çam kokulu tütsüler yaktı. Bir de beyaz mumlar. Turşu, tuzlu badem, kurutulmuş mango dilimlerinden oluşan mezeleri bambudan ufak tabaklara dizdi. Limon yaprakları ve kişnişle buğulama balık hazırladı, üstüne kırmızı biber ve zencefil de serpiştirerek hindistancevizi sütüne yatırdı balığı ve sonra ısıtmak üzere bir kenara koydu. Şişelerce bira, bir şişe viski, paket paket sigara çıkardı. Bakırdan kocaman teknesine girip yıkandı bir güzel, tasla defalarca su döküdü. Sonra pembe ipekten yeleğini, altın yaldızlı pembe sarongunu giydi, gözlerini boyadı, sivrisinekleri uzaklaştırmak için pencere pervazlarını ilaçladı ve oturup beklemeye başladı.

Thamyris işleri aceleye getirmemeyi, keyfi uzatmayı öğretmişti ona. O da Paul gelince hiç acele etmedi. Onu korkutup kaçırmak istemiyordu.

Tertemiz, serin yer döşemesine dizili hasırlara oturarak birkaç saat konuştular. İçki ve sigara içip çubuk tüttürdüler, tuzlu bademlerle diğer mezelerden atıştırdılar, sonra biraz daha içtiler. Thecla'nın yapraklar üzerinde sunduğu buğulamayı yediler ve de Paul'un getirdiği karidesleri - öyle çok kırmızı biber konmuştu ki bunlara, yerken gözleriniz kızarıyor, üstünüze terler basıyordu. Hemen evin dışındaki seyyar tezgâhta satılan balık köftelerinden de yediler, sirkeli bir sosa yatırılmıştı balıklar, hem ekşi hem tatlıydı, ve derin dondurucudan çıkma soya peynirinden yediler. Mango da yediler. Thecla elleriyle yemişti mangoyu, sonradan Paul'un gözleri önünde parmaklarını yalayabilmek için. Birlikte bir afyon çubuğu içtiler.

– Tabii, demişti Paul, onu ayıplarcasına: Devrimci bir aydın için yemeğin önemi yoktur.

Thecla, dirseğiyle yerden destek alarak onun ayakları dibine uzandı. Daha bira ve viski içtiler. Sonunda kalkıp dans etmeye başladı Thecla. Onu ne kadar istediğini anlatmakta başvurabileceği yegâne dil buydu. Sözcükler diyalektik demekti, Tanrı'nın ve siyasetin söylemiydi onlar. Arzunun ifadesi olarak kullanılamazdı. Paul ise otoriteydi orada, kudreti elinde tutan adamdı ve buna izin vermeyecekti. Kaşlarını çattı. Ama dansı da kesmedi. Vücudunda dolaşan afyonun etkisiyle usul usul, rüyadaymışçasına dans ediyordu Thecla.

Sonra ikisi birlikte yataktaydılar, giysiler çıkarılıp yere savruldu, Paul üstte, aşağı doğru, ona bakıyordu, Thecla da Paul'a. Konuşmadılar. Thecla aceleyle saldırdı ona, ne aceleye getirmekten kaçınma vardı ne uzun uzadıya okşamalar, ne pozisyon seçmeler ne de özenli teknikler ve önceden hiç bilmediği bir şekilde, sırf onun gözlerine bakma-

nın, arzulamanın, düzüşmenin ve zıvanadan çıkmanın gücüyle doruğa vardı Thecla.

Kendinden geçmiş, sevinç içinde yatıyordu şimdi onun yanında. Paul kolunu uzatıp Thecla'nın yüzünü okşayarak, biraz fazla ileri gittiklerine dair bir şeyler mırıldandı.

Thecla elini tuttu onun. Onu sevdiğini söyledi, onun eşi olmak istediğini, onunla birlikte gezmek ve onun için çalışmak, ona bakmak istediğini söyledi.

Paul bezgin bir ifadeyle gülümsedi. Onu öptü, giyindi ve gitti.

Ertesi akşam bir kahvehanede buluştuklarında, evliliği uzun zaman önce onarılmaz bir şekilde bozulmuş olduğu halde, karısını terk etmeyi ancak şimdi düşünebildiğini söyledi Paul. Bundan böyle birlikte yaşamayı istediği kadın ise Thecla'nın henüz tanışmadığı bir müridiydi. Çok tatlı, yumuşak, kadınsı biri, diyordu Paul, Thecla gibi güçlü ve bağımsız biri değil. Ona bakacak, onu koruyacak bir erkeğe ihtiyacı vardı. Ufak tefek, fiziksel olarak kırılgan biriydi. Öyle hassas bir ruhu vardı ki, sevişirken çok kolay incitebilirdi onu, o yüzden çok dikkatli, çok yumuşak olmaları gerekiyordu. Ona çok değer veriyordu Paul. Birlikte olmayı seçtiği kadındı o.

Paul kahvehaneden çıkıp gitti. Thecla kalakaldı orada. Kendini üç metre yüksekliğinde bir dev gibi hissediyordu. Yerinden kıpırdamamalıydı, yoksa paramparça olabilirdi. Çok büyük, devâsâ bir şeydi o. Saldırgan ve sevimsizdi. Erkekleri dehşete düşüren, onları çiğ çiğ yemekle tehdit eden, doymak bilmez bir canavardı. Bir yandan da ufacık bir şey, Paul'un ayağının altında ezdiği bir pireydi, Paul ki evreni doldurmuş yaratıkları üzerinde gürleyen sesiydi Tanrı'nın, nitekim Paul onu ayakları altında çiğnerken hiç ağzını açmamış, gıkını çıkarmamıştı Thecla. Fena halde yanlış bir şeyler vardı kendisinde, ama ne olduğunu bilmi-

yordu. Bunun ne olduğunu bir tek Paul söyleyebilirdi ona, çünkü o her şeyi bilirdi, her şeye kadirdi. Ama artık söyleyemezdi, Thecla'yı eli böğründe bırakıp gitmişti çünkü. Kendini çekmiş, geri almıştı. Thecla bir hiçti artık.

Thamyris ziyaretine geldi, fikrini değiştirip kendisiyle evlenmesi için ikna etmeye çalıştı onu. Thecla hem köşesinde sımsıkı durarak korkutuyordu onların gözünü, hem de insanın elini kolunu bağlayacak kadar feci bir şekilde ağlayarak.

– Seninle evlenemem, dedi bir kez daha: Evlenmemeliyim, evlenemem, ben galiba hastayım.

Elini tutmaya çalıştığında avaz avaz bağırdı ona.

– Çok sert ve acımasızsın, sevgilim, dedi Thamyris: Asla çocuk doğurmamalısın sen, yoksa yumuşarsın.

Bir kardeş gibi, şefkatle gülümsedi Thecla'ya ve gitti.

Thecla o diyardan kaçtı. Oranın dümdüz, kızgın ovalarını, kırmızı ve altın renkli tapınaklarını, cilalı tanrılarını, zencefil kokan sıcak rüzgârlarını bırakıp uzaklara gitti. Ne bir adres bıraktı kaçarken ardında, ne de bir adres edinmeye çalıştı kendine. Parası bitene kadar orada burada dolaştı.

Yersiz yurtsuzdu. Tükenmişti. Sarkık bir dudak gibi ileri uzanmış, rüzgârların süpürdüğü ıssız, sert ve çetin bir sahilde bir mağara buldu kendine. Sonraki yirmi yıl boyunca evi oldu burası. Buzdan saçaklar vardı mağaranın girişinde, sivri ve soğuk dişler. Buzla örtülü toprak zemin sert ve engebeliydi, kışın zaman zaman yükselen sular doldururdu burayı. Thecla bir kayanın üstünde uyuyordu. Mağaranın içine dolan karlar buzun üstünü halı gibi kaplar, beyaz bir örtü meydana getirirlerdi. Soğuktan donmuş bir kabuklu hayvan gibi bu örtüye tutunurdu Thecla. Başka ne yapabilirdi, bilmiyordu ki.

Mağaranın buzları arasında dondu, katılaşıp kaldı buzun içinde. Her yanını sarmalayan buzlar, Thecla'nın kemiklerini korudu.

Josephine'in Hikâyesi

Mesih, her gece hücresini ziyaret etmekle kalmadı, bir de çocuk verdi Josephine'e, kendi çocuğu gibi sevsin ve büyütsün diye. Küçük kızların manastırda yetiştirilmesi yaygın bir uygulamaydı elbette, ama Isabel'in gelişi, Josephine için bir mucize olmuştu.

Isabel, büyüyünce pek az şey anımsayacaktı çocukluğunun ilk dönemlerine dair. Kimdi öyleyse bu Isabel? Bilmiyordu. Birisi karnını doyuruyor, onu yıkıyordu. Bir çift el tozlu bir yola bırakmıştı onu, ellerini kaldırıp tutmuştu parmaklarından, Isabel sendelemiş, sonra da paytak paytak yürümüştü. Burnu, insan teninin yumuşaklığındaki çiçeklerle aynı hizadaydı. Tatlı, keskin bir koku. Hep aynı tonda vızıldayıp duran, birer çizme iriliğinde böcekler. Günışığı kadar kızgın, parlak renkler. Adlarını öğrenmişti: Pembe, turuncu, kırmızı. Çiçeklerin yaydığı olağanüstü hava, çürümekte olan etin kokusunu bastırıyor, kalbine kalbine batan uyarılarda bulunuyordu, ta ki sonunda Isabel ağlamaya başlayana ve o iki el aşağı uzanıp onu kucaklayarak ılık, nemli havaya kaldırana dek.

Büyüklerin şöyle dediğini duymuştu: Aa çocuklar farkına varmazlar, anımsamazlar, bilmezler, Isabel olan bitenin farkında değil ki.

Fakat yıllar sonra düşünmüştü de Isabel, çocuklar anlıyordu. Kendilerine göre. Bildiklerinin ne olduğunu bilmeseler bile. O yaşta bir parçasıdır onların, saçları, kanları, parmak uçları. Çocukların bilgisi onların içinde gömülü kalır ve bakımlarından sorumlu olan yetişkinleri incitmez. Yetişkinler narin olur ve çocuklar tarafından acıdan korunmaları gerekir. Yetişkin olmak, çocukluğun acısını unutmuş olmak demektir, ve saadetini de. Böyle şeyleri anımsarsanız büyüyemezsiniz.

Isabel'in hayatı ikinci kez başladı. Altı yaşındaydı. Annesi, Uzak Ülke'de hummadan ölmüştü, yeni doğan bebek de öyle, ve işte babası memleketini ziyarete giderken Isabel'i de yanına alarak kardeşi Josephine'e götürmüştü.

– Bir portakal, kakao ve gümüş sevkıyatının parçasıydın sen, demişti Josephine, bir parmağıyla Isabel'in yanağını okşayarak: Bir sepet dolusu kabak ve bir çuval kırmızı biberle birlikte kapıma geldin, tatlım.

Isabel asla bıkmadı Josephine'in bu hikâyelerini dinlemekten, halasının evindeki ilk günlerine dair hikâyelerden. Tekrar tekrar dinleyebilmek için gürültü koparırdı hep. Josephine bir geçmiş sunmuştu ona. Josephine'in belleğiydi onu sarmalayan, o bir hamaktı, bir ileri bir geri sallanırken Isabel'i boşlukta tutan hamak. Örümcek bacağı kadar ince bir ip köprüydü, öyle derin bir uçuruma geriliydi ki bu köprü, aşağı düşecek oldunuz mu ölürdünüz. Josephine, tıpkı bir taşbebek gibi giydirilmiş olarak denizlerin ötesinden gelişini anlattı Isabel'e: Böylelikle babasının, paganları öldürerek ya da köle ederek kazandığı serveti sergiliyordu çocuk. Her parmağında birer zümrüt yüzük vardı ve boynuna zümrüt bir gerdanlık dolanmıştı; yeşil kadife elbisesi, metrelerce büzgü ve sırmayla öyle kaskatı

olmuştu ki Isabel yürüyemiyor, kucakta taşınıyordu ancak; bir de papağanlardan koparılmış uzun uzun yeşil tüylerle dolu siyah kadife başlığı vardı. Josephine bütün o giysileri Isabel'in üstünden çıkarıp bir kenara atmıştı. Kendisininkine benzer minicik bir rahibe elbisesi dikti ona, Isabel'in sağda solda koşturup üstünü başını kirletmesine imkân tanıyan kahverengi bir elbise, bonesi yoktu, saçını tutsun ve gözüne düşmesini önlesin diye siyah bir eşarp bağlanıyordu sadece başına. Kapkara, uzun, kıvır kıvır saçları vardı Isabel'in. Geceleyin Josephine'in dizleri arasına oturur, saçlarını taratır, sonra örgüler yapılmasını beklerdi. Kendi yapabilecek kadar büyümüştü gerçi, ama istemiyordu. Halasının parmakları kıvır kıvır saçlar arasında dolaşır, onları tek tek ayırıp düzeltirken pek keyifleniyordu. Tarağın ensesine değişiyle birlikte her yanı zevkle ürperiyordu. İnsanı terbiye eden bir işti bu. Josephine, alev almış gibi görünen ve bahçeden topladığınız otlar kadar dirençli olan o hışır hışır yeleyi ayırıp tararken bir yandan konuşurdu.

–Kâbuslar görürdün hep, derdi Isabel'e: Ağlayarak uyanır, haykıra haykıra dadını çağırırdın. İlk başlarda, buradaki ilk aylarında öyle çok ağladın ki, sonunda yatakhaneden ayrılıp ikimize ayrı bir oda istemek zorunda kaldım. İstediğin kadar ağlayabilesin diye, bücürüm benim, küçücük ayıcığım, tüylü tırtılım, vakvakım, bal kızım, benim canımın içi.

Isabel'in babası onu İlahi Tecessüm'de bırakıp Uzak Ülke'ye dönmüştü, eskisi gibi paganlarla çarpışarak para kazanmaktı niyeti. Isabel, Josephine'in yüzüne bakarak babasınınkini hayal edebiliyor, iki yüzü üst üste bindirip birbirine kaynaştırıyordu. Ailevi benzerlik çok güçlüydü. İkisinin de iri, kara gözleri, çıkık ve güçlü elmacık kemikleri, dolgun dudakları, kıvır kıvır kara saçları vardı. Josephine, bazı rahibelerin yaptığı gibi saçlarını dibinden kesmedi

hiçbir zaman. Başına sıkıca oturan bonenin altında daha rahat ve sağlıklı olacak şekilde kısaltmıştı gerçi, ama asla usturaya vurdurmadı. Hatta Isabel'in ısrarı üzerine ona halasının saçını tarama zevkini tattırmak için bir parça uzattı bile. Haftada iki kez yıkardı saçlarını, Isabel'inkini de. Temizliğe çok önem veriyordu. Gerçi bazı rahibelere bakılırsa bit, tahtakurusu, yıkanmayan koltukaltı gibi şeyler daha da yakın kılıyordu insanı Tanrı'ya, ama Josephine aynı kanıda değildi. Her akşam yeğenini banyoya sokar, keselerdi. Sonra da birbirlerinin saçlarını fırçalar, şekle sokarlardı.

Isabel için kolaydı onunla yaşaması. Josephine, küçük kızın koşuşturmasına imkân sağlıyor, yapayalnız kalıp sıkılmasını önlüyordu. Manastır hayatı huzurluydu, şen ve gamsızdı. Isabel'e göre bir ordu dolusu hala vardı burada, çoğu onunla oyunlar oynuyor, şımartıyordu onu, Rahibe Maria gibi çocuklarla oynamayı çilekeşliğe sığdıramayanlardan da uzak duruyordu nasıl olsa. Tehlikeli insanlar ya da yerler yoktu burada. Bir çocuk istediği her yeri dolaşabilirdi, güvenli bir şekilde hem de. Josephine diğerleriyle birlikte günde birkaç kez ortadan kaybolarak şapele ibadete gittiğinde bir başına kalmaya alışmıştı Isabel. Mevsime ve saate göre ya Josephine'in elbise askılarından yaptığı bebekleriyle oynar, ya ağaca tırmanır, ya da süthanenin yanındaki ahıra gidip inek sağanları seyrederdi. Josephine okuyup yazmayı, şarkı söylemeyi, dans etmeyi ve dikiş dikmeyi öğretmişti ona. İkisi de aynı sıralarda manastırdan ayrılma isteğiyle yanıp tutuşmaya başladılar.

Josephine yirmi yılı aşkın süre kendini zorlaya zorlaya kaldı İlahi Tecessüm'de. Öyle ki sonunda ruhu, mutsuzluktan parçalanıp yarılıverdi ve hayatında bir değişiklik yapmanın zorunlu olduğunu gördü.

Manastırda başlıca sorun, çok fazla insanın bir arada yaşıyor oluşuydu. Yüz elli rahibe, artı zengin rahibelerin

hizmetkârları ve manastırın, iki yakasını bir araya getirmek için arada bir ücret karşılığı kabul ettiği konuklar. Bu kadar çok insanla paylaştığınız bir mekânda huzur ve sükûnet bulamazsınız ki; üstelik bu insanların çoğu gün boyu merdivenleri iner çıkar ya da yüksek ökçeli çizmeleriyle pata pata pata koridorlarda uçuşur, kapıları çarpa çarpa odadan odaya seyirtip, yanına almayı unuttuğu bir şey için birbirlerine bağırır çağırırsa, aradığı kişiye bakmak için kapısını itip de bir odaya giremeyecek kadar tembelse, metrelerce öteden avaz avaz bağırarak çağırırsa aradığını. Hepsi de müzikle uğraşırdı hem. Nereye gitseniz lavta ya da gitarla, davul ya da tefle alıştırma yapan, yeni bir armoniyi veya yeni bestelenmiş bir ilahiyi çalışan bir grup rahibe bulurdunuz mutlaka. Bazen de dans eder, yeni birtakım figürleri denerlerdi ve her nasılsa bu, ille de sizin bulunduğunuz odanın üst katında olurdu. Flamenko ve polka yapan filler. Tavanlar sarsılırdı. Sessizlik gibi bir kavramları yoktu elbette. Sabahtan akşama kadar gevezelik eder, dedikodu yapar, şarkı söyler, avaz avaz bağırıp cıyaklarlardı. Aralarına katılmazsanız sizin durmadan surat ederek onları küçümseyen züppenin teki olduğunuza karar verir, kütüphanede ya da yemekhanede yanınızdan geçerken gürültüyle sandalyenize çarparak kitabınızı ya da tabağınızı yerinden hoplatırlardı, sizi hiç umursamadıklarını göstermek için.

Bir de ziyaret salonu vardı. İsteyen herkes, ama herkes, günün hemen her saatinde gelip ziyaret salonunda görüşebilirdi rahibelerle, onlar da ellerindeki işi bırakıp çağrıldıkları anda salonda hazır bulunmak zorundaydılar, her an ziyaretçi kabul etmeye hazır olmak sadece nezaketin gereği değil, rahibelerin görevinin de bir parçasıydı. Manastır ziyaretleri, dini bütün hanımefendilerle ve tehlikesiz flört peşinde olan beyefendiler için gözde bir vakit geçirme aracıydı. Bu şımarık dilberler ile beyzadeler çabucak sıkılırdı

gerçi. Ağızlarının içine bakan bir grup kuzu gibi rahibeyle öğleden sonraları vakit öldürmek, ah ne kadar da etkileyici bulunmak, saatler boyu eften püften konularda gevezelik etmek hoşlarına giderdi. Rahibeler hoş bir değişiklikti onlar için, bir nevi çerez, değişik türden bir pasta, her zamanki ikindi çayına bir seçenekti. Fazlasıyla meşgul ve dünyevi insanlar olan bu ziyaretçilerin kendi başlarına akıl edemeyecekleri cinsten, ahlaken sağlamlaştırıcı konuşmalar ve kutsal fikirler çıkması gerektiği düşünülüyordu rahibelerden, oysa iki dirhem bir çekirdek giyinip gelen ziyaretçilerin asıl istediği, kendilerine dinleyici bulmaktı. Josephine ile arkadaşlarının nazik olması, duygularını, hele hele can sıkıntılarını asla göstermemesi gerekmekteydi, ellerini kavuşturup başparmaklarını birbiri etrafında döndüre döndüre orada öyle oturacak, rahibelerden bekleneceği şekilde gülümseyip duracak ve fanilerin yaşantısı üzerine laflayacaklardı, daha sık olarak da ve evet, hakikati söyleyecek olursak, şehir ahalisinin çevirdiği dolaplarla entrikalar, nasıl küsüp nasıl barıştıkları üzerine laflayacaklardı aslında. Dedikodu, lezzetli minik lokmalar halinde toplanıp sıcağı sıcağına taşınıyordu rahibelere ve onlara düşen rol de dedikoduyu getirenlerin kendilerini çok önemli, çok akıllı ve zeki hissetmesini sağlamak, topu fark ettirmeden geri atmak, özetle onları mükemmel biçimde ağırlamaktı. Aman nasıl da iyi kıvırıyorlardı bu işi, rahibeler. Birer kibar fahişeydi onlar. Ziyaretçileri onlardan son derece memnun kalarak ayrılıyorlardı yanlarından. Zevk alıyormuş gibi yapmada uzmanlaşmışlardı.

Memnun kalan ziyaretçiler manastıra para bağışlıyorlardı ve bu da, orada kalanların karnının doyması demekti. Rahibeler şarkı söylüyorlardı yemek için, şarkı yoksa yemek de yoktu.

Josephine şöyle dedi başrahibeye: Çalışamaz mıyız? Bir şekilde kendi geçimimizi sağlayamaz mıyız? Alnımızın

teriyle yapacağımız her türden iş, hamilerden para ve bağış koparacağız diye böyle dil döküp gönül okşamaktan daha onurlu olmaz mı?

Neye uğradığını şaşırmıştı başrahibe.

– Ama hepiniz çok iyi ailelerden gelme hanımlarsınız!

Bu da demekti ki bırakınız o incelikli hassasiyetlerini, narin elleri bile fiziksel emekle kirletilmeye gelemez.

– Papazların cüppelerine nakış işlemek iş sayılmaz sanırım, dedi Josephine: Bunun için para ödenmiyor bize.

Kendisinin de gayet iyi bildiği gibi, günler ve günler boyu dizlerinin üstüne çökerek hamilerinin ruhlarına dua etmek zorunda kalmaları da bir iş değildi. Kilise için yaptığınız her şey görev ve itaat gereği yapılıyordu, hani şu "sevgi" diye adlandırılan şeyden ötürü yani.

Manastır ise manastır değil, yaşı geçmiş kızların kızak yeriydi. Çok yoksul oldukları için, çirkin olarak algılandıkları için, defolu mal sayıldıkları için evlenme şansı olmadığı düşünülen kızlar, aileleri tarafından İlahi Tecessüm'e gönderilerek baştan atılıyorlardı. Manastırda yaşamayı elbette kendi seçmemiş olan, kadınlarla bir arada olmayı hiç de erkeklerle bir arada olmaya tercih etmeyen, kendi kaderleri üzerinde söz hakkı bulunmayan bir atık kadınlar fazlalığının doldurulduğu çöplüktü burası. Kurallarıyla onları çocukluk çağında tutan ve her türlü sorumluluğu ellerinden alan bu kalabalık yatakhaneden başka gidecek yerleri yoktu. Tek başına bir kadının yaşamasına izin verilebilecek başka bir yer de yoktu. Baştan atılması gerekiyordu bunların. Birer atıktılar, çöptüler ve birbirlerine baktıklarında gördükleri şuydu: Pek bir değerleri yoktu, aslında hiçbir değerleri yoktu.

Elbette bazı mübarek rahibeler vardı burada, gerçek anlamda bu mesleği seçmiş olanlar. Bir iki kişi. Onların varlığı Josephine'i utandırarak işi ciddiye almaya, gerçeği kabullenmeye, görevlerini, bir parça onur katarak en iyi şe-

kilde yapma çabasına sevk ediyordu. Ama diğerleri gibi o da zamanının büyük bölümünü ziyaretçi kabul salonuna takılıp hayranlarıyla gevezelik ederek, kırıştırarak geçiriyor, hayatını çarçur etmiş olduğunun, bunun ölüme dek böyle gideceğinin ne kadar farkında olduğunu sınamak ve bu bilinci köreltmek için getirilmiş tatlıları atıştırıyordu.

Hepsi bu mu? diye haykırmak geliyordu içinden.

Manastıra gelirken kalem, kâğıt ve mürekkep getirmişti yanında. Önceden yazı yazmaktan ne kadar zevk aldığını anımsayarak buna devam etmeye çalıştı. Yortu günleri düzenlenen eğlencelerde diğerlerinin oynaması için küçük skeçler yazmaya teşvik ettiler onu. Güzelim şiirler ve şarkılar da yazdı. Yeterli dindarlık ve tatlılıkta olduğu sürece bunlara onay veriliyordu. Mektup yazmasına da izin vardı, ne de olsa dostlarıyla ailesini para göndermeye teşvik edecek bir iki paragraf sokuşturabilirdi araya, manastırın da yararına olurdu bu. Ama başka türden yazılar yazması hoş karşılanmıyordu. Zaten sürekli gürültünün ve hummalı bir faaliyetin hüküm sürdüğü o mekânda düşüncelerini toplayıp kâğıda dökebilecek kadar huzuru zor bulurdu. Sadece kendisi için kısa notlar yazardı, o da arada bir. *Rahibe Maria, gencecik bir kız gibi yüksek perdeden haykırarak saklıyor öfkesini, ne kadar öfkelenmişse sesi o kadar soprano çıkıyor, bir o kadar da kuş cıvıltısını andırıyor. Başrahibe, kafası karıştığı zamanlarda alt dudağını baş ve işaret parmakları arasında sıkıyor. Gençken saçıyla oynardı. Hep elini götürüp bir tutam saçı dolayıveriyor parmaklarına, bunun yerine peçe takma konusuna ise hiç sıcak bakmıyor. Şapelin damını aktarmaya gelen o iki işçi kutsal tavuklar diye söz ediyordu bizden. Bütün rahibeler için kullanılır mı bu, yoksa biz diğerlerinden daha mı çok gıdaklayıp cıyaklıyoruz? Bir tanesi ufak bir puro içiyordu. Külünü büyük bir dikkatle ceketinin cebine silkti. Mutfak penceresinden gördüm onu, bahçe duvarına dayanarak oturmuş, öğle yemeğini yi-*

yordu. Yemeği bitince de puro yaktı. Şu puroyu bir kez deneyebilmek isterdim.

Çoğu zaman yapmayı istediği ise çölde keşiş olmaktı, canı çekmedikçe ziyaretçi kabul etmek zorunda kalmayan, kimsenin ilişmediği o çöl azizlerinden biri olmak, bir karış suratla ve hiç ağzını açmadan işine gücüne bakmak, duaysa duasını edip, yazıysa yazısını yazmak. Büyük dozlarda yalnızlık hakkını ısrarla talep edebiliyorlardı onlar. Sütunların üstüne oturup tefekküre dalabiliyor, cemaatlerine karşı hiçbir yükümlülüğe girmiyorlardı. Kibarlık şöyle dursun, kimseye kendilerini beğendirmek zorunda falan değillerdi. Tam anlamıyla bencil olup kesin bir acımasızlıkla amaçlarının peşinden gidebiliyorlardı. Birileri onları himaye ediyor diye gülümsemek, minnettar görünmek zorunda değillerdi. Görünmez olabilirlerdi. Unutulabilirlerdi. Kimse onlara bakmaz, onları kontrol etmez, eleştirmezdi. Kimse de çıkıp ne ölçüde hoş, zarif ve hanım hanımcık olduklarını değerlendirmeye kalkmazdı. Makyajsız yüzleri ve sadece amaca hizmet edecek biçimde tasarlanmış giysilerinden ötürü kimse kendilerine acımazdı. Çöl azizleri, diye düşünüyordu Josephine, yalınayak dolaşıyor, rahat ettirsin ve serin tutsun diye keçi postu geçiriyorlardı sırtlarına. Tıkış tıkış ziyaretçi kabul salonunda pişmiş kelle gibi sırıtarak saatlerce kikir kikir oturmalarını beklememişti kimse. Mademki keşiştiniz, yabani bölgelerde gözlerden ırak yaşardınız, dünyanın her yerinden gelen ziyaretçiler size ulaşabilecek diye bir şey yoktu. Sükûnet ve yalnızlık, yegâne gıdanız olurdu; tereyağı kadar besleyici ve bal tatlılığında.

Josephine'in İsa Mesih rüyetleri yavaş yavaş soldu, çözüldü, dağılıp gitti. Kısmen, diye düşünüyordu, manastırdaki gürültüden olsa gerek. Kısmen de Lucian, her ne kadar onu duygudaşlık göstererek dinlemiş de olsa, tıpkı Peder Peter gibi vecd anlarını en ince ayrıntısıyla anlattır-

mış olduğu için. Bu anları olduğu gibi yaşamasına izin vermemişti Josephine'in. İlle de tahlil etmesi, tehlikeli olup olmadıklarını anlaması gerekmişti. Geceleri, İlahi Tecessüm'deki rahibelerden birinin, her yanı yaldıza bulanmış olup İsa olduğunu iddia eden bir adamla buluşarak vecde daldığı yolunda şehirde dolaşan dedikodular Müfettişler'in kulağına kadar gitmişti artık. İsa, Josephine'i ayıplarcasına gülümsedi ve kayboldu ortadan. Josephine uykuya dalmadan önce her zamanki dualarını tekrarlıyordu yine, ama fazladan hiçbir şey yapmıyordu. Geceleri artık Isabel'in huzur içinde soluk alıp verişini dinliyordu odasında, bir de hem Peter hem Lucian'ın yazması için ısrar ettiği kendi hayat hikâyesine dair notlar alıyordu.

– Teftiş'e uğramak istemezsin herhalde, diyerek günah çıkarma hücresinde onu uyarmıştı Lucian: Onlardan önce davranman gerek. Biri çıkıp seni suçlamadan bu heretiklik kuşkusunu kaldır üzerinden.

Teftiş'e uğramak demek, Müfettişler'in kendi hapishanesinde sorguya çekilmek demekti. Sorgu ise bu amaç doğrultusunda özel olarak icat edilmiş makinelerle yapılıyordu. Çoğunlukla metal teller, kancalar ve çubuklarla konuşurdu bu makineler. Bir Dürtük vardı örneğin, menteşeli bir kafes, suratınıza kapandıktan sonra gözbebeklerinize doğru metal oklar uzatmaya başlayan. Gönülkapan, sizi kucaklarken oklarından birini vajinanıza sokar, diğeriyle makatınızı yırtardı. Harman dövenini andıran Gıdı Gıdı, sırtınızın ya da göğsünüzün derisini soyardı. Gönülyapan ise kafatasınızı sımsıkı kavrayarak yavaş yavaş ezen bir aygıttı. Aklınız varsa er geç avaz avaz haykırırdınız tabii: *Evet*. Ondan sonrası da, özel olarak toplanmış divanı oluşturan Müfettişler'e kalır, size uygulanacak cezaya onlar karar verirlerdi. Ağır heretiklikten hüküm giyenler, dolayısıyla kesinkes ölüm cezasına çarptırılacak olanlar, ürkütücü teatral törenler düzenlenerek iman sahiplerine teşhir

edilir, kentin her tarafında dolaştırıldıktan sonra kazığa bağlanıp yakılırlardı. Şansları varsa önce biri çıkıp gırtlaklarını kesiverir, yoksa kazıkta diri diri yanmaktayken bağırsakları deşilirdi.

Peter ile Lucian, hakkında çok kaygılandıkları ve korumak istedikleri Josephine'e bütün bunları anlatmışlardı.

Josephine de yazdıkça yazdı, sayfalar dolusu. Gençlikten kaynaklanan haddini bilmezliklerini ve cahilliklerini anlattıktan sonra nedamet getiriyor, yeniden Kilise'nin vazifeşinas evladı olduğunu bildiriyordu. İsa rüyetlerine dair bahsi olabildiğince kısa kesti. Sağduyu ve alçakgönüllülük gibi görünüyordu bu, değildi oysa. Öfke dolu bir keder vardı burada. Rüyetler onundu ilk başta; sadece onun. Pekâlâ bunları sır olarak saklayabilir, kimseye de söylemezdi. Kendi mahremiyetlerini yaratmıştı rüyetler, Josephine'in kendi çevresine çektiği ışıl ışıl bir perde olmuş, onu sarıp sarmalamıştı. Oysa o rüyetleri başkalarına anlatarak, ele vererek yok etmişti bu perdeyi. Ama ne kadar ellerinden kayıp gitmiş olsa da onun için büyük bir değer taşıyorlardı.

Öfke soluğunu kesti Josephine'in ve huysuzlaştırdı onu. Korku elini ayağına dolaştırdı. Kitabını yazarken pek fazla zevk almıyordu. Josephine'in, hak ettiği gibi bir güzel kırbaçlandığını görmekten olsa olsa yarım bir üzüntü duyacak olan başrahibe, genç kadının ıstırap dolu çabalarını destekliyordu. Yazmak insanı disipline sokacak bir şeydi zaten, eğlence veya böbürlenme vesilesi olmamalıydı. Kitap, bir o Müfettiş, bir bu Müfettiş tarafından okunduktan sonra birkaç yıllık bir gecikmenin ardından onaylandı ve başrahibe ancak o zaman yumuşadı Josephine'e karşı. *Hayat* hikâyesi manastıra yeni giren çömez rahibelere verilmeye başlandı. İbret alınacak bir metin olarak kabul ediliyordu. Gerçek düşüncelerini gizleyerek ikiyüzlülük edince fazilet sahibi biri haline geldiğini gören Josephine, korkak-

lığından ötürü layıkıyla cezalandırılmakta olduğunu hissediyordu. Müthiş bir utanç duymaktaydı, ama bunu asla göstermedi. Yoksa bir kez daha tehlikeye atmış olurdu kendini.

Yıllar hızla akıp gitti. Isabel, Josephine'in sırtına atlayıp ona sıkı sıkı tutunan sıska bir maymundan, ışıltılı, duru bir esmer teni ve elma çekirdeğini andırır kapkara gözleri olan bir genç kıza dönüştü. Manastıra gelen kadın ziyaretçilerin elbiselerini dikkatle belleğine kaydediyor, kendi eski giysilerini kesip biçerek onlarınkine benzer elbiseler yapıyordu. Yamalı bohçayı andıran bu elbiseleri bir düşes mağrurluğuyla taşımaktaydı üstünde, başını dimdik tutarak, parmak uçlarını öpmeleri için hayali hayranlarına elini uzatarak dolaşıyordu ortalıkta. Bazen de yine bir erkek Fatma oluverir, hendeklerin üzerinden aşıp manastır keçisinin sırtına binmeye kalkardı. Seksek oyunu için yere çizilmiş hayali bir çizgi vardı, Isabel onun üstünde neşeyle sıçrayıp zıplar, çizginin iki tarafına da düşmeden bir ileri bir geri atlardı. Geleceğini belirleyip hayata hazırlanacağı yaşa gelmesine çok vardı daha. Henüz özgürdü.

Josephine, evli kız kardeşlerinden birinden gelen mektup sayesinde öğrendi babasının hastalığını. Manastırdan izin alıp ziyaretine gitsem mi diye düşünedururken, hemen birincinin ardından gelen ikinci mektup babasının öldüğünü bildirdi. Yaşlılığa bağlı hastalıklardan ölmüştü adam. İnme ve kalp krizi. Kent mezarlığındaki aile kabristanına gömüldü.

Şehirdeki aile evi satıldı. Josephine'in ağabeyinin, yani mirasçının paraya ihtiyacı vardı ve kendine bir ev yaptırmak istiyordu, modern zevkini göstermek ve Uzak Ülke'den getirdiği bütün zafer nişanelerini, gümüşleri, abanozları, mücevherleri sergilemek için. Hem daha küçük bir ev istiyordu o, konuklara ve durmadan oradan buradan çıkıp yatıya gelen türden akrabalara ayrılmış daha az odası

olan bir ev. Onun yaptıracağı fiyakalı evde, evlenmemiş teyzelerle halalara ve kuzenlere yer olmayacaktı. Josephine gibi başlarının çaresine baksındı onlar da.

Geçmişe uzanan bir kapı sımsıkı kapanmıştı. Ferdinand altmış yaşındaydı. Josephine ise kırkını geçmişti artık. Yetişmiş bir kadındı. Sebat etmesini, belagat dolu yakarı mektupları ve başka riyakârca metinler yazmasını, bir çocuğa bakmasını, diplomatik ve akıllı olmasını öğrenmişti. Eski Josephine ise bütün meraklılığı ve hasretleriyle içten içe kaynayıp duruyordu. Gerçek benliği bir manastır elbisesinin altına saklanmış olabilirdi, ama genç kızlığından bu yana hiç değişmemişti. Bir zamanlar babasının ne kadar yakınında olduğunu düşündükçe ağladı, kollarını uzatıp onu cüppesinin kenarından çekiştirişi geldi aklına, dizlerine oturup ellerini gömleğinin yakasından içeri sokuşu, sıcak tenine ulaşarak onu gıdıklayabilmek için dantelli yakasını çözüşü geldi; başını babasının göğsüne yaslayarak kalp atışlarını dinleyişi geldi, dua saatlerini haber veren kilise çanı kadar düzenli atışları, hep aynı sözler tekrarlanırdı dualarda, babanı seveceksin, seveceksin, seveceksin. Öyle kocamandı ki babasının elleri, bone gibi otururdu Josephine'in kafasına, kış soğuğundan korunmak için taktıkları kürklü kulaklıklar gibi örterdi kulaklarını. Sakalıyla bıyığı ne kadar yumuşaktı. Parmaklarını onun kıvırcık sakalının arasında gezdirirdi Josephine. Babasına tırmanıp sarılarak dünyayı sınamıştı, daha uzun süre dışına atılmayacağınız güvenli bir yerdi orası.

Babasının, buradaki hayatının temeli olduğunu gördü. Ona duyduğu sevgi yüzünden buraya kapanmıştı Josephine. Uzaklarda hayali hep durmuştu babasının, Josephine'in katedraliydi o. Ufkuydu. Cenazesinin kalktığı gün akşama kadar manastırı arşınladı, onsuz bir dünyaya dair bu yeni duyguya alışmaya çalıştı, dümdüz bir yol yoktu artık, kenarlar yoktu. O tasarım ortadan kalkmıştı. Babası mimarıy-

dı onun, oysa şimdi ruhunun bütün kapıları ile pencereleri, fırtınaya yankılarını göndererek ansızın ardına kadar açılıvermişti.

Ağladı Josephine, biri öldüğünde ağlanması gerektiği gibi. Ölenin aranızdan ayrılışını, yokluğunu belirtmek için yaptığınız gibi. Sizin toprağınızdan sökülüp atılmış birer ağaçtır adeta onlar. Ağlamanız gerekir, bu yeni durumu, bu kaybın acısını, içinizde açılan boşluğu kabullenmek için. Onu daha iyi tanıyamadığı için duyduğu kederden de ağladı Josephine. Kendi derdine düşmüş, yumruklarıyla dövebileceği bir duvardan ibaret sanmıştı Ferdinand'ı. Tekrar babası olabilmesini nasıl isterdi. Onu daha iyi tanıyabilmeyi nasıl isterdi.

Babasının ruhu Josephine'in içinde yaşamıştı. Ama şimdi ölmekle o ruhu çekivermiş oluyordu Ferdinand, ruhunu geri almış, her şeyini toplayarak çıkıp gitmiş oluyordu. Josephine, içinde ne kadar büyük bir genişlik ve boşluk hissettiğinin farkına varınca korkuya kapıldı. Keder, ansızın bastıran bir selin şiddetiyle yağıyordu içine, boşalan yerleri öyle büyük bir hızla dolduruyordu ki boğulacağından korktu.

Mevsim kıştı. Kar, uzak dağların doruklarına takke misali oturmuş, bahçeler büzüle büzüle kara kuru dallardan ibaret kalmış, patikalar buzun ışıltısını kuşanmıştı. Aralık, bir kurdun gölgesi gibi hızlı ve duyulmaz adımlarla geçip gitti. Mum alevinin sönüşü gibi çöküverdi gündönümü. Işıklar azaldı, gün ortasında sarımtırak bir parlaklık kaldı sadece. Josephine nasıl bakacağını bilmiyordu ona, avucuna alıp canlı tutmasını bilemiyordu. Koyverdi gitsin. Evlat olmayı başaramamıştı, sevmeyi başaramamıştı. Işığı sönmüştü işte ve geri gelmeyecekti artık. Noel kutlamaları bir şey ifade etmiyordu ona. Bir yılın bitip diğerinin başlaması, burgunun bir diş daha atması demekti sadece, karanlığın biraz daha koyulaşması demekti. Şapeldeki ahır bib-

losunda, pırıl pırıl cilalı samanların üstünde yatan porselen bebek-Tanrı figürüne baktı, altın yaldızlı çobanpüskülü ve çam yapraklarına bürünmüştü, iki yanında kızıl hurma dolu saksılar ve minyatür limon ağaçları vardı ve anladı ki Josephine, Tanrı gelmemişti hiç ona ve yardım edememişti.

Karanlığın içinde savrulup giden Josephine, sonunda bir bunalım yaşamakta olduğunu kabul etti. Böylece de derhal bıraktı mesleğini.

Yirmi yıldır bunu yapabilmek için cesaret toplamaya çalışıyordu ve işte başarmıştı sonunda. Ocak ayında bir gün, öğle saatlerinde, rahibelik mesleği sona erdi. Dramatik değil bayağı bir olaydı bu. O yüzden de inandırıcı olmuştu.

Yemekhanenin hemen dışında vakit öldürüyordu, canı sıkılmıştı, yanmış pilavın o çok bildik ve bayıltıcı kokusunu aldı, ürperdi, pencereden dışarıya, sulara gömülmüş bahçeye baktı ve anladı ki hayatının sonuna kadar görüp görecekleri bunlardan ibaret. Üstelik karnı çok acıkmıştı ve şöyle iyi bir şeyler yemeye hasretti. Ama hiçbir şeyin değişeceği yoktu. Buradaydı işte ve burada kalmak zorundaydı, olur da davet edilirse, evli kız kardeşlerinden birine veya öbürüne kısa bir ziyaret yapabilirdi belki, belki de iki ziyaret. Başına gelebilecek en heyecan verici şey, akşam yemeği için yapılan pilavın yanması olurdu. Veya yanmaması.

Ocak. Umutların tükendiği ay, hayatiyetin neredeyse durduğu, ışıkların kararıp her yerin puslara, boz renklere büründüğü, çamurun ayaklarınıza yapıştığı, bütün âlemin sisler ardına gizlendiği, ıslaklığın sefalet gibi toprağı boğduğu, ağaçların kel ve kasvetli göründüğü ve hiçbir şeyin yerinden kıpırdamadığı, hayatın sönüp gidiyormuşçasına seyrettiği ay.

Ölümün ayıdır Ocak ve teslimiyetin, uzun günlerle aydınlık akşamların yine geri geleceğine inanamazsınız bir türlü. Ocak: Ruhsal çöküntü ayı. Bir bitki kökü olsaydım,

diye düşündü Josephine, usulca toprağa gömülüp uykuya dalar, baharı beklerdim. Ama rahibe olmuşsanız kalkıp işe koyulmak, canınız istesin istemesin, elinizden gelsin gelmesin, altar örtülerini ve papaz cüppelerini dikmek zorundaydınız. Disiplin buydu. Bir başkasının önünüze koyduğu, asla sonu gelmeyen, bittikçe yenisi çıkan işleri yerine getirmek. Dikilecek örtüler, giysiler, cüppeler, kesif Ocak bulutları gibi ağzına burnuna doluyordu Josephine'in.

İlahi Tecessüm'de rahibe olarak yaşama görevine olan inancı, omuzlarından aşağı bırakıverdiği bir elbise gibi kaydı Josephine'in üstünden, sonra ayağını kaldırıp dışına adım attığı o elbiseye bir tekme savuruverdi. Bizzat Tanrı'ya duyduğu inançtı şimdi sorun, atıp atmayacağına karar veremediği bir iç eteği gibi. Tanrı bir iç eteğiyse, at gitsin. Ama Tanrı varsa, bir giysi parçasından daha fazla bir şey olmalıydı. Josephine, elbiseyle birlikte iç eteğini de bıraktı. Onlar olmayınca çırılçıplak hissediyordu kendini. Gerçi çok da hafiflemişti. İçindeki o geniş boşluk duygusu geri geldi. Varlığını hissettiğiniz, ama henüz derinliklerine varamadığınız, bir yandan korkup bir yandan da keşfetme arzusuyla yanıp tutuştuğunuz devâsâ bir yeraltı mağarası gibi. Adımları belli olmadan kayarcasına yürüyen, suratına tebessüm yapıştırılmış bir rahibe değilse kimdi Josephine?

Ertesi sabah Missa vakti, diğerleriyle birlikte kutsal komünyon ayinine gitmedi. Ekmek yerine geçen o beyaz yuvarlakta, altın şarap kadehinde uğursuz bir şeyler vardı. Işınlar çıkıyordu onlardan, avaz avaz bağırarak. Onların gücünden korunmak için kendi bölmesinde büzülüp oturdu.

– Bu ekmek bedenimdir benim. Bu şarap kanımdır benim.

Doğruydu bu sözler. Doğru muydu? Bunlar doğruysa, bir başka ifade de doğru olabilirdi. Nasıl bir ifade? Korku, koyu bir uçurum gibi derinleştikçe derinleşmiş, dilini bağlamıştı.

Azize Christine'in Hayatı

Christine, on beş yaşındayken çok tuhaf davranmaya başladı. Kimse ona ne olduğunu anlayamıyordu. Gizlice yatak odasına çekilerek saçma sapan romanlar okuyup okuyup ağlıyor ve şiir yazıyordu kız. Saçını arkadan öne doğru, yüzünün üstüne tarıyor, yağlı yağlı parlayan bu dümdüz perdenin ardından kızgın bakışlar fırlatıyordu. Ta dibine kadar kemiriyordu tırnaklarını. Çok fazla şekerli bisküvi yediği için çok kilo almıştı. Ender olarak konuşuyor, daha çok homurtularla iletişim kurmayı tercih ediyordu.

– Ne kadar mutlu, sevimli bir çocuktu, diye babasına yakındı annesi: Ne oldu buna böyle?

– Kızı rahat bırak, diye öğüt verdi baba: Böyle bir evreden geçiyor işte. Büyüdükçe düzelecektir.

Annesinin evhamlanacak başka şeyleri vardı zaten, sağlığı bozuktu çünkü. Baş ağrısından ve depresyondan mustaripti. Yatağına çekildi. Orada kendine geliyordu. Yatak bir kaçıştı. Huzur ve sükûn istiyordu kadın. Kızıyla ilgili kaygılara kapılıp durmak istemiyordu. Hem bunun kı-

za da bir faydası olmuyordu zaten. Christine korkutuyordu onu. Gözleri çakmak çakmaktı hep, deli gözü gibi. Hantal bir ineği andırırcasına gövdesini iki yana sallaya sallaya, meşum bir havada süzülüp geçiyordu yanından. Ortada hiç neden yokken gözyaşlarına boğulabiliyor, kapıyı çarpıp gidebiliyordu. Kendisi en ufacık şeye alındığı halde başkalarını tersliyordu durmadan. Annesinin hasta yatağı çevresinde dolanıp duruyor, öteyi beriyi karıştırıyordu. İlaç şişelerini düşürüp kırınca odadan atıldı. Annesi iç geçirdi.

– Bu benim kızım olamaz. Kime çekmiş bilmiyorum ki.

Gidip oynamasını söyledi Christine'e: Dışarı çık, biraz temiz hava al. Git babana bak. Bakalım bir istediği var mıymış, ilgilen onunla biraz. Ben çok hastayım, dinlenmem lazım. Rahatsız etme beni.

Christine'e öyle şiddetli bir nöbet geldi ki aniden, eli ayağı buz kesip kaskatı oldu. Düşüp bayılıverdi, ölü gibi yatıyordu. Yüzü yeşilimtıraktı, elleri yumruk haline gelerek kaskatı kalakalmıştı.

– Dikkat çekmek için yapıyor, dedi doktor Christine'in annesiyle babasına: Bu hileden vazgeçmesini sağlamanın bir tek yolu var. Ölü numarası yapıyor. Siz de bir cenaze töreni düzenleyerek gömün onu.

Christine'in annesi cenazeye katılamayacak kadar hastaydı, ama babasıyla iki ablası törende hazır bulundular.

Tabut, kapağı açık bir şekilde konmuştu kiliseye. O şişko, çirkin kız, yağlı saçları ve kemirilmiş tırnaklarıyla öylece yatıyordu orada. Kenarına dantel işlenmiş beyaz kefeni hiç yakışmamıştı.

Cenaze marşını çalmaya başladılar. *Tanrı'nın Kuzusu*'na geldi sıra. Kutsal Komünyon'dan önce okunan duaya. Rabbim layık değilim ben, gelip benimle aynı çatı altına giresin, Sen bir tek söz et yeter, ruhum iyileşsin.

Christine tabutta doğrulup oturdu ve gözlerini açtı. Ağzını da açmıştı, ama hiç ses çıkmıyordu.

Bundan sonra olanlara kilisedeki herkes tanıktı. Christine ellerini kanat gibi çırparak uçmaya başladı. Göğe süzülüp süzülüp çatı kirişlerinden birine kondu. Kolları kirişe sarılı, ayakları cemaatin başı üzerinde sallanır durumda öylece tünemişti oraya. Yukarı çevrilmiş başlara, hayretten allak bullak olmuş suratlara bakıyordu.

– Derhal aşağı in, duyuyor musun beni? diye bağırdı papaz: Yoksa gününü gösteririm sana!

– Aşağı gelemem, diye cıyakladı Christine: Oradakilerin hepsi de berbat kokuyor, dayanamıyorum. İnsan vücudunun kokusu hasta ediyor beni.

Babası gönlünü yaptı onun.

– Sana söz veriyorum, dedi: Aşağı inip akıllı bir kız gibi bizimle eve gelirsen, kendine ait bir odan olacak, hiçbir insan vücudunun kokusunu duymadan kendi başına kalabileceğin bir odan. Hiçbirimiz yanına yaklaşmayacağız. Tamam mı?

– Tamam, dedi Christine.

O şişko vücudu bir kuğu zarafetiyle süzülerek, kefeni bembeyaz kanatlar gibi dalgalanarak aşağı doğru uçuşa geçti. Kilisenin çevresinde iki tur attıktan sonra altar parmaklığının üstüne güzelce iniş yaptı.

– Yalnızca dikkat çekmek için yaptın bunu, diyerek onu azarladı ablaları: Gösteriş yapıyordun işte.

E dikkat çekmişti kuşkusuz. Kendi cenaze marşı çalınırken, ölü olduğu sanılırken uçup çatıya konan bu şapşal histerik kızı görmek için eve üşüştü insanlar. Ziyaretçiler nazik birer konuk havasındaydılar, oysa en kalın kafalısından birer turistti hepsi. Gulyabaniydi onlar. Zorla Christine'in yatak odasına girip ona aval aval bakıyor, dokunuyorlardı. Baygın olup olmadığını anlamak için bazıları

çimdikliyordu da. Bazıları ise bir daha nöbet geçirsin diye iğne batırıyorlardı.

Christine sık sık kaçmaya çalışıyordu. İnsan vücudunun dayanılmaz kokusu olduğunu haykıra haykıra söylediği şey karşısında suratını ekşiterek evden uçuyor, bahçedeki elma ağacına konuyordu. Derenin içinde yatıveriyordu, peçe gibi yüzünü örterken sular. Kümese saklanıyordu. Bahçe çitinde, ucu sivriltilmiş kazıklardan birine tüneyerek dua okuyor, bazen de tortop olup toprağa yatıyordu.

– Böyle bir kızı hak etmek için ne yaptım ben? diye ağıt yakıyordu annesi: Ya deli bu ya da şeytan girmiş ruhuna. Her iki durumda da onu sonsuza dek kaybetmiş oluyorum.

Annesinin gözünden yaşlar boşalırken, babası da sabrının sonuna gelmişti. Doktora gidip Christine'in bir yere kapatılmasını istedi. Kendi güvenliği için, diyordu: Onu yakalasınlar ve bu kez herkesin iyiliği için bir yere kapasınlar. Zamanının yarısını bu deli kızı kovalayarak ve başını soktuğu çeşitli belalardan kurtarmakla uğraşarak geçirmekten bıkıp usanmıştı çünkü artık. Er geç çok fena bir iş gelecekti kızının başına. Kendi iyiliği için, kendi kendine zarar veremeyeceği bir yere kapatılması gerekiyordu.

Doktor da aynı fikirdeydi.

– Bunların hepsini dikkat çekmek için yapıyor, diye açıkladı: Yani onu kimsenin göremeyeceği bir yere kapatırsanız, bir süre sonra aklını başına toplar. Huysuzluk nöbeti tutunca bebeklere öyle yapılmaz mı? İşte Christine'e de aynısını yapacağız.

Christine, annesinin odasının dışında, pencere pervazına tünemişti, leylekler gibi tek ayağı üstünde duruyor ve tırnaklarını pencerenin camına sürtüyordu. Pencereyi ansızın açarak tuzağa düşürdüler onu ve annesinin derin bir uykuda bulunduğu hasta yatağına doğru kovaladılar. Sonunda bir ağla yakalayarak evin dışına çıkardılar.

Şehrin içinden geçirdiler onu, yakaladıkları kocaman balığı teşhir edilmek üzere pazara götüren balıkçılar gibi. Christine, ağın içinde tepinip boğuşuyor, tırnaklarıyla ağı yırtmaya çalışıyor, etrafa tükürüyordu, ama yararı yoktu. Kent merkezinden geçip dış mahallelere yöneldiler. Christine'e buldukları tımarhane şehrin hemen dışındaydı. Sağlam görünüşlü, yüksek bir kule. Hiç de sevimli bir yer değildi doğrusu.

Bundan böyle Christine, on bir arkadaşıyla birlikte burada yaşayacaktı, aşağı yukarı onunla aynı yaşta ve onun kadar deli olan kızlardı hepsi, akılları başlarına gelene kadar kalmak üzere benzer koşullarda getirilmişlerdi buraya. O sıralar yirmili yaşlarının başındaydı Christine. Gelinlik çağdaydı yani ve zaten doktorun söylediğine göre derdi de buydu büyük olasılıkla: Gelin olamaması. Gerçi Christine'in şifa bulacağından umutluydu doktor, her ne kadar kız, evlilik sözünü duyduğu anda çığlık çığlığa uçmaya başlayıp tavana çıkmış olsa da.

Kule kilitli ve parmaklıklıydı, dışarıdan hiç kimse giremez, içeriden hiç kimse çıkamazdı. Anahtar doktordaydı.

On iki penceresi vardı kulenin, her kıza bir pencere. Dört katın her birinde üçer tane. Pencereler dışarıdaki dünyaya bakıyor, aradaki mesafeyi kapamaya kalkmasın diye hırlayıp homurdanıyorlardı ona. Hiç kırpılmadan daimi bir gözetimi sürdüren gözler gibi.

Fırınlanmadan bırakılmış kırmızı tuğla üstüne çimento-kireç karışımı sıva, buydu işte kule. Ön kapı çimentoyla tamamen kapatılmıştı. Bahçe kapısının işlemeli beyaz demirleri pas tutmuş, parmaklığın tepesindeki minik damın kiremitleri ya kırılmış ya düşmüştü. Bahçe kapısından binaya uzanan patikayı ise ot bürümüştü.

Deli kızların her birinin tek elinde kelepçe vardı, ucunda da mutfağın tam ortasındaki direğe bağlı uzun bir

zincir. Ortalıkta dolaşmalarına, döner merdivenden üst kata çıkıp inmelerine, birbirlerinin odalarına girip çıkmalarına izin verecek kadar uzun tutulmuştu zincirler. Bazen çılgınca bir dans tuttururlardı direğin çevresinde, dans bitince de birbirine dolanmış zincirleri çözmek için epey uğraşmaları gerekirdi. Bu iş yatıştırıyordu onları. Kaygı ve panik duygusuna kapıldıkları zamanlarda düzenlenen bir ayindi bu. Christine bazen dans sırasında uçmaya başlar, tavana kadar yükselerek zincirini direğe defalarca dolar, zincirle kelepçenin gerildiğini hissettikçe onları çekiştire çekiştire mücadeleye girişirdi. Bazen de pencere pervazındaki saksısında yetiştirdiği esrarla kafayı bulmuş vaziyette mutfaktaki eski divana uzanır, uçuşlarının daha demin gördüğü bir hayal olup olmadığını anlamaya çalışırdı.

İyi anlaşıyordu on bir arkadaşıyla. Dünyadan uzak kalıp her türlü dünyevi ahvalden tamamen kopmuş olmaları bir tür iç özgürlük kazandırmıştı kızlara. Gündelik işleri ve yemek pişirmeyi ortaklaşa yapıyorlardı. Çok yalındı hayatları, gerekliliklerden ötürü tabii, ama çok da yaratıcıydılar. Hepsinin giysileri kocaman tek bir gardıropta duruyor, ortaklaşa kullanılıyordu. Böylece her sabah, o gün ne giyeceğine karar verme işi on bir kat daha eğlenceli hale gelmişti. Kendine çok küçük gelen bir elbisenin içine girmeye çalışırken onarılamayacak şekilde yırtılmasına neden olunca sinirleri fena halde bozuldu Christine'in. Çığlık çığlığa uçarak tavana yapıştı ve suratını asıp öylece durdu orada. İlikleri simle işlenmiş siyah kadife bir manto vardı ki çok imreniyordu, ama üstüne olmuyordu işte. Biyelerle süslü, yeşil lame daracık kokteyl elbisesi de olmazdı ona. Altına iş çizmeleri giydiği organza gece elbisesi ve taşlarla bezeli yüksek topuklu ayakkabılara uydurduğu kapitone uçuş giysisiyle idare etti o da. Oyun oynuyordu. Uyumsuz orta sınıf mensuplarına göre oyunlar. Yoksullukları gerçek değildi mesela. Göstermelikti. Doktor tarafından denetle-

nip yönlendiriliyordu. Giyim kuşam, onları yatıştırmak için uygulanan bir tür ilaçtı. Neyi yatıştırmak için peki? Deliliği, diye düşünürdü Christine. Deli olmasanız kilit altında tutulmazsınız ki. Kafasının içinde bir ses bağıra çağıra alay ediyordu onunla: Deli deli kulakları küpeli, deli deli kulakları küpeli.

Binanın ön kısmında, eskiden bir bahçe olan alanın giriş kapısı önünde bir sabah annesiyle babası beliriverdi. Parmaklığı çürük demirlerinden tutmuş sarsıyorlardı. Christine, yükseklerdeki penceresinden başını uzattı.

– Gözümün nuru, diye yalvarmaya başladı annesi: Canımın içi, lütfen elini çabuk tut, çabucak iyileş de bir an önce eve dön artık. Yeterince uzun sürdü deliliğin. Eve gel artık. Ben seni tanıyorum. Deli numarası yapıyorsun sen. Bir daha hiç açmayacağız bu konuyu. Yeter ki aklını başına topla ve eve dön. Niye sen de başkaları gibi olmuyorsun ki? Niye bu kadar ifrata kaçmak zorundasın? Niye bu şekilde, böyle kir pas içinde, bir sürü deli kadınla bir arada yaşamayı seçiyorsun, ah nasıl dağlıyor bu yüreğimi, niye bu kadar üzmen gerekiyor beni, niye normal ve sıradan olamıyorsun, sadece bana eziyet çektirmek için kasıtlı yapıyorsun bunları, ne nankör bir evlatsın sen böyle, senin için yaptığımız onca şey geliyor da aklıma, bir de karşılığında bize yaptıklarına bak, gerçekten de delirdiğini düşünüyorum bazen, beni bu kadar üzdüğüne göre çok kötü bir kızsın sen, delisin demek ki, deli olman gerek bu şekilde yaşamayı istemen için, kötü kalpli, kötü kalpli kız seni.

– Aa, ama ben burada yaşamayı seviyorum, dedi Christine.

Ona göre kristalden bir kuleydi bu kule, bir fildişi kuleydi, üstüne inciler kakılmış, damı yeşim ve zümrüt kaplı bir kule. *Neşideler Neşidesi*'nde anlatılan bahçe gibi sarıp sarmalıyor, koruyordu onu, gizemli gülün göbeğinde yaşıyordu Christine, mühürlenmiş çeşmenin, akışı olmayan

esrarengiz pınarın ta kendisiydi o. Bütün bu hayalleri onun ne kadar deli olduğunu göstereceği için susmayı tercih etti.

– Ben çok memnunum halimden, dedi.

– Canımın parçası, diye haykırdı babası: Küçük bir budala gibi davranmayı bırak. Küçük sürtük seni. Hasta numarasını bırak. Eve gel de annene yardımcı ol.

– Canının parçası mı, ben mi? diye bağırdı ona Christine: Al öyleyse canını geriye!

Ve bunu der demez de dilini ısırdığı gibi kopardı, avucuna tükürdü ve pencereden aşağı fırlattı. Tam babasının gözüne isabet eden dil, geçici bir körlüğe yol açtı adamda.

Anneyle baba dehşet içinde kaçtılar oradan. Christine pencereyi çarparak kapadı. Ağzının içinde kalan o kıpkırmızı ham yara için ısırgan otlarıyla ıtırlı bitkilerden bir merhem hazırladı. Afyonla ağrısını dindirdi. Artık konuşamadığı için çok daha emniyette hissediyordu kendini. Artık ağzından çıkaramayacağı kelimeleri vardı onun. İşte bu kadar.

Eskisi gibi sürdürdü hayatını. Geceleri, on bir arkadaşı yataklarında uyurken o pencerenin dibinde bir mindere uzanır, yıldızları seyrederdi. Arka arkaya tütsüler yakıp şarap içiyordu. Bazı geceler gök gürler, bir mora bir siyaha dönerdi ortalık, şimşek çaktıkça gökyüzü çizilir, yırtılırdı.

Feci sıcak bir yazdı, kavurucu sıcaktan ötürü hava, elle tutulacak kadar yoğunlaşmıştı. Duvarlardaki çatlaklardan ve yağmur oluklarından dışarı çıkan yılanlar bahçede kıvrıla kıvrıla dolaşıyordu. Pencere pervazlarına çöreliyorlardı. Zehirli yılan değildi bunlar, bir zararları yoktu, ama uzun ve güçlüydüler. Duvarlara tırmanabiliyor, tavandan aşağı sarkıyor, banyoda yüzüyorlardı. Christine bu yılanları ehlileştirdi, çeşitli numaralar öğretti onlara. Bu sayede daha çabuk geçiyordu zaman. İlk başlarda elini sürdüğü anda ısırıyorlardı, ama yılanlar gövdelerini ileri savurup kıvrılırken

onları sıkı sıkı tutmayı, yatıştırmayı, kendilerini güvende hissetmelerini sağlamayı öğrendi zamanla. Yılanlar da ona karşılık verdi. Birkaç hafta sonra öyle alışmışlardı ki artık Christine'e, kahverengi birer takı gibi boynuna, kollarına ve bacaklarına dolanıyorlardı. Gece kızlar mutfakta dans ederken yılanlar da dans ediyordu onlarla.

Güneşin kavurduğu, toz toprak içindeki o kırlık bölgede yazlar sonsuz ve cehennemiydi. Kızlar kuleden ayrılıp deniz kenarına gitmek, buz gibi mavi-yeşil sulara dalarak mercanların, dalga dalga parlak yosunların arasında oynaşmak istiyorlardı. Christine'in hayalinde ise boynuna bağlı bir taşla denizde boğulmak, balıklar kızıl, sarı, kara pırıltılar saçarak yanından geçip geçip giderken denizin içinde ölmek vardı. Sonra yeniden doğmayı, denizden güneş gibi yükselip beşikte yatan bebek misali bir kayığa yerleşerek dolaşmayı hayal ediyordu. Diğer kızların da benzer hayalleri vardı. Hepsi de dışarı çıkmak istiyordu. Ama doktor uzun bir izne ayrılmıştı ve hepsinin ailesi tatildeydi. Akıl sağlıklarının yerinde olup olmadığını anlamak için onları muayene edecek ve serbest bırakacak kimse yoktu. Sonbaharı beklemek zorundaydılar.

Yaz sonu panayır ve sirk kuruldu şehirde. Ahali bunu kutlamak için bir şenlik düzenlemişti. Süslü püslü arabalarla şehrin her yanında geçit törenleri yapıldı, bando mızıka geldi, çocuklar ıslık çala çala yürüyüş yaptılar, büyükler de batonlarını havada döndürüp dans ederek geçtiler. Eşek yarışları ve kıyafet baloları ve de güzellik müsabakaları düzenlendi.

Şenlik alayı kulenin yanından da geçti. Şenliği düzenleyenlere bunu yapmamaları gerektiğini, pek akıllıca olmayabileceğini söyleyecek kimse yoktu, çünkü bütün doktorlar tatildeydi. Böylece Christine ile on bir arkadaşı en gösterişli kıyafetlerini giyip pencerelerin önüne oturarak seyre koyuldular.

Tören arabaları, şeker pembesi ve filizi yeşile boyalı kâğıt güllerle bezenmiş, her yanları simli kurdelelerle donatılmıştı. Her biri teatral bir gösteriye ayrılmış minik bir seyyar sahneydi bunların. Birinde kadınlar açık artırmaya çıkarılmış, kalabalık içindeki erkeklere satılıyorlardı. İkinci bir arabada pembe saten kombinezonlar giymiş, sakallı üç kadın, çeneleri köpükle kaplı bir durumda tıraş olmayı bekliyordu. Üçüncüye yerleştirilen su tankının içinde bir denizkızı ile bir fok gösteri yapmaktaydı. Akrobatlar havada uçup uçup yere konarak etten piramitler oluşturuyorlardı. Divalar arya söylüyordu. Dantelli tutular giyerek *Giselle*'deki perileri canlandıran bir grup balet de vardı. Çello mahfazalarından silindir şapkalı müzisyenler fırlıyordu.

Gündüzleri süt arabası olarak kullanılan, şimdi ise boş bir koro balkonu olduğu anlaşılan kamyon tam kulenin penceresinin dibinde durdu. Sıcaktan pişen şoför bitap haldeydi. Yolcuları, yani ilahiler söyleyecek olan Kılavuz Kızlar ortalarda görünmemişlerdi. Bir sigara yaktı, bir kutu bira açtı ve büzüşerek oturduğu ufacık sürücü kabininden dışarıya, tepesinde yükselen kuleye doğru baktı.

Yukarıdan da on iki kız ona bakıyordu. Her pencere bir kızın çerçevesi olmuştu. Şoför ıslık çaldı kızlara, kaş göz işaretleri yaptı, aşağı çağırdı başını sallayarak, kollarını kocaman açtı. Kızlar da başlarını salladılar. Şoför kollarını kavuşturarak koltuğuna yaslandı, başını yastıklı bölüme dayadı iyice. Bekledi. Hiçbir şey olmadı. Sürücü kabininin penceresini açıp sigarasının izmaritini kaldırıma fırlattı.

– Gelecekseniz gelin yavrular, diye bağırdı, bütün gün bekleyemem.

Kızlar gözden kayboldular.

Mutfak tezgâhının çekmecesinde et kesmede kullanılan keskin bir bıçakları vardı. Christine başparmağında denedi bıçağı, kanın kırmızı bir şerit oluşturarak fışkırışını izledi.

O halde anlaştık, değil mi? dedi arkadaşlarına, başıyla işaretler yaparak.

Hepsi başlarını sallayarak onay verdi.

– Anlaştık.

Kızlar sırayla sol ellerini tuttular. Her birinin bileğinde sımsıkı bir kelepçe vardı, kelepçeden çıkan uzun zincir de mutfağın orta yerindeki direğe bağlanıyordu bir ucundan. Christine, hepsinin sol ellerini birer birer kesti, kan fışkıran kesik eller, kelepçeleri ve zincirleriyle birlikte birer birer yere düştü. Arkalarında kanlı bir yığın bırakıp gittiler, doktor tatil dönüşü bulsun diye.

Yılanlar birbirlerine dolanarak mutfak penceresinden bahçeye kadar bir merdiven meydana getirdiler. Kızlar birer birer aşağıya kaydılar. Kızlar ve yılanlar kamyonun arkasına yığıldılar. Şoför motoru gürültüyle çalıştırarak şehre taşıdı hepsini.

O yıl yaz şenliğinin en cazip ve en tuhaf eğlencelerinden biri, tek elli genç kızlar ve dans eden yılanların sergilediği gösteri oldu. Şenlik sona erip de panayır ile sirk şehirden ayrılırken Christine ve arkadaşları da onlarla birlikte gittiler.

Christine, artık uçamadığını fark etti. Uçmayı unutmuştu anlaşılan. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın eskisi gibi havalanamıyordu. Dikkatini bu iş üzerinde yoğunlaştırdığında, hiç kıpırdamadan durarak, havaya yükselmek için kendi kendine telkinde bulunduğunda kolları havaya kalkıyordu, omuzları ve elleriyle ayakları da... Dans etmeye başlıyordu Christine, yılanlar da onunla birlikte. Bu yolla geçimini sağlayabilecek kadar para kazandı. Düğünlerde, doğum günlerinde ve cenaze törenlerinde dans etti, bir anda havaya girerek hareketleniyor, sonra her yanını titretiyordu, bir şiddet boşalıyordu tüm vücudundan, ardından kesik kesik, sert figürlerle kasılıp büzülüyor, kesin bir denetim altındaki adımlar ve hareketlerle devam ediyordu

dansına, izleyici alıp nasıl istiyorsa öyle kullansın diye. Yeterince para biriktirince doğru bir kuyumcuya gitti ve gümüş bir el, gümüş bir dil yaptırdı kendine.

Gümüş dilli, gümüş elli Christine. Akın akın onu izlemeye gidenler, sakat bir kadının, bir yılanın kucaklayışıyla böylesine gevşek ve dingin, böylesine sakin sürdürdüğü dansındaki sapkınlığın hazzıyla ürperiyorlardı. Gitgide daha aranır olmuştu Christine. Aile eğlencelerinin dışında gece kulüplerinde, barlarda, kabarelerde çalışıyordu artık.

Sürekli yollarda, her gece ayrı bir şehirde, ayrı bir tezgâhta geçen bu hayat çok yorucuydu. Kırkına varınca tükenmiş bir halde öldü Christine ve on bir arkadaşı ile bütün yılanlar, dans ede ede mezarına taşıdılar onu.

Josephine'in Hikâyesi

Josephine bir başka evin hayalini kurmaya başlamıştı ve böyle bir ev bulmaya çalışıyordu. Farklı bir ev bulma hayalinden vazgeçmedi.

Bu hayali öteki ev tamamen gerçek görünüyordu. Gerçekten de mevcuttu bir yerlerde, emindi buna Josephine. Bir de ona nasıl ulaşacağını bilebilseydi. Rüyalarında bulduğu, her seferinde başka bir ev oluyordu, bu sefer o *eve* ulaşmış olduğunu sanıyordu her seferinde, onca yıldır, onca zamandır istediği eve.

Ev, her seferinde başka bir yerdeydi. Tam Josephine'in önünde. Görünmez. Davetkâr. Şu evi bir bulabilse, yüreğinin bıkıp usanmadan yaptığı yolculuk da sona erecekmiş gibi geliyordu ona. Durulacaktı sonunda. Ama bu öteki evin tam olarak nerede olduğunu bilmiyordu. Gün ışığında göremiyordu onu.

Geceleri ise uyuduğu odanın duvarları eriyiverir, o öteki eve girerdi Josephine. Aslında bunca zamandır orada durmakta olduğunu yeni fark ettiği eve. Ama işte bunu bir türlü anlayamamış, dolayısıyla da o eve nasıl ulaşılacağını

bilememiş olurdu. Öteki evin bütün bu yıllar boyunca yakınında bulunmakta olduğunu anlardı sonunda. Çok yakınında. Elini uzatsa dokunabileceği mesafede.

Tek istediği orada olmaktı. O evde yaşamak ve oradan ayrılmak zorunda kalmamak. Gezegenin, üzerinde kendisinin bulunması gereken, kendisine ait hissettiği parçasında. Kendi toprağında. Ayaklarını kendine ait olan yere basarak.

Gerçek ev. Yaşanacak ev. Vardı işte o. Josephine ona ulaşabilirdi. Bir hayal değildi, sabun köpüğü gibi pırıl pırıl görünen, ama elinizi değdirdiğiniz anda yok oluveren bir şey değildi. Hayatı boyunca, bilmeden bunun özlemini çekmişti, şimdi ise oraya nasıl ulaşacağını keşfedecekti.

Dilini alıştırmaya çalıştı: Benim evim. Bu ev, benim.

Ama bu değil. *Şu* öteki.

Nasıl ulaşacaktı ona? Harita yoktu, haritayı kendisinin çizmesi gerekiyordu. Bilinmeyen yola attığı ilk adım olarak ikinci bir kitap yazmaya koyuldu. Yirmi yılını çömez olarak geçirmişti. Öğrendiklerinden yeni bir şey ortaya koymanın zamanıydı artık, kuşku yoktu buna.

Samimiyetsizlik, yüzeysellik ve sahtekârlık sanatlarında fazlasıyla ustalaşmış olduğunu keşfetti. İyi rahibe rolü kese kese, zarif nesirden oluşma, pürüzleri giderilip bir güzel cilalanmış, memnuniyet verici bir yüzey yaratmıştı, şimdi midesini bulandıran bir yüzey. Yazdığı ne kadar skeç ve şiir varsa toplayıp mutfaktaki sobaya tıktı. Birer birer yanıp kapkara küller halinde düşerlerken demirle dürtükleyerek eğlendi. Aynı zamanda da aciliyet isteyen bir şeyler alevlenivermişti içinde, kendi de yok oluyormuş gibi sanki, kendi de bütün o tatsız tuzsuz karalamalarıyla birlikte sobaya atılmış da ateş tarafından yutuluyormuş gibi. Hazırlanıyordu Josephine. Isınma hareketleri yapan bir dansçıymışçasına. Kaslarını alıştırma, gösteri için forma girme amacıyla eğilip bükülüyor, geriniyordu.

Hâlâ eliyle tutup kaldırmakta olduğu yuvarlak soba kapağını, üzerine eğildiği kızıl alevlerden yayılan harareti, ateşi dürtüp durduğu soba demirinin ağırlığını unutmuştu. Beatrice'le bir gezintiye çıkmıştı o. Çok eskiye ait bir yaşantı şimdiki zamana sıçrayıvermişti, tam şu anda yaşanıyordu, Josephine altı yaşlarındaydı, yaz ortasındaydılar. Öğle vakti. Büyük bir şenlik. O güne ait anılar bulanıklaşmış, bütün keskin çizgiler bembeyaz bir postla kaplanmıştı, ama tek bir an kaçmıştı dışarı ve kızgın güneşin altında bütün çizgileriyle parlıyordu.

Sazlıkların öbür tarafında, ayaklarının altı yemyeşil çimen. İnsanlar, gruplar halinde bir yöne ilerliyorlar. Tam burada, bir grup erkek hummalı bir faaliyet halinde, çadır ve tezgâhları kurmaya uğraşıyor, bağırış çağırış içinde tahtaların üstüne çivi çakıp duruyorlar. Ne içindi bunlar? Sirk? Panayır? Bir nedenle hem sıkılmış hem korkmuştu Josephine. Karnı burnunda olan annesi ağır ağır yürüyordu. Elleri yapış yapıştı.

– Aa bak, dedi Josephine.

Şişman kadını gösteriyordu, günün o yakıcı ve huysuz boşluğunda, yakacak odun yüklü iki arabanın arasına gerdiği ipin üstünde yürüyen şişman kadını. Yerden bir metre kadar yüksekte. Fazlasıyla aptal, diyebilirdiniz onun için: Yüksekteki ipi denememiş bile. Kendi kendine eğleniyordu. Para falan istediği yoktu. Dengede durmaya çalışıyor, antrenman yapıyordu. İnsanlar akın akın geçerken bir göz atıyorlardı, o kadar. Asıl gittikleri yer oldukça uzakta, çayırın öbür ucunda kalan sahneydi, ama Josephine ile Beatrice durup baktılar kadına. Çocuk, annesinin adımlarında bir isteksizlik sezmişti. Kendini sürekli ileri çekmekte olan ele asılarak durdurdu adımları. Beatrice bıraktı onu. Ter içindeki yüzünü mendiline sildi ve beyaz dantel şalını çekebildiği kadar öne çekerek kamaşan gözlerini güneşten korumaya çalıştı.

Şişman kadın ipin üzerinde yürümeye başlamıştı bile. Halinden çok memnun bir edayla, pür dikkat yürüyordu yaylana yaylana, sopasını iki eliyle dengeliyordu, kendisi ise öylesine yuvarlak, o sopadan öylesine farklıydı ki, başını bir yana deviriyor, ayaklarını sırayla kaldırıp havada iyice gerdikten sonra ipi kavrıyordu.

Komik, ama aynı zamanda dokunaklı bir hali vardı. Josephine sevdi onu. Ağlayarak seyretti. Şişman kadının, kendi görünümünden çıkmış, kabartılarla destekli ten rengi bir kostüme bürünmüş olan bu insanın kendi olabilme yürekliliğiydi onu ağlatan. Sünger destekli kumaştan yapılma, şehvet yayan teniydi, bacaklarının üst kısımlarına ve kalçalarına bağlanmış pembe yastıklarla böylesine hafif, böylesine rahat taşıyabildiği pembe renkli şişman çıplaklığıydı. İri mavi gözleri, kırmızı peruğu, apışarasına dikilmiş altın rengi incir yaprağıydı. Ve şişman kadının kendinden fazlası olabilme yürekliliğine de ağladı Josephine, korkunun da, yerçekiminin de onu alıkoymasına izin vermemesine, tehlike dolu boşlukta vücudunu öylesine zarif bir şekilde dengeleyebilmesine, bir noktada dönüş yaptıktan sonra konsantre olarak o dingin ve yuvarlak vücuduyla dengesini tekrar bulmasına, bütün becerilerini toparladıktan sonra bir ayağını, ipin gergin kıvrımına uygun biçimde öbürünün önüne atıp ağır gövdesini ileri götürmesine.

Beatrice tekrar tuttu Josephine'in elini, ağlamamasını söyledikten sonra onu çekerek uzaklaştırmaya başladı. Şişman kadın Josephine'in içine girdi. Josephine'in hayatındaki ilk sanatçıydı o. Önemliydi.

– Şarlatanın teki, dedi Beatrice sabırsızlanarak: Şeytan'ın iğvasına karşı mücadele veren günahkâr insanlığı temsil ediyor, doğruluğun ipinden aşağıya, günah çukuruna düşmemek için direniyor.

Beatrice, bunlar olmadan önce sürüklemeye başlamıştı Josephine'i. Josephine çığlık çığlığa bağırarak ayaklarını çi-

menlere gömdü. Gösterinin hiç sona ermemesini istiyordu. Sonsuza dek orada durmak, şişman kadınla birlikte boşlukta bir dans anında asılı kalakalmak, bir iğnenin ucunda tek ayağının parmaklarıyla duran bir melek gibi sonsuzluk boyunca provasını sürdürmek istiyordu.

Şimdi ise manastırın mutfağında daha fazla gözyaşı dökmekteydi, çünkü Josephine, o şişman kadındı kendisi ama dönüşünü yapamıyordu bir türlü, cesaretini, kıvraklığını yitirmişti ve ipten pat! diye düştüğü, bağışlamaz yeri bulduğu anda herkes alay edecekti onunla. Layıkını bulmuş olacaktı işte. Rahibe olduğu halde hırsa kapılmış, kitap yazabileceğini sanmıştı aptal gibi, kapıldığı bu gösteriş budalalığından ötürü de cezalandırılması gerekiyordu gerçekten, nasıl bir sahtekâr olduğunun herkese teşhir edilmesiyle, olsa olsa adalet yerini bulmuş olurdu.

Rahibelik mesleğine olan bütün inancını kaybetmişti ve şimdi, ikiyüzlülükten başka sahip olduğuna inandığı yegâne beceri olan yazma yeteneğini de kaybediyordu işte. Tanrı'ya hizmet etme arzusuyla birlikte yazma arzusu da sönmüştü. Karanlık gecede yalnız bir yıldız gibi onu hep ileri iten o pırıl pırıl, o ışıltılı arzu. Şimdi spot ışıkları altında, parmaklarıyla onu işaret ederek durmadan kıkır kıkır gülen, nihayet kontrolünü kaybedip yere yığılacağı anı bekleyen izleyicilerin karşısında, elini ayağını nereye koyacağını bilemeden dikiliyordu. Dağılıp gitmesini bekliyorlardı. Seyirciler onunla alay ederken yere yığılmasını.

Gençken, ilk kitabını yazdığı sıralarda çok daha kolaydı her şey. O zaman sopasını hafifçe tutuyordu elinde, güvensizliğini ve deneyimsizliğini, başarma kararlılığıyla dengeleyerek müfettişlerin gözünü boyayacak bir illüzyon yaratmak için, dünyanın kaç bucak olduğunu bilmekten ne kadar uzaktı, nasıl da umutlarla doluydu, müfettişlere nanik yapa yapa kelimelerle oynamış durmuştu, hepsini kandıracaktı. Hayranlık duymadan edemeyeceklerdi ona,

yerlerine oturup dikkat kesileceklerdi. Hey bana bakın bana bakın bana bakın!

Oysa bütün yaptıkları, bütün o yerlerde yuvarlanmalar, el etek öpmeler, yaltaklanmalar, kendisinden beklenileni vermek, onların gözüne girmek içindi aslında. Onların koreografisine göre dans etmiş, onların tanımladığı figürleri yapmış, onların öğütlediği şarkıyı söylemiş, karşılığında da kibarca alkış almıştı. Kendisine lütfettikleri onayı almıştı. İçten içe küçümsedikleri mini mini tatlı kitaplar yazmaya devam etmesi için izin vermişlerdi ona. Mutfakta dikilmiş utançla iç geçiriyordu Josephine. Özür dilemek istiyor, ama kimden dileyeceğini bilmiyordu.

Bütün bu düşündüklerini, yıllardır günah çıkardığı Lucian'a bildirmesi gerekirdi. Müfettişler okusun diye kaleme aldığı *Hayat*'ın ilk müsveddesini okumuştu Lucian, eleştirilerini dile getirmiş, değişiklikler önermiş, metni bitirmeye teşvik etmişti Josephine'i. Aralarında profesyonel bir ilişki vardı. Bir tür arkadaşlık. Josephine, birisiyle, her ikinizin de ihtirasla bağlı olduğu bir şey üzerinde birlikte çalışınca, o kişiyi sevmeye başladığınızı fark etmişti. Eşyanın tabiatı gereğiydi bu. Her ikiniz de kendinizi o işe veriyor, bunu yaptığınız için de birbirinizi seviyordunuz ve ortak bağlılığınız, sorumluluğunuz için de tabii. Ancak yazdığı kitaba kendini tam anlamıyla vermediği ve Lucian da onu kurnaz ve akıllı olmaya, özetle yalan söylemeye teşvik ettiği için biliyordu ki Josephine, Lucian ile birbirlerine karşı tamamen açık değiller. Arkadaşlıkları kimi çekincelerin mengenesi altında. Ama Josephine bunun normal olduğu kanısındaydı, ne de olsa kendisi bir rahibe, Lucian da bir papazdı ve zaten düşünceleri, kendi gerçek düşünceleri değildi. Basit ve çocuksu bir dille bu düşünceleri ona ifade etmesi, sonra da onaylanmak ya da suçlanmak üzere beklemesi gerekmişti. Lucian öğretmeniydi onun. Josephine'in ruhu onun okuyacağı bir kitaptı ve

hikâyenin akıcı, kabul edilir, anlaşılır olup olmaması da Josephine'e kalmış bir şeydi. Oysa bu yeni hikâye öyle değildi. Tutarsızlıklar ve kopukluklarla doluydu, anlaşılmaz bir şekilde başlıyordu, ortaları karman çormandı, sonu ise ufukta görünmüyordu. Hikâyeyi düşe kalka anlatıyor ve Lucian'ın daha önce ondan hiç duymadığı bir dil kullanıyordu, daha kendiliğinden, daha dobra bir dil.

– Bir azize olmak istedim, diye ağzından kaçırıvermişti bir gün Lucian'a: Büyük bir azize. Ama beceremedim. Sıradan bir kadınım işte. Sıradan bir günahkâr. Üstelik şimdi, aslında yazma yeteneğimin de olmadığını keşfettim. Bu işte de sıradanım. Başarısız biriyim ben. İkiyüzlünün, sahtekârın, korkağın, düzenbazın tekiyim. Hiçbir şey yolunda gitmezken her şey yolundaymış gibi rol kesmede öyle yetenekliyim ki. Herkesi kandırıyorum. O yalan dolu otobiyografiyle müfettişleri kandırdım. Mutsuz olmamın önemli olmadığı konusunda kendimi kandırdım. Kırk yaşında, hiçbir işe yaramayan aptal bir kadınım ben, bir zamanlar sahip olduğuma inandığım o ufacık yeteneği bile kaybettim.

– Ben gençken, dedi Lucian ve kendime güvenim çok daha fazlayken, ibadet vecde getirirdi beni. Kanatlanıp göğe yükselirdim. Oysa şimdi daha yaşlıyım, iman yoluyla olduğu kadar şüphe yoluyla da buldum Tanrı'yı. Bizler karanlıkta onu arıyoruz. Şüphe dolu içim. İman da bu demektir zaten.

Josephine öne eğildi. Açık duran parmaklarını günah çıkarma hücresinin parmaklıklarına kenetledi.

– Size inanmıyorum, dedi: Eyersiz ata binen biri gibisiniz, kesin bir kayıtsızlıkla bacaklarınızı iki yana sarkıtmışsınız atınızın sırtında, keyfinize göre ister tırıs gidiyorsunuz, ister dörtnala, isterseniz engellerin üstünden uçuveriyorsunuz. Kendinize ve yaptığınız şeye inanıyorsunuz. Kitaplarınızı yazarken hiç zorlanmıyorsunuz, havada dans

edip dönüyor, çemberin içinden geçiyor, sonra trapezi yakalıyorsunuz yine. Kendinizi bir sahtekâr olarak görmüyorsunuz. Kendinizi değersiz, içinizi bomboş hissetmiyorsunuz. Denetim tamamen sizde. Kendinizin denetimi de, yazdıklarınızınki de.

– Kuşkusuz doğru bu, dedi Lucian: Bu dünyada sağlam bir yerim olduğunu biliyorum. Dünyanın bana sunduklarından memnunum. Kabul ediyorum onları. Bu konuda bir kaygım yok.

– Tam olarak böyle, diye haykırdı Josephine: Kaslarınızı gerip şakalar yapıyor ve özgürce dörtnala savrulup gidiyorsunuz rüzgârda. Verdiğiniz izlenim tam böyle işte. Tamamen kendinden emin ve dizginleri sonuna kadar elinde tutan biri.

Bir sessizlik oldu. Lucian gülümserken karanlığın yarıldığını hissetti Josephine.

– Sen belki de erkekleri idealize ediyorsun? diye bir düşünce attı ortaya: Belki bizi kıskanıyorsun.

Gırtlağından yükselen balgamdan boğulur gibi oldu Josephine, sonra ağzına doldu balgam, ekşi ve sıcak, bu yakıcı sıvıyı sözcüklere dönüştürerek tükürüp attı.

– Bunu söylemeye cüret edebiliyorsunuz işte, siz, orada öyle kendinden emin bir şekilde oturup ne hissettiğimi anlatıyorsunuz bana, bütün gücü, otoriteyi, özgürlüğü eline almış olan kendinizken hem de.

İçi kaynıyordu Josephine'in, patlamak isteyen bir yanardağ gibi, patlamak ve onu kızıl lav yağmuruna tutmak, sonra eriyerek ölüp gitmesini seyretmek istiyordu.

– Nasıl söyleyeceğimi bilemediğim bir şey anlatmak için debeleniyorum burada, diye haykırdı hücrenin kafesinden: Bu kadar aptal birine bir şeyler anlatma zahmetine niye girdiğimi ben de bilmiyorum, buraya ne zaman gelsem kelimelerim uçup gidiveriyor, bu dekorda hep çok küçük ve budala hissediyorum kendimi. Sonra da karşıma

geçmiş, erkekleri idealize ettiğimi söyleme cesaretini bulabiliyorsunuz. Sizin her türlü gücünüz var, benimse hiçbir şeyim yok.

– Niye hiçbir şeyin olmadığını düşünüyorsun, dedi Lucian: Ben hiç de o kanıda değilim.

Josephine sessizce ağlıyordu. Sıcak gözyaşları suratından aşağı aka aka ağzının içine sızıyordu, kızgın ve tuzlu.

– Gidip başka yerde konuşalım, dedi Lucian: Çok haklısın, burada mümkün değil.

Şapele girdiler. İçeride kimse olmadığını görmek Josephine'i rahatlattı. Kızarmış gözlerini veya koridorda Lucian'la yüz yüze duruyor oluşunu göz ucuyla fark ederek istihza dolu tebessümler gönderecek kimse yoktu; Josephine, o kapkara ve daracık dolabın içine girip konuştukları bütün yıllar boyunca ilk kez Lucian'ın yüzünü bu kadar yakından görüyordu. Şöyle düşündü: Bir daha asla girmeyeceğim oraya, işte o kadar, bu sondu ve bitti artık.

O ana kadar sadece bir ses olan, şimdi ise çehresi ve bacakları bulunan şeyi inceledi. Bu kadar uzun boylu bir adam nasıl oturabilmişti o kutunun içinde? Bacaklarını çenesine kadar çekiyordu herhalde. Siyah gözlü, gümüş saçlı, gaga burunlu, bozuk ciltli biriydi. O da şimdi ufak ve tombul bir kadın görüyordu, iri siyah gözleri, dolgun dudakları, kalın kalın kara kaşları olan bir kadın.

Birbirlerini inceleyip başlarıyla onayladılar.

Dedi ki Josephine: Şimdi gidip çamaşır asmam gerekiyor. Benimle gelmez misiniz? Kimse bir şey demez. Bahçe manastıra dahil değil.

Böyle bir istekte bulunmak rahatsız etmemişti onu, çünkü mesleğini ve muhtemelen inancını da kaybetmişti artık. Zaten günah çıkarma hücresi dışında konuştuklarına göre saygıda biraz kusur edebilirdi de.

Çamaşırhane kapısının önünde hazır bekleyen dev ıslak yığını aldılar birlikte ve sepeti birer ucundan tutarak

elmalığa kadar taşıdılar. Ağaçlar arasına çamaşır ipleri gerilmişti. Çarşaflar çok ağır olduğundan onları asmak için iki kişiye ihtiyaç vardı. Aman tanımaz bir rüzgâr esiyordu o gün. Çarşaflar gürültüyle kanat çırptılar, gerilip gerilip tokat aşk ettiler. Josephine ile Lucian iplere astı çarşafları, biri uçlarından gererek tutarken, öbürü mandalı takıyordu. Çarşaflar, gemi yelkeni gibi şakırtılar çıkararak çırpınıyordu, Josephine bir gemide olmak istedi o anda, bir an önce buradan uzaklara yelken açmak istedi. Cevabı buydu işte. Daha Lucian ile tek kelime konuşmadan, havadan ve çamaşırlardan bulmuştu cevabı. Çarşafları birer birer aralarına alıp ehlileştirdiler, ipin üstüne asıp uçlarını aynı hizaya gelecek şekilde çektiler aşağı, rüzgârla boğuşurken bir yandan gülüşüyorlardı ve Josephine'in başlığıyla elbisesi, içlerine dolan rüzgârla bir o yana bir bu yana savrulurken, kendi mesleğini ve Tanrı'yı, üzerinden atması gereken bir elbiseyle bir iç eteğine benzetmesi geldi aklına. Şimdi de rüzgâr alıyordu onları Josephine'den.

Rüzgârın karşılık olarak verdiği ise küçük bir anı oldu. Sallanıp duran çamaşır ipine bakınca adım adım ilerleyen şişman kadın geldi Josephine'in aklına. Mesih'in Bedeni yortusunu anımsadı. Bir yığın eğlence. Uzun tahta bacaklar takmış kostümlü adamlar, dans eden ayılar, alev yutanlar. Arabaların arkasında kuruluvermiş küçük tiyatrolar. Hepsinin, Beatrice'in açıklama getirdiği dini anlamları vardı. Dünyanın ve şeytanın kurduğu tuzaklardı bunlar, bize oynadıkları oyunlardı ve Mesih, kendi bedeniyle kurtarmıştı bizi bunlardan. Missa ayinindeki Kutsal Komünyon aracılığıyla bizi bunlardan tekrar tekrar kurtarır Mesih. Corpus Christi. Mesih'in bedeni. Aynı zamanda heretiklerin ruhunun da, vücutları yakıldıktan sonra cennete gideceğini gösteriyordu bu. Sıralar halinde çimenlerin üzerine dizili duran ahali, sırtlarına yeşil soytarı giysileri giydirilip başlarına yeşil kâğıt külahlar takılmış olan heretik-

leri seyrediyordu, işledikleri günahlar siyah harflerle göğüslerine yazılmış, iki yanlarında askerler olduğu halde yürüyordu heretikler. Mesih'in Bedeni, onlar içindi aynı zamanda.

İşte şimdi hatırlıyordu Josephine, bütün sabah saatleri boyunca ahali katedralin önündeki büyük meydanda durup, heretiklere yöneltilen suçlamaları dinlemişti. Yüksek bir kürsünün üstünde ayakta duran papazlar, ıslık gibi tiz sesleriyle okuyorlardı bütün suçlamaları. İnsanı ürküten Latince sözler, bir şey anlamıyordunuz çünkü. Kavurucu bir güneş, Tanrı'nın demir yumruğu, yoldan çıkanları çivi gibi yere çakıyordu. Korkunun ve insan terinin kokusu, bir de annelerinin götürüp yol kenarındaki çukurlarda işettiği çocuklardan yayılan çiş kokusu. Koro yüksek perdeden, cırıltılı bir sesle ilahiler okuyordu. Bazı insanlar sıcaktan bayıldılar. Saatler ve saatler geçti böyle, insanlar orada durup dinlemek zorundaydılar, çünkü Kutsal Meryem Ana Kilisesi böyle buyurmuştu. Orada hazır bulunmayanlar Müfettişler'i kızdırır, kuşku uyandırırdı.

Öğlen alevler göğe yükselmeye başladı, çığlıklardan başka her şeyi bastıran alevler. İki yanı askerlerle çevrili heretikler, başlarında papazlar ve koro bulunduğu halde ilerliyorlardı. Ahali de dağınık gruplar halinde arkalarından gitmişti. İyi bir yer kapamayacağız diye telaşlanıyordu insanlar. Çimenler boyunca ilerlediler, tezgâhlarını, sahnelerini kurmuş, sanatlarını icra eden akrobatlarla aktörleri geçtiler, nehrin kıyısına yığılmış, hazır bekleyen odunların başına geldiler.

Josephine ilk başlarda açıkça gördü olanları, çünkü kalabalığın ön sıralarında, Ferdinand'ın omuzlarında oturuyordu. Babası onu ayaklarından kavramış, o da elleriyle adamın başını iki yandan tutmuştu, yumuşacık favorilerini okşuyordu. Yeşil giysiler içindeki heretiklerin, odunların yanına götürülüşünü, odunlara bağlanışını izledi. Sonra yarı bellerine kadar çalı çırpı yığıldı çevrelerine.

Çalı çırpıyı, şişman kadının ipini gerdiği arabalardan birinden getirmişlerdi. Alevler de tıpkı şişman kadının yaptığı gibi dans ediyor, öne arkaya kıvrılarak, iki yana salınarak dengede duruyordu, sonra kollarını uzatıp yakalayıverdi onları ve çığlıklar yükseldi ve Josephine de katıldı çığlıklara, çünkü alevlerin şişman kadını yuttuğunu görmüştü.

Beatrice onu Ferdinand'ın omuzlarından indirip yere yatırdı. Avaz avaz haykırıyordu Josephine. Toprağı ve otları ısırarak koparmaya başladı, ağzına gelen acı tattan boğulacak gibi oldu. Bütün dünya kıpkızıl olmuştu, kulaklarında patlıyor, boğazında düğümleniyordu. Kızıl pençeler eşeleyip tırmalıyordu. Kızıl gözlü bir yırtıcı hayvan onu yutmak için üzerine eğiliyordu, sivri dişlerini yumuşak tenine geçirerek lime lime etmek için onu. Bütün bunların arasından çığlıkları duydu Josephine, çığlık sesinin yeni icat edilmiş tonlarını, bu dünyada böyle bir acı da var mıymış dercesine hayret ifade eden haykırışları duydu.

Bir elma ağacına dayanarak oturdu, ağacın sert kabuğu sırtını ısırıyordu. Bayılacak gibi hissetti kendini. Ama gözlerini kapadığı anda cehennem görüntüleri beliriyordu.

Lucian'a şunları söyledi: Bugüne dek bütün hayatımı korku ve yalan yönlendirmiş. Şimdi anlıyorum bunu. Yanlış nedenden rahibe olmuşum ben. Azize olmak istiyordum, ama Tanrı'yı sevdiğim için değil. Ölmekten ve cehenneme gitmekten korkuyordum. Tanrı'yı sevmiyordum ki ben. Korkuyordum ondan.

Lucian eğilip otların üzerine, onun yanına oturdu. Sopa gibi bacaklarını katlayarak zarifçe yere çöken bir böcekti sanki Josephine'in gördüğü.

– Demek ki, dedi: En baştan başlaman gerekiyor.

Josephine cebinde mendil arandı. Elini cebinden çıkarıp açtığında, yırtılıp ufalanmış kâğıt parçaları otların üstüne saçıldı. Rüzgâr hepsini toplayıp uzaklaştırdı oradan.

– Yazma konusunda da aynısı geçerliydi, dedi Josephine: Hep başkalarını memnun etmeye çalışıyordum. Sizi, mesela. Peder Peter'i. Müfettişler'i.

Gürültüyle sümkürdü mendile, sonra da gözlerini kuruladı. Lucian ona bakmıyordu. Kendini toplamasını bekliyordu. Josephine iç çeke çeke biraz daha ağlarken, tekrar burnunu silerken, esnerken, o da sap sap otları yolup uçlarını çiğnedi. Kutsal havaya hiç uymayan bir şekilde yaygara koparmakta olduğunu hissediyordu Josephine, ama elinde değildi. İçinde çok sert ve engebeli bir şeyler eriyip gitmiş, akıvermişti. Şimdi sümük ve gözyaşı halinde dışarı boşalıyordu.

– Bence biraz hava değişikliğine ihtiyacın var, dedi Lucian: Niye bir süreliğine uzaklaşmıyorsun buradan? Niye gidip arkadaşlarının yanında kalmıyorsun, kuzenin Magdalena'nın mesela?

Agnes bakireydi elbette. Zaten daha on iki yaşındaydı. Gerçi bu ülkenin kızları on yaşında olgunlaşmış olur, daha çok küçükken evlendirmeyi düşünebilirdiniz onları. Çok dikkatli olmak gerekirdi. Ne de olsa uzak geçmişte kalan o günlerde kızların iffetini korumak, onları müstakbel kocalarına saklamak gerekiyordu, defolu mal satılamazdı kocalara. Oğullarının kendinden olduğunu bilmesi gerekiyordu adamın, ki mülkünü onlara bırakabilsin. Bir başka erkeğin piçlerine değil.

– Neyse ki Agnes çocuk daha, tanrılara şükür. Oğlanları düşünemeyecek kadar küçük. Bırakalım bebekleriyle, küçük kuzusuyla, kafesteki ispinozlarıyla uğraşsın, kiraz çekirdekleriyle beştaş oynasın.

Tek çocuğuna son derece düşkün olan ve onu kusursuz masumiyetin timsali olarak gören babası, böyle diyordu işte. Elindeki sarı orkideyle çenesinin altını gıdıklıyordu şimdi kızı, güneşten kızarmış tenini karartan sakallarını çekiştiriyordu; onu öperken, ışıl ışıldı adamın yüzü.

Dizinden indirdi çocuğu. Güzeller güzeli kızının, kuzusuyla birlikte zıp zıp zıplayışını, babasını güldürmek için hayvanla şakalaşıp oynayışını seyrederken göğsü kabarıyor, kara gözleri pırıltılar saçıyordu. Kızıl dudaklarının biraz yukarısında çalı misali kesilmiş, kalın siyah bıyığını okşadı.

Agnes'in annesi hiçbir şey demedi. Sıcaktan terleyen yüzünü giysisinin koluna sildi. Akşamın sekizinde, kesilmiş süt gibi koyulaşmıştı sıcak. Bu küçük kasabanın uçuk yeşil badanalı evleri üstüne çökmüştü, kâsenin dibine yapışmış, üstü çatlak dolu, ekşi bir peynir katmanı gibi. Bakımsız bir tüy ve pire yumağından ibaret olan köpek, bahçe duvarının dibine kıvrılmış yatıyordu. Soba gibi kızmış taşlar, gün boyu emdikleri ısıyı geri göndermekteydiler şimdi. Bahçe kapısının iki yanındaki duvarların çatlaklarında kertenkeleler soluk soluğaydı. Evin öbür ucundaki bademlikte cırcırböcekleri susmak bilmiyordu.

Agnes'in annesi, kızı da dizlerinin arasına alarak bahçenin bir köşesindeki incir ağacının dibine, kupkuru bir toprak parçasına çökmüştü. Kızının uzun sarı saçlarını tutup avucunun arasından dökülen tutamlar halinde ayırıyordu. Elleriyle taradığı saçlar beline kadar iniyordu Agnes'in, ardıç dalları gibi kırmızı altın rengindeydi. O ülkenin kadınları ancak evlenirken keserlerdi saçlarını. Statülerindeki bu değişikliğin alameti olarak otuz santimetre kadar kısaltırlardı o zaman. Ama Agnes gibi bakirelerin saçı uzun olurdu, böyle ışıltılar saçan bir alamet halinde. Agnes'in saçları annesi için gurur ve sevinç kaynağıydı. Bir para babası çil çil altınlarını nasıl hasetle, gözünün bebeğiymişçesine korursa, onun için de öyle korunacak bir hazineydi o saçlar. Nadide bir çiçek, çok değerli bir hayvanmışçasına bakardı onlara. Yıkar, yağlar sürer, bukleler yapar ve okşardı. Hayran hayran bakarak gözümün nuru, canımın içi derdi.

Şimdi de tarıyordu. Dokuz tutama ayırdıktan sonra üçer üçer alarak, usta parmaklarıyla birini ileri çekip öbürünü çevresinden geçirerek ördü onları. O dalga dalga yabani saçları ehlileştirerek ipek gibi örgülere dönüştürdükten sonra da, tekrar kaçamasınlar diye kırmızı kurdelelerle bağladı. Sonra itaatkâr örgüler halinde dizilmiş bu kuyrukların hepsini birden Agnes'in başının tepesinde toplayarak, birer çivi gibi aralarına soktuğu uzun firketelerle orada sabitledi.

Onu süslemek için değil, şefkatinden yapıyordu bunu, kızının ensesiyle omuzlarında sıcaktan kızmış bir yük haline gelen saçları kaldırmak için. Kendi kumral saçları da terden sırılsıklam olup koyulaşmıştı. Kasabadaki fazilet sahibi bütün diğer evli kadınlar gibi onun saçları da arkada iri bir topuz yapılmış, alnında ise kalın bir kâkül halinde kesilerek bırakılmıştı.

Agnes rahat bir nefes aldı. Saçları şapka gibi başının tepesinde toplanınca ferahlamıştı. Hem de daha büyük hissediyordu kendini. Ayağa kalkıp yepyeni bir tarzda adımlamaya başlamıştı bahçeyi, sımsıkı örgülerden oluşan bu güvensiz sarı tacı dengelemek için başını kaldırarak, boynunu ileri uzatarak yürürken, elleriyle kolları serbestçe salınıyordu havada.

Babası onu izliyordu. Bahçe kapısının dışında ise her zamanki gibi devam etmekteydi hayat, zalimce ve şiddet yüklüydü. Ölüm kıskıvrak yakalayıveriyordu insanları, tuzağa düşürüyor, yere yıkıyor, önüne katıp götürüyordu. Oysa burada, kendi evlerinde Agnes'in babası, kazaların ve hastalıkların yüzüne kapayabilirdi kapısını. Evcil ispinozlar kafeslerinde ötüşür, Agnes'in kuzusu, uzun bir kırmızı iple bağlandığı incir ağacının çevresinde bir o yana, bir bu yana sıçrayarak melerdi, karısı ile kızı mutluydu, keyifleri yerindeydi, her türlü zarardan korunuyorlardı.

Akşam yemeğinden sonra Agnes'in annesi, denk yapılmış yataklarını dama taşıyarak yıldızların altına serdi. Damda yatarken esintiler sayesinde bir nefes alabiliyordunuz. Hafif esintiler, kasabadaki barda çalınan müziğin nağmelerini de getiriyordu beraberinde, kahkahalar ve uğultularla karışmış olarak. İnsanı büyülerdi bu nağmeler, kulaklarınızın içinde dans eder, sizi canlandırırdı. Lambalardan sızan altın rengi ışıkları, pipo dumanının rayihasını, çay ya da şarap dolu küçük bardakların çin-çin seslerini getirirdi akla.

Agnes'in çevresinde, sivrisineklere karşı beyaz mermerşahi bir cibinlik vardı. Babasından iyi geceler öpücüğü almak için doğrulup oturdu yıldızlı gök kubbenin altında. Sonra babası, ıslık çala çala taş basamaklardan aşağı indi ve bahçe kapısını ardından kapattığı gibi barın yolunu tuttu. Annesi örtüsünü yüzüne kadar çekip uyumuştu. Agnes ise uyanıktı, tepesindeki yıldızlara dikmişti gözünü ve sanki gece değil de daha öğlenmiş gibi, kulaklarına taşınıp duran şen şakrak müziği dinliyordu. Yaylıların ritmi, davulun yumuşak ama ısrarlı vuruşu onu çağırıyordu. Kalk gel haydi. Haydi güzelim. Kalçalarını salla, omuzlarını kıvır, *dans et*.

Şaraptan ötürü midesinde hafif bir bulantıyla, mehtabın altında evin yolunu tutmuş olan babası, salına salına yürürken kendi kendine şarkı söylemekteydi. Gecenin sükûnetini ve güzelliğini seviyordu, kimsecikler tarafından rahatsız edilmeden, gölgelerin arasına girip çıkarak geceleri dolaşabilme rahatlığını da. En sevdiği geçiş anlarından biriydi bu: Eğlenceden sonra tek başına eve dönüş, gecenin yakıcı sarhoşluğunu ve muhabbetini arkasında bırakıp kendi sıcak yatağına girmek, karısının yastığa dayalı yüzünün ona doğru çevrilmiş olduğunu görmek.

Ağaçların nemli nefesini yüzünde hissetmek için karanlıkta başını yukarı kaldırınca, tam önünde, yolda hare-

ket eden incecik beyaz bir şekil gördü. Hortlak olmasın? Hırsız? Yok canım, bardaki sürtüklerden biri, göğüslerini ileri fırlatmış, başını geriye atmış, aranarak dolaşıyor ortalıkta. Dans edercesine iki yana sallanıyor, çakırkeyif, davetkâr. Gülümsedi baba. İyi parçaydı karı, kıçını böyle salladığına bakılırsa. Görebildiği kadarıyla bacakları da güzeldi.

Tam evin önünde yetişti kadına. Onu kollarına alarak okşamaya başladı, bir elini elbisesinin içine daldırırken, öbürüyle eteğini yukarı sıyırıyordu. Başı açıktı kadının. Şarap, seks ve sigara kokuyordu. Kızıydı bu. Peçesi omuzlarına düşmüş, saçındaki örgüler yarı yarıya çözülmüştü, hülyalı bakıyordu gözleri, kendinden geçmişti.

Kızı kuzunun ipiyle incir ağacına bağladıktan sonra yukarı çıkıp yatağına yattı babası. Karısı horluyordu. Agnes tozun toprağın içinde kıvrılarak uyuyakaldı.

Ertesi sabah, babası ona bağırıp çağırırken, sırtını incir ağacına dayamış, kuzusunu kucağına almış, bağdaş kurmuş oturuyordu.

– Ben kötü bir şey yapmadım ki, dedi ısrarla: Barda müzik dinliyordum sadece. Dışarıda durdum, arka tarafta, karanlıktı orası. Pencereden içeri baktım. Kimse beni görmedi. Kimse orada olduğumu bilmiyordu.

Suratını astı. Dudaklarını sarkıttı. Kuzuyla oynadı.

– Orada dans ederken gördüm seni, dedi: O kızlarla. Kırmızı kombinezon giymiş, kısa saçlı o iki kızla. Genelevde çalışan kötü kızlarla.

Kaşlarını çatarak kötü kötü baktı babasına.

– Bir fahişeyle olmak nasıl bir şey? Nasıl bir fark var arada?

– Gece dışarı çıkmak nasıl oluyormuş, gösteririm ben sana, diye haykırdı babası: Göreceksin, küçük sürtük seni. Dışarı çıkıp erkeklerle görüşürsün, orospular gibi davranırsın ha, benim kızım falan değilsin artık.

Karısına döndü.

– Soy şunu.

Karısı bir şey demedi. Söyleneni yaptı. Agnes'i yere yıkıp giysilerini yırta yırta çıkardı.

Agnes başına götürdü ellerini. Saçındaki örgüleri tutan kurdeleleri çözdü. Başını sallayarak serbest bıraktı saçlarını. Saçları ayaklarına kadar döküldü. Dalga dalga pırıltılar saçan altın bir perde gibi sarıp sarmaladı onu. Başını ise kukuleta gibi kapadı, pelerin misali omuzlarından aşağı dökülüp, teninin her dirhemini olağanüstü ihtişamda bir elbiseymişçesine örttü. Gür sarı kâkülleri elleriyle aralayarak bir pencere yaptı kendine Agnes. Ufacık yüzü oradan dışarı bakıyordu.

– Saçlarını dibinden kes, diye karısına emretti babası.

Karısı bir şey demedi. Söyleneni yaptı. Agnes'i dizleri üstüne yıkıp o parlak saçlarını avuç avuç kavrayarak, mutfaktan getirdiği bıçakla kesti. Çekip çekip kökünden kırptı hepsini. İpek parlaklığında uzun tutamlar, kızın ayakları dibine düşüyordu.

Agnes, başına yapışmış kaba saba sarı bir kürkle kalakalmıştı. Yere eğilerek tek tek topladı kalın tutamları, onlara yapıştı kaldı.

– Sokağa at şunu, diye emretti babası: Gidip genelevde yaşasın, ait olduğu yer orası.

Karısı bir şey demedi. Söyleneni yaptı. Agnes'i incir ağacına bağlayan kırmızı ipi çözdü, bahçe kapısına kadar götürüp dışarı itti kızı, ipi, kuzuyu ve kafesleriyle birlikte ispinozları da arkasından fırlattı sokağa, böylece giden kızlarını hatırlatacak hiçbir şey kalmamış oluyordu evde. Kapıyı kızın arkasından kilitledikten sonra kocasının yanına döndü. İkisi de avaz avaz ağlamaya başlamıştı. Artık kızları yoktu. Artık tam anlamıyla mahvolmuşlardı.

Agnes sokakta kalakaldı. Gerçi sabahın erken saatleriydi henüz, ama kızgın güneş çoktan yükselmişti. Sıcağın,

çıplak teninde hafif okşayışlarla gezindiğini hissediyordu Agnes. Havadan yapılma bir elbise giymişti sanki. Sonra kasabaya doğru yürürken de sanki suda yüzüyormuşçasına üzerinden akıp giden terine bürünecekti. Terden gömlek ve pantalon, terden eldivenler ve sandaletler giymiş, terden bilezikler ve halhallar takmıştı. Sarı saçlarının ağırlığından kurtulmuş olan başında serinlik hissediyordu şimdi. Başını dimdik tutarak sağlam adımlarla ilerledi, bir elinde ispinoz kafesi sallanırken, diğerinin parmaklarına kuzunun ipi sarılıydı.

Kimse yoktu daha ortalarda. Şimdilik gün tamamen ona aitti. Gökyüzü titrek ışıklardan yapılma, erimiş bir çanak gibiydi, yere daha fazla sıcak dökeceğini bildiriyordu. Yüksek duvarların ötesinden çeşitli otlarla çiçeklerin keskin, ıtırlı kokusu geliyordu. Dolambaçlı sokaklarda kaybolup gitti Agnes.

İki yanı kapalı ve boş bina cepheleriyle dolu daracık bir sokağa girdi. İki yanından uzanan balkonlar, başının üstünde birbirine değecek gibiydi neredeyse. Sokağın ortasına gelmişti ki, ansızın bir kapı açıldı. Kırmızı-beyaz çizgili bir sütun vardı kapının dışında. Hemen binanın önüne, tozun toprağın arasına yerleştirilmiş birkaç kaldırım taşıyla ufacık bir avlu meydana getirilmişti, boyalı bir çift ahşap tabure ile bir mangal, sokakla bu bahçe arasındaki sınırı oluşturuyordu. Şimdi yaşlı bir adam çıkmış, mavi ketenden tentesini gererek üçgen biçimli siyah bir gölge yaratmıştı bahçede, serinlik veren küçücük bir alan. Arkasında uzanan karanlığın içinde ise elinde çalı süpürgesiyle yaşlı bir kadın vardı. Kesilmiş saçlarla tırnaklardan meydana gelmiş olduğu anlaşılan bir yığını süpürüyordu eşiğin üstünden. Eğilmeden, dimdik durarak tutuyordu süpürgeyi. İncecik kollarıyla ustaca işini gördü ve yığını, Agnes'in ayaklarının dibine kadar süpürdü.

Yaşlı adam çıplak kıza göz kırptı.

– Valla, dedi: serinlemek için fena fikir değil!

Yaşlı kadın başını bir yana eğdi.

– Saçını böyle kesmen de iyi fikir, ama düzeltilmesi lazım. İçeri gelsene, yapıvereyim ben.

Kuzu hoplaya zıplaya melemeye başladı. Yaşlı çift kahkahadan kırılıyordu. Agnes'in apışarasında da tıpkı kuzunun üstündeki gibi kıvır kıvır bir post vardı.

– Oda arıyorum da, dedi Agnes: Bana oda kiralayabilecek kimse biliyor musunuz buralarda?

Yaşlı çiftin kapısının eşiğinden görünen kapkara ağzın içinde kaybolup gitmeyi istedi. İçeride olmayı özlemişti. Sıcaktan kurtulmayı. Bir mindere uzanıp uykuya dalabileceği karanlık ve serin bir yeri. Karnı da açtı. Kahvaltı etmek istiyordu.

Yaşlı çift bakışlarını onun vücudunda gezdirdi, bir çift terziydiler de sanki, dikecekleri elbise için ölçü alıyorlardı. Zeki ve şefkatli gözleriyle giydirdiler onu. Çıplak omuzlarına anlayışlarını attılar, bir battaniye gibi.

– Bizim dükkânın arkasında bir oda var, kiraya veriyoruz, dedi yaşlı adam: Beğenirsen tutabilirsin. Ama kirayı nasıl ödeyeceksin?

Dışarıda, kendisi gibi çırılçıplak olan o kızgın sokakta dikilip durmaktan tükenmiş durumdaydı Agnes. Bir şeyler yiyip içmek, yatıp uzanmak istiyordu. Saklanmak istiyordu. Küçük ahşap taburelere baktı. Onların üstüne oturmuş, sıralarını beklerken nane çayı içen müşterileri getirdi gözünün önüne. Sokakta akıp giden hayatı seyrediyorlardı bir yandan. Sonra birer birer içeri girerek gözden kayboluyorlardı. Dükkânın içini saç kremlerinin ve parfümlerin tatlı kokusu doldurmuştu. Yaşlı adam müşterileri tıraş ediyor, yaşlı kadın saçlarını yıkayıp tarıyor ve manikür yapıyordu onlara.

Agnes ispinozların kafesini kaldırdı. Kuzuyu işaret etti.

– Başlangıç olarak bunları veririm size. Sonra da belki dükkânda çalışabilirim!

Yaşlı adam mangalı yaktı. Yaşlı kadın kararmış bir demir tava getirdi. Masa örtüsünden bozma eteği ve şalıyla çok şık görünen Agnes, ezilmiş fasulyeyi ufak parçalar halinde yoğurup kızarttı ve yeşil çay yaptı. Küçük ahşap taburelere oturarak hep birlikte yiyip içtiler bunları. Sonra Agnes yıkandı ve uyumak üzere içeri girdi. O akşam, günün serin saatlerinde kasaba uzun siestasından uyanırken, berber çırağı olarak yeni hayatına başladı.

Yaşlı kadın Agnes'in saçına çekidüzen verdi. Çok şık ve havalı bir görünüm kazandırdı bu diken diken asker tıraşına. Makyaj malzemesini nasıl kullanacağını da gösterdi ona, renkli farlar ve pırıltılı rastıklarla gözlerini boyamasını öğretti. Giymesi için kırmızı satenden eski bir kombinezon verdi, bir çift de kırmızı tüylü terlik. İspinozların kafesini dükkânın girişine astı, sokaktan geçenlere şakıyarak yeni müşteri çeksinler diye, ve kuzuyu kırmızı-beyaz sütuna bağladı. Herkesin kuzusu oldu hayvan. Müşteriler, boyalı ahşap taburelere oturup tıraş olmayı beklerken onunla oynuyorlardı.

Agnes arada bir içeriden çıkıp kapıya yaslanarak durur, sokağı bir uçtan öbürüne gözleriyle taradıktan sonra ortadan kaybolurdu yine. Ne zaman çıkacağını bilemezdi hiç kimse. Kolay değildi Agnes'e bir göz atmak. Gittikçe daha çok erkek tıraş olmaya, saçını kestirmeye, manikür yaptırmaya gelir oldu. Agnes gibi saçları kısacık kırpılmış, kırmızı satenden mini elbiseler giymiş kızlara genelevden başka yerde rastlanmazdı, ender olarak da barda görülürlerdi. Onun için erkekler, berberin yeni çırağına bir göz atmak için akın ettiler dükkâna, işler büyüdükçe büyüdü.

Kasabada asker tıraşı olmuş, çocuk denecek yaşta bir dilberin peydah olduğu haberi çok geçmeden kadınlar ara-

sında yayıldı. Önce ikişer üçer, sonra beşli altılı gruplar halinde ona bakmaya geldiler. Kırmızı suratlarını buruşturup, ter içindeki ellerini eteklerine silerek Agnes'e yanaşıyorlardı. Kıskanarak bakıyorlardı ona. Kaynak suyu kadar ferah ve tazeydi bu kız.

Kadınlar, Agnes'e sürtünerek birer birer geçmeye başladılar dükkânın kapısından, arka odada oturup saçlarını kestirdiler. Sonra birer birer dışarı çıktılar, gergin bir şekilde kıkırdayarak, çıplak kafalarına taç gibi oturmuş yumuşacık dikenler arasında parmaklarını gezdirerek, kendilerini ne kadar hafif ve mutlu hissettiklerini sevinçle haykırarak.

Kısacık kesilmiş saç modası bütün kasabaya yayıldı. Yaşlısıyla genciyle, anasıyla bakiresiyle bütün kadınlar, o upuzun buklelerinden kurtuldular.

O yıl kasabayı kasıp kavuran bir başka çılgınlık da kırmızı saten kombinezon modasıydı, genelevde çalışan kızların giydiği şık ama pratik giysi yani.

Kasabanın bütün kadınları aynı giyiniyordu artık. İyi bir kadını kötü olanlarından ayırmanın hiçbir yolu yoktu. Akşam çocuklarıyla birlikte kasap dükkânının önünden geçen grubun erdemli aile kadınlarından mı, yoksa fahişelerden mi oluştuğunu anlamanın yolu yoktu.

Yaşlı kadın, her akşam son müşterisini de yolladıktan sonra dikkatle süpürdüğü saçlardan peruk yaptı. Gün içinde kocalarını kendileriyle yatmaya razı etmek isteyen kadınlara veriyordu bu perukları. Ama kadınların büyük bölümü, zamanlarının çoğunu böyle dazlak kafayla, böyle ferahlamış ve neşeli bir şekilde geçirmeyi tercih etmekteydiler.

Yaşlı çift ölünce berber dükkânını Agnes devraldı. Zamanla fark etti ki özellikle sıcak günlerde, dükkânın arka tarafındaki karanlığın içinde müşterisinden başka kimse-

nin kendisini göremeyeceği zamanlarda, çırılçıplak çalışmayı seviyor. İleri bir yaşta o da ölünce, kefen yerine kendi altın saçlarından kalma upuzun tutamlara sararak gömdüler Agnes'i.

Josephine'in Hikâyesi

Rahibelerin, hizmetlerine ihtiyaç duyan akrabalara ya da hamilere yardımcı olma, birer dindarlık timsali olarak onlara güç verme amacıyla kısa süreli olsun, uzun dönemler için olsun İlahi Tecessüm'den uzaklaşması alışılmış bir durumdu. Başrahibe bu uygulamayı elinden geldiğince teşvik ediyordu zaten. Hem manastırdaki rahibelerin sayısı ne kadar azalırsa, doyurulacak boğaz sayısı da o kadar azalmış oluyordu. Eş dost ziyareti sırasında rahibeler, sadaka ve bağış toplayabilirdi. Hiçbir şey toplayamasalar, tatlı sözlerine karşılık çeşitli armağanlar alır, bir sepet dolusu yiyecekle dönerlerdi manastıra. Josephine zorluk çekmeden izin aldı gitmek için.

– Şimdilik altı hafta diyelim, dedi başrahibe: Daha fazla kalmanı isterlerse uzatırsın bu süreyi.

Josephine bir mektup yazdı Magdalena'ya ve kuzenlerinin adresini bilen evli kız kardeşlerinden biri eliyle gönderdi. Ufak bir torba hazırladı, giysilerini onarıp ütüledi ve yola çıkma vaktinin gelmesini beklemeye koyuldu.

Bir süre sonra yanıt geldi. Magdalena hemen çağırıyordu Josephine'i. En sıcak sevgilerini yollamakta, bunca yıl ayrı kaldıktan sonra kavuşacakları günü iple çektiğini belirtmekteydi. Birçok konuk odası olan bir duldu artık, çünkü kızlarının üçü de evlenip evden ayrılmıştı.

Josephine, Isabel'i bulmaya gitti. Mutfağın dışında bir sedire oturmuştu yeğeni, hamurdan yoğrulduktan sonra fırına verilmiş, ardından boyanmış boncuklardan kolye yapıyordu kendine. Ucuna balmumu sürülmüş bir ipi tek tek deliklerinden geçirerek diziyordu boncukları, bütün dikkatini elindeki işe vermiş, bu arada dilinin ucu dişleri arasından çıkmıştı.

Josephine onun yanına oturarak bu zahmetli konsantrasyonu bozuverdi. Yeğeninin elini tutarak, bir süreliğine oradan uzaklaşması gerektiğini açıkladı.

Sordu ona: Ben bir süre burada olmasam kendine bakabilir misin?

Elini çeken Isabel, Josephine'in sarılma girişimini de sonuçsuz bırakarak kurtardı kendini ondan. Ağzını büzmüştü. Çenesini kaldırarak saçının uzun bukleleri arasında gezdirdi elini. En tez ve soğukkanlı ses tonunu takınarak elbette kendine bakabileceğini söyledi. Sonra içine boncuklarını doldurduğu eteğini torba gibi büzerek tuttu, bir an durup Josephine'in yüzüne baktı ve uzaklaştı oradan. Vedalaşma vakti geldiğinde de bunu başrahibe ile bir grup yaşlı rahibenin önünde yapmaya özen gösterdi, kontrollü ve adaba uygun bir şekilde veda edebilesinler diye birbirlerine. Josephine'in yanaklarını sıyırarak havayı öptükten sonra çekip gitti, elleriyle iki yandan eteklerini çekiştiriyor, hışır hışır sesler çıkararak ilerliyordu. O bahçe kapısının ardında kaybolurken, Josephine de sokağa adımını attı.

Magdalena'nın evine giderken yürüyerek geçtiği kent, onun hatırında kalan, bir zamanlar terk etmiş olduğu ken-

tin aynısı değildi, yine de iyi bildiği bir kentti ama. Yirmi küsur yıl önceki haline göre tabii ki değişmiş olacağını düşündü buranın, yine de iç kısımlarda zikzak çizerek ilerleyen koridorlarda, birbirine bitişik küçük meydanlarda, karanlık tünellerde yolunu bulmakta zorlanmadı. Anılarının ya da yüreğinin peşine takılıp giderken ayakları, canının çektiği yere gitme özgürlüğünün ne güzel şey olduğunu düşündü Josephine. Oyalanarak, yolunu uzatarak ilerliyordu. Yuvarlak avluların içine gizlenmiş bir dolu kilise vardı, beyaz kubbeleri şekerden yapılma tümsekler gibi pırıl pırıl, önlerinde uzanan beyaz kaldırım taşlarını kumruların arşınladığı. Kasvetli ve yabancıya geçit vermeyen saray cepheleri, sizi içeri girmekten alıkoymaya ayarlı, yine de geçerken yeşilliklere ve çeşmelere bir göz atmanıza izin veren yarı açık kapılar, bir de bir dükkândan diğerine dolaşırken sizi güneşten ve yağmurdan koruyan tavanlarıyla, üstü kapalı çarşılar.

Kent surlarının hemen dışındaki çayırlardan ve bostanlardan ilerliyordu Josephine, buralara gölgesini düşüren ceviz ve kestane ağaçlarıyla kaplı korulukta da bir süre oyalandı. Beyaz taş köprünün üstünden nehri geçti ve parke döşeli yolun kıvrımlarını izleyerek kente vardıktan sonra bir sokağa saparak, doğup büyümüş olduğu mahallenin birbirine bitişik evleriyle kuleleri arasına daldı. Bir zamanlar oturmuş olduğu evin önünden geçti, yeni sahipleri burayı yenileyip boyamış, duvarları taba rengi sıvayla kaplamışlardı. İkinci kattaki açık pencerede, eskiden tanıdığı bir kadına ilişti gözü, iki kişiyle konuşuyordu kadın, ama ona ne seslendi ne de el salladı Josephine. Şu anda yaşadığı zevk, fazla durmadan, uzun konuşmalara dalmadan, yürüdükçe yürümesine bağlıydı tamamen. Acelesi yoktu. Kent gibi gün de önünde uzanıp gidiyor, yelpaze gibi açılıyordu. Bir ileri, bir geri dolaşabilirdi keyfince.

Yarım yamalak tanıdığı sokaklarda dolaşarak yeni baştan keşfetti onları, neredeyse unutmuş olduğu şeyleri yeniden fark etti, bir sokağın diğeriyle nasıl birleştiğini, bir mahalleden diğerine nasıl geçildiğini, şu köşeyi dönünce nereye çıkıldığını: Yükseklerde bir duvar girintisindeki oymayı, kurtbağrından yemyeşil çitin karşısında poz vermiş satir heykelini, güneşin ısıttığı bir pencere pervazında uykuya dalmış kediyi.

Kopkoyu kara gölgelerden oyulma davetkâr bir kemerden geçince tuğla döşeli dar bir yolda ilerler buldu kendini, iki yandaki duvarlar öyle yüksekti ki güneşin ışığını sızdırmıyorlardı neredeyse, ama kırmızı duvarlarda yetişmiş asmalar ile başka tırmanıcı bitkilerin kocaman yaprakları geçerken bedenine sürünüyor, yerlere kadar sarkarak ayaklarının altına seriliyordu. Josephine'in daha önceden hiç hatırlayamadığı bu geçit ansızın keskin bir dönemeçle kıvrılarak kentin tam merkezine çıkıverdi. Biraz karanlığından ürkerek, biraz da siyahlı beyazlı oyalar işleyen iğneler misali ışık huzmelerinin deldiği gölgelerin dansını hayranlıkla izleyerek geçti buradan, sonra bir köşeyi dönünce geçidin sonunu işaret eden güneşi görüverdi. Ortasında üstü kapalı bir kuyu bulunan hoş bir avluya çıkmıştı şimdi Josephine, avlunun öbür ucunda da evinin merdiveni önünde kendisini beklemekte olan Magdalena'yı gördü.

Kuzeni dirseklerinden tuttu onu. Öpüştüler.

– Hiç değişmemişsin, dedi Magdalena.

– Sen de, dedi Josephine.

Doğruydu bu. Yine o iki aynı kızdı şu anda birbirlerine bakmakta olanlar. Jestleri tıpkı eskiden olduğu gibiydi. Eski konuşma tarzları çarçabuk ortaya çıktı yine, eskiden kullandıkları argo, kodlar, takma adlar. Aradan geçen yirmi küsur yıl ikisine de göz kenarlarında kırışıklıklar, boyunlarında çizgiler getirmiş, gençliklerinin çiçeksi körpeli-

ğini alıp götürmüştü. Ama bir önemi yoktu bunun. Bir zamanlar o kadar sıkı fıkı olan iki genç kız birbirini tanımıştı işte. İkisi de bir yere gitmiş veya yerlerine bir başkası gelmiş değildi. Josephine anladı ki daha yaşlı görünüyor olmaları, bütün her şey içinde en önemsiz olanıydı. Yalnızca beklenen bir şeydi bu. Zaten cildinde ve saçlarında meydana gelen pek çok ufak tefek değişim, bedeninde barındırdığı gerçek kişiye daha da yaklaştırmıştı Magdalena'yı; hâlâ içinde yaşayan genç kıza olduğu kadar, sonradan gelişerek ortaya çıkan kadına da. Çok gençken olduğundan daha az güzel değildi şimdi. Güzelliği dönüşüm geçirmiş, derinleşmişti. Onun ifadesi haline gelmişti. Magdalena olduğu için güzeldi artık. Josephine seviyordu onu. Onu sevmekten hiç vazgeçmemişti ki. Yirmi yıldan sonra yegâne yenilik, artık bu sevgiyi tekrar kabullenebiliyor oluşuydu. Hava gibi içine çekti kuzenini, ona kendini açtı, kendini genişleyip yayılmış hissetti. Magdalena'nın pırıl pırıl gözleriyle, kıpırdayıp duran oynak ağzıyla, rahat tavırlarıyla konuşmasını izlerken kırlangıçlar geliyordu aklına, o cüretkâr ve kendinden emin uçuşlarıyla havada dönerek, kavisler çizerek, taklalar atarak uçan kırlangıçlar. Magdalena'da da vardı aynı özgüven. Uçmayı iyice öğrenmişti. Havada hiç kıpırtısız süzülebiliyordu. Oysa Josephine yere sımsıkı yapışmış, korkudan büzülüp kalmıştı.

Üstüne yastıklar atılmış ahşap oyma bir sandalyeye oturdu. Arkasına yaslanarak yastıkların yumuşaklığına bıraktı sırtını. Kadehini kaldırarak sarı renkteki şarabı serin serin boğazından aşağı akmaya bıraktı.

Oturdukları oda, Magdalena'nın evdeyken vaktinin büyük bölümünü geçirdiği odaydı; burada kitap okur, arkadaşlarıyla sohbet eder, konuklarıyla yemek yerdi. Evin arka tarafında, zemin kattaydı bu oda, duvarları gümüşi meşe lambriyle kaplıydı ve büyük bir şömineyle ısıtılıyordu. Önündeki terasta, gayet düzgün kırpılmış porsukağacı

ve şimşir çalılarıyla dolu toprak saksılar diziliydi ve taş basamaklarla bahçeye iniş sağlayan bu terasın kestane ağaçlarıyla kaplı bir manzarası vardı. Evden bakınca göremiyordunuz o güzelim bahçeyi. Aşağı inip keşfetmeniz gerekiyordu. Nasıl bir bahçe olduğunu anlamanız için onun bir parçası haline gelmeniz zorunluydu. Sizi kendine çekiyordu bahçe. İçinde kaybolup gidiyordunuz. Yaşayan yeşilliğin bir parçasından ibaret kalıyordunuz.

Magdalena bahçeye götürdü Josephine'i. Kentin göbeğinde, yüksek tuğla duvarlar arasında sıkışıp kalmış olan uzun ve dar bir bahçeydi burası. Ama çok geniş, sonsuz olasılıklarla dolu bir yer hissi veriyordu. Çok dingindi. Adımınızı attığınız anda huzur kaplardı içinizi. Yaz sıcağında yaseminlerin, hanımellerinin, beyaz güllerin yeşil dallarına bakmak serinletirdi insanı. Onların altında durunca ferahlardınız. Yeşil yaprakların kırdığı güneş ışınları, beyaz çakıltaşları, patikaların kıyısındaki sıra sıra saksılar, portakalların yemyeşil yaprakları üzerinde oynaşır dururdu; o canlı renkleriyle portakal çiçekleri, arka taraftaki şimşir, kurtbağrı ve sarmaşık öbeklerinin güzelliğini daha bir meydana çıkarırdı. Saksılara ekili çiçeklerle, ayağınızın altına serilmiş olurdu bütün renkler. Pembe, eflatun, mor benekler ve lekeler. Saksılardan bazısı solgun bir kahverengiydi, bazısı koyu taba - tırtıklı kenarlarından ise pembeler, allar, koyu kızıllar sarkardı. Şimdi kış sonu olduğu için siyaha ve griye çalmıştı renkler, her mevsim yeşil kalan bitkilerin parlak, koyu yeşiline bir de.

Bahçe, çitlerle birbirinden ayrılan, kemerler ve tünellerle tekrar bağlanan bölümlerden oluşuyordu. Bir öbek mini mini oda. Ispanak, havuç ve budanıp üstüne saman atılmış otlardan bir de kış bahçesi vardı bir kenarda. Burayı yeraltından kat eden ırmağın suları bir çeşmeden dışarı verilmişti. Bir de kuyu bulunuyordu. Magdalena, sulamayı kolaylaştırmak için bahçenin her yanına kanallar açtırmış-

tı. Bu ufacık akarsu yataklarından fıskiyelerle su serpiliyordu bahçeye, böylece kuraklık mevsiminde bile yemyeşildi her taraf. İmansızlar'dan öğrenilmiş bir teknikti bu, tıpkı heretikler gibi onlar da sürülmüş ya da yakılmıştı oysa, zehirli birer yabani otmuşçasına.

– Ama onların şifalı otlarından hâlâ yetiştiriyorum ben, dedi Magdalena: Bak.

Bahçenin bir ucundaydı bu otlar, burası kuruyarak yer yer çoraklaşmış, yer yer de çalı çırpıyla örtülmüştü, sepet gibi örülmüş bir çitle ayrılıyordu böğürtlen ve ısırgan örtüsünden. Magdalena çitin bir bölümünü kapı sürgüsü gibi eliyle tutarak kaldırdı, çok kalın görünmekle birlikte hafifti anlaşılan, kolayca kaldırılabiliyordu. Çiti bir kenara iterek ısırganotlarının arasına daldı, bunlar arasında açtığı daracık bir patikadan ilerliyordu, içine girmeden asla göremeyeceğiniz gizli bir yoldu bu. İki yanında böğürtlenler, gür saçlı bitki sapları, koca sakallı ısırganotları yükseliyordu. Bir Yeşil Deniz'in ikiye ayrılması gibi. Bu yabani bitki örtüsünün tam göbeğindeki alan ise düzgün bölmelere ayrılmış, her bir bölmeye artık yetiştirilmesi yasaklanmış olan ot türlerinden biri ekilmişti. İmansızlar'ın dini ve bilimi ve şiiri gibi tıbbi bilgisi de yasaktı. Ama şehirdeki herkes gibi bu antik bahçecilik ve şifa sanatlarından bir şeyler kapmış olan Magdalena, gizli gizli yaşatıyordu bunları. Müfettişler bu bahçeyi ortaya çıkaracak olsa Magdalena'yı gizli ilimlerle uğraşmaktan mahkûm eder, diri diri yakarlardı. Gerçi Magdalena'nın omuz silkerek kuzenine anlattığı gibi, Müfettişler evine düzenli olarak ziyaretlerde bulunuyor ve onun çok daha farklı bir günahla, bedeli yalnızca para cezası ve ağır vergiler olan bir günahla haşır neşir olmasından kuşkulanıyorlardı.

– Hayatın zevklerinden faydalanıyorum, dedi Magdalena: Kesinlikle affedilmez bir şey bu.

Alt kattaki büyük odada şöminenin başına oturarak biraz daha şarap içtiler, içine ançuvez doldurulmuş zeytin,

tuzlu badem, kürdanlara takılmış peynir kızartması yediler. Sonra Magdalena akşam için yemek pişirdi. Şişte keklik yaptılar, kuşlar ateşin üzerinde pişerken iki kadın sohbet ediyor, arada bir uzanıp şişi çeviriyorlardı sırayla. Ateşe damlayan yağlar ıslık gibi sesler çıkararak sıçrayıp duruyordu. Magdalena, bir eliyle şarap kadehini sallarken, öbürüyle sapından tuttuğu kararmış bir tavada mantar ve pilav da pişirdi. Yemekten sonra o Şubat gecesinin şaşırtıcı parlaklıktaki soğuğuna karşı kürklere sarınarak bahçenin derinliklerine gittiler ve kapkara gökyüzünü dolduran takımyıldızları seyre daldılar. Aradan geçen yirmi yılı biraz allayıp pulladılar, biraz cilaladılar birlikte. Sonra Josephine, ikinci katta, kare biçimli küçük bir odadaki kuştüyü yatağında, ara sıra baykuşların soğukkanlı uğultusuyla delinen bir sessizlik içinde uykuya daldı.

Ertesi akşam eve konuklar gelince, Magdalena'nın geçimini nasıl sağladığını anlamaya başlamıştı Josephine ve Müfettişler'in niye onun evinin çevresinde dolaşarak hep bir koku almaya, bir yaramazlık bulup da para cezası kesmeye uğraştığını da.

Duldu Magdalena, evi kendinindi ama hiçbir geliri yoktu, çünkü kocasından kalan onca parayı kızlarını evlendirmek için drahoma yapmıştı ve şimdi bir salon işleterek hayatını kazanıyordu. Eğlenceler düzenliyor, akşam yemeğine, dans ve müziğe, sohbet ve oyunlara karşılık mütevazı bir ücret alıyordu konuklarından. Josephine'e sarı satenden bir elbise, inci küpeler, gümüş kurdelelerle süslenmiş topuklu sarı ayakkabılar vererek eğlenceye katılmasını istedi ısrarla.

Böyle birkaç geceden sonra Josephine, kuzeninin arka arkaya düzenlediği eğlencelerin sadece parasal gereklilikten kaynaklanmadığını, bir yandan da Magdalena'nın bütün taliplerini her an elinin altında tutmasını sağladığını kavradı. Kentteki herkes, güzel bir evi ve bahçesi olan, or-

tayaşlı hoş bir dulun bir kez daha evlenmezse kendine çok yazık etmiş olacağı kanısını koruduğundan, eve gelen erkek konukların ardı arkası kesilmiyordu. Her yaştan erkekler, ailelerinin arkadan itmesiyle bu ballı kısmeti ele geçirmek için şanslarını deniyordu bir kez. Magdalena da her gece düzenlenen eğlencelerde onlarla oynayıp duruyordu.

Bu durumdan gocunur gibi bir halleri yoktu hiç adamların. Her gece yeni baştan sahnelenen bu sonu gelmez kur yapma oyunu onların da hoşuna gidiyordu anlaşılan. Belki ev sahibesi gibi onların da, bir an önce işi sonuca bağlama tarzında özel bir amaçları yoktu. Böylece zamanla onlar da, cilveleşme ve iltifatlar yağdırma ve de metrelerce pembe kurdeleyle buket yapılmış sera nergisleri ile sümbüllerini takdim etmeyle geçen resmi seanslar arasında bütün nezaketleriyle sohbetlere veya artık Magdalena ne tür bir oyun sahnelemekteyse ona katılıyorlardı. Sonra da bir sonraki oyuna ilişkin istek ve önerilerini sıralıyorlardı. Josephine, bu evde düzenlenen sohbetlerin ona iyi geldiğini, can sıkıntısını, kafa karışıklığını, kederini aldığını fark etti. Aynı şekilde bu sohbetler, ziyaretçi beyefendilerde de aşırı arzu illetine iyi gelmekteydi. Zarif manevralarla havada dönüp duran cümleler, sabırsızlığı ve şehveti hızla yok ediyordu. Hepsi birer birer Magdalena'ya boyun eğip onun can dostu haline geldiler.

Her oyunda konukların nasıl davranacağını belirleyen adap kuralları vardı.

– Çok kolay, diyerek Josephine'e açıklamıştı Magdalena: Herhangi biri, herhangi bir anda, yeter diyebilir ve buna derhal uymak gerekir. İstediğin anda geri çekilebileceğini bilerek, cüretinin elverdiği kadar, hatta bundan da ileriye gidebileceğine ve karşındakinin de buna titizlikle saygı göstereceğine güvenmekte mesele.

Kostümler ve dekorlar, girişteki büyük bir dolapta duruyordu. Geceyarısı hepsi alt kattaki odada toplanır, şarap

içerek yemek yerlerdi. Oyunlar sırasında hepsinin gece boyu aynı odada kalması ender bir durumdu. Tavuklu pate ya da karidesli börek tarifleri vermek, yahut elbette suskun kalarak sırlarını kendine saklamak ilginç bir deneyimdi.

Bazen piket, blöflü pişti veya konken oynarlardı. Bazen de iskemlelerini şöminenin önünde geniş bir hilal oluşturacak şekilde dizip sohbet ederlerdi sadece. Diğerlerini güldürebilen konuklar el üstünde tutuluyordu. Kendi deneyimlerinden komik hikâyeler çıkarabilen konuklar. Bazen de biri bir kitap çıkarır, birbirlerine okurlardı bunu, yahut şiir okurlar, kimi zaman da şarkı söylerlerdi. Bazen iskemleleri duvara dayayıp dans ederler, birbirlerini parfüm yayılan ateşli kollarıyla sararak hızla döne döne vals ya da bir ileri bir geri adımlarla tango yaparlardı.

Tamamen o anki havalarına bağlıydı bunlar, geçirdikleri gün boyunca canlarının ne çekmiş olduğuna. Keyiflerine göre kafalarında canlandırıyorlardı oyunlarını, hayallerinin ağında sıçrayıp duran bir balıktı oyun. Büyük bölümü aptalca ve çocukçaydı, ama kimsenin umurunda değildi bu da.

Oyunlardan birinde bütün kadınlar iskemlelere otururdu; tavan kirişlerinden birine asılıp aşağı sarkıtılmış beyaz bir çarşafın önünde sıra halinde dizili oluyordu iskemleler. Kadınlar sırayla çoraplarından birini çıkararak çarşafın öbür tarafındaki erkeklere ayaklarını ve ayak bileklerini gösterirlerdi. Sahipleri perdenin gerisinden kahkahalar atıp gevezelik ederken kıpır kıpır oynayıp duran sıra halindeki ayakları incelerdi erkekler. Hangi ayağın hangi kadına ait olduğunu tahmin etseler bile söylemezlerdi. Her erkek en beğendiği ayağı seçer, onun ait olduğu kadınla randevulaşırdı. Sonraki bir-iki saat boyunca bu ikisi bir çift oluşturur, canlarının istediği gibi eğlenceler icat ederek vakit geçirirlerdi.

Bu oyun tersine de çevrilebiliyordu. Beyaz ketende üçgen biçimli minik yarıklar açılır, bu kez erkekler sıra halinde otururdu perdenin arkasına. Ama bu kez perdeden gösterilen, erkeklerin burunlarıydı. Burnuna bakarak bir eş seçerdiniz kendinize. Hangi burnun kime ait olduğunu görmek çok şaşırtıcı da olabiliyordu. Kendisine anlam veren çehreden soyutlanan burun karakter değiştirmiş olurdu çünkü. Burunlarının yeterince uzun, güzel, şu veya bu biçimde beğenilir olmadığına dair gizli kaygıları bulunan birçok erkek, sadece bu organı için bile kendisiyle karanlık odalara kapanmayı isteyecek hoş kadınları cezp edebildiğini görünce pek memnun oluyordu. O odalarda birlikte saatler geçirilir, sözlü ya da fiziksel olsun her türden incelikli, yaratıcı oyun keşfedilirdi. Ertesi gün şehirde işe giderken bu erkekler, burunlarını dimdik tutarak yürür, yol boyunca hafiften gülümseyerek okşayıp dururlardı onları.

O gecenin eğlenceleri arasında oyun sahnelemek de varsa, ister aktör olurdunuz ister seyirci. Tabii gecenin akışı içinde önce biri, sonra diğeri olma şansınız da vardı. Bazı oyunlarda seyirciye ihtiyaç olmazdı gerçi, iki kişilik oluyordu bu oyunlar ve katılanlar, hem aktör hem seyirci rolünü sırayla ve hakkıyla yerine getirebileceklerine inanırlardı. Öyle oyunlar vardı ki mahremiyetten çıkardı ancak tadı.

Ünlü bir trajediden veya komediden, Magdalena'nın zengin kütüphanesinde eserleri bulunabilecek bir yazarın oyunundan bir iki sahne seçmeniz de mümkündü. Veya kendi piyesinizi kendiniz yaratır, sahnedeki diğer oyunculardan gelen esine ve ipuçlarına bel bağlayarak, olayların gelişimine göre kafanızda yazardınız oynanacak sahneleri.

Bu eğlence ve keyif arayışında hemen hemen her şey mümkündü. Herkeste çok güçlü bir rahatlama arzusunun bulunduğu akşamlarda performanslar asla vasat olmazdı. Olur da canınız tiyatroyla uğraşmak istemezse bol miktar-

da başka eğlence vardı sizi oyalayacak. Magdalena'nın en kararlı müdavimlerinden birkaçı, divana uzanıp roman okumaktan başka hiçbir şey yapmazdı mesela. Bir adam vardı ki en büyük zevki kiler dolabının önüne oturup marmelat çeşitlerinin tadına bakmaktı. Bir başkası Magdalena'nın dolabına meraklıydı. Saatler boyunca eldiven çekmecesini düzeltirdi. Bir üçüncü adam, onun elbiselerine bayılır, birini çıkarıp diğerini giyerek saatlerce defile yapardı orada bulunanlara. Bir dördüncüsü ise bütün geceyi dışarıda, yüksek bir ağaç dalına yatarak geçiriyordu.

Müfettişler, Magdalena'nın düpedüz genelev işlettiği inancındaydılar. Her zamanki rüşvetlerini, haraçlarını ve vergilerini alır, rahat bırakırlardı onları. Konuklar, geceleri evde olup biten hakkında asla ağızlarını açmazlardı. Bozulmadan devam ediyordu eğlenceler. Gecenin sonunda Magdalena, havasına göre ya konuklarından birini alırdı yatağına ya da yalnız yatardı.

Bir gece Lucian çıkageldi. Josephine onun eve gelişini, geniş kenarlı siyah şapkasını çıkarışını görmüştü. Siyah bir palto ve çizme giymişti Lucian, yer yer kırlar düşmüş olan gür kara saçlarını da siyah bir kurdeleyle arkadan bağlamıştı. Manşetlerini silkeleyerek serbest bırakırken, delici mavi gözleriyle çevresine baktı. Balıkçıl kuşu gibi upuzun bir adamdı. Papazdı, papaza benzemiyordu. Evin girişindeki holün dibinde duruyordu. Gerisin geri dönerek kaçtı oradan Josephine.

Alt kata inerek mutfağa daldı, tavana kadar yükselen kirli tabak yığınları arasında yolunu buldu ve arka kapıdan bahçeye çıktı. Ağaçların arasına dalarak koşabildiği kadar hızlı koştu. Her zamanki gibi birkaç saniye içinde kaybolmuştu, bahçenin, daha önce hiç gelmediğine emin olduğu bir köşesindeydi şimdi.

Gökyüzünden dökülen ayışığı, çalıları ve ağaçları aydınlatıyor, parlaklığıyla oradaki her şeyin hem gün ışığın-

da olduğu kadar açık seçik hem de kesin bir biçimde doğadışı görünmesine yol açıyordu. Josephine'in ayakları altında çiğnediği çakıltaşları, inciydi. Çalılar, sap sap gümüşten yapılmıştı. Bütün yapraklar altın yaldızlıydı ve bütün çiçekler, gözlerini kocaman kocaman açmıştı. Çok sessizdi gece, kuşların da diğer hayvanların da hepsi kaçmış, saklanmıştı. Kar gibi yağan ayışığı, dünyayı sessizliğe boğmuştu. Josephine'in ayakları altındaki otlar kırağı yemiş, sertleşmişti. Bir yanında yükselen delik deşik tuğla duvar, gediklerinden dallarını uzatmış elma ve armut ağaçlarını tutuyordu. Mücevher gibi göz kamaştırıyordu ağaçların yaprakları. Patikanın sonunda beyaz bir çeşme vardı, koca bir kavis çizerek yine çıktığı noktaya dönen fıskiye suları, bir elmas yağmurunu andırıyordu. Josephine çeşmeye varıp kenarındaki taşa oturdu. Lucian'ın kendisine doğru gelmekte olduğunu gördü, elinde iki şarap kadehi vardı ve cebinden de bir şarap şişesi boynunu uzatmıştı dışarı.

Ayışığı gibi gümüşi ve soğuk şarabı içip lafladılar. Lucian'ın söylediği bir şey, allak bullak etti Josephine'i. Tam arkalarında duran yüksek duvarı işaret ederek dedi ki: Burası senin manastırının duvarı. Şu gördüğün dallar, rahibelerin elma ağaçlarına ait. Josephine'in buna inanamayarak, hayretler içinde bakması karşısında bir kahkaha attı ve devam etti konuşmaya: Belli ki çok uzun bir yoldan dolaşmışsın Magdalena'nın evine gelmek için. Ve tabii ki doğruydu bu.

Akşam yemeği için içeri girdiler ve daha sonra Josephine, geceyi orada geçirmek isteyen konukların kendilerine gecelik seçebileceği, tıka basa dolu dolabı gösterdi Lucian'a.

Azize Thais'in Hayatı

Thais, Günahkâr adıyla tanınmıştı. Kendi kendine verdiği addı bu, çok kötü işler yapıyordu çünkü.

Kentin banliyö bölgesinde oturan saygıdeğer bir çiftin kızıydı o. Sıkı bir gözetim altında tutuluyor, tek başına dışarı çıkmasına izin verilmiyordu, evlenme çağına gelene kadar genç erkeklerle bir arada durmamasına özen gösterilmekteydi. Onun yanında seksten söz edilmezdi hiç, masumiyetine bir zarar gelmesin diye. Gerçi bazen yuvarlak laflarla değinilirdi bu konuya.

– Erkekler, ne yazık ki kötü yaratıklardır, diyordu babası: Zorba ve şiddete eğilimli olurlar, kadınlara saygı duymazlar. Asla bir erkeğe güvenme. Senden yararlanmaktan başka bir şey düşünmeyecektir.

Thais, kollarını babasının boynuna doladı. Pürüzsüz yanağını onun sert kıllarla kaplı yüzüne sürdü; toprak, ot, ter ve biranın harmanı olan kokusunu içine çekti.

– Gerçi sen öyle değilsin, canım babacığım benim, diye yanıt verdi: Bu koca dünyadaki en iyi erkeksin sen.

Babasının kulaklarını çekiştirip burnunu öptü, kahramanıydı onun, yakışıklı babacığı, tapardı ona, hayranlıkla bakardı.

Gece yatağında bağdaş kurarak oturmuş, sarı ipek yatak örtüsünü parmakları arasında tutup okşayarak, kepenkleri kapatılıp kilitleri vurulmuş pencerelerin ötesinden şehrin uğultusuna, gürültü patırtısına kulak kesilmişti. Gecenin ilk saatlerinde, genç erkekler çeteler halinde şehrin mahallelerine dalarlardı, eğlence bulma umuduyla. Bazen sopalı, çakılı kavgalara tutuşurlardı aralarında. Ayak sesleri, ardından bir çığlık duydu mu Thais sıçrayıp yataktan kalkar, yer döşemesinde çıplak ayaklarıyla durarak neler olup bittiğini anlamaya çalışırdı. Bağırış çağırışlar, kesik kesik havlamalar, iniltiler, yüksek sesle edilen küfürler. Ardından, sizi kaburgalarınıza yumruk yemiş gibi sersemleten ani bir sessizlik gelir, uzadıkça uzayan bu sessizlik anı, kum torbası gibi yere yığılmış bir insan vücudunu sarmalardı. Sonra uzaklaştıkça duyulmaz olan ayak sesleri.

Sabahları, Thais'in annesi anahtar destesini alıp kocaman sokak kapısını açtıktan sonra, kolunda sepetiyle ekmek almak üzere bakkala giderken kaldırıma saçılmış kan damlalarını görürdü, uzun bir çizgi oluşturarak ilerleyen kan, cesedin sürüklendiği yeri işaret ederdi. Kızıl birer yıldızdı kan damlaları. Kurudukça renkleri koyulaşırdı. Güneş onları soldurur, yağmur yıkardı, ta ki artık kan oldukları anlaşılmaz olana, üzerlerinde durmaya ve konuşmaya değmez hale gelene dek. Thais'in annesi, cinayetlerin asla sözünü etmeyerek bunlara karşı koruyordu kızını. Hiç ağzına almadığı bazı kelimeler vardı. Evin kapılarını her an kilitli tutardı ve kalbinin, dudaklarının, dilinin kapılarını da. Dış dünyada olup bitenler karşısında dehşetle bir çığlık atar, sonra dudaklarını büzerdi. Sessizlik, bir gem gibi bastırıyor, hareketsiz tutuyordu dilini.

Thais'in babası, maliyeyle ilgili bir hükümet dairesinde çalışırdı. Eğimli bir masanın önünde, yüksek bir iskemleye oturur, sütunlar halinde önüne gelen rakamları devlet için toplardı. Abaküsünün kırmızı, mavi, yeşil boncuklarında gezdirirdi parmaklarını, tellere dizilmiş boncukları bir ileri bir geri oynatıp dururdu. Harp çalar gibi. Paranın şıkırtısı. Boş zamanlarında ise arkadaşları ve bir grup küçük sarı köpekle birlikte ava giderdi. Mevsime göre tavşan, ardıçkuşu, güvercin, sülün, yaban ördeği, yaban domuzu ve geyik öldürüyordu. Bir çuval dolusu sıcak, kanlı cesetle gelirdi eve, kuştüyleriyle ya da kürkle kaplanmış olurdu bunlar, sonra hayvan ölülerini arka taraftaki mutfağa düzgün sıralar halinde asardı. Sıcak av eti orada çürüdükçe kesif bir koku yayardı kötü kötü. Bazen bu av seferlerine hafta sonu giderdi adam. Bazen de bir kereliğine haftalar süren bir sefere çıkardı.

Karısına taptığı gibi kızına da tapardı. Mermer bir kaideye yerleştirmişti karısını, hele bir de evden uzakta olduğu zamanlarda, ama ne zaman evde olsa kızıyla oynardı, onu kollarına alıp havalara atar, çocuk keyif çığlıkları atana kadar gıdıklar, omzunda ya da sırtında taşırdı. Dört ayak üstünde yürüyerek aslan taklidi yapar, ayağa kalkıp el çırparak kızıyla birlikte dans eder, bazen de kızı üstüne tırmansın diye bir palmiye ağacı olurdu.

Ama artık kızı büyümeye başladığı için bu oyunları azaltıyordu, pek uygun olmadıkları kanısındaydı çünkü. Thais ona sokulduğunda uzaklaşıyor, kucağına atladığında indiriyordu. Gerçi er geç pes ederdi, tebessümler ya da kahkahalar arasında, ve kızı, kollarını boynuna dolayıp başını omzuna yaslayarak yerleşirdi babasının kucağına. Bazen, karşılarında oturmuş dikiş dikmekte olan annesine hınzır gülümsemeler gönderirdi Thais. Başını sallardı ona, şöyle demek istercesine: İşte ben kazandım!

Akşam babası eve geldiğinde Thais koşup karşılardı, onu kucaklayacak ilk kişi olmak için. Yemeğini getirir, o yerken yanında oturur, şarabını doldururdu.

– Sen benim kralımsın, baba, derdi ona.

– Küçüğüm, diye cevap verirdi babası: Sen de benim prensesimsin.

– Hayır, *kraliçenim*, diyerek düzeltirdi Thais.

Thais, tutsaklığının farkında değildi, çünkü kendi kafasında özgürdü o. Günlerini kitap okuyup hayal kurarak geçiriyordu. Öğleden sonra ev halkı uykuya yattığında o da yatağına uzanır, kafasında hikâyeler uydururdu veya annesinin eski elbiselerini giyerek, görünmez seyircilerine oyun sahnelerdi.

Geceleri ise gizli yaşantısını sürdürüyordu. Evin bütün kapılarıyla pencereleri sihirli bir güçle açılır, dışarı süzülürdü Thais, canı nereye isterse gidebilirdi.

Bir gece yüzünü göremediği bir âşığın hayalini kurdu. Gölgeler kadar yumuşak ve karanlık duvarları gökyüzüyle bütünleşen, muhteşem bir odada onunla dans ettiğini düşledi. Gecenin odasında karyolalardan meydana gelmiş bir atlıkarıncaya biniyorlardı birlikte, beşik gibi sallanan, şahlanıp şahlanıp yere inen, panayırdaki atlıkarıncanın altın yaldızlı atları gibi sıçrayarak hareket eden sayvanlı bir karyoladaydılar. Şimdi de sayvan perdesini tutan sütunlar uzun ince, bembeyaz kuştüylerine dönüşmüştü, kaztüyü gibi karbeyaz-yatak da koca bir kaz olmuştu zaten, Thais ile sevgilisini sırtlayıp gökyüzünü delercesine havalanmış, kentin üzerinde uçuruyordu onları. Kazın kanatları yelpaze gibi açılıverdi, göğsüne bir ok gömülmüşçesine esneyerek ikiye ayrılmaya başladı gövdesi ve baş aşağı dalışa geçti kaz, sonra silkindi ve düşmeye başladı, kat kat bulutlardan aşağı düşerek yükünü, yani âşıkları Thais'in odasındaki yatağa bıraktı, tombul ve ipeksi yastıkların, kaztüyünden yorganların arasına.

Sonra sevgilisini gözden kaybetti Thais, çünkü annesi sesleniyordu ona, kalksın da artık benim küçüğüm, gelip kahvaltısını etsin diye, ve bir şelaleden savrulan minicik damlacıkların yarattığı pusu andırırcasına dağılıverdi Thais'in düşü. Gün ışığında geri getiremiyordu onu. Parmaklarının altında eriyerek kayboluyordu, görünmez mürekkep gibi, limon suyuyla yazılmış yazı gibi ve Thais, onu nasıl okuyacağını unutmuş oluyordu. Annesinin ödünç verip de şimdi ansızın geri aldığı harikulade güzellikte bir elbise gibi kayıp gidiyordu ellerinden.

Kahvaltıda sohbet konusu, hükümet sarayında düzenlenen baloydu, davet edilmişlerdi oraya ve Thais'in annesiyle babası da gidecekti. Onu da götürsünler diye çok yalvardı Thais. Babasına sarılıp yüzünü okşadı adamın, tatlı sözlerle gönlünü yaptı. Babasının yere indirdiği göz kapaklarının arasından baktı durdu gözünü hiç kırpmadan, ve parmağındaki yüzüklerle oynadı, ta ki adam elini hızla geri çekerek evet diyene kadar, evet, gidecekti kızları da.

Thais dans ede ede çıktı odasına.

– Bak, dikkat et ona, dedi anneye babası: Gözünü üstünden ayırma. Allah bilir ne cins insanlarla bir araya geleceğiz o hercümerçte.

Ava gidiyordu yine. Gecikecek olursa ana-kız beklemeden gideceklerdi baloya, babayla orada buluşacaklardı.

Thais'in annesi, siyah ve gümüş payetlerle bezeli siyah saten bir elbise giymişti. Omzunda ise üstüne gümüş yıldızlar işlenmiş, transparan bir siyah etol vardı. Göz kapaklarına mavi far, dudaklarına parlak kırmızı ruj sürmüştü. Asma yaprakları gibi düzenlenmiş gümüş bir toka vardı saçında, kulaklarında ise gümüş halkalar.

Thais de bu kadar pahalı ve gösterişli bir kıyafeti olsun isterdi. Oysa annesi, yaşına ve durumuna yakışacak bir gece elbisesi giyerek başına da beyaz ipekten bir şal atması konusunda ısrar etmişti. Genç kızlar siyah payetli el-

bise giymezdi, işte o kadar. Tek sıra bir inci kolye takmasına izin verdi sadece, bir de boynuyla bileklerine koku sürmesine.

Thais mızırdanıp surat astı. Annesinin gözleriyle ağzının çevresini doldurmakta olan kırışıklara, gerdanındaki çizgilere, sarkmaya başlamış kollarına küçümsemeyle baktı. Artık yaşlanmış, güzelliğinden eser kalmamış olan annesinin bütün bunları sırtına geçirmesi ne büyük israftı. Oysa kendisinin, Thais'in, her yanından gençlik ve tazelik fışkırıyordu, bütün bunları gösterebilmesi için de güzel ve pahalı giysilere ihtiyacı vardı. Güzel olduğunu biliyordu Thais ne de olsa babası durmadan söylerdi bunu. Babası, aynasıydı onun. O aynayı iki eliyle kavrayarak vücudundan biraz ötede tutuyor, parmak uçlarında balerin gibi dönüşler yapıyordu karşısında. Bir sağa, bir sola dönüyor, şişinip kabarıyor, sonra tükeniveriyordu ansızın. Ve babası, tekrar kendine getiriyordu onu, yetişkin, kuvvetli, babasını cezp edecek, aklını başından alacak güce sahip biri haline getiriyordu. Ne o babasından vazgeçebilirdi ne babası ondan. Babası olmadan kendine baktığında, hiçbir şey göremiyordu. Babasının gözündeki yansımayı yakalamak için kıpır kıpırdı Thais'in gözleri, ellerini kendi incecik beline dayıyor, boynunu gererek dimdik tutuyor ve geri getiriyordu babasının yüzündeki aval aval hayranlık ifadesini. Odaya girer girmez gözleriyle aradığı babasının bakışlarıydı, o bakışlar canlandırıyordu çünkü Thais'i. Babasının içinde yaşıyordu o. Babası onu kalıba döküyor, şekillendiriyordu. Onun onayıydı Thais'i fır fır döndüren, yerinden sıçratıp hoplatan, neşeyle doldurup taşıran. Babası ona bakmadığı zamanlarda büzülüp küçüldüğünü hissediyordu Thais, çökmüş hissediyordu kendini. Ondaki ebedi gençliğin sırrı babasıydı işte. Babasına kendi gençliğini veriyordu, bunun karşılığında ondan aldığı ise asla yaşlanmayacağı duygusuydu. Babası, hasret dolu bakışlarıyla koruyup bakıyor-

du ona, düzeltilip yatıştırılması gereken bir tutam saç gibi o yana bu yana çekiştiriyor, sözcüklerini ve ses tonunu düzeltiyordu. Bunlara karşılık onun sevgisinin sahibiydi Thais.

Ödülü buydu işte. Babası seviyordu onu, Thais'i; yeryüzünde başka hiçbir babanın başka hiçbir kızı sevemeyeceği kadar çok. Doğruydu da bu. Thais bütün kızların en güzeli, en akıllısı, en yeteneklisiydi, babasını tam olarak nasıl memnun edeceğini, ona ne söylemesi gerektiğini biliyordu. Kimsenin bulamayacağı kadar güzel sözler bulup söylüyordu ona. Thais'le birlikte vakit geçirmek çok eğlenceliydi. Asla sıkmıyordu insanı. Thais'in hayranlık duygusu sayesinde babası, kendini kocaman, muhteşem, her şeye kadir hissediyordu.

Çocukluktan kurtulma mücadelesi vermekteydi Thais. Baloya gitmesi, giyinip süslenmesi, onu saran yumurtanın, ana evinin çatlayıp açılması demekti. Çatlaklardan dışarı süzülerek dünyaya adımını atıyordu. Hükümet sarayına çıkan dik mermer merdivene adımını atarak, yankılar yapan giriş salonuna geçti. Pembe renkli taş döşemede hızla ilerledi. Hole geldiklerinde annesi bıraktı elini ve Thais ondan kurtularak uzaklaştı, eşiğin oralarda oyalanarak babasını beklemeye koyuldu. İkisi arasında Thais, yeni benlikler deniyordu kendine.

Başlarındaki tülleri düzelten, boyunlarındaki mücevherlerle oynayıp duran kadınların oluşturduğu güvenli duvarla çevrelenmiş olan Thais, üstündeki beyaz giysileri sıyırıverdi. Yere düştü hepsi. Ayağıyla onları geriye iterek hızla ilerledi, aynaya doğru yürümekte olan insan gövdeleri altında çiğnenmeye bıraktı hepsini. Bir dakika içinde kurtulmuştu işte bu pudra kokulu kalabalıktan, kimse farkına varmadan aralarından sıyrılarak dipteki odaya geçti, bu kadar çok parfüm ve ter kokmayan, daha taze bir hava solumak üzere.

Uçuşup duran beyaz kumaşların altına gizlemiş olduğu asıl elbisesi sarı ipektendi, yatak örtüsünü keserek yaptığı bu elbiseyi vücuduna sarmış, iğneler ve mücevher kutusundan çıkardığı elmas kopçalarla tutturmuştu. Ayçiçeklerinin sarısından bir kordon elbisenin etrafını dolaşarak Thais'in vücut hatlarını meydana çıkarıyordu. Köprücük kemiklerinin aşağısından başlayıp kıvrıla kıvrıla inen kordon, iki sarı düğüm halinde bükülerek omuzlarında son bulmaktaydı. Kolsuzdu elbise, kolları görünsün diye. Dekoltesi derin oyulmuştu, göğüsleri görünsün diye. Basen kısmı ise ancak adım atmasına izin verecek genişlikteydi. Bir de aynı ipek kumaştan etol yapmıştı kendine Thais, tek eliyle tutmuş peşi sıra sürüklüyordu.

Altın püsküllerle ve pembeli sarılı zambaklarla son bulan kordonların birbirine bağladığı yaldızlı perdelerin arasından geçe geçe ilerledi koridorda, ne zaman bir aynanın yakınına gelse duruyor, güzelliğinin dağılıp gitmediğinden, hâlâ devam ettiğinden emin olmak için kendine bakıyordu. Sonra yine yürümeye başlıyordu, yanından geçenlerin hayranlığını uyandıracak kadar ağır, varlığı son bulmadan bir sonraki aynaya yetişip kendi görüntüsünü yakalayabileceği kadar çabuk. Aynalar top gibi oynuyordu onunla, onu alıp birbirlerine atıyorlardı durmadan. Thais'in sıçrama taşlarıydı onlar. İncecik birer buz tabakasıydılar, buzuldan kopup gelmiş, suyun üstünde gezinen tabakalar, öyle ki üstlerine basıp atlarken çok hafif atmalıydı adımlarını, yoksa boğulurdu.

Koridorun sonuna vardı, ayna yoktu artık, yalnızca ileride bir kemer ve ardında aşağıya, Thais'in bahçe olduğunu düşündüğü yere inen merdivenler vardı, yan tarafta ise hayvan derisinden perdeyle örtülü bir giriş, iki yanında alevleri dalgalanan birer meşaleyle parantez içine alınmış bir giriş.

İçeriden bir kahkaha sesi duymuştu daha şimdi. Bir erkeğin kahkahası. Babasının kahkahası. Nerede olsa tanırdı bu sesi. Elini uzatarak kahverengi deri perdeyi araladı Thais ve kapkaranlık bir mağaraya adımını attı.

Yorgan gibi sarıvermişti karanlık onu. Rüyalarındaki odaydı burası, duvarları pervane kanadı gibi yumuşacık ve gölgeli olan, gece karanlığında gökyüzüne karışan. Aynı zamanda da denizin derinliklerindeki karanlıktı, şiddetli akıntılar halinde fışkırarak onu odanın tam ortasına fırlatan suların karanlığı: Odanın ortasında ise yatak vardı. Tıpkı gece kurduğu hayallerdeki gibi, yalnız şimdi her şey tersine çevrilmişti. Yatak örtüleri ve yastıklar siyah satendendi; yorgan, ipeksi ve yumuşacık kapkara kaztüyünden ve siyah kadifeden, payetli sayvanı destekleyen sütunların yerinde de siyah renkte, kalın birer kuştüyü dikiliyordu.

Görünmez eller Thais'i belinden kavrayarak yatağa çekti. Görünmez bir ağız fırça gibi yaladı ağzını ve ses çıkarmamasını söyledi fısıltıyla.

– Baba? dedi Thais: Sen misin?

Karyolanın baş kısmında, kapkara cilasıyla ayna gibi parlayan abanozda babasının yansımasını gördüğünü sanmıştı. Ama emin olamıyordu. Yüzünü, boynunu ve omuzlarını araştıran ellerin okşayışı altında kıpırdamadan durmak, bir ağzın kendi ağzını öpüşlere boğuşunu hissetmek, sakallı sert bir yanağın dokunuşuyla kıvranıyormuş gibi yapmak çok hoş bir oyundu, o güne dek oynadıklarının en iyisi.

– Küçüğüm, diye mırıldanıyordu adam: Küçük kızım.

Kıvrak ve yumuşak hareketleriyle iri bir kara kedi gibiydi. Gecenin kokusunu taşıyordu ve dışarının, toprağın ve otların keskin kokularını taşıyordu, avdan yeni dönmüşçesine. Thais, tutsak kuşuydu onun, düştüğü ağda halinden son derece memnun, küçük çığlıklar atıyor, kaçmak istermiş gibi yaparak numaradan çırpınıyordu.

Gitti sonra adam. Thais kalkıp oturdu, sersemlemişti. Bir rüyaydı bu, daha şimdi uyanmıştı. Başka bir karanlık odada başka bir rüyaya daldı.

İşte yine oradaydı. Soluğundan hissediyordu varlığını. Yüzünü göremediği âşığıydı o. Ama bu kez, âşığı onu kıskıvrak yakaladığında, emindi artık Thais. Göğsündeki, karnındaki, kollarındaki kürkü tanıdı elleriyle.

– Baba, dedi: Biliyorum, sensin.

Kokladı onu Thais, okşadı, yaladı. Yatağa uzanırken kollarından tutarak onu da yanına çekti. O koyu, ılık karanlıkta hiçbir şey göremiyordu, yüzünün şeklini de. İki beden yatağı, odayı dolduran kapkara gecede kıvrana kıvrana oynadılar oyunlarını.

Annesinin yaşadığı da bu muydu yani? Thais merak ediyordu: Annesinin tamamen kendine saklamak istediği, kızını öğrenmekten alıkoymaya çalıştığı şey bu muydu? Annesinin kızına, denemeyi bile yasak ettiği şey bu muydu?

Nasıl tanımlayabilirdiniz bunu? Tanımlayamazdınız ki. Olabilecek en coşku dolu deneyimdi. Bu hazzın ne kadar derin ve tatlı olduğunu anlatacak kelimeler bulamazdınız. İçinizde, sizi yok etme tehdidi savuran bir sıcak, yoğun, altın patlama, bir noktada acıya öylesine yakın, öylesine şiddetle güzel, öylesine kuvvetle sarsıp savuruyordu ki sizi. Önce sizi delip geçen, sonra sıkıştırıp büzüştüren, yakıcı, eritici bir enfes duygu. Kemiklerinizi un ufak eden, sizi fırında kavuran, etinizin su gibi akmasına neden olan yavaş bir şok.

Thais, bu hissi sınamak ve kendinde tutmak, ona sonuna kadar sahip olmak için dizlerini, bacaklarını birleştirip birbirine sürtmeye başladı. Ama onu yalayıp geçen dalga dinmişti bile. Kollarıyla bacaklarını gerebildiği kadar gererek uzattı, kaslarını sıkıp sıkıp gevşeterek derisinin altında topladı tekrar, gövdesinin hatlarını yerli yerine koy-

du. Tekrar kendi olmuştu, bir adı, bir yüzü vardı ve tekrar üstüne giymesi gereken giysileri.

Rüyanın sona ermesini, gecenin sandığından dökülerek evdeki yatağını dolduran yumuşacık yorganların ve yastıkların üstüne düşmesini bekliyordu. Oysa rüya onu başından atıp gitmişti bile, yattığı yerde öylece bırakmıştı ve dönüş yolunu bulamıyordu artık Thais. Uyanamıyordu. Rüya, derin bir kuyunun dibinde bırakıvermişti onu; Thais yağlı, kapkara suların içinde debeleniyordu. Kuyunun kapağını kaldırıp da aşağılara, aşağılara, aşağılara bakacak olsanız karanlığın içinde, suyun oluşturduğu yusyuvarlak aynada bembeyaz yüzü çıkacaktı yüzeye. Thais, kimsenin yardımı olmadan oradan çıkamıyordu ve onu kurtarmaya gelen kimse de yoktu.

Kuyunun iç yüzeyi, yosunlar ve yabani otlarla kaplı tuğla duvar yapış yapış değiyordu yüzüne. Elleriyle suyun yüzeyini dövse de tutunacak bir şey bulamıyordu. Kuyunun taş kapağı hızla kapanarak onu oraya kilitlemiş, aşağı doğru bakan günün gözleri önünde karartıvermişti Thais'i. Boru gibi kapkara bir kuyuyu dolduran kara ışıktan bir hale. Dibinde Thais çırpınıyordu.

Bir iki kere kuyunun kapağı kenara çekildi de yukarıda gün ışığını görebildi. Annesinin korkudan bembeyaz kesilmiş yüzü aşağıya doğru eğilerek baktı ona. Annesinin hiç sesi çıkmıyordu. Ağzını oluşturan O harfi gibi yuvarlaktan ses gelmiyordu. Zaten Thais'in işitemeyeceği kadar uzaktaydı. Çok aşağılarda sularda çırpınıp duran, artık karanlığın bir parçası olan, kendisinin artık kesin biçimde kaybetmiş olduğu kızını göremiyordu. Kuyunun kapağı tekrar yerine oturdu. Thais bir kez daha sonsuz gecenin içinde yüzmeye başladı. Bu pis kokulu uğursuz delik, sonraki yirmi yıl boyunca meskeni oldu onun. Oraya kapatılıp kalmıştı. Kimse onun orada olduğunu bilmiyordu.

Büyük günahının bedeli olarak Thais'in katlanmak zorunda kaldığı cezaydı bu. Diğer insanlar gibi yeryüzünde yaşayamayacak kadar kötülük dolu biriydi o. Sevgi ve mutluluk konusunda bütün haklarını kaybetmişti. Annesine ihanet etmişti Thais. Kesin bir şekilde gaibe karışmıştı artık. Zaman zaman kuyunun kenarına iblisler tüner, bunları haykırırlardı yüzüne. Ellerindeki kocaman yabalarla onu dürterek pis suları yuttururlardı, ta ki boğulacak raddeye gelene kadar. Alay ederlerdi onunla. Ama sonunda onlar da çekip gittiler ve Thais'i orada yapayalnız bıraktılar.

Sonunda orada öldü Thais, o kuyunun dibinde ve zamanla eti ile kemiği çürüyerek dağıldı ve pis sulara karıştı.

Josephine'in Hikâyesi

Josephine, bir yılı aşkın süreyle Magdalena'nın yanında kaldı. İlahi Tecessüm manastırının, faturalar ve alacaklılarla uğraşmaktan iyice bunalan ve ona altı hafta izni seve seve vermiş olan başrahibesi, bu huysuz ve antisosyal genç kadının çok daha uzun süreyle ayak altından çekilmiş olmasından memnundu. Doyuracak aç boğazlardan da, kaygı kaynağı olan zorlu ruhlardan da bir eksilmişti. Josephine, artık on beşine gelmiş olan Isabel'i görmek için düzenli olarak uğruyordu manastıra; onu bir gün şımartıp ertesi gün ihmal eden, iyi niyetli ama özensiz kadınlarla dolu bu evde kendi başının çaresine bakmaya bırakılamazdı genç kız. Yeğeninin surat asıp huysuzluk yaptığını gördükçe kendinden utanıyordu Josephine.

– Gel benimle beraber Magdalena'nın evinde kal, diye bir öneri getirdi: Hoşuna gider, değil mi?

Isabel omuz silkti.

– Benim için fark etmez. Eğer sen istiyorsan.

Isabel münasip şekilde vardı o eve. Dokuz yıl önce Josephine'in yanına geldiğinde üstünde olan yeşil kadife el-

bisesi de yanındaydı, ama kumaşın bütün dikişlerini sökerek yeni bir etek ve yelek dikmişti ondan kendine. Boynuna, bileklerine ve parmaklarına zümrütlerini takmış, topuzunu da ok gibi sapladığı yeşil bir tüyle tutturmuştu.

– Gözünü onun üstünden ayırmamalısın, diye bir ikazda bulundu Magdalena: İpini koparmak istiyor, görebiliyorum bunu.

Josephine güldü.

– Bana benzememiş demek ki. Sana da tabii, şekerim.

– Biz büyüğüz, diye terslendi Magdalena: Isabel'in dünyadan haberi yok.

Josephine'in hayatı yeni baştan başlamıştı yine. Öyle olmak durumundaydı. Yaşı kırkı bir hayli geçmiş, ama işi bitmemişti daha. Bir tür varoluşunu geride bırakmıştı. Nasıl artık lazım olmayan bazı kitaplar, resimler, giysiler kaldırılırsa, o da bu varoluşunu kaldırıp bir kenara koymalıydı.

Ciddi bir değişimdi bu, ama kolaydı. Sadece bir evden çıkmış, bir başkasına girmişti Josephine. Asıl güçlük, çıkıp gitme kararını vermekteydi. Geriye baktığında, hayatını değiştirmeye ihtiyacı olduğunu kabullenmesinin bu kadar uzun sürmüş olmasına hayret ediyordu. Artık bir hamle yapma zamanının geldiğini hissetmekteydi. Harekete geçmeliydi. İkinci şansı yakalamalı ve kullanmalıydı. Bir tür sıçrama tahtası bulmalıydı.

Magdalena'nın yanında geçici olarak kalıyordu. Soluklanacak bir yerdi orası. Kendini toparlaması, bundan sonra ne yapabileceğini düşünmesi için ona zaman kazandırmıştı. Burada kendine ayıracak zamanı vardı, keyfine göre kullanabileceği zamanı. Tecessüm'ün çan seslerine bağlı programından, saatleri belli görevlerinden sonra burası olağanüstü bir keyif ve tatil yeriydi onun için. Yine Isabel'le aynı odada kalıyorlardı. İkisinin de birer ahşap masası ile sandalyesi, yeşil damasko şilteli, üstünden beyaz ci-

binlik sarkan birer karyolası vardı. Tavan maviye boyanmış, tam ortasına da kabartma bir yıldız yapılmıştı; duvarlar ise tekboynuzlu at, sfenks, denizkızı ve melek resimleriyle bezeliydi. Akşam olunca Josephine, sarı satenden derin dekolteli elbisesini giyer, pudrasını, rujunu sürer, kısa saçlarını sık sıralar halinde bir araya getirilmiş incilerden yapılma tacının altına gizler ve alt kattaki salona çalışmaya giderdi. Sohbete katılarak, flört ederek, şakalaşarak Magdalena'nın yardımcılığını üstleniyor, bir tür konuk ağırlama vazifesi görüyordu orada. Bu sayede iyi vakit geçirdiği gibi Isabel'in ve kendisinin yeme içme, yatma masraflarına da katkıda bulunduğuna inanıyordu. Bazen Lucian uğrardı, bazen de uğramazdı. Lucian'ın orada bulunmadığı zamanlarda aralarındaki sohbetler yazışarak sürüp gidiyordu.

Isabel, kendini sevip okşayan, şımartan konukların yanında danslar ederdi. Bir an bir küçük kız, bir an narin bir su perisi olarak erkekler üzerindeki etkisini sınıyordu. Hayranlarından birinin dizine oturur, tatlı bir bebek gibi dudaklarını kıvırarak küçük çocuğu oynar, adamın sakalını çekiştirir, şeker isterdi, hemen arkasından vamp kadını oynamaya başlar, göğüslerini ileri fırlatıp kirpiklerini titreterek seke seke yürürdü. Josephine şöyle düşünüyordu onu izledikçe: Neyse, olur da evlenmek isterse her zaman koca bulabilir. Oysa Isabel başını geriye devirerek hayır diyordu ısrarla, evlilik düşüncesi onda sıkıntı ve isyan duygusu yaratıyordu, daima Josephine'le yaşayacaktı o. Hem zaten Tecessüm'den kurtulmuş olmaktan memnundu şimdilik, halasıyla kalmaya razıydı.

Konuklar sabahın ilk saatlerinde ayrılıyorlardı evden. Josephine geç kalkıyordu. Bir fincan kahve ya da çikolata içer, kullanacağı fincan ile kaşığı büyük bir titizlikle seçip tadını çıkarırdı bunun. İnce porselenden yapılmış, üstünde kızıl gelinciklerden bir çelenk olan şu geniş ağızlı, sığ

fincan mı, yoksa daha uzun ve ince olup lacivert sırrının üstüne sarı benekler serpiştirilmiş olanı mı? Yuvarlak kısmının kenarları çentikli olan kalaylı düz kaşık mı, yoksa savatlı gümüşten olanı mı? Havasına, canının ne çektiğine bağlı olarak bazen bir kruvasan yerdi, bazen de tatlı bir çörek veya üstüne tereyağı sürülmüş bir dilim ekmek. Çoğunlukla Magdalena'yla birlikte yapıyordu kahvaltısını, onun yatağının kenarına oturur, ikisi önceki gece olanlardan konuşurlardı. Veya olur da parmak uçlarına basarak alt kata inmiş, şöminenin karşısında, orada gecelediğinde kaldığı geniş kanapelerden birinde Lucian'ın koynuna girivermişse, sonra ikisi birlikte bahçeye çıkar, yaseminlerin perde gibi örttüğü kuytulukta, kuşlara kırıntılar ata ata kahvaltı ederlerdi. Josephine, geceleri yaşadığı serüvenleri gizli tutuyordu Isabel'den. Çok tedbirli ve temkinli davrandığına inanıyordu. Yeğeni geç kalkardı sabahları ve o gözünü açıp da güç bela yataktan çıkana kadar Lucian çoktan gitmiş olurdu.

Şimdi bahar gelmiş, bahçede hayat patlayıvermişti, yeni baştan yemyeşildi her yer. Otlar öyle hızlı büyüyordu ki durup izleyebilirdiniz fışkırmalarını. Hanımelleri ile filbaharlar, desteklerine sarılarak yukarılara doğru kıvrılmış, ışığa doğru tırmanan yeni filizler veriyorlardı her gün. Asmalar patlamıştı, ansızın ipleri çözülüverince silkinip açılan bayraklar gibi parlak yeşil alevler saçıyorlardı. Acilen çıkıvermiş yapraklarla kaynıyordu bahçe.

Josephine bahçıvan olmuştu. Toprağı belliyor, yeni çıkan filizleri korumak için saman ve yaprak katmanlarıyla örtüyor, yabani otları temizliyordu. Tırpanladığı otları, çiçeklenen tırmanıcı bitkilerin uzun uzun salınan dallarıyla bağlıyor, çakılları düzeltip saksılardaki çiçekleri suluyordu. Bu işi sevdiğini gördü. Toprak, yemyeşil bir gövdeydi ve onunla ilişki kurmasına izin vardı. Yeniden bebek olmuştu Josephine, annesinin gövdesine tırmanıyor, sevgiyle ve saldırganlıkla kulaklarına asılıp saçını çekiştiriyor, boy-

nunu yalayıp kucağında yuvarlanıyordu; ama aynı zamanda bir anneydi, durmadan fışkıran ve sabır dolu, sürekli bir dikkat gerektiren bu başıbozuk yeşillikten gözünü ayırmıyordu. Her gün ona özenle bakmak, hep tetikte ve hazırlıklı olmak zorundaydı, dondan kırılmasını önleyecek, hiçbir sınır koymaksızın gelişmeye bırakma ile aşırı katı bir tavırla şekillendirme arasındaki dengeyi bulacaktı. Bahçıvan olunca istediğiniz kadar merak duyup araştırabilir, çiçeklerin sarı göbeklerine uzun uzun bakıp yaprakların alt yüzeylerini inceleyebilirdiniz. Katı olabilir, bitki örtüsünün gürleşmesi için gövdeleri budadıkça budar ve çalıların solmuş çiçeklerini koparabilirdiniz, en güzelleri en iyi şekilde gelişsin diye. Öylesine gezinebilirdiniz ortalıkta, en sevdiğiniz bitkilerin kokusunu içinize çekip okşardınız onları, o çiçek senin bu çiçek benim azimle koşturup duran güzelim arıları seyrederdiniz hayran hayran. Her gün farkına varılacak değişimler oluyordu. Çitten bir ihtiyarın sakalının fışkırdığını görüverirdiniz bir gün, bir de bakardınız ki filbaharın yabani bir türüymüş. Bir çiçek tarhının arka sıralarında durduk yerde bitivermiş koyu sarı tuhaf gelincikler çıkardı ortaya. Itırşahilere destek olsun diye toprağa sokuverdiğiniz söğüt dalları ansızın köklenip yemyeşil yapraklarla dolar, canlı bir çit haline gelirdi. Mutluydu Josephine, toprağı kazıp ekim yapıyor, kuyudan kovalar dolusu su taşıyor, fide dikiyor, dal buduyordu. Her şeyin böyle muazzam bir enerjiyle büyümek istemesini şaşkınlıkla izliyordu. Oluklarla akıttığı suya bahçeden yanıt geldiğini hissediyordu, toprak susuz kalmış bir hayvandı sanki, kana kana içiyordu onu, sonra geriniyor, yeşil derisinin altındaki yeşil kaslarını gevşetiyordu. Çubuk merdiveni tırmanan yaseminlerle gündüzsefalarını okşayarak, Josephine ve çiçek açışlarını seyretti sevinçle.

Öğleden sonraları ise odasında kalarak kitap okuyor ya da defterine bir şeyler yazıyordu, bazen de hiçbir şey

yapmadan öylece otururdu; sonra akşam hazırlıkları için Magdalena'ya yardıma giderdi. Bazen kentte yürüyüşe çıkıyordu. Bu uzun ve amaçsız yürüyüşlerde içgüdülerine bırakırdı kılavuzluğu, ırmak boyunda bir aşağı bir yukarı dolaşır, atık samanlar ve sebze kabuklarıyla, koparılıp atılmış yapraklar ve bitki saplarıyla leş gibi olmuş kapalı pazarı arşınlar, bazen de arka sokaklardan yeni güzergâhlar yaratırdı kendine. Zaman zaman Isabel de eşlik ederdi ona, ama dışarı çoğunlukla yalnız çıkıyordu Josephine, yeğenini de ikindi vakti birlikte baktıkları derslerini tamamlasın diye evde bırakıyordu. Günün en sıcak ve sessiz saatiydi şimdi. Herkes uykudaydı. Josephine rahatsız edilmeden dolaştı aylak aylak. Telaşlı kalabalıklardan kurtulunca kentin kemikleri çıkıyordu meydana, yalın ve zarif açılarıyla kıvrımları çıkıyordu, ve seviyordu bunu Josephine. Kentin yeniden canlanışını da aynı ölçüde severdi gerçi, uyuşuk uyuşuk ayağa kalkmaya çalışan, bir gözünü açıp kuyruğunu yere çarpan kocaman bir hayvan gibi. Müzik başlardı. Sesler duyulur, bağırış çağırış başlardı.

Yine uzun uzun dolaştığı bir öğle üzeri, biraz oturup, ağrıyan ayaklarını dinlendirmek için gotik görünümlü, karanlık bir geçide girince kendini bir katedralin içinde buluverdi. Sıralardan birine bıraktı bedenini ve ayağındaki kırmızı deri ayakkabıları, ayak parmaklarıyla iterek çıkardı. Topuklarına dokundu hafifçe, alev alev yanan derisi hızla su toplayarak sızlamaya başlamıştı. Ne akla hizmet böyle ayağını sıkan, yüksek topuklu yeni ayakkabılarla çıkmıştı dışarı, bilemiyordu, buranın gölgesine sığınmak için çıkmadıysa tabii; soğuk, ağır buhur kokusuyla dolu kubbeli bir karanlıktan ibaretti bu mekân ve görünmez bir org, altın birer ok misali yumuşacık, tatlı nağmeler gönderiyordu ona. Çıplak ayaklarını mermer zemine koydu Josephine. Soğuğun etkisiyle gözlerini iyice açtı biraz sonra ve nerede bulunduğunu kavramaya başladı.

Yirmi yılı aşkın süredir girmemişti katedralin içine. Çocukluğu burada korunmuştu işte, bir şişe konyağın içine tıkılmış altın rengi kayısılar gibi, karanlık bir dolabın içinde öylece bekler onlar, ta ki siz bir gün birdenbire dolabı açıp da şişeyi bulana dek. Kehribarın içine hapsolmuş bir böcek gibi oradaydı çocukluğu, fiziksel varlığıyla, dokunulabilir bir şey olarak. Bir fosil gibiydi, hiç değişmemiş. Başka bir zaman aralığında varlığını sürdürmüştü yalnızca. Josephine gittikçe büyüyüp ondan uzaklaşırken, o var olmaya devam etmişti, oysa şimdi geri dönmüş, o çocukluğun içine girmişti Josephine ve elleri arasında tutuyordu onu. Günlük ve mürrüsafi tütsülerinin, zambakların ve tozun boğucu kokusu, Beatrice'in parmak uçlarından damlayan kutsal suyla yüzünün ansızın ıslanışı, o serin karanlık, orgdan yükselen müziğin hüzünlü tınısı, vaftiz çeşmesinin yanına sığışmış kadın kalabalığından yayılan ısı, giysileri birbirine sürtündükçe çıkan hışırtı. Soprano ve flüt, ona kadar ulaşan uzun altın teller halinde nağmeler, çocukken verdiği adla cennetin sesi, öyle ki içinize girer, bulut gibi şişirirdi sizi ve göğe yükselip süzüle süzüle Tanrı'ya varmak isterdiniz. Aynı zamanda da cennetin kokusu. Soğuk ve derin ve yara kadar yoğun, sera çiçeklerinin, baharatın, tozun kokusu, annesinin gül ve vanilya karışımı teri. Oradaydı Tanrı, Tanrı'nın bedeni olarak göğe yükselen katedrali Tanrı şekillendirmişti, karanlıkta çarpan koca bir yürek, tortop olarak sığıştığınız karanlık bir iç mekânda, Tanrı'ydı sizi tutan, Tanrı'nın kollarıyla sımsıkı sarmalanırdınız, o kucaklayışın içinde salınır durur, hoplayıp zıplar ve oynardınız. Baba değildi Tanrı, Efendi ya da Hükümdar değildi. Tanrı karalıktı, karanlıktı, letafetti, tek bir biçimle kısıtlı değildi o, her şeyin bir parçasıydı. Katedralde Tanrı'ya bırakabiliyordunuz kendinizi, bunun için severdi insanlar oraya gitmeyi, bu hasretten kurtulabildikleri, kendilerini bırakarak Tanrı'yla buluşabildikleri güvenli

bir yerdi orası. Orada eriyip Tanrı'ya karışıyordunuz. İbadet de bunun gerçekleşmesine imkân vermekten başka bir şey değildi zaten. Aşk deneyimi paramparça ediyordu sizi, tıpkı bir çivinin tahtaya gömülürken çevreye kıymıklar saçması gibi. Altının potada dövülüp eriyerek dönüşüm geçirmesi gibi. İnsanı oluşturan töz, ışınlar saçarak aleve dönüşüyordu. Hem yumuşacık hem de yırtıcıydı Tanrı. Sizi yok ediyor, sonra uçmaya bırakıyordu, öyle hızla ve şiddetle akarak geçiveriyordu ki içinizden, ölüyorum sanıyordunuz.

Josephine unutmuştu bunları. Oysa şimdi hatırlıyordu. O Tanrı'yı yitirmişti kendisi. Tanrı, zapt edilip sıkıştırılarak bir öğretmene, manastırda onu kovalayan yargıca dönüşmüş, cehennem ateşiyle tehdit edip durmuştu. İlahi Tecessüm'ün rahibeler şapelinde, onun pırıl pırıl avizelerle güzelce aydınlatılmış koro yerinde, mükemmel alçı sıvası üstündeki yaldızlı bezemelerinde, cırtlak sesli korosunda, süslü püslü gümüş altar kaplarında çocukluğunun Tanrısı'nı bulamamıştı Josephine, İsa'yı çarmıha gerilmiş halde gösteren o ürkütücü ve son derece gerçekçi heykeli de bulamamıştı. Çivilenmiş bedeni iki büklüm, ıstırapla kıvranarak can çekişmekte olan, derin yaraları kızıl kanla kaplanmış o İsa figüründen gözünü alamazdı insan. Bırakıp gittin beni, der gibiydi hep İsa: Kötü bir kızsın sen, beni terk ettin. Josephine, sırf ona bakmamak için yüzünü elleri arasına gömerek dua etme huyu çıkarmıştı ve bu da eleştirileri üzerine çekmesine neden olurdu. Gösteriş yaptığını düşünürlerdi hep.

Magdalena'nın yanında kaldığı sürece kiliseye hiç adımını atmamıştı Josephine. Ne bir komünyona katılmaya gerek duymuştu ne de dua etmeye. Oysa bu öğle üzeri burada, bu katedralde, bedenini gevşeterek rahatça oturup o muazzam sükûnetin içinde soluk alabiliyordu. Çevresini sarmış, üstünü kaplamıştı sükûnet. Avuç avuç toplayarak

kendine katmıştı Josephine'i, içi Tanrı'yla dolu dev bir boşluk haline getirerek. Sükûnet, onun soluk alışverişiyle, nabzının atışıyla birlikte yankılanıyordu. Oturduğu loşluk, üstüne altın tozu serpiştirilmiş kapkara bir yüzeydi, küçücük, incecik altın benekler ışıldıyordu üstünde, karanlığı örten altın bir pus gibi. Letafet oradaydı ve içine girmişti Josephine'in. Çocukluğundan beri hissetmediği bir şeyi hissediyordu şimdi, kürek kemikleri arasında ürpertiler yaratan, çoğaldıkça çoğalan, sonra ansızın muazzam bir yoğunluğa erişerek koyu bir eriyik halinde içinden akıp akıp giden bir şey, ta ki havaya yükselecek gibi olduğunu hissedene kadar. Bu kuvvet biraz daha yükselip alçaldı, bir kez daha yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya sıyırdı belkemiğini. Josephine'in her yanını bir titreme almıştı, önündeki sıranın arkalığını iki eliyle kavradı. Sonra onu etkisi altına almış olan kuvvet geri çekilerek başka bir yerlerde kıvrılıp kaldı, Josephine'i saran titreme dindi. Yıldırım çarpmış gibi hissediyordu.

Yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Elinin tersiyle sildi onları. Esnedi. Tükenmiş hissediyordu kendini, biri çamaşır sıkar gibi sıkıp bırakmıştı sanki onu. Ama bir yandan da çok hafiflemişti şimdi ve sevince boğulmuştu. Eğilip ayakkabılarını aldı yerden. Katedralden çıkarken, Issızlığın Meryem Anası'na adanmış altarda bir mum yaktı. Ayakkabılarını orada bıraktı ve yalınayak yürüyüp gitti dışarı.

Büyük bir ahşap çerçevenin içine oturtulup yumuşacık deriyle kaplanmış, çarparak kapanan küçük kapıyı çekerek çıktığı anda, dışarının sıcağı üzerine üzerine geldi. Yaprak kıpırdamayan o yakıcı öğle üzeri meydan terk edilmiş gibi görünüyordu. Sokaklar bembeyaz, bomboştu. Tozun ve çakıltaşlarının üzerinde ilerliyordu Josephine, güneşin ısıttığı parkelerin ve kaldırım taşlarının üzerinde, ayağının ucuyla yeri yoklayarak dikkatle atıyordu adımlarını, tabanlarının oyuk kısmında biriken hava gövdesinin

ağırlığını alarak yaylanmasını sağlıyor, sonra topukları ve ayak parmakları toprağa değdikçe her adımında tekrar buluşuyordu yerle.

Josephine adım adım içinden geçerken şehir de onun etrafında salınıyor, mırıltılar çıkarıyordu. Duvarlardan sarkan morsalkımların tepesinde arılar vızıldayıp duruyor, duvarların ardındaki avlulardan ise hamakların gıcırtısı geliyordu. Fıskiyelerle doluydu meydanlar. Havada zeytinyağının, portakalların, dökülmüş şarabın kokusu vardı. Hendeklere köpekler yayılmıştı. Barların karanlık girişlerinden ötede erkekler içkiye ya da iskambil oynamaya dalarak, bir kısmı da yüzünü masaya dayamış, uyuyordu. Josephine'in arkasında katedralin çanları çalmaya başladı.

Magdalena'nın evine varınca bahçeye gitti Josephine. Patikaları dolduran çakıltaşları çok sertti, sıkan ayakkabılardan ve eve kadar yalınayak yürümesinden ötürü zaten yara bere içinde kalmış ayaklarını acıttı. Josephine, daha rahat yürüyebileceği bir çiçek tarhına girdi, yumuşacık otlar, bastıkça seğirip tekrar dikiliyor, taptaze bir yeşil minder oluşturuyordu ayaklarının altında. Bu daracık yolu izleyerek beyaz bir ahşap çitten geçen Josephine, güllerle kaplı kameriyenin ardında virane bir kulübe keşfetti. Sürgüyü kaldırdı, kapıyı iterek açtı ve içeri girdi.

Toprak zemine altın gibi parlayan samanlar saçılmıştı. Duvarlar beyaz badanaydı. Bir köşede yana devrilmiş ahşap bir kova duruyordu. Josephine onu ters çevirerek yere koyup oturdu üstüne. Açık bıraktığı kapıdan, göz kamaştırıcı bir yeşillikle kaplı yamaçlara gizlenmiş cırcırböceklerinin sesi geliyordu. Işık, çimenlerin arasına girmişti artık. Işığın ağırlığıyla yana yatmıştı yapraklar ve saplar. Kırlangıçlar, dalışlar yaparak geçip gitti. Ağaçkakanın biri, bir ağacın gövdesini dürtükleyip duruyordu.

– Eski domuz ağılı mı? diye sordu Magdalena o akşam: Elbette kullanabilirsin. Artık kimse gitmiyor oraya.

Kocam öleli domuz yetiştirmiyoruz ki, böylece kokusu da geçmiştir artık, umarım.

Josephine samanları süpürerek örümcek ağlarını temizledi. Isabel'le paylaştığı odadan kendi masasıyla sandalyesini taşıdı oraya. Kalem, mürekkep ve kâğıt aldı, kendi yeşil damasko şiltesini getirdi, bir de eski bir dantel masa örtüsünü getirip kapının girişine astı. Dantel örtü sinekleri dışarıda tutuyor, ışığı ise içeri sokuyordu. En ufak esintide dalgalanarak sırayla bir aydınlık, bir gölge halinde desenler oluşturuyordu; sürekli yer değiştiren bu karmaşık desenler yerde dans edip bir şal gibi Josephine'in omuzlarına düşerdi. Olur da perdeyi çekip kapının kasasına yaslanarak boş boş dışarıya bakmak isterse, üzerine oturabileceği üç ayaklı doğru dürüst bir taburesi de vardı artık. Kovaya ise su şişesini, iki-üç kitabını, bıçağını ve mendile sarılı duran öğle yemeğini koyuyordu.

O yaz hala ile yeğenin birbirlerine açmadıkları sırları oldu ilk kez. Josephine, alt kattaki salonda Lucian'ın geçici olarak kurulmuş yatağını paylaşmadığı zamanlarda kulübesinde, ödünç yastıklardan meydana getirdiği bir yığının üstünde uyuyordu. Yani Isabel, Magdalena'nın geceleri düzenlediği eğlentilerin ardından, hoşuna giden bir genç adamı geceyi birlikte geçirmek üzere odasına davet etmekte özgürdü artık, Josephine'in ruhu duymazdı.

Josephine ise ne olduğunu tam olarak bilemediği bir şeylerin peşindeydi. Lucian'a bir not göndererek yapmayı istediği keşifleri tarif etmeye çalıştı ve üniversite kütüphanesinden kitap göndermesini istedi, işine yarayacak olan ve Lucian'ın oradan alabileceği her türlü kitap.

Lucian'dan cevap geldi: Üniversite kütüphanesi dışarı kitap vermiyor, hem zaten istediğin kitapların hepsi de Latince, Yunanca, Arapça ve İbranice. Yine bunların tamamı yasak kitaplar listesinde ve Müfettişler keşfeder de yakıverirler korkusuyla başkan yardımcısının odasında saklanıyor.

Josephine tekrar yazdı ona: Öyleyse lütfen gidip sen oku onları, sonra gelip bana ne yazdığını anlat.

Lucian'ın yardımıyla şiir, felsefe, tıp, yemek pişirme sanatı, astronomi, matematik, bahçecilik, fen, biyoloji ve kimya ile ilahiyatı keşfe koyuldu Josephine. Kendisininki gibi Isabel'in eğitiminin de çok kısıtlı kalmasına üzüldüğünden, öğrendiklerinin bir kısmını yeğenine aktarmaya çalıştı. Cevabını kendisinin de bilmediği sorular yönelterek bir şeyler öğretmeye çalışıyordu ona. Beden tam olarak nedir? Hayat nedir? Ölüm? Zaman? Madde? Tanrı? Cehaletin katlanılabilir bir durum olduğunu fark etti, sürekli her şeyin denetimini elde tutmayı değil, kusurlu ve eksik olmayı içeriyordu cehalet, kendini bir ölçüde güçsüz ve çaresiz hissetmeyi içeriyordu. Anladı ki eğitim süreci sentezlenmiş bilgiye doğru değil, kendini küçücük görmeye doğru ilerlemekteydi. Üniversitelerde bulunan profesörlerle bilginlerin doğru kitaplara erişebildiğine, sohbetler aracılığıyla birbirlerinin zekâsından ve bilgeliğinden yararlanabildiğine emindi. Aydınlanma yolunda kendisinden çok daha ilerilerdeydi onlar. Josephine ise onlara tanınmış ayrıcalıklardan yoksun bir halde sebat gösteriyordu. Spekülasyondan hoşlandığını gördü, Lucian ona haklısın desin ya da demesin fark etmiyordu. Zaten çoğunlukla kendisinin bu konuda bir şey bilmediğinde ısrar ediyordu Lucian. Bilge adamların çoğunun, çoğu zaman bu durumda olduğunu söylemişti. Josephine tam olarak inanmasa da ona, kendini rahatlamış hissetti.

Bilmemek, bilgiyi almaya açık hale getiriyordu insanı. İşin püf noktası buydu anlaşılan. Eksiğinizi, boşluğunuzu bir kez kabullendiniz mi düşünce suları sel olup içinizi basıyor, ağzınıza kadar doldurup taşırıyordu sizi. Lucian'la, Magdalena'yla ve Isabel'le yaptığı sohbetler, Josephine'in gıdasıydı. Bir sohbete dalınca nereye gitmekte olduğundan da, sonunda hangi noktaya varacağından da emin olamıyordu insan. Bütün mesele buydu. Belli bir yönde dörtnala

gitmekte serbesttiniz, sonra bir anda baştan çıkıp bir başka yola sapmakta da... Bir de bakıyordunuz ki, tamamen başka bir yere varmışsınız. Bu yer ise insanı besleyen ve bir sonraki sohbet macerasına yolcu eden bereketli bir toprak oluyordu. Bu sohbetleri kitaplarla da yapabilirdiniz, insanlarla da. Yegâne koşul, aşk ve arzu dolu olmaktı; hem saldırganca, sert bir arzu hem de aynı anda yumuşaklıkla boyun eğen bir arzu... Elc geçiriyor ve ele geçiriliyordunuz. Ardınıza takıyor ve ardından gidiyordunuz. Tıpkı sevişmek gibi. İyi bir sohbet, sevişme kadar güzeldi. İyi bir sevişme de sohbet kadar güzel. İyi bir sohbetten sonra sevişmek istiyordu insanın canı.

Magdalena'nın salonunda süregiden, biçime ve törene bağlı, belli sınırlar içinde tutulmuş sohbetten farklıydı bu. Josephine, her ikisinden de keyif aldığını fark etti. Flört etmekten, önceden kararlaştırılmış bir oyunu oynamaktan, sözcükleri kullanarak hoş ve zekice bir kadril yapmaktan keyif alıyordu, iki tarafın da önceden gayet iyi bildiği adımlarla yapılan ve hiçbir şekilde tehlikeli bir yerlere gitmeyen, tersine reveranslarla, övgülerle, iltifatlarla son bulan bir danstı bu. Öteki türden de hoşlanıyordu Josephine: Daha çılgınca, daha çetin ve ürkütücü olan, ânın gereklerine göre icat edilen, bir adımı karşılamak üzere atılan adımlarla, bir hamleyi karşılamak ya da onunla çarpışmak üzere yapılan hamlelerle ilerleyen türden. Daha yalın ve ham olan bu tarz sohbet sizi savunmasız bırakıyor, teşhir ediyordu, ancak güvendiğiniz insanlarla yapabilirdiniz bunu, ciddi bir oyundu. Her iki türe de ihtiyaç duyuyordu Josephine, tıpkı her gün uzun saatler boyu sessizlik içinde bir başına kalmaya ihtiyaç duyduğu gibi. Okumak ve yazmak için; ibadet için. Başka zamanlarda ise saatler boyu Lucian'la sevişmek istiyordu, acil bir şekilde, yüzünü alevler basarak, haykırışlar içinde, ta ki tükenmiş bir halde uyuyakalana dek.

Bir gün Magdalena, yıllar önce Beatrice'in sandalağacı komodininden aldığı, sarı eşarba sarılı üç ruloyu çıkartıverdi ortaya.

– Ben bunlardan bir şey anlamadım, diye açıkladı: Onun için bir kenara kaldırmıştım. Tamamen çıkmışlar aklımdan. Senin alman lazım şimdi. Senin bunlar.

Josephine ruloları kulübesine götürüp masanın üstüne koydu. Birer birer açtı hepsini. Çok eskimiş olan eşarplar ellerinden kayıp düşüverdi ve merak dolu birer kız çocuğu olarak Magdalena'yla oynadıkları oyunlar geldi aklına, eteklerini kaldırıp birbirlerine kendilerini gösterişlerini hatırladı. Karanlık bir oda, penceresinin altında geniş bir taş pervaz. Teninde sıcacık güneş. Dizlerden kırılıp iki yana iyice ayrılmış bacaklar, o sırada Magdalena eğilmiş bakıyor. Vay be, *ne kadın*, diye bir çığlık atmıştı kuzeni ve ikisi de gülmekten kırılmışlardı. Kendi kokusu, taze peynir gibi. Hoşuna giderdi bu koku, hoşuna gitmemesi gerektiğini öğrenmesinden önceki o günlerde. İçeride çok özel bir şey vardı, kadın olduğu anlamına geliyordu bu. Ne olduğundan emin değildi, ama onunla gurur duyardı. Sonra kendinden tiksinmeyi öğrendi. İğrenç, kötü kokulu, kocaman, vızır vızır sinekleri çeken bir hayvan leşi gibi. Yine de uzun zaman önce masumiyet ve şen ruhlar vardı, rahat bedenler vardı, durup üzerinde düşünmeden Josephine'in içinde yaşıyordu bunlar, onlardan utanmazdı o zamanlar, şimdi hatırlıyordu. Ruloların üzerine eğildi.

Lucian'dan öğrendikleri sayesinde tanıdı yazıyı, İmansız'ların yazısıydı bu. Zarif ve şifreli kalem darbeleri. Kapalı bir kod. Heyecanlı bir okur, halk dilinde şerhler düşmüştü rulolara, hiddet dolu ateşli yorumları metnin kenarlarından taşıyordu. Bu kişinin elinden çıkma siyah kıvrımları ve çizgileri şaşmaz bir şekilde tanıdı Josephine. Yazı, Beatrice'e aitti.

Billur mağara, diye yazmıştı: Gizli merdiven, denizin altındaki ev, mavi çiçekler açan adaçayının içindeki yeşil ateş, altın buluttaki melekler, eriyen buzul, karanlık yürek, alev okları, zümrüt kapı.

Bir de sık sık, altı çizili bir şekilde şu sözcükleri yazmıştı: *Evet* ve *niçin*.

Josephine, şaşkınlıkla baktı bu karalamalara. Bıçakla sıyrılarak küçük kıvrık parçacıklar halinde yere, atölyenin zeminine düşmeye bırakılan şiir kıymıkları gibi. Bu sözcükleri arka arkaya mırıldanıp durdu, sonunda anlamsızlaştılar, yüksek sesle okunan bir ilahi gibi uyuşuk ve hipnotik bir hale geldiler. Josephine, kim olduğunu, nerede bulunduğunu unuttu. Kenarları yoktu, çizgileri yoktu, eriyip akarak masaya, sandalyeye, açık duran kapıya, güneş ışığına karışmıştı.

Toprak konuştu onunla. Toprağın söylediklerini çevirmek olanaksızdı. Josephine'i içine çeken bir dildi bu. Bir anda yıkılmış ve yere serilmişti, sanki yer yarılmış da kırmızımsı kahverengi, kocaman, esneyen bir ağız çıkmıştı ortaya, toprağın yoğun yağışlarla sellerin ardından suya doyup kabardığı zamanlarda olduğu gibi, heyelanlar olurdu hani, insanlar yere yuvarlanır, ileri ve aşağı doğru sürüklenir, kule gibi yükselen yapış yapış balçık duvarları sıkıştırıp yutar onları, sonra yarık daralır, kapanmaya başlar tekrar, yemek yiyen bir ağız gibi, toprak bizi kendine çeker ve bir parçası kılar.

Yaşanmakta olan, toprağın diliydi şimdi, Josephine bu dilbilgisinin bir parçası haline gelmişti, toprak cümlelerinin parçası, işitebildiği konuşma toprağın ta kendisiydi, onun hakkında ve onunla konuşuyordu toprak, onu kendi yapısına çekiyor ve parçalara ayırarak kendi konuşmasına katıyordu, toprağa katıyordu. Bu düşüş ne kadar dehşet vericiydi ilk başta, kahverengi dudaklarını açarak onu içine çeken uçuruma sürükleniş, ardından vadileri kat ede-

rek parsellenmiş tarlalara akan sağanakla nasıl bir saadet seli oluşmuştu. Buraya aitti Josephine. Büyük bir bedendi toprak ve Josephine de ona aitti, onun bir parçasıydı. O ve toprak aynı bedendi. İkisi bir bedendi.

Toprağın canlı olduğunu görebiliyordu artık, hayat kaynadığını, her şeyi kesintisiz bir dans halinde tuttuğunu; geçmişin, bugünün ve geleceğin hayatıyla kaynayan muazzam bir bellekti toprak, Tanrı da buydu ya zaten, bu derin kavrayış; çevirisi imkânsız olan bu dilde hepimiz aynı şekilde meydana getirilmiştik, hepimiz birbirimizin bir parçasıydık, kayalar ve taşlar ve ağaçlar ve insanlar, hepsi de birbiri etrafında dönüyor, yaşıyor, ölüyor ve birbirine dönüşerek yeniden doğuyor, sonra yine ölüyordu, bütün bu birbirine bağlanmışlık içinde öylesine hafifçe tutularak.

Herhangi bir şey yok olup gitmiş değildi. Beatrice oradaydı, Ferdinand da, hayatının ilk zamanlarından kalma bütün sevinçleri Josephine'in, ve sevmiş olduğu her şey ve herkes, bunların tümü de dev boyutlarda bir elin açık avucu üzerinde durucasına öyle hafifçe tutuluyordu orada ve kötü değildi Josephine, tersine kayıtsız bir şekilde sevilmişti, dışında ne kadar iyilik ve güzellik varsa, içinde de o kadar vardı aynı güzellik ve iyilikten, bunun bir parçasıydı Josephine, dopdolu, zengin ve bir yumurta kadar iyi.

Masasında kâğıtlar uçmasın diye üstlerine koyduğu bir çakıltaşı duruyordu. Onu eline alıp parmaklarını sımsıkı kenetledi üstünde. Yaşıyordu çakıltaşı. Sevinç dolu bir bedendi. Kendisi de bu amaçla meydana getirilmişti işte: Bu sevincin ifadesi olarak. Şimdi kendisine verilmiş olandan bir şeyler yapmak zorundaydı. Şahadet et. Bu sevince tanıklık et.

Ruloları kaldırdı tekrar. Magdalena, olur da Müfettişler gelip çevreye bakarlarsa bulamasınlar diye mutfakta bir dolaba tıkmıştı onları. Mutfak gereçlerinin bir parçası gibi duruyorlardı orada, sarı bezlere sarılmış oklavalar gibi.

Okuyup çalıştı Josephine. Gördüğü hayalleri, rüyetlerini kayda geçirmek için uğraştı. Nedenini bilemiyordu. Bunu yapmaya zorlayan bir şey vardı onu, nitekim içinden yükselen sese boyun eğdi: Bütün bunları yaz bir yere, diyordu o ses. Bahçeyle uğraşmaya, dans edip iskambil oynamaya, sevişmeye devam etti. Isabel'le birlikte eğlenceler icat etti: İskambil kâğıtlarıyla çeşitli numaralar, kelime oyunları, kostümler. Birlikte yemekler pişirdiler, akşam gelen konukların ilgisini çekecek eğlenceli şeyler. Kurabiye şekli verilmiş soğuk etlerden karamela sepeti yaptılar, şapkalımantar şeklinde bezeler, şekerden ağızlar, memeler, diller, çikolatadan kurukafa ile kemikler. Magdalena ile Lucian'la ve Isabel'le konuşuyordu Josephine. Akşamları yüzüne makyaj yapar, sarı saten elbisesini sırtına geçirir, işe giderdi.

Geleceğe ilişkin planlarını iki arkadaşıyla tartıştı. Isabel'i ise çok genç olduğunu düşünerek bu konuşmaların dışında tutuyordu, kendi seçtiği hayat tarzıyla onu gereğinden fazla etkilemek de istemiyordu hem. Bunun yeğenini incitip incitmeyeceğini düşünemedi. Kocaman bir öpücük kondurup yatağına yolluyordu onu ve kapıyı da üstünden kapatıveriyordu: Hadi iyi geceler, tatlım.

Josephine, Magdalena ve Lucian, büyük gri divanda ayakkabılarını çıkarmış, ayaklarını toplamış durumda yan yana oturur, şarabı bitirirlerdi. Bütün konuklar evlerine gitmiş olurdu o sıra.

Bekâr kadınların isterlerse gelip kalabilecekleri evler kurmak istediğini anlatıyordu Josephine, ama Isabel'le birlikte katlanmış oldukları, sonra da mutluluktan uçarcasına ayrıldıkları o kalabalık, sıkış tıkış manastır gibi bir şey olmayacaktı bu.

Evlerin her biri çift taraflı olacak, iki ayrı cephesi bulunacaktı, bir yanında bir giriş, diğer yanında bir başka giriş. İki adresi olacaktı evin, her biri bir cephesinin baktığı

sokağa ait. Hangi cepheden olursa olsun bu çift taraflı eve girmiş olan hiç kimse, evin bir başka tarafı daha olduğunu bilmeyecekti, içeride yaşayanlar dışında elbette. Josephine, çok uzun zaman önce annesinin komodininden alıp şöyle bir kaçamak bakış attığı tıp kitaplarından birinde Siyam ikizlerini gösteren bir çizim görmüştü. Evini bu model üstüne kuruyordu işte şimdi, sürmek istediği hayatı da. Sırt sırta vermiş iki ev; aynı deriyle birbirine bağlanmış iki beden. Ancak orada yaşayan ve aradaki kapının anahtarını taşıyan insanlar birinden diğerine geçebilecekti. Öbür tarafın varlığı sır olarak korunacaktı. Orada yaşayan her kadın, iki ayrı hayat sürme şansına sahip oluyordu: İkili bir hayat; işte bu kadar basit.

Evin bir tarafı, Katolikliğin ve Katolik inançlarının dışında bir manastır olacaktı. Yine de manastır olacaktı adı, oraya bir kez adımını atan kişinin kendini tümüyle oradaki hayata vermiş olacağını belirtmek üzere. Adamış oluyordunuz kendinizi. Kendinizden vazgeçmiş oluyordunuz. Tam bir vericilik. Sonuçta da tam özgürlük. Evin bu tarafı, çöl keşişlerinin yetkinleştirdiği hayat tarzına uygun bir şekilde inşa edilmiş olacaktı. O keşişlerin her birinin, ufak bir bahçede kurulu ufak bir kulübesi olurdu, diğerlerine yakın ama mahremiyeti korumaya yetecek kadar da uzak bir kulübe. Bu evde her kadının kendi hücresi ya da kulübesi olabilecekti, isteyenler yemekte diğerleriyle birlikte olabilir ya da tek başına yiyip tek başına tefekküre dalabilirlerdi. Hangi amaçla olursa olsun istediği ölçüde yalnızlığa kavuşacaktı her kadın. Yine her kadının oturmak, dolaşmak ve işlemek için kendine ait küçük bir bahçesi olacaktı, isterse veya istediğinde ortak bahçeye, öbürlerinin yanına gidebilecekti. Mutfak, şapel olacaktı. Altar, üstünde yemek hazırladıkları mutfak tezgâhı. Komünyon ise güzel bir yemek pişirmekten ibaret olacaktı. Papaza ihtiyaç kalmayacaktı, hepsi yemek pişirmeyi öğrenecekti çünkü.

Onca arzuladıkları yalnızlığa kavuşacaklardı. Bazı kadınlar, kuraklıkta nasıl su aranırsa öyle ararlar yalnız kalmayı. Her zaman farkına varılmış bir şey değildir bu. Kendi seçiminize bağlı olan, kendi keyfinize göre başlayıp sona eren bir yalnızlık iyi bir şey olabilir, elinizin altında bol kitap ile şarap, yiyecek, bir bahçe, bir de ateşi besleyecek odun varsa.

Josephine, tam değil yarım gün rahibelik etmek istediğini anlamıştı. Yani manastırında kalanlar, başka türlü bir hayat sürme ihtiyacına kapılırlarsa (ki düzenli olarak duyacaklardı bu ihtiyacı) çifte evin merkezine yürüyüp ara kapıyı açacak, öteki tarafa geçivereceklerdi. Tecritteki rahibelerin yaşamadığı türden bir hayat yaşayabileceklerdi burada. Şenlikle, sosyallikle, sohbetle, cinsellikle, dansla ve ziyafetle dolu bir hayat. Evin bu tarafı kulüp, restoran, dansing, kafe-tiyatro, oturma odası, afyon tekkesi vesaire karışımı bir yer olacaktı.

İnsanların serbestçe, rasgele girip çıktığı ev olacaktı burası. Orada yatabilirdiniz geceleri, ne sıklıkta isterseniz. Oraya tamamen taşınabilirdiniz. Oradan taşınabilirdiniz. Ama ne zaman ihtiyaç duyarsanız evin diğer tarafı daima sizi bekliyor olacaktı. Düşsel saadetin mekânı. Tanrı'nın şehevi saadette tezahür ettiği şehvet manastırı.

Bazı kadınlar evin bir tarafında, bazıları da diğer tarafında geçirebilecekti zamanlarının çoğunu, ruh hallerine, kişiliklerine, eğilimlerine, koşullarındaki değişikliklere, falan filana göre. Bu değişim günlük, haftalık, aylık olabilirdi.

Magdalena ile Lucian, bu planın kimi zaaflarına dikkat çektiler.

– Peki ya evli kadınlar? diye sordu Magdalena: Çocuklu kadınlar? Onlar da dahil mi buna? Anneleri durmadan gider gelirse kim bakacak çocuklara?

Josephine kalakaldı.

– Bilmiyorum, diyerek kabul etti eleştiriyi: Henüz her şeyi planlamadım. Yalnız kadınlarla başladım işe, çünkü feci manastırlara tıkılmış böyle çok kadın var. Evli kadınlar başka türlü bir şey isteyebilirler. Bilmiyorum.

– Peki ya erkekler? diye sordu Lucian: Evin salon olarak düşünülen tarafına konuk olacaklarsa, onların da kendi tecrit hücreleri bulunması gerekmez mi?

Tereddüt etti Josephine. Sonra patladı.

– Ne istediklerini keşfedip tanımlamak erkeklerin kendilerine kalmış bir şey. Bunu da ben yapamam. Erkek evlerini de *sen* örgütle, Lucian. Erkek olan sensin!

Josephine, ülkenin her şehrinde bu evlerden bir tane kurmak, ülkenin bütün kadınlarına nasıl yaşayacakları konusunda daha fazla seçenek sunmak istiyordu. Magdalena kendi şehrinden başlamaya ikna etti onu. Ev bulmasına yardım etme ve ilk yılın kirasını ödeme sözü verdi, böylece orada yaşayanlar sağlam bir temelden başlamış olacaklardı işe. Geçimlerini ise kendi emekleriyle sağlayabilirlerdi, kimsenin himayesine girmeyince kimse de işlerine karışamaz, talepler dayatamazdı onlara.

– Ben karışmayacağıma söz veriyorum, dedi Magdalena.

Josephine güldü.

– Buna asla inanmıyorum.

Lucian, rahibeleri Müfettişler'in boğucu soruşturmalarından korumak için bu evde bildik tarzda bir şapel, hatta bir de papaz bulunması gerektiğinde ısrarlıydı. Çünkü inandırıcı görünmek zorundaydılar. Dışarıdan bakınca alışılmış tarzda kapalı bir manastır görünümü vermek zorundaydılar. Ancak bu sayede içeride istedikleri gibi yaşama özgürlüğüne kavuşabilirlerdi.

– Sadece bir arada yaşamaya karar vermiş kutsal kadınlardan meydana gelen bağımsız bir grup görüntüsü yaratırsanız, diyordu: kuşku uyandırmanız ihtimali çok daha

yüksek olur. Senin de gayet iyi bildiğin gibi Müfettişler, böyle düzenlemelerden hoşlanmıyorlar. Daha ziyade, böyle grupları dağıtıp kadınları da normal manastırlara gönderme eğilimindeler. Halbuki bir Nizamname'niz olursa ve şapelde Kutsal Komünyon düzenlerseniz, son derece normal görünürsünüz, tıpkı diğer rahibeler gibi, ve güvende olursunuz.

Zahmet edip de bakacak olursa dünyanın göreceği, her geçen gün ülkenin her yanında, Reform'a sıkı sıkıya bağlı manastırların birer birer ortaya çıkışı olacaktı. Dünyevi insanlar omuz silkecek, burun kıvıracak, bir avuç rahibenin ne halt etmekte olduğunu hiçbir şekilde takmayacaklardı. Öte yandan belli başlı bütün şehirlerde mantar gibi bitmekte olan ve eşi görülmemiş bir zekâ kıvraklığı ile zarafete sahip kurtezanlarca işletilen yeni salonlar coşkuyla dolduracaktı hepsinin ruhunu. Sohbet ve dans etmek, içki içmek, kumar oynamak, sevişmek ve genel olarak eğlenmek amacıyla kadını erkeğiyle hepsi akın edecekti buralara, ülkede hayat tazelenip zenginleşecek, yeni, gizli bir ibadet ve tefekkür tarzıyla beslenecekti.

– Zamanla, diye bir öngörüde bulundu Josephine: evin diğer tarafının varlığı açık edilebilir. Çifte ev sonsuza kadar sır kalmayacaktır.

– Ama şimdilik, diyerek nasihat etti ona Lucian; başlangıçta, her şey olağanüstü bir gizlilik içinde yürütülmeli, böylece dedikoduya mahal verilmemiş ve Müfettişler'in de dikkati çekilmemiş olur.

Josephine, gri brokar divanda iki yanında oturmakta olan arkadaşlarına baktı tek tek. Kilisenin gözünde şimdi üçü de heretikti, küfür ve üstelik zina suçu işlemekteydiler ki bunun cezası, inanılmaz işkenceleri izleyecek olan yavaş ve ıstıraplı bir ölümdü. Daha önce böyle bir azaptan kendini kurtarmayı başarmıştı Josephine. İkinci kez o kadar şanslı olmayabilirdi. Tüyleri diken diken oldu, çünkü bili-

yordu ki Müfettişler'in zindanlarında kimse yiğitlik gösteremezdi. Sizden çekip aldıkları ilk şeydi bu, kerpetenleri, tırnaklarınızı, klitorisinizi, dişlerinizi üzerinde çalışmaya başlamadan hemen önce.

Azize Dympna'nın Hayatı

Baba tarafından Kelt kabile şeflerinin soyundan gelmeydi Dympna. Annesi ise uzaklarda, dağların öbür yanında bulunan başka bir kabiledendi. Dympna'da aynı annesinin bal rengi gözleri, duru teni, altın sarısı uzun saçları vardı. Babasının ülkesinde ise kadınların çoğu çakır gözlü, kara saçlıydı, yani Dympna ile kraliçe, nadideydiler.

Dympna çok benziyordu annesine ve büyüyünce güzel bir kadın olacağı belliydi. Dizlerine kadar inen iki uzun örgü yapıyordu saçlarını, kraliçeninki gibi, zaten yeterince büyüyünce onun elbiselerini giymeye başlamıştı. Annesinin yünlü mavi peleriniyle tuniğini, deri kemerini, gümüş broşuyla bileziklerini ve iğnelerini deniyordu üstünde. Cilalı çelikten aynanın karşısına geçerek kalçalarını bir o yana bir bu yana kıvırır, gülümserdi. Kraliçe de öyle genç görünüyordu ki pekâlâ ikisini kardeş sanmak mümkündü. Hatta kabilenin dışından gelen biri, Dympna'yı kraliçe sanabilirdi pekâlâ. Öyle mağrur yürüyor, başını öyle dik tutuyordu ki. Babasına ve onun halkına çekmişti, onlar öyle

dimdik yürümeye alışkındılar. Babasının klanı, nesillerdir kaba kuvvet ve acımasız otoriteyle hüküm sürüyordu komşuları üzerinde, dolayısıyla Dympna'nın da aralarında bulunduğu klan üyeleri, doğanın kanunu gereği kendilerinin diğer halklardan çok daha önemli ve değerli olduğuna inanarak yetişirlerdi. Dympna'nın babası, ne büyük işler başarmak için doğmuş olduğunu anlatırdı hep ona ve kendi cinsinin diğer mensuplarından sonsuz ölçüde üstün olduğunu söylerdi. Sonuçta da Dympna, yüzünde kendi kendinden memnunluk ifadesi olan hafif bir tebessümle geçerdi şatolarının koridorlarından, şatoya girip çıkan ne kadar insan varsa hepsinin de kendisine hayranlık duyduğunun bilincindeydi.

Klan halkının saman ve balçıkla yapılmış evleri, ucu sivriltilmiş direkler halinde uzanan bir çitin koruduğu büyük şatonun çevresinde toplanmıştı. Şato bir yandan denize, diğer yandan dağlara bakıyordu. Kabile şefleri hep burada yaşamıştı işte, bu müstahkem mevkiden komşuları üzerine akınlar düzenlemişlerdi. Yazları çevrede yağma ve talan seferlerine çıkar, kışın da tuz yüklü rüzgârlara, bora ve fırtınalara karşı şatolarına kapanıp ganimetlerinin hesabını tutarlardı.

Dympna'nın babası, şatonun burçlarına çıkararak dünyayı göstermişti ona, çok aşağılarda, ayaklarının altında uzanan dünyayı: Gelip alsın diye onu bekliyordu bu dünya. Erkek gibi ata binmesini öğretti kızına, şahinle avlanmasını, tavşanlara kapan kurmasını, okunu iyi nişanlayıp ceylan öldürmesini, avlayıp öldürdüğü yaratıkların tüylerini yolup postlarını yüzmesini. Onun zekâsını teşvik etti. Kendi elleriyle yetiştirdi kızını. Bilmeceler sorar, çözmesi için bulmacalar tertip ederdi bazen de, engelli koşu parkuruna engelleri dizercesine. Sonra da Dympna'nın dörtnala parkuru tamamlamasını, arka arkaya önüne çıkan engellerin üstünden uçmasını izlerdi. Her seferinde daha

yükseğe koyuyordu engelleri ve her seferinde Dympna, parkuru tamamlamayı başarıyordu, asla düşmeden.

Narin bir kadın olan annesi, klandaki bütün erkekler kızının güzelliğine ve pırıltılı, mütehakkim konuşma tarzına hayran kalırken sessizce izlemekteydi. Dympna'nın yaşlı dadısı Gereburna ise bir genç kızın öğrenmesi gereken daha yararlı şeyler olduğunu mırıldanıp duruyordu. Dympna gülüp geçerdi ona. Babasından gelecek övgüler, ekmeği ve suyuydu onun. Başka hiçbir şeyin önemi yoktu.

Dympna daha genç kızken annesi hastalanıp yatağa düştü. Klandaki şifacıların hiçbiri kurtaramadı onu. Çaresizlik içindeki kocası yatağının başında diz çökmüş içini çeke çeke ağlıyordu.

Dympna, bir ölüm ipiyle kraliçeye bağlı olduğunu hissetti. Ölüm pusuya düşürmüştü onu, başının üzerinden ilmeği atmış, köpek gibi ipini geçirmişti boynuna. Kurtulmak için çekiştirip duruyordu ipi Dympna. Aygırını mahmuzlayıp kumsal boyunca ilerliyor, gitgide yükselerek halicin düzlüklerini doldurmakta olan sularla yarışıyor veya şahinini parmaklarıyla kavrayıp ava çıkıyor veya köpeklerini alıp yorgunluktan bitap düşene kadar ormanda koşturuyordu onlarla birlikte veya şatonun arkasında yükselen dağın ta doruğuna tırmanıyor, kendini yumuşacık çimenlerin üstüne atarak başının üstünde döne döne uçsuz bucaksız gökyüzünde kaybolan tarlakuşlarını seyrediyordu hasretle. Şatoya, ölümün daha yakında olduğu evine döndü mü, babasıyla heyecanlı sohbetlere ve konuşmalara dalar ya da Gereburna'nın kedilerini yakalayıp odadan dışarı atardı.

İhtiyar dadı artık sevgili kızıyla eskisi kadar çok zaman geçirmiyordu, ölüm döşeğindeki kraliçenin bakımıyla meşguldü çünkü. Dympna'nın tek arkadaşı babasıydı. Genç kraliçenin hayatı yavaş yavaş sönerken, mekânı ölüm gasp ederken, krallık ölümün krallığı haline gelirken, ıssız bir yer olmuştu şato da.

Kraliçe, ölmeden hemen önce bütün gücünü toplayarak son bir kez konuştu kocasıyla. Son arzusunu yerine getirmesi için yalvardı ona.

– Biliyorum, yeniden evleneceksin, dedi: Ama söz ver bana, ancak benim kadar güzel ve benimki gibi altın sarısı saçları olan bir kadınla evleneceksin.

Kral, gözyaşları arasında gülümsedi ona.

– Bulmacalara bayıldığımı çok iyi biliyorsun, dedi: Ama benim için hazırladığın bu bulmacanın püf noktasını kavramak çok kolay. Buradaki bütün kadınlar kara saçlı, çakır gözlü olduğuna, güzellikte de senin yanına yaklaşamayacaklarına göre, bir daha asla evlenmeyeceğime rahatlıkla söz verebilirim! Senin kadar tatlı, senin kadar zarif bir kadını bir daha nereden bulurum ben? Mümkün değil bu. Rahat uyu. Bunu gayet iyi biliyorsun, ben de biliyorum.

Kraliçe öldü. Deniz kıyısında dev bir odun yığınında yaktılar onu, küllerini altın bir kutuya koydular ve kutuyu da dağın yüksek bir yamacında bir kurgana gömdüler, tepesinde martılar döneniyordu kurganın ve kraliçenin yanına rüzgârdan başka yoldaş yoktu. Çok sevilmiş biriydi o, çok da yas tutuldu ardından. Klandan ve çevre topraklardan herkes geldi cenaze törenine ve mezarına demet demet çiçek bırakmak için dağı tırmandılar.

Dympna bir şefin kızıydı, yiğit olacak, zayıflık belirtileri göstermeyecek şekilde yetiştirilmişti. Maske gibi taştan bir yüz taktı, bir anlığına da olsa kederlenmediğini sansınlar diye.

Ölüm, şatodan yolcu edilmişti artık. Ölüm, altın kilitlerle küçük bir altın kutuya kapatılmış, dağın tepelerinde toprağın altına hapsedilmişti. İp kopmuştu, özgürdü artık Dympna.

On beş yaşındaydı. Hayatının baharında. Gövdesine, dalına özsu yürüyen körpecik ağaçlar gibi yemyeşil tomur-

cuklar açıyor, yapraklar ve çiçekler veriyordu. Serpildi, büyüdü. Onu durdurmanın imkânı yoktu. Olağanüstü bir güzellikle gelişti.

Saçlarını örgü yapıyor, annesinin yünlü mavi tuniği ile pelerinini giyiyor, pelerinin iki ucunu annesinin gümüş iğneleri ve broşlarıyla tutturuyordu ve annesinin yerini almıştı. Evi o idare ediyordu. Gereburna'nın ona öğretebilmek için yanıp tutuştuğu bütün kadınlık zanaatlarında uzmanlık gösterir olmuştu birdenbire. Kederli babasına şefkatle ve sabırla bakıyor, onu idare etmeyi gayet iyi biliyordu. Geceleri ateşin başında, çok yakınına sokularak otururdu babasıyla ve saatler boyu onu dinlerdi. Bu üzüntülü zamanında adam, her zaman saklı tuttuğu zayıflıklarını gösterdi Dympna'ya. Kızının yanındayken kabile şefi olması gerekmiyordu, savaşı kapının dışında bırakabilirdi, deri kalkanını kapıya asabilir, deri göğüslüğünü çıkarıp bir kenara atabilir, bütün silahlarını adım adım çiğnenmiş toprak zemine yığabilirdi. Yakınına sokulup ışıl ışıl gözlerle yüzüne bakan ve ona bir tanrıymışçasına saygı gösteren bu genç kızın yanında güvende hissediyordu kendini.

Zamanla kederi huzursuzluğa dönüştü. Saraylılar baktılar ki onunla konuşmanın vakti gelmiş. Şefin en güvendiği danışmanlarından biri olan sözcüleri, yanına gidip şöyle dedi: Artık gerçekten yeniden evlenmen lazım, bu kadar uzun süre yalnız kalmanın sana bir yararı olmayacaktır, hem yanında kraliçesi olmadan nasıl hüküm sürebilir bir şef? Halkının iyiliği için evlenmelisin.

Ölüm döşeğindeki kraliçesine verdiği söz geldi kralın aklına.

– Tabii evlenirim, diyerek kabul etti bunu: Mademki evlenmem gerektiğini söylüyorsun. Ama ancak sarışınların en güzeliyle evlenirim.

O kara saçlı kadınlar diyarında güzeller pek çoktu, ama hiçbirinin saçı, şart koşulan renkte değildi. Saraylılar

dört bir yanı araştırdılarsa da kendilerini öne süren ya da aileleri tarafından öne sürülen bütün adayları reddetmek zorunda kaldılar.

Bir eş bulunmasını beklerken kızıyla daha da yakınlaştı kral. Onun değerini daha önce yeterince anlayamadığını düşünüyordu şimdi. Kızının kendisi için ne kadar değerli olduğunu kavramaya başlamıştı. Dympna'nın varlığı, başka hiç kimsenin yapamadığı ölçüde rahatlatıyordu onu. Kızıyla tam olarak akranı bir yetişkinle konuşur gibi konuşuyordu, çünkü Dympna çok zekiydi, çünkü kral ona çocuk gibi davranması gerektiğine inanmıyordu ve çünkü duygularını anlatabileceği birisine ihtiyacı vardı. Kaba saba savaşçı erkeklerle dolu o ıssız, ücra şatoda Dympna, yakınlık kurabileceği yegâne ahbabıydı, canı çekmese bile ille de kafayı bulup külhanileşmesini beklemiyordu hem kraldan. Oradaki tek kadındı Dympna ve babası onu, tam kendi istediği kadınsılıkta yetiştirmişti. Ne zaman sessiz ve sakin, ne zaman hayat dolu ve eğlendirici olmasının beklendiğini biliyordu Dympna. Hem o körpe güzelliği ve altın sarısı saçlarıyla, ölen karısının tıpatıp aynısıydı.

Gereburna, genç prensesin zamanının ne kadar büyük bir bölümünü babasıyla baş başa kapanarak geçirdiğini fark ettikçe huzursuz olmaya başlamıştı. Genç kızın büyük sıkıntılar geçirmekte olduğu bir dönemde onu ihmal etmiş olduğuna inandı. Kızı yalnız bırakmış, annesinden mahrum kalan çocuktan çok ölüm döşeğindeki anneyi düşünmüştü. Dympna'nın, bu dünyada kendisini yürekten seven yegâne kişinin babası olduğuna inandığını görmeye başladı. Fakat öyle sahiplenen bir sevgiydi ki bu, başka herkesin suratına kapıyı kapatıyordu. Dympna'yı bir kenara çekip onu olası tehlikeye karşı uyarmaya çalıştı dadı. Kafasından geçmeye başlayan düşünceler öyle bir dehşet duygusu yaratıyordu ki içinde, bunları dillendirme cesaretini bulamıyordu. Dympna'nın kendi yaşıtı gençlerle daha sık

bir araya gelmesi gerektiğine, yakında delikanlılarla ilgilenmeye başlayacağına, zaten bunun da çok doğal olduğuna dair belli belirsiz bir şeyler mırıldanabildi.

Dympna omuz silkti Gereburna'nın bu sözlerine.

– Oğlanlardan hoşlanmıyorum ben, delikanlılardan da, dedi: Hepsi de aptal ve sıkıcı.

Dadısının kır buklelerini çekiştirdi.

– Ben daha yaşlı erkeklerden hoşlanıyorum, dedi: Tıpkı senin gibi, evhamlı Gereburnacığım. Yani boşuna çeneni yorma.

Birkaç gün sonra bir deneme daha yaptı yaşlı kadın.

– Baban yeniden evlenmek isteyebilir, diye girdi konuya: Sonsuza dek şimdi olduğu gibi yapayalnız, bir başına yaşaması beklenemez.

Dympna'nın kahkahası uzun, gürültülü ve küçümseme doluydu.

– *Ben* varım ya, dedi.

Gereburna'nın başka nasihatlerini dinlemeyi reddetti ve saray kapısında göründüğü anda geri göndertti onu. İhtiyar dadı, diplomatlıktan bu kadar uzak davrandığı için lanetler yağdırıyordu kendine. Genç prensesi o kadar öfkelendirmişti ki, artık asla güvenmezdi ona. Artık asla ona açılmazdı. Ona açılmaya gönüllü olduğuna dair ne kadar az belirti vermiş olsa da. Gereburna, bir gün Dympna'nın gerçek dostu olabileceğini düşünmüştü. Oysa artık kız yanında bile istemiyordu onu.

– Her işe burnunu sokan işgüzar bir kocakarı, şu Gereburna, dedi Dympna babasına: Fesat bir kart canavar o.

Altın kadehinden şarabını yudumladı.

– Bir daha evlenmeyeceksin, değil mi? diye sordu babasına.

Kral iç geçirdi.

– Kiminle evlenebilirim ki?

– Benimle elbette, diyerek şaka yaptı Dympna.

Babası, şarabıyla oynayarak güldü. Şakayı bir top gibi havada yakalayıp geri fırlattı. Topların en hafif, en ele avuca sığmaz olanı, masayı dolduran yemek artıklarının, şarap kadehlerinin, şarap testilerinin, et tabaklarının ortasına düşüvermişti işte.

– Peki seni benimle evlenmeye razı etmek için ne vermem gerekiyor güzel kız?

– Düğün armağanı olarak üç elbise isterim, dedi Dympna: Biri güneş gibi altın, biri ay gibi gümüş, biri de yıldızlar gibi ışık saçıyor olmalı. Bir de kürk pelerin istiyorum!

Kahkahalar atıyordu. Işıl ışıldı yüzü, yumuşacık. İkisi de epey şarap içmişti. Sanki kraliçeydi şefin karşısında oturan, ona bakarak başını sallıyor, her şeyin yolunda olduğuna dair güvence vererek devam etmesi için yüreklendiriyordu onu. Sen beni razı ettikten sonra, der gibiydi o hafif, tatlı sesiyle, başkaları ne derse desin, fark eder mi? Böylece, sevgilim, asla ayrılmayız. Onu ben taşımadım mı içimde, onu severken beni daha da çok sevmiş olmayacak mısın? Bir zamanlar ikimiz bir bedendik, o ve ben, ben ve sen. Bunda ne yanlışlık olabilir? Sev kızını, beni sevmiş olacaksın. Bırakma beni, sevgilim. Bana sadık kal. Asla başka bir kadınla aldatma beni. Kızınla evlen, benimle evli kalmış olacaksın.

Kral, ölen karısının kalkıp ona doğru yürüdüğünü gördü. Elini uzattı ona karısı. Onun konuştuğunu duydu kral: Başka hiçbir erkeği seni sevdiğim gibi sevemem. Her zaman seveceğim tek erkek sensin. Sonsuza dek senin yanında kalacağım. Daima seveceğim seni ve asla terk etmeyeceğim, asla uzaklara gitmeyeceğim.

Dympna gülümsüyordu ona. Elini tutuyordu. Yüzü alev alevdi, gözleri çok parlak. Karısının evlendikleri gün göründüğü kadar genç ve güzel görünüyordu.

– İstediğin elbiseleri getireceğim sana, dedi babası: Kürk pelerini de, ama sonra sözünü tutup benimle evleneceksin.

Ertesi gün öğle vakti, gökyüzünde iyice yükselmiş, parlıyordu güneş. O sıcakta çalışmak, hatta dışarıda dolaşmak bile güçtü. Mutfak avlusunda, kiler kapısına tırmanan gül ağacının dibinde hizmetçiler uyuyordu. Şatonun ötesindeki ormanda Gereburna, bir meşe ağacının altını şilte misali kaplayan yosunların üstünde dalıp gitmiş, taze eğreltiotlarından bir öbeği de başının altına yastık yapmıştı.

Kral dedi ki Dympna'ya: Çıkar giysilerini.

Dympna itaat etti. Güldü ona, bunun bir tür oyun olduğunu düşünerek ve hemen bütün giysilerini çıkarıp ayaklarının dibine yığdı. Kendi babamın önünde çıplak kalmakta bir kötülük olamaz, diyerek inandırmıştı kendini. Hem zaten babasının ona bakması hoşuna gidiyordu. Onun gözlerini kendi üzerinde görmeyi seviyordu. Babasının ona duyduğu hayranlık daha da yakınlaştırıyordu ikisini, aralarındaki bağı daha mahrem kılıyordu.

Kral onu omuzlarından tutup döndürdü. Güneş sıcacık kucaklamıştı kızın bedenini. Altından bir elbiseye bürümüştü.

– İşte istediğin elbise, güneş gibi altın, dedi babası: İşte şimdi, burada, sana armağanım olsun.

Gece yemekten sonra yine bütün giysilerini çıkarmasını söyledi ve kız da uydu bu emre. Babası onu elinden tutarak dışarı, ta burçların tepesine çıkardı, yıldızların aydınlattığı gökyüzünün altında durdular. Aşağılarda nöbetçiler, köpekleri, tazıları ve hizmetçiler uyukluyordu. Ormanda Gereburna, meşe ağacının gövdesine yaslanarak esnedi.

Dolunay gecesiydi. Gökyüzünde yükseldikçe yükseldi ay, önce portakal, sonra altın rengi oldu, sonunda da bembeyaz bir gümüş. Mehtap dökülüyordu yeryüzüne ve babası onu omuzlarından tutup kendi çevresinde döndürürken Dympna'nın tenine de. Ayın göz kamaştırıcı ışınları beyaz ve gümüşi satenden bir kumaş gibi her yanını kapladı kızın.

– İşte istediğin elbise, dedi babası: Ay gibi gümüş: İşte şimdi, burada, sana armağanım olsun.

Yıldızlar gitgide daha da parlaklaşarak birer birer görünmeye başladı. Gümüş iplikten örülmüş, düğümleri gümüşle atılmış gümüş bir ağ örttü Dympna'nın çıplak beyaz omuzlarını, yıldızların ışığından kopçalar ve düğmelerle kapandı üstüne.

-İşte istediğin elbise, dedi babası: Yıldızlar gibi ışık saçıyor: İşte şimdi, burada, sana armağanım olsun.

Şifon kadar saydam, çimenlere gerili örümcek ağı kadar incecik üç elbise kat kat örtüyordu Dympna'yı, altın ve gümüş ve yıldız ışıltılarıyla. Babasının önünde gözleri parlayarak ve dudağını küskün küskün büzerek döndü Dympna, o güzel kollarını başının üstüne kaldırdıktan sonra yere kadar eğilip parmak uçlarına dokundu ve gece mavisine bürünmüş gökyüzü önünde poz verdi babasına.

– Ama üşüyorum, baba, dedi: Bana söz verdiğin kürk pelerin nerede hani?

– Burada, diye cevapladı babası.

Ve kürkü uzattı ona, şeritli, benekli, alaca çok sayıda posttan meydana gelmiş olan, Gereburna'nın bütün kedilerini öldürtüp derilerini yüzdürdükten sonra birbirine diktirerek yaptırdığı o gösterişli mi gösterişli kürkü. Ellerini sarabilsin diye yenleri çok derin oyulup çok geniş tutulmuş, yakası ise başı ve yüzü örtecek kadar büyük, etekleri geniş gövdeden başlayıp sallantılı bir şekilde aşağı inen kürkü.

–Ve şimdi, Dympnacığım, dedi babası: Sen de sözünü tutup benimle evlenmelisin.

Fırlayıp babasının önünden koşmaya başladı Dympna, kıvrıla kıvrıla aşağı inen kule merdivenine atıldı, o kaygan taşların üstünden aşağı, aşağı, aşağı koştu, ara ara meşalelerin böldüğü karanlığa, çok gerilerden babasının ayak seslerini, solumasını, kararlı kovalayışını duyarak. Ama en alt

basamağa ulaşıp dışarı fırladığında ve kulenin kapısını hızla kapadığında oracıkta, tam karşısındaydı babası, gülümseyerek karşıladı onu ve elini uzattı.

Mehtap yüzünden iyi uyuyamadı Gereburna, gözkapaklarını bıçakla yararcasına açarak gözlerini açık tutan beyaz aydınlık yüzünden. Bir uyuyup bir uyanıyor, arada rüyalar görüyor, ağaç dalları ve taşlarla dolu sert zemine karşı yaşlı kemiklerini koruyacak kadar yumuşak olmayan eğreltiotlarından yatağında bir o yana, bir bu yana dönüp duruyordu. Cüce baykuşların çığlıkları patlıyordu kulaklarında, avlayıp öldürdükleri farelerin haykırışları da. Örümcekler, uzun iplerini sarkıtarak tepesindeki meşe dallarından aşağı iniyor, ayakları Gereburna'nın yanağını gıdıklıyordu. Ağaçlar, yanından geçip geçip giden görünmez yaratıklar gibi hışırdayıp sarsılıyordu durmadan.

Dympna'nın düğününü gördü rüyasında. İşte oradaydı sevgili küçüğü, boz bir atın sırtında, uzun sarı saçlı başına işlemeli altından bir taç takmıştı. Üstüne nakışla güneş ve ay ve yıldız motifleri işlenmiş elbiseler uçuşuyordu sırtında, bir de omuzlarından dökülen, şeritli, benekli desenleriyle gösterişli mi gösterişli kürk pelerin. Yanında ise kara atının sırtında kocası-babası geliyordu, bir eliyle hafifçe dizginleri tutmuştu, diğeriyle Dympna'nın elini. Atlar rahvan adım ilerlerken gelin ile damat birbirlerine gülümsüyordu. İki sıra halinde dizilmiş halkın arasından geçiyorlardı, onlar geçerken ellerindeki çiçekli elma dallarını havaya kaldırıyor, el sallıyordu halk, çiçeklerin taçyaprakları havaya uçuşuyor, bembeyaz bir sevgi gösterisi gibi sarmalıyordu ikisini. Ve kalabalığın arasında, beyaz kefeni içinde ölü kraliçe de vardı, yüzünün bir yarısı çürümüştü ve göz çukurlarında solucanlar oynaşıyordu, orada durmuş gelin ile damadın yanına kadar gelmelerini bekliyordu kraliçe, o zaman beyaz kemikten ibaret kalmış parmaklarını üzerlerine doğrultacak ve önünden geçerlerken lanetleyecekti ikisi-

ni de. Dympna ise başını dimdik tutuyor, zafer edasıyla gülüyordu.

Uyandı Gereburna. Dondurucu bir şafak vaktiydi, çiy düşüyordu, sert zeminde geçirdiği bu gecenin ardından kemikleri sızlıyordu. Şato tarafına baktı, pencerelerden birinde ışık vardı hâlâ. Ama hangi kulenin hangi penceresi olduğunu anlayabilmek için gözlerini kısıp da tekrar bakana kadar sönüp gitti ışık.

Çok uzaklardan avcıların sesini duydu, uzun uzun sızlanan av borularını, köpeklerin ulumasını, adamların bağırışlarını ve atların kişnemesini. Yaban domuzları ile geyikler kaçacak yer ararken toprağın üstündeki bitki örtüsünden çatırtılar ve ayak sesleri yükseliyordu. Sonra kral ile maiyeti geçerlerken yeşil pelerinlerden ve kara gemlerle dizginlerden bir deniz dalgalandı, tazılar avın kokusunu alınca kesik kesik havlamaya, ulumaya başladılar. Parsı andıran çevik bir güzelim yaratık, belki de bol benekli, kalın kürkü olan iri bir kedi, tam Gereburna'nın önünden hızla geçerek yeşilliğin içinde kayboldu. İki dakika sonra da köpekler geçti hızla. En sevdiği eğlencesindeydi kral. Melankoliyi unutmuştu artık. Kendine gelmişti. Av mevsimiydi. Her gün avlanıyordu, sabahtan başlayıp hava kararana dek ve her akşam adamlarıyla birlikte şatoya dönüp ziyafet sofrasına oturuyor, yiyip içiyor, kralın yiğitliği ile kudreti onuruna besteledikleri yeni türküleri seslendiren ozanları dinliyordu.

Gereburna bir daha hiç göremedi Dympna'yı, çünkü yaşlılıktan ötürü ormanda öldü. Eski bir bitki kökü gibi kuruyup gitti. Yosunların, dalların, yaprakların altına gömdü kendini, sonra öldü ve bedeni çürüyerek toprağa karıştı. Dympna, bir sabah ormanda bir av kazasında öldü ve cesedi, dağın yüksek bir yamacında annesinin yanında istirahate bırakıldı.

Josephine'in Hikâyesi

Magdalena, yeni manastırın bir yıllık kirasını karşılamak üzere para toplamak için büyük bir eğlence düzenlemişti. Konuklar kostüm giyip maske takarak geleceklerdi. Yemek, dans ve şenlik ateşleri olacağını söylüyordu, birkaç da sürpriz.

Isabel şöyle dedi Josephine'e: Ben bu gece konuk rolünü istiyorum, ev sahibesi değil. Bu gece sana yardım etmeyeceğim. Bir kerecik olsun ben de eğlenmek istiyorum.

Yediği kirazın çekirdeğini tükürür gibi söylemişti bu sözleri, bir avuç dolusu küskünlük düşmüş, yer döşemesi üzerinde çınlıyordu. Josephine'den çok kendi kendisiyle konuşuyordu aslında. Kollarını kendi vücuduna dolayarak dans adımlarını çalışmaya başladı. Ama böyle olmuyordu işte. Eline bir tef alarak baştan başladı. Attı sonunda onu da.

– Sen çalar mısın benim için?

Bir sopaya takılı olan tef, kare biçimliydi. Bir elinizle sallayıp ötekiyle vuruyordunuz. Tahta kasnağı pembeye boyanıp aynı renkte kurdelelerle süslenmişti. Josephine tefi başının üzerinde döndürerek üstündeki küçük çanları hareketlendirdi. Isabel ellerini beline dayayıp sıçramaya başladı, ayakkabısının sivri uçlarını bir havaya dikip bir yere indirerek düzgün ve kesin hareketler yapıyordu. Kollarını kaldırıyor, dirseklerini büküyor, bileklerini kıvırıyordu. Tef, tiz sesler çıkarmayı ısrarla sürdürdükçe Isabel'in ayakları da yere vurarak tempo tutuyordu. Suratını buruşturdu Isabel. Yeğeninin yüksek ökçelerinin tıkırtısıyla ilettiği mesajı almıştı Josephine: Neden *yine* taşınmamız gerekiyor? Josephine izlerken Isabel de ayaklarını sımsıkı yere basmış, kaşlarını çatarak dikiliyordu.

– On altı yaşına gelene kadar seni yanımdan ayırmamaya söz verdim babana, dedi: Biliyorsun bunu. Şurada sadece altı ay kaldı. Sonra ne yapacağına o ve sen birlikte karar verirsiniz.

– Yani o ve sen birlikte, demek istiyorsun, dedi Isabel.

Hızla dönerek eteklerini havalandırdı. Sonra da odadan dışarıya fırladı.

Josephine de herkes gibi maske takmıştı, gerçi biliyordu ki onca zamandır bütün müdavimlerin artık gayet iyi tanıdığı sarı saten elbisesi, kimliğini ele veriyordu. Isabel ile Magdalena ise kendilerini gizlemişlerdi giysileriyle, kimseler bilemezdi onların elbiseleri değiştirdiğini. Magdalena, Isabel'in yeşil kadife eteğiyle yeleğini giymiş, kuştüyünü ve zümrütlerini takmıştı; Isabel ise Magdalena'nın siyah satenden dikilmiş yeni balo elbisesini geçirmişti sırtına, çok derin dekolteli, vücuda sımsıkı oturan bir elbiseydi bu. İkisi birlikte merdivenden inerken, Josephine hangisinin hangisi olduğunu anında anladı, ama yine de bu oyuna katılarak duruma uyanmamış göründü. İkisi de kenarlarına farbalalı siyah tüller ve parlak siyah payetler

dikilmiş siyah maskeler takmıştı, ikisinin de elinde siyah yelpazeler vardı. Hallerinden son derece memnun, gururla aynada izlediler kendilerini.

Konuklar gelmiş, büyük salonu şen şakrak sesleriyle doldurmuşlardı. Kadınların teni, omuzları ile kollarında parlayan mum ışığından ötürü balmumu gibi yumuşacık ve altınsı görünüyordu. Titreye titreye ışıldayan alevler bir aynadan diğerine yansımaktaydı; parlak yüzeyleri suyu andırıyordu aynaların, adımınızı atabilirdiniz sanki o suyun içine, sizi çepeçevre sarmalayarak üstünüze kapanır, derinlerdeki bambaşka bir dünyaya çekerdi sanki, mercan ve sedeften bilezikler takmış denizkızlarının yaşadığı, gümüş renkli balıkların oradan oraya sıçrayıp durduğu bir dünyaya. Josephine, suda yüzercesine hafif adım atıyordu salonda. Deniz yosunlarının suda salınması misali zarif hareketlerle el sallayan bir grup yabancıyla gülüşüyor, söyleşiyordu. Bulmayı istediği eve dair düşlere dalmıştı ve mekanik bir şekilde yerine getiriyordu rolünü. Söz ve jestlerini ezbere biliyordu, geceyi rahatlık ve umursamazlıkla geçirip gitmesini sağlayan bir davranış koduydu bu, oysa kendisi bir adım geride duruyor, çevresini sarmış onca insan, kendini sohbetin uğultusuna kaptırmış, yunuslar gibi hoplaya zıplaya dalış yaparken bir rüya âleminde geziniyordu Josephine, yarı uyur yarı uyanık durumda su yüzeyinde salınıyordu.

Lucian içeri girince kendine gelerek kocaman açtı gözlerini. Hepsi de çok uzun boylu olan, siyahlara bürünmüş bir grup erkekle birlikte gelmişti Lucian. Hepsi de birbirinin eşi siyah maskeler takmışlardı ve kenarları dantelli, gösterişli kırmızı mendiller taşıyorlardı. Lucian'ın kendini gizlemesi olanaksızdı. Şöyle düşündü Josephine: Onu tanıyorum, ve içinde bir şeylerin seğirip sonra gevşeyiverdiğini, denizanası gibi yumuşacık kaldığını hissetti. Lucian'ın gözleri odada dolaşıp Magdalena kostümüne bürünmüş

Isabel'in üzerinde dururken izledi onları. Odaya giren bütün erkeklerin bakışlarının aynısı. Bakmadan edemiyorlardı. Kalçalarını meydana çıkaran sımsıkı beliyle, tepede kocaman bir koni halinde toplanıp sonra oradan omuzlarına dökülen kapkara saçlarıyla, somurturcasına şişirilip belli belirsiz bir tebessüm gönderen ağzının oyunculuğuyla çekiyordu o bakışları Isabel. Erkeklerin bakışları ona mıhlanıp kalıyor, sonra yavaş yavaş yukarıdan aşağıya doğru süzerek değer biçiyorlardı ona. Farkına varmıyormuş gibi davranıyordu Isabel. Çenesini kaldırıp caka sata sata ortalıkta dolanarak kendine mağrur bir görünüm vermeye çalışmaktaydı, ama heyecanını, sevincini gizleyemiyordu işte. Yanakları kıpkırmızı olmuştu ve elindeki şarap kadehinden çabuk çabuk yudumlar alıyordu. Şöyle düşündü Josephine: Ben onun yaşındayken bunları yapamazdım, çok korkardım, ne yapacağımı bilemezdim. Oysa Magdalena yapabilmişti bunları. Josephine, arkadaşını inceledi. Magdalena, elindeki yeşil kuştüyünü elbisesinin bir yanına doğru savuruyordu, bir binici kamçısıymış gibi. Siyahlı erkekler grubuyla kahkahalar arasında söyleşirken öteki eli de havada dönüyor, daireler çiziyordu. Sözlerinin arasına nidalar koyuyor, kuvvetli vurgularla konuşuyordu. Erkeklerin her birine, onun kim olduğunu nereden anladığını kesin ifadelerle belirtiyordu. Onlar da, Isabel diye hitap etmekteydiler kendisine.

Magdalena, bu kadar kalabalık bir konuk topluluğunu ağırlayabilmek için kilerleri de açmıştı. Birbirine geçişi bulunan bir dizi odadan oluşuyordu kilerler, hepsi de ortadaki minik bir hole açılmaktaydı ve aslında kaba bir alçı sıvası olan bu taştan hol, şimdi balo için parlak kırmızıya boyanmıştı. Kilerlerin penceresi yoktu, tavanları tonozluydu ve her birinin hole açılan dördüncü duvarı taş kemerlerden yapılmıştı, böylece karşıdaki odayı görmek mümkün oluyordu. Üç ayaklı büyük demir şamdanlarda yakı-

lan ateşler sıcacık bir hava vermişti buraya. Sütunlardan ise delikli tenekeden fenerler sarkıyor, deliklerinden yer döşemesine ve duvarlara yıldız biçiminde ışıklar yansıyordu. Çevresine bakınan Isabel, üstüne minderler ve kilimler yığılmış, ipek örtülü geniş divanlardan ne kadar çok bulunduğunu fark etti hayretle. İçlerine gömülüp gitmeye, ayakkabılarınızı savurup atarak sırt üstü uzanmaya davet ediyordu sizi divanlar. Yıldız şeklindeki ışıkların aralıksız yarıp geçtiği o karanlıkta, divanlardaki kol ve bacakların tam olarak nasıl dağıldığını çıkaramadı. Daha ihtiyatlı davranan konukların vücut hatları ise ipek örtülerin altından, yahut tonozlu tavanı destekleyen sütunların arkasından seçiliyordu.

Çok çabuk karanlığa gömülüp gitmek istemeyen Isabel, tekrar üst kata çıktı. İlk önce, herkes tarafından fark edilmek istiyordu o, hayranlıkla izleyen bir kalabalığın tepesinden, gecenin karanlığında ateşten kuyruğu ve altın rengi tüyleriyle gökyüzünü yararak geçen bir kuyrukluyıldız gibi. Bir âşığın gövdesinin ağırlığı altında tükenip gitmeyecekti henüz. Bu, daha sonra olabilirdi, kendi arzuladığı erkeğin onun peşine düşmesine, izini sürüp sonunda onu yakalamasına izin verdiği zaman. Oysa şimdi Isabel, holü ve salonu dolduran kalabalık konuk topluluğuna kendini sergileyerek adım atıyordu, başını dimdik tutarak bu maskeler deryası içinden kayarcasına geçip gidiyor, siyah ipekten bir balon oluşturmuş eteklerini tutmak için kollarını ileri uzatıyor, başını bir o yana, bir bu yana çevirerek gerdanını, elmacık kemiklerini gösteriyordu.

İnsanlar terasta toplanmaya başlıyorlardı şimdi, bahçede sergilenen bale gösterisini izlemek için. Sahneyi aydınlatmak üzere yere dikilen sütunlara yerleştirilmiş meşaleler yanan çalıları andırıyordu. Siyah giyinmiş dansçılar, kestane ağaçlarının önündeki siyah çimenlerde üzerinde dönüşler yaparken, ellerindeki fenerler de bir sıra halinde

dalgalanmaktaydı. Hilal biçimli ay, salıncağında hafif hafif salınırken, bir takımyıldız da taklalar atıyordu gökyüzünde. Fosforlu derilere bürünmüş yaratıklar hızla çalıların arasında kaybolup yeniden beliriyor, konukları peşlerine düşmeye, mehtap ile gölgelerin ağına dalarak kaybolup gitmeye davet ediyordu. Bir an pencereye çarpıp sonra yine gözden kaybolan pervaneler misali kısa ömürlü hayaller. Sonra da havai fişekler yağdı bir şelale gibi, paramparça olup dağılıveren bir gökkuşağı. Alevler saçan altın ve gümüş çiçeklerden perdeler, bir meteor yağmuru ve gösterinin sona erişi.

Isabel, siyahlı adamlardan biriyle dans etti, anlamıştı onun Lucian olduğunu gerçi, ama adam, onu kızdırmak için gerçek kimliğinin farkında olduğunu gizleyerek kıza Magdalena diye seslenmekte ısrar ediyordu. Isabel ise onun kendisini tanıdığına emindi. İkisinin de başka başka insanlarmış gibi davranmasından müthiş keyif almıştı. İkinci bir Isabel onları izleyip yorumlarda bulunarak kontrolü elinde tutarken, ufak bir tiyatro oyununda rol alıyordu işte. Müziğin, ta içine sokulup onu ele geçirmesine izin verecek kadar şarap içmişti. Ayakları tam olarak biliyordu ne yapacağını. İçkinin, sıcağın, hazzın pusları arasında, bütün o mahcubiyeti ikinci Isabel tarafından bir mantoymuşçasına taşınırken, gerçek Isabel de altın bir merdivende dans ediyor, hafifçe çekilerek yumuşayıp havaya karışıyordu, artık Isabel olmamacasına çözülüp dağılıyordu havada, artık Magdalena da değildi hem. Zihninin cam kadar serin ve sert ve bir o kadar keskin bir şekilde netlik kazandığı bir anda *Ben Josephine'im* diye düşündü ve halasının sevgilisine uzattı kollarını, gövdesini kendine o kadar yakın tutarak döndüren, onu kollarıyla kavrayarak işini bilir bir tarzda ileri geri yönlendiren erkeğe uzattı. Lucian döndürdükçe döndürdü Isabel'i, öyle hızlı çeviriyordu ki sersemledi Isabel, Lucian onu bir ileri savurup bir kendine

doğru çekiyordu, öyle sıkı tutup öyle hızlı hareket ettirmekteydi ki sonunda kendini ağırlıksız hissetmeye başladı Isabel, uçuyorlarmış gibi.

Müzik durdu. Lucian, hâlâ dans ediyorlarmışçasına çok yumuşak hareketlerle Isabel'i salondan çıkardı. Merdivenden aşağı indiler, kilerlere, karanlık bir köşeye indiler, yumuşacık, yaylanan bir yatağın üstüne atılmış minderlerin arasına gömüldüler. Ah tabii, diyordu Lucian Isabel'e, kesinlikle senin düşündüğün kişiyim ben, bak ne kadar kesin olduğunu göstereyim sana ve daha ne olduğunu anlamadan onu öpmeye başladı ve hayretler içinde kalarak Isabel, içini ateş bastığını hissetti. Böylece bırakıverdi kendini o karanlıkta, maskesi çıkmış, Lucian'ınkiyle birlikte bir kenara savrulmuştu, o gölgelerin arasında göremiyordu Lucian'ın yüzünü ve biliyordu ki kendi yüzü de görünmüyordu. Lucian ben olduğumu biliyor, diye düşündü Isabel, benim Magdalena olduğuma bir an bile inanmamıştır, bunca yıldır büyümeme tanık olduğuna göre yüzümün de, vücudumun da şeklini biliyordur, ama bir bakıma yine de tanımıyor beni, *bu* beni tanımıyor, isimsiz bir kadın bu şimdi, birbirimiz için birer yabancıyız, Josephine'e davrandığı gibi davranıyor bana, daha önce hiç bana dokunmamıştı. Lucian değilse kim bu?

O an. Birbirinize dokunmadan hemen önceki an. Korku ve arzuyla birlikte sarsıldığınız, ileri atılarak kendinizi tümüyle vermek istediğiniz, ama bir yandan da kaçmak ve kendinizi saklamak istediğiniz, kıpırdayamadığınız, her şeyi kendiliğinden gelişmeye bıraktığınız, havaya çekilmiş incecik bir çizgiyle ayrılır hale gelene dek birbirinize yaklaştığınız, sonra o çizgiyi de aşarak birbirinizle buluştuğunuz o an. Eller, gözler, ağızlar, ten. Tam her şey başlamadan önceki o gergin dakikalar, ışığa adım attığınız, birbirinize baktığınız, arzunuzu gözlerinize yansıttığınız dakikalar. Kozlarını ortaya dökerek kumara oturuş, riske giriş.

Sunuş. Onu daha yakına çağırış. Kendine ve ona meydan okuyuş. Isabel, kontrolünü elden bırakmamayı istiyordu. Kontrolü tümüyle elden bırakıp neler olacağını hiç umursamamayı istiyordu. Bir ileri bir geri dansını sürdürerek oynadı o oyunu. Hazırdı. Hazır değildi. Sevgili olmaya. Bütün süreç boyunca onun Lucian olduğunu biliyordu ve bütün süreç boyunca onu bir yabancı sanıyormuş gibi yaptı.

Lucian, büyük bir dikkatle soydu onu. Isabel sırt üstü uzanarak bekledi. Lucian'ın elleri önce giysinin boynundaki ipek bağcıkları çözdü, elbiseyi omuzlarından aşağı sıyırdı, sakin ve hızlı hareketlerle teninde gezinen parmakları düğmeleri, kancaları, kopçaları açtı birer birer. Karanlıkta kenetlendiler birbirlerine, sinsice ve alelacele ve gürültü etmeden, olur da birileri duyuverir diye. Çevrelerini hep birbirinin aynı sesler doldurmuştu: İki sevgilinin gövdeleri birbirine doğru sürünür, seğirir ve kıvranırken çıkan solumalar, mırıldanmalar, kalp atışları, ısırılan ellerin boğduğu haykırışlar.

Uyuyakalmış olmalıydı Isabel. Uyandığında Lucian gitmişti. Çevresini saran karanlık bomboştu. Üstünden savrulup atılmış giysi parçalarını topladı, saçına çeki düzen verdi, ellerini kızgın yanaklarının üstünde gezdirdi, tükürükle ıslattığı mendiliyle serinletti onları.

Yukarı çıktığında baktı ki geceyarısını, maskelerin çıkarıldığı anı kaçırmış. Konuklar, çift kanatlı dev ön kapıdan geçerek dışarıdaki alanda toplanıyordu o sırada. Ansızın gelen soğuk esintiler, teşekkür sözleri, çığlıklar, kahka-halar. Lucian, bir elinde tuttuğu maskesi havada salınırken Josephine'i iki yanağından öpüyordu. Magdalena'yı da öptü ve yanında arkadaşlarıyla birlikte ayrıldı oradan. Isabel onun gidişini izledi. Kendisini göremesin diye geriye çekilerek.

Magdalena ile Josephine, son konukların ardından kapıyı kapadılar. Merdivene çöktüler sonra, esniyorlardı, yorgunluktan yüzleri sarkmıştı. Birlikte son bir kadeh şarap içip bir tabaktaki acıbadem kurabiyelerini paylaştılar.

Isabel, elbisesinin cebine soktuğu yumruklarını sıktı. Yukarı çıktı, şimdi şekerli kurabiyeler sayesinde canlanarak akşam olup bitenler hakkında şen şakrak bir dedikoduya dalmış olan iki büyük kadının yanına. Josephine, siyah dantel eldivenlerini çıkarıp dizine sermişti, iki pervane ölüsü gibi. Konuşurken bir yandan onları düzeltiyor, işaret parmağıyla ipeksi kıvrımlarını düzlüyordu. Magdalena'ya, onun hayranlarından biriyle bahçede bulunduğu sırada konuklardan birinin salonda ansızın striptiz yapmaya başlamasını ve bir alkış tufanıyla karşılaşmasını anlatırken neşeyle parlıyordu gözleri. Hâlâ genç görünüyordu Josephine. Dalgalı kara saçlarının ön kısmında gümüş renkli bir tutam belirmişti, ama yüzünde kırışık yoktu henüz. Gözlerinin çevresindeki kırışıklar yüz ifadesinin bir parçasıydı. Onları ortaya çıkaran gülüş, bir çocuğun gülüşü, diye düşündü Isabel, izlerken. Oysa o kendini çok daha yaşlı hissediyordu, çok daha deneyimli. Güngörmüş. Feleğin çemberinden geçmiş.

Josephine başını kaldırıp baktı yeğenine ve elini ona uzattı.

– Tatlım, buradaydın demek. Nasıl, iyi vakit geçirdin mi?

Isabel, ne yaptığını, kiminle yaptığını söyledi halasına. İki büyük kadının yüzündeki şoku fark etti, gerilen kasları, açık kalan ağızları, irileşmiş gözleri. İçinden bir mayi gibi kudret kabarıyor, derisini sızlatana kadar gererek dolduruyordu onu, zaferle dolu bir kaba dönüşmüştü Isabel.

Sonra Josephine güldü.

– Güzel hikâye. Lucian bütün gece benimleydi. Seninki bir başkası olmalı. Veya belki de hepsini uyduruyorsun, ha?

Isabel gözyaşlarına boğuldu. Orada öyle oturmuş, ellerindeki kuştüylerini sallayarak cırtlak cırtlak onunla konuşan, dalga geçen, onu aşağılayan iki kart cadalozun arasın-

dan fırladığı gibi ağlaya ağlaya yukarı çıktı. Senden nefret ediyorum nefret ediyorum nefret ediyorum. Kelimeler yukarı doğru fırladılar, uzaklara savruldular, bir kapıyı çarparak kapadılar.

Daha sonra, çoktan elbisesini çıkarıp geceliğini giymişti ki Josephine, artık Isabel'e ait olarak gördüğü odaya süzüldü. Yatağın kenarına oturarak yeğeninin omzunu sıvazladı.

Fısıltıyla konuştu: Seni seviyorum ben. Daima sevdim ve daima seveceğim. Ne yaparsan yap. Seni sevmekten vazgeçiremezsin beni.

Isabel iç çeke çeke ağlıyordu: Rahat bırak beni, lütfen git buradan. Beni yalnız bırak.

Ertesi sabah Magdalena, Josephine'i alıp, ona bulduğu evi görmeye götürdü. Evler ve dükkânlarla dolu sıkış tıkış bir sokağın sonundaydı bina. Balkonlarına çamaşır asılı sarı bina cephelerinin arasına sokuluvermişti bir binaydı. İki taraftan gerilmiş çamaşır ipleri havada buluşuyor, ıslak havlular ve gömleklerle bayrak gibi dalgalanıyordu. Bir zamanlar İmansızlar'ın oturduğu mahallenin bir bölümüydü burası, itikadı olmayan diğer pek çok kimseyle birlikte İmansızlar'ın da sürülüp atılmasından çok önce. Küçük ev, bir zamanlar İmansızlar'ın kullandığı ibadethanenin arsasına inşa edilmişti. Yakın zamana kadar sabun imalathanesi olarak kullanılmaktaydı. Yapının bir kısmında hâlâ sabun görünüyordu zaten, döşemedeki çatlakları çimento harcı gibi doldurmuştu sabun. Tırnağınızla kazıyabilirdiniz. Evin içine leylak, şeftali çiçeği, lavanta kokuları sinmişti.

– Çok küçük bir yer burası, dedi Josephine.

Evi dolaşmaya başladılar. Zemin katta ancak mutfak-yemek odası yapılacak kadar bir yer vardı. Üst katta ise iki oda bulunuyordu ki bunları bölmelere ayırarak kutu gibi on üç tane hücre elde edilebilirdi. Fakat arka taraftaki bahçeye, yeterince para bulduklarında ikinci evi inşa edebilir-

lerdi. Bahçenin bir ucundaki ahır ise şapele dönüştürülebilirdi. Yıkıldı yıkılacak gibi duran tahta sundurma, tuvalet işlevi görebilirdi.

– Biliyorum, eksikleri var, dedi Magdalena: Ama bir başlangıçtır.

Josephine, Tecessüm'deyken oradaki hayat tarzından tıpkı kendisi gibi hoşnutsuz olan bir grup arkadaşını topladı. Başrahibe memnun kalmıştı onları başından atmaktan. Armağanlar vererek daha çabuk gitmelerini sağladı: Yatarken altlarına sermeleri için birkaç ot şilte, artık kullanmadığı paslı kapkacak. Magdalena bir masa, iki uzun sıra, on üç tabak ile kaşık, bir tava, bir ekmek tahtası, bir bıçak bağışladı. Peder Peter, şapel için dilenerek şamdanlar ve altar kapları getirdi. Bütünüyle dine adanmış bir manastır yaşamının yeniden doğuşuna katkıda bulunduğuna inanmaktaydı o, kimse başka türlüsünden söz etmemişti ki. Rahibe Maria önderliğindeki yeni rahibeler grubu, Josephine'in geleceğe ilişkin planlarını ihtiyatla karşıladılar. Bütün bunların bugünden yarına gerçekleşecek şeyler olmadığının farkındaydılar. Yine de arkadaşlardan oluşmuş küçük bir cemaat olarak yaşamaktan, çalışarak hayatlarını kazanmaktan ve Josephine'in, Tecessüm'deyken uymakla yükümlü olduklarından çok daha az cezalandırıcı nitelikteki Nizamname'sini benimsemekten mutluydular. Birbirlerinin mahremiyetine, sessizlik içinde yaşama ve tek başına kalma hakkına saygı gösterdikleri müddetçe Josephine, istediklerini yapmakta serbest bırakıyordu hepsini.

Isabel, gruptaki on üçüncü kişiydi. Bir karış suratla, içine kapanmış bir halde on altı yaşına basacağı günü bekliyordu. İşte o zaman bir şeyler yapmaya, şu kocakarılar güruhuna dünyanın kaç bucak olduğunu, gerçek hayattan ödü koparak, durmadan çöl keşişleri hakkında çene çalarak yaşamanın aptallıktan başka bir şey olmadığını göstermeye ant içmişti. Diğerleri gibi kahverengi elbise giyip ba-

şına siyah örtü takıyordu o da, örtüsünü çekiştirip uçlarını sarkıtarak yakıştırmaya çalışıyordu kendisine.

– Son derece haklısın, demişti ona Josephine: Yemin etmek için çok gençsin sen. Benim yaptığımı yapıp da acele etme sakın. Yaşın biraz daha büyüyene kadar bekle, o zaman neler hissedeceğine bak bir.

Isabel başını salladı.

– Hep böyle anlayışlı olmak zorundasın, değil mi? dedi: Niye benim neler hissettiğimi biliyor olman gerekiyor ille de?

Mutfak tezgâhının önünde, önlük niyetine bellerine doladıkları çuvallarla durmuş, Magdalena'nın armağan olarak gönderdiği sepetten çıkan malzemeyle akşam yemeğini hazırlıyorlardı. Josephine, önüne dizilmiş kalın, mor kabuklu patlıcanları elindeki bıçakla yarmaktaydı birer birer. O süngersi, sarımtırak etlerinde kocaman yarıklar açtı. Domates, soğan, maydanoz, sarımsak ve kırmızı biberden yapılmış harcı bu yaraların içine tıktı sonra. Küçük cesetleri bir tencereye koydu, üstlerine zeytinyağıyla beyaz şarap döktü ve hibe tuğlalardan yapılmış ocakta yakılan ateşte kavrulmaya bıraktı. Ocak, evin ön duvarında açılmıştı. Gayet uygun bir yerde, tam ocağın tepesinde açılmış olan ve tamir etmekle uğraşmadıkları bir gedik, bütün dumanı sokağa veriyordu. Isabel biraz daha çalı çırpı attı alevlere. Ellerini beline koyarak öylece durup, önce havaya sıçrayan, sonra ocaktaki öbeğin içine yerleşen odun parçalarını dikkatle gözlemeye koyuldu.

– Böylece bırakalım bunu, dedi Josephine, eliyle tencereyi işaret ederek: Gel dışarı çıkıp biraz hava alalım.

Pırıltılar saçan mavi bir pus tabakası, ufacık bahçeyi yol yol örtmüştü. Başlarının üstünde eflatundan koyu mora dönüşen gökyüzünü gümüş bir hilal yırtıyor, hilalin bir ucunda yanıp yanıp sönen Çolpan yıldızı, elmas bir mah-

muzu andırıyordu. Sebzelerin ekili olduğu toprak parçasının kenarı boyunca bir aşağı bir yukarı yürüyüp duruyordu Josephine, kollarını iki yana açıyor, durmadan bir yerleri gösteriyor, işaretler yapıyordu. Salon burası olacaktı, şurası dans pisti, şurası yemek odası. O ufacık bahçeye koca bir sarayı sığdırıverdi. Kendisini bekleyen o evin tamamlanmasına bir adım daha yaklaşmıştı artık, kuşkusu yoktu. İnanıyordu o eve, her ne kadar şimdilik ancak hayalinde canlandırabilse de onu. Tanrı'nın krallığı içinizdedir. Bir karış sebze bahçesi ile salkım saçak asmasından, bir de kuyusundan başka övünecek bir şeyi olmayan bu tuğla duvarlı ufacık mezbelede tamamlayacaktı o krallığı. Evin görünmez olan öteki tarafını elleriyle çizdi, bir yandan bahçeyi adımlıyor, ölçüler alıyor, boyutlarda yanılmamak için tekrar tekrar ayarlıyordu adımlarını, durmadan Isabel'e seslenerek: Görüyorsun değil mi? Isabel, halasının bir ileri bir geri adımlar atmasını, bütün bir lacivert gökyüzü, taslağını oluştursun diye ona uzatılmış bir kâğıtmışçasına havada projeler çizmesini izliyor ve onunla birlikte bakıyordu aynı yere, ama bütün gördüğü koca bir boşluktu.

Yeni evde ilk kez on üçü birden akşam yemeği yediler. Arkasından masayla sıraları duvara iterek dans ettiler. Daha da sonra, diğerleri uyurken, Josephine hücresinde yere oturup yazı yazdı. Acele ediyordu eserini bitirmek için, çünkü biliyordu ki fazla zamanı kalmamıştı.

Onu ölüme götürecek olan illet birkaç aydır yakasındaydı, ama ev bulma telaşıyla uyarı işaretlerini hep görmezden gelmişti. Kanser olduğunu sonunda kabullense bile çok geçti artık. Elinden hiçbir şey gelmeyen doktorları uzaklaştırdı yanından. Magdalena'nın getirdiği şifalı maddeler ile ilaçlar acısını dindirdiyse de, onu tedavi etmiyordu. Geceleri gaz lambasını yakıp küçük kâğıt parçalarına

yazardı Josephine. Şiirler, çeviriler ve otobiyografi. Isabel'e bırakacağı armağanlarıydı bunlar. Hayatının hikâyesini yazdığı sayfaları kimse görmesin diye iyice sakladı. Define avı için birer ipucuydu hepsi.

– Ölümü bu kadar erken beklemiyordum, demişti Magdalena'ya: Vadem bu kadar kısa biçildiği için çok üzgünüm, ama ölümden korkmuyorum. Benliğim eriyip gitmiş olacak o zamana dek. Korku duyacak kimse kalmamış olacak.

Mutfakta oturuyorlardı, ateşin başında. Magdalena arkadaşının elini tuttu.

– Hep benim suçum, diye sızlandı: Bu rutubetli, bu sıkıntılı yeri bulmayacaktım sana, burada yaşamana izin vermeyecektim, öyle sefil bir evdi ki burası, düşündüm de kısa zamanda bezip tekrar benim yanıma gelirsin, ne güzel günlerimiz olmuştu, kalırsın diye düşünmüştüm, burada böyle yaşamak öldürdü seni.

Josephine iç geçirdi.

Dedi ki: Niye beni ciddiye alamıyorsun hiç?

– Müfettişler asla izin vermezdi planlarını gerçekleştirmene, diye yanıtladı onu Magdalena: Neyin peşinde olduğunu anlarlardı, engellerlerdi seni.

– Tasarladığım işin çok küçük bir bölümünü gerçekleştirebildim, dedi Josephine, tekrar iç geçirerek: Başarabildiğim yegâne şey, dil ile ilgili belli bir anlayış kazanmak oldu. Hepsi bu. Hayatımın işi bu işte!

Öyle yüksek perdeden güldü ki sonra, gıcık tuttu ve öksürmeye başladı.

– Şakaydı, dedi soluk soluğa: Dur sana anlatayım.

Magdalena sırtına vurarak yatıştırdı onu.

– Sonra, dedi: Sonra anlatırsın.

Şöyle düşündü Josephine: İyi o halde, bari Isabel'e anlatmaya çalışayım.

Azize Uncumber'in Hayatı

Uncumber, Portekiz kralının kızıydı. Hayatından bezmiş bir adamdı babası, servetinin ve sorumluluklarının ağırlığı altında eziliyor, ama bütün bunlardan kurtulup daha sade bir hayata başlayacak cesareti de bulamıyordu. Rahata fazlasıyla alışmıştı: Yazın en yakıcı günlerinde bile serin olan, sabah akşam bahçıvanlarca sulanan, duvarları kovalardan dökülmüş sularla ıslak ıslak parlayan sarayında oturmaya alışmıştı. Bahçıvanların parlak metal kovalarla sergilediği baleye, hep beraber ileri ve geri adımlar atarak ışıl ışıl parlayan suları bir hilal şeklinde taş duvarlardan aşağı savuruşuna. İçerisi deseniz cam, seramik ve mermerdendi yer döşemeleri, sarayın avlusundaki bahçelerde güller ve palmiye ağaçları parlıyordu, kameriyelerden birinin altında oturabilirdiniz güneşi umursamadan. Bahçenin en ücra köşesine çekilip bir kertenkele gibi davranabilirdiniz. Hizmetkârlar durmadan koşuşturup kralın alnındaki teri siler, ona buzlu içecekler, tabaklar dolusu mayonezli soğuk balık ve tabaklar dolusu karpuz ile incir getirirlerdi. Akşam oldu mu

beyaz ya da lâl şarapların en kalitelisini yudumlardı kral. Sıra sıra hizmetkârlar ellerinde kovalarıyla tekrar görünür, banyosunu doldururlardı ve uzanırdı küvetin içine kral, içini kederler basarak. Gece ise oymalarla, yaldızlarla bezeli maun karyolasında, tertemiz çarşaflar serili yatağına yatar, zambaklar ile bülbüller hakkında melankolik şiirler yazardı.

Kederliydi, çünkü kimse sevmiyordu onu. Hanedandan gelme ana babasından hiç şefkat görmemiş, birbirini izleyen dadılarla özel hocaların özensiz bakımına bırakılmıştı. Annesi bitişik odada dua okurken babası düzenli olarak döverdi onu. Gaddarlıklarından ötürü onları hiçbir zaman bağışlamadı kral. Kendi de evlenince karısını nasıl seveceğini bilemedi, nitekim karısı ona bir kız doğurduktan sonra kaçarak ailesinin yanına döndü.

Kimse sevmiyordu onu ve çok yalnızdı kral. Konuşacak birileri olsun diye penisine Sicilya Kralı diye ad takmıştı. Sicilya Kralı'yla havadan sudan konuşur, üzüm hasadından, hizmetkârların davranışlarından söz ederdi. Acınası çocukluğunda başından geçen olayları tekrar tekrar anlatırdı ona. Sık sık öfkeye kapılır, heyecanlanırdı. Sarayı kasıp kavurarak dolaşır, Sicilya Kralı'na bağırır çağırırdı sakinleşsin diye, yoksa Allahbilir ne işler açılırdı başlarına. Böyle zamanlarda kızı Uncumber onun yoluna çıkmazdı hiç, babasının gözü döndü mü, soluğu limon ağaçlarının altındaki saklanma yerinde alır, iki büklüm kıvrılırdı oraya.

Uncumber büyüdükçe güzel bir kız oldu, zeytin gibi teni, kara gözleri, uzun, kıvır kıvır siyah saçları vardı. Artık on üçüne gelmiş olsa da kralın gözünde hâlâ çocuktu. Fazla konuşmazdı. Hep izlerdi. Bir adım geride dururdu. Her an kaçmaya hazır.

Kadınlar sinirine dokunurdu kralın, hep yüzüstü bırakmışlardı onu. Soğuk anası ona hep mesafeli davranmış,

ağladığında odaya kapamış, meydan okuyup itaatsizlik ettiğinde kendisi el kaldırmamıştı belki, ama babasına havale etmişti, acımasızca cezalandırsın diye. Soğuk karısı onu yatakta durmadan eleştirmiş ve sevgiye duyduğu susuzluğu küçümsemiş ve çekip giderek, onu koca krallığa maskara ederek son aşağılayıcı darbeyi vurmuştu.

Çocuklar ise kadın değildi. Çocuklar güven duyan ve güvenilebilecek olan, seven ve sevilebilecek olan varlıklardı. Kabul eden, açık biriydi çocuk, henüz yetişkin dünyasınca kirletilmemiş biri. Çocuğun masumiyeti öyle anlayış dolu, öyle özel bir şeydi ki size yeniden başlamak için, sahici sevgiyi, huzuru ve sevinci bir kez daha denemek için cesaret verirdi. Çocuk, oyun arkadaşı arayışındaki bir oğlan çocuğundan başka şey olmayan Sicilya Kralı'ndan da korkmazdı. Oysa karısı hiç hazzetmemişti. Sicilya Kralı'ndan, ya dalga geçmişti onunla ya da öfke göstermişti. Ama şimdi kral, kızı daha küçükken, henüz korkmayı ya da tiksinmeyi öğrenmemişken bu işe başlarsa, sevgiden başka hiçbir şey istemeyen Sicilya Kralı'nı reddetmezdi kız.

Uncumber, yamru yumru ağaçlardan yayılan keskin limon kokusunu içine çekti, ağacın sivri uçlu yeşil yaprakları ise başının üzerinde kapanarak bir dam örmüştü ona. Kendisi gibi küçüktü ağaçlar, alçak, kıvrık dalları vardı. Ağaçların arasına kıvrılınca kimse görmüyordu onu, babası geçip gidene kadar bu limonlu mağarada oturabilirdi.

O gece kral, kızının odasına süzüldü.

– Benim, diye fısıldadı: Sicilya Kralı seninle arkadaşlık etmek istiyor, oynamak istiyor. Bak.

Oysa Uncumber yatağında değildi. Limonluktaki ağaçların yamru yumru kökleri arasında tortop olmuş yatıyordu.

Kral da kurnazlık etti. Geceleri adımlarını bir vaşak gibi sessizce atarak bütün sarayı dolaştı, kızının nerede yattığını bulmak için. Sabahları kahvaltıya geldiğinde onu tu-

tup kokladı. Ama kız gelirken bahçıvanların arasından geçip de onların kovalarından dökülen suyun altında yıkanmış olduğundan, temizlik ve tazelik kokuyordu yalnızca, kendi kokusundan başka koku yoktu üstünde.

Bir sabah öfkeye ve çaresizliğe kapılan Sicilya Kralı, ille de birlikte yürüyüşe çıkalım diye tutturdu Portekiz Kralı'na. Uncumber'i bulamasalar bile belki bir hizmetçi kız veya bir çamaşırcının kızı çıkardı karşılarına, ya da işte öyle birileri, ve onun gönlünü yapabilirlerdi belki kendileriyle oynasın diye.

İşte böylece tam limon ağaçları altındaki ininden çıkıp bahçıvanların sulama kovalarının serinliğine doğru gitmeye hazırlanırken yakaladılar Uncumber'i. Portekiz Kralı, kızını kollarından kavradı. Giysilerine ve tenine sinmiş keskin limon kokusunu ihtiraslı bir keyifle çekti içine, öyle taze ve ferah bir kokuydu ki bu, denizin dibinde dantelli kenarları salına salına toplanmayı bekleyen boz renkli istiridyeleri anımsatmıştı ona, yarıklarından içeri sokularak kendilerini zorla açacak, tuzlu suyla sarılı o ufacık, kıvrımlı et parçasına, o minicik inciye ulaşacak bıçağı bekleyen istiridyeleri.

– Küçük sevgilim benim, diye mırıldandı: Seni sonunda buldum ya, bir daha asla bırakmam. Sicilya Kralı da bırakmaz. Hayatı boyunca yanına bir yoldaş aradı o ve işte şimdi seni buldu, şimdi yatağa yatırıp şefkatle bakacak sana, bak göreceksin, nasıl da güzel bakacak benim sevgili kızıma.

Uncumber'i elinden tuttu. Onu odasına götürerek kapıyı kilitledi. Oda karanlık olsun diye panjurları indirdi. Uncumber'i yatağa fırlattı.

Odanın içi toprak kokuyordu, ve çimen ve limon, deniz suyu ve tuz da. İki insanın teri ve dehşet duygusu kokuyordu içerisi.

Uncumber, kıvır kıvır gür saçlarını kalkan gibi kapadı yüzüne. Saçtan bir kalkan? Ne işe yarayabilirdi ki bu? Kral yatakta, yanı başında soluyup dururken, kızın adını haykırırken, o devasa elleriyle soluk soluğa kızı ararken.

Uncumber, tıpkı bir limon ağacının kökleri gibi karanlıkta kıvrılıp tortop oldu. Hızla bir balığa dönüştü, gövdesini kavramaya çalışan yosundan parmakların arasından sıyrılıp kendini akıntıya bırakan bir balığa.

Kralın keder ve hırs dolu elleri, kapkara, kıvır kıvır apış arası kıllarıyla örtülü yuvayı buldu ve hemen altındaki yumuşak dudakları. Penisini içeri itti.

Oysa Uncumber, saçlarıyla örtmüştü yüzünü. Vücudunu baş aşağı çevirmiş ve kıvır kıvır güzelim yelesinin çevrelediği o güzelim ağzını sunmuştu Sicilya Kralı'na. Vajinasını değil ki. Vajinasında diş yoktu zaten.

Babasının penisi ağzının içindeydi. Isırdığı gibi kopardı onu ve tükürüp attı. Sonra yataktan fırlayarak kapıya koştu, kilidi açtı, son hızla sarayın bahçesine daldı ve gözden kayboldu.

Bahçıvanlar kovalarını savurarak saray duvarlarını uzun kavisler çizen su serpintileriyle serinletmeye devam ediyorlardı. Öğle yemeği vaktiydi. Aletleriyle kovalarını yere bırakıp sıralar halinde çıktılar sarayın bahçesinden. Ansızın aralarına düşüveren fazladan bir bahçıvan da her birini elinden tutup çekiştirdikten sonra kente doğru koşmaktaydı.

Kimse bilmiyordu adını, işte o yüzden, elli yıl boyunca temizlikçi kadın olarak çalışıp da sonunda bitkin düşerek öldüğünde, yoksullara ayrılmış toplu mezara gömüldü.

Josephine'in Hikâyesi

Josephine ölmüş olabilirdi, ama hayatı son bulmuş değildi. Konuşma tarzı mesela, sonra huyları ve hareketleri, bunların hepsi de Isabel'de kök salmıştı. Sanki kendisine vasiyet edilmişçesine onun işlerini ve sözlerini üstlenmişti yeğeni. Reddedemeyeceği veya geri veremeyeceği birer armağandı bunlar, Josephine'le birlikte yaşadığı onca yılda ruhuna ekilmiş olan şeylerdi, öğrenmekte olduğunun farkına bile varmadan ondan öğrenmiş olduğu şeyler. Josephine'i taklit etmek soluk alıp vermek gibiydi. Isabel, Josephine'in bir kopyasını çizmişti kendi içine.

Ellerini tam Josephine'in yaptığı gibi kurulamakta olduğunu şimdi fark ediyordu, önce iyice yıkıyordu onları, temiz havluyu toprak ya da yağ lekeleriyle kirletmemek için, sonra yere su damlatmaktan sakınırmış gibi avuçlarını yukarı doğru tutuyor, kapının arkasındaki kancaya asılı duran ketene gidiyordu hızla. Aynı şekilde Isabel, tıpkı Josephine gibi yıkanmakta olduğunu fark etti, iki kazan sıcak su bulunduruyordu yanında, biri sabunlu, öbürü du-

rulanmak için, o değerli sıvı israf edilmemiş oluyordu böylelikle. Su soğuyunca dışarı götürüp sebze bahçesine döküyordu. Her an bir ev işiyle uğraşıyor olurdu, yatağını düzeltir ya da yerleri süpürürdü, Josephine omzunun üstünden onu izlerdi eleştirmeye hazır bir halde. Paylaması gerektiğinde bunu nasıl yapacağını da bilirdi. Çoğu zaman sevgiyle düzeltmişti Isabel'in yanlışlarını, ama bazen de Isabel'in karşı koyması, yumruklarını sıkıp dövüşmesi gerekmiş, Josephine'i de kendisiyle boğuşmaya kışkırtmıştı. Aralarında, zaptedilmiş hırçınlıktan bir duvar oldu mu daha güvende hissederdi kendini, baygın çiçek kokuları arasında boğulup gitmeyeceğini bilirdi. Sonrasında öpüşüp özür dilerlerdi birbirlerinden ve sevgi tekrar katlanılır hale gelirdi, körpe ve yeni bir şey haline gelmiş olurdu çünkü. Hep aynı yerde kalarak yaşlanmış bir sevgi, Isabel'in kaçmak zorunda olduğu bir hapishaneydi. Kendi yarattığı bir şey değildi o. Güvenemezdi.

Isabel'in Josephine'den devraldığı bir başka özellik de tutumluluktu. Aziz Joseph Reform manastırındaki on üç rahibe son derece kıt kaynaklarla idare etmek durumunda kalmıştı. Bez dokuyup satarak geçimlerini sağlamaya karar verdiler, böylece sadaka dilenerek yoksulları sömürmüş olmayacaklardı. Zenginlerin çılgınca kaprislerine boyun eğmek durumunda da kalmayacak, özgür olacaklardı yani. Josephine, sinekten yağ çıkarmayı ve tutumluluğu sadece para artırmanın bir yolu olarak da görmemişti. Bir zanaat olarak keyif alırdı bundan. Magdalena'nın evindeyken öğrendiği aşçılıkta en önemli becerilerinden biri, artıkları değerlendirmekti. Diyelim hayırsever biri, rahibelere küçük bir sepet dolusu sardalye getirmiş olsun. Josephine akşam yemeği için onları zeytinyağına atıp altın sarısı, gevrek bir kızartma hazırlar, sonra ertesi gün, servis tabağında kalan parçaları toplar, bir avuç kuşüzümü, biraz öğütülmüş badem, bir tutam kırmızı biberle karıştırarak balık köftesi

haline getirirdi. Yumurta da varsa patatesle birlikte hepsini karıştırıp bir ezme hazırlardı. Aynı şekilde bir kâse soğuk pilav, soğanla ve ıtırlı otlarla karıştırılarak krokete dönüştürülüverirdi. Olmayacak şeylerden ne sihirdir ne keramet sucuklar yapardı Josephine: Ekmek kırıntısından, rendelenmiş peynir artıklarından, ince ince kıyılmış adaçayından. Çorba deseniz yine aynı şekilde: Su, sarımsak, ekmek, varsa bir domates ya da bir soğan.

Onun için bir oyundu bu. Daha zengin mutfaklarda ya çöpe atılacak ya köpeklere verilecek olan artıklardan, elde kalmış karman çorman malzemeden esin bulmak. İşin püf noktası, şans unsuruydu. Bir iki ekmek kırıntısı, bir fincan bezelye, kesilip atılmış birkaç pırasa başı gördü mü gözleri ışıldardı Josephine'in. Elinde zeytinyağı olduğu müddetçe yemek pişirebilirdi, ki zeytinyağını da sürekli olarak Magdalena'dan alıyordu zaten. Rahibelerin akşam yemeği çoğunlukla ekmek, tuz ve zeytinyağından oluşuyordu, hem de hiçbir eksiklerinin olmadığına inanırlardı. Yemekten sonra kalkıp dans ederlerdi, özellikle de ateşi besleyecek odunun kalmadığı gecelerde, ısınmak için.

Josephine'in sinekten yağ çıkarma, elinin altında ne varsa değerlendirme aşkını bilen Isabel, halasının ölümünden sonra onun yazılarını tasnif etmeye girişip de, bu tutumlu kadının, bulduğu her türlü kâğıdı yazmak için kullandığını görünce şaşırmadı: Reçetelerin, dua kâğıtlarının, faturaların, başkalarından gelmiş mektupların arkalarına yazmıştı hep. İhtiyaç oldukça birer birer kullanmıştı hepsini. Isabel'in en yaratıcı olduğu keşif alanı ise Josephine'in ilk taslağını ya da notlarını nereye koymuş olabileceğini düşünürken kendini gösterdi. Ortadan ikiye yırtılıp dürülerek ilaç ve mürekkep şişelerine tıkaç yapılmış müsveddeler buldu Isabel. Bir kısmı ise iç eteği astarı ve dirseklik olarak maskelenmişti. Yine bir kısmı gaz lambasını ya da mutfakta ateşi yakmak için kâğıt tıkaç haline getirilmiş, bir

kısmı kesilerek yama işi için patron yapılmış, bir kısmı da rahibelerin yeni cam taktıracak parası olmadığından manastırda camı kırılmış olan pencerelere gerilmişti. Rahibelerden birinin başlık dikmesine yardım ederken Isabel, bir de baktı ki kullandıkları patron kâğıdının arkasında Josephine'in yazıları var. Tuvalette ise düzgün bir şekilde yırtılıp duvardaki eğri çiviye takılmış kare kâğıtların Josephine tarafından şiir karalamak için kullanılmış olduğunu keşfetmek kederlendirmişti Isabel'i. Sayfaları aynaya tutarak okudu, sonra da hepsini kopya etti. Yortu günü yemekhanedeki masada ansızın beliriveren kâğıttan dantellerin de Josephine tarafından yapılmış bir *Neşideler Neşidesi* çevirisinden kesildiği çıktı ortaya. Isabel bir ayva reçeli kavanozunu açınca gördü ki kâğıttan kapak, Josephine'in kaleminden çıkma bir ermiş biyografisinin son haliymiş meğer. Ve işte daha böyle bir sürü şey.

Josephine, kendi kendinin düşmanı olmuştu. Yoksulluğu ve işe yarayabilecek her şeyin yeniden kullanılmasını, malzemenin sonsuz ve yaratıcı bir şekilde hep yeniden dönüştürülmesini vaaz ederek kendi arşivinin imhasını garantilemiş oluyordu. Yine de Isabel, bu koşullar altında çalıştığı için kendisiyle gurur duymaktaydı. Topladığı yazılardan oluşan koca öbeği, atılmış bir patates çuvalına geçici olarak tıkıp hücresindeki yatağın altına sürdü. Kâğıdın hışırtılı sesi, tıpkı rahibelerin şiltelerine doldurulan samanınkini andırıyordu. Kimsenin hücresine girmesi söz konusu değildi, emindi bundan Isabel, çünkü Reform'un kurallarından biri de tek başına kalmayı, kendi düşüncelerinize gömülmeyi ve işinizi kimse tarafından rahatsız edilmeden görmeyi güvence altına alan kesin mahremiyet hakkıydı. Elyazmasının parçaları güvencedeydi yani.

Isabel, bir parşömenin üzerinde uyudu. Gece boyunca Josephine'in sözcükleri, şiltenin altında düzlenmiş kâğıt katmanlarından dışarı süzülerek tıkırdayıp durdu hücre-

nin içinde, sanki ayaklarında topuklu ayakkabı, ellerinde birer kastanyet varmışçasına. Gelip gelip Isabel'in üstüne çöktüler, kâğıt parçalarını eliyle savurarak yüzünden uzaklaştırdı o da. Gözkapakları, ortadan yarılmış iki parça kâğıt gibiydi. Kelimeler onunla birlikte yatağın içine girdi, dönüp dolaşıp rüyalarına sokuldu, sonra onu uyandırdılar ve bir daha da uyumasına izin vermediler.

Bir çöp sepetindeki soyulmuş sebze kabukları veya bir dolabın altındaki toz topakları misali binanın her yanına dağılmış olan yazıları alelacele de olsa artık deşifre etmiş bulunan Isabel, bunlardan daha olduğuna emindi - Josephine eliyle, ya şans eseri ya da belli bir amaç doğrultusunda bir yerlere saklanmıştı bunlar ve ona düşen de nerede saklı kaldıklarını bulup ortaya çıkarmaktı.

Josephine, ikinci bir otobiyografi yazmış olduğuna dair yeterince sık imada bulunmuştu. Isabel onu bulmaya uğraştıkça hevesini kaybetti. Bu kâğıtların peşine düşünce, aslında yaşadığı kederi derinlere gömmüştü, ama zaman zaman yine de o keder yüzeye çıkıyor, umutsuzluğa yaklaşan bir şeyle tehdit ediyordu onu.

Keşke Magdalena'yı görse, konuşabilseydi onunla, ama ona haber yollayıp ziyaretine gitme talebinde bulunmaya cesareti yoktu. Magdalena'nın keskin dilinden çekiniyor, ondan yardım isteme konusunda çaresiz hissediyordu kendini. Magdalena'nın kendisini onaylamadığından emindi. Şu anda kimsenin eleştirilerine katlanacak hali yoktu Isabel'in. Kınama dolu sözler, tenkit dolu bakışlar, etini kazıyıp yırtan birer iğne gibi geliyordu ona. Eskiden kalma olanları hâlâ birer sivrisinek ısırığı gibiydi zaten, onların kaşıntısından, verdikleri rahatsızlıktan delirecek gibi oluyor, o kırmızı kabartıları kaşıyıp kaşıyıp derisini kanatarak rahatlayabiliyordu ancak. Magdalena'nın onu didik didik etmesini, deşmesini istemiyordu. Lucian'a sığındı o da. Diğer bütün rahibeler gibi Lucian'ı dost bilip ona

güvendi. Lucian'ı severdi rahibeler, çünkü iyi adamdı. Genel olarak kadınlara iyi davranırdı. Kadınlara değer verir, mücadelelerinde desteklerdi onları. Rahibe Maria'nın sık sık dile getirmeye bayıldığı gibi bu, bir papazdan beklenecek şey değildi.

Yine de Rahibe Maria, Isabel'in Lucian'a açılması önünde zorluklar yarattı. Tecessüm'den alışılmış olduğu üzere rahibe ile papaz arasındaki geleneksel adab-ı muaşereti dayatıyordu. Bu ikisi ancak günah çıkarma hücresinde konuşabilirlerdi. Başka yerde değil. Oysa kullanmak zorunda kaldıkları yer, yani inek ahırından bozma şapelin bir perdeyle ayrılmış köşesi, rahibeyle papaz arasındaki kafesin yerini tutan delikli battaniye, hiç de konuşmaya teşvik etmiyordu insanı. Isabel, günahlarını itiraf edemedi Lucian'a. Utançla susarak kendine sakladı bunları. Onların yerine, Josephine'in bütün yazılarını toplamakla uğraştığını, bunun kendisi için ne kadar önemli olduğunu anlattı.

Rahibe Maria'nın düzenlediği bu derme çatma bölmede Isabel kendini ne kadar rahat hissediyorsa, Lucian'ın da ancak o kadar rahat olduğu anlaşılıyordu sesinden. Sanki Isabel bir papazmışçasına kendi kusurlarını anlattı o da.

– Josephine'in bütün mektuplarını yaktım, dedi: İkiniz birlikte Magdalena'da kalırken oradan bana yazdığı elli kadar mektup, belki de daha fazla. Ona dair anılarıma fazla bağlanmış hissediyordum kendimi. Oysa şimdi anlıyorum ki bütün varım yoğumdu onlar. Hepsi yok oldu işte. Çok üzgünüm, Isabel. Hepsini saklamalı ve sana vermeliymişim.

Öyle bir sesle konuşuyordu ki ağlıyor olabileceğini düşündü Isabel. İşitmek istediği türden bir ses değildi bu, o yüzden yüksek sesle *amin* dedi, yerinden kalktı ve perdeyi çekerek dışarı çıktı.

Küçük avlu, havanın insanı hem okşayıp hem ısırdığı, sıcakla soğuğun üst üste bindiği Ekim günlerine has o ılık-

lıkla, o altın tatlılıkla doluydu. Böyle bir havada mutsuz olamazdı ki Isabel. Yumruklarını sıkmayı bırakıp iki yana düşürdü ellerini. Pembe tuğladan bahçe duvarına yaslanarak duvardaki bir gediğe girip girip çıkan iki eşekarısını seyre koyuldu. Dışarıdan, sokaktan insan sesleri, elma ve gübre kokusu geliyordu. Parmakları, kuşağından aşağı salınan tespihin boncuklarını yokladı ve son çare olarak Isabel, tespih çekip dua etmeyi denemeye karar verdi. İçeri girerek hücresine çıktı, bütün diğer hücreler gibi kontrplaktan ufak bir kutucuktu işte bu da, ama yine de mahremiyeti olan bir yerdi, rahatsız edilmeden bir başına kalabileceği bir yer.

Tespih çekerek dua etmek her zaman sıkıcı gelmişti Isabel'e. Yüksek sesle söylenen, tekrara dayalı bu tür dualardan nefret ederdi hep ve dua edecek olsa bile içinden etmeyi yeğlerdi. Mesih'in hayatı üzerine tefekküre dalmak isterse kendi seçtiği sahneleri canlandırırdı hayalinde, bir başkasının önceden belirlediği düzene göre yapmazdı bunu. Tespih ise hep aynıydı. Yuvarlanır dururdu habire, asla değişmezdi. Tespih çekerek dua etmek de mekanikleşirdi. Durmadan monoton bir sesle mırıldanır, kaybolur giderdiniz. Dini vecd hali olmazdı, ama içinde kaybolduğunuz hayalleriniz olurdu. Kendi kendinize anlattığınız başka hikâyeler.

Yine de sırf denemek için yere oturdu Isabel, Josephine'in tespihini parmakları arasında tuttu ve görevini bilir biri edasıyla ilk boncuğa götürdü parmağını. İlk Sevinç Ayini'ni belirtiyordu bu boncuk, yani İsa'nın Göğe Yükselişi'ni. Anında Isabel'in üstüne çöküveren can sıkıntısının ağırlığı, Kutsal Babamız'ı mırıldanmaktan alıkoydu onu. Öyle anlamsız gelmişti ki. Ardından Josephine'in, ölümünden sonra tespihini kullanmasını isteyişi geldi aklına. Halası için bile doğru dürüst dua edememişti işte. Yine bir hüzün çöktü içine ve utanca kapıldı.

Kendini hiç de rahat hissetmeyen Isabel, tespihin boncuklarını iki parmağı arasında kaydırdıktan sonra tırnağıyla çekiyordu. Sıkıştırılmış kâğıttan yapılıp altın yaldızla boyanmış boncuklardı bunlar, hafifti, altın rengi ipe dizili, hafif yassı, minik kürecikler. Tam o anda Isabel'in tırnağı, boncuklardan birinin kâğıdına takıldı. Hafifçe çekiştirerek kaldırdı kâğıdı. Boncuğun katları açılıverdi. Sandığı gibi kartonpiyer haline getirilmiş kâğıt değildi bu. İyice büzüştürüldükten sonra tespihin incecik ipine dolanmış bir parça elyazmasıydı. Kâğıdı top halinde tutan zamk ile yaldız tabakası, Isabel'in tırnağının gücüne dayanamayıp dökülüvermişti.

Ufacık sayfayı eliyle düzledikten sonra o kadar yere sıkıştırılmış olan yazıya göz attı. Josephine'in gizli *Hayat* hikâyesinin ilk sayfasına bakmakta olduğunu, daha açılış cümlesini okumaya başlamadan biliyordu. *İlk kitabımı baskı altında yazdım.*

Boncuklar hafif yassıydı, ortaya doğru şişkin, uçlara doğru inceliyordu. Isabel, hırsla hepsini teker teker çıkardı ipten, yemek istediği, olmuş böğürtlenleri toplar gibiydi hali. Çok acele davrandı. Bir kerede çok fazla boncuğu çekip çıkardı. Avucunun içi dolmuş, taşıyordu. Kâğıtlar tomar tomar döküldü yere ve Isabel, bunların nasıl bir düzende bir araya getirilmiş olduğunu artık tamamen gözden kaybettiğinin farkına varıverdi. Birkaçını yerden alıp açtı. Her yöne dağılıp giden bir sürü anlatı. Hiçbir anlam ifade etmeyen karman çorman bir diziliş. Alt katta çan çalmaya başlamıştı. Boncukları topladı. Avuçları, cıva topları gibi her yana dağılıp giden sözcüklerle doluydu şimdi. Diğer bütün yazılarla birlikte şiltesinin altına sakladı onları da.

Ertesi sabah şapeldeyken Isabel, altarın arka tarafından, Josephine'in cenazesinin dinlenmeye bırakılmış olduğu taş dolabın oradan keskin, tatlımsı bir koku geldiğini fark etti.

Josephine'in mezarından çıkarılması izledi bunu ve bedeninin hiç bozulmamış olduğunun keşfi. Çok geçmeden de Isabel, cesedin paramparça edilişine, Rahibe Maria'nın emriyle kesilip biçilerek birer kutsal yadigâr haline getirilişine tanık oldu. Oradaydı Isabel, hepsini izledi ve onları durdurmak için hiçbir şey yapmadı.

Ertesi gün, bir düşman gibi onu pençesine alan, sarsıntılara boğan, şiddetli sancılarla karnına bıçaklar sokan, eklemlerini sızlatan ateşli bir hastalıkla yatağa düştü. Ter içindeydi, kusuyordu. Sırılsıklam olmuş yastığının üzerinde çırpınıp duruyordu, öyle halsizdi, öyle midesi bulanıyordu ki kustukça iyileşir gibiydi. Bir ara, onu Rahibe Maria'nın hücresine taşıdıklarının belli belirsiz farkına vardı. Başrahibenin yüzü çok yakınında parlıyordu. Birisi alnını sildi ve başından aşağı temiz bir gecelik geçirdi. Öyle bir acz içinde, hezeyanlar arasında yatarken bile Isabel, Rahibe Maria'nın ona büyük bir özenle bakmakta olduğunun, gece gündüz yatağının başında oturarak sayıklamalarını şefkat dolu bir sükûnetle dinlediğinin farkındaydı. Bunların Şeytan'ın işi değil tamamen sabuklamadan ibaret olduğunu, Isabel'in korkmaması gerektiğini söyleyerek yatıştırmaya çalışıyordu onu hep. Bu yatıştırıcı sözleri de tıpkı müshil ilacını verdiği gibi düzenli aralıklarla sunmaktaydı ona. Bu kadar özenli bir bakımdan ötürü öyle zayıf düşmüştü ki Isabel, yataktan kalkabilecek kadar gücünü toparlaması bir haftadan uzun sürdü. Sonunda kendi hücresine dönüp de Josephine'in kâğıtlarının, sakladığı yerde güvenli bir şekilde durup durmadığını kontrol ettiğinde, büyük bir üzüntüyle gördü ki hücre boşaltılıp temizlenmiş, yatağı ve şiltesiyle örtüleri kaldırılmış, kâğıtları koyduğu çuval da yok olmuş.

Azize Marin'in Hayatı

Marin'in kutsallığı gizliydi. Kimse görmemişti. Marin'in sağlığında tabii. Ancak yapayalnız öldükten sonra kardeş keşişler gelip de, ömrünü doldurduğu manastırda âdet olduğu üzere cenazesini, kendi hücresinde siyah bir tabuta yerleştirdiklerinde gün ışığına çıktı rahibin kutsallığı. Altın rengi bir alev gibi ansızın belirip parlamaya başlamıştı âdeta. Toprağa gömülü kayıp bir mücevherin kazılıp çıkarılmasında olduğu gibi, kutsallığı ortaya çıkıvermişti.

Keşişler, yıkayıp meshetmek üzere soydukları ölü bedene bakakaldılar. Gözlerini sağdan sola soldan sağa devirdiler, işaret parmaklarını havaya doğru salladılar, çenelerini bir yukarı bir aşağı oynattılar. Avuçlarını iyice açtılar, avurtlarını havayla doldurarak balon gibi şişirdiler, sonra da küçük patlamalar yaratarak söndürdüler bu balonları. Haç çıkardıktan sonra dizleri üstüne çökerek cenazenin çevresinde bir çember oluşturdular. Hanımellerinin ve güllerin ve adını bilemedikleri başka bir çiçeğin daha kokusuyla ağır bir hava çökmüştü Rahip Marin'in hücresine.

Kar, pencerenin pervazını beyaz bir peluş gibi çevrelemişti. Yağmaya devam eden kar, rüzgârla hafif hafif sürüklenen öbekler oluşturuyordu manastırın kuytularında ve keşiş kilisesinin kubbesini beyaz bir takke gibi örtmüş, manastır duvarlarının dışında uzanan çamlığı ise derin bir sessizliğe boğmuştu. Ağaç dalları karın ağırlığı altında eğiliyor, bembeyaz bir kılıfa bürünüyordu.

Tanrı'nın Hazinesi Manastırı, üzerine kurulu olduğu dağın doruğunu, tıpkı bir kartalın pençeleriyle bir ağaç dalını sımsıkı kavradığı gibi kavramıştı. Bir kartal yuvasıydı burası; bir keşiş yuvası. Öyle yükseklere dikilmişti ki, cennetin fazla uzakta olamayacağını hissederdiniz orada, ki manastır da zaten bunu hissedebilmeniz için oraya kurulmuş gibiydi. Bu kadar yükseklere kurulu, neredeyse bulutların üstünde uçmakta olan bir kaleye tıkılmış olan keşişler, dünyadan iyice kopmuş olmakla kalmayıp aynı zamanda bir üstünlük duygusuyla bakıyorlardı yeryüzüne. Tıpkı dağın, bütün gücüyle daha da yükseklere erişmeye çalışması gibi keşişler de, Tanrı'nın atmosferine daha da yaklaşmaya uğraşıyorlardı hep. Halter çalışmasını andırıyordu bu. Beden, bu çalışmaya destek sağlamaktan çok köstek olmaktaydı. Ama antrenmanı kesmiyorlardı hiç. Günün uygun saatlerinde Tanrı'nın Krallığı ilahisini söylüyor, dualara ve tefekküre dalıyor, günahkârlar için af dileniyor, Tanrı'yla buluşabilecek kadar yükseğe çıkmalarını engelleyen tensel varlıklarına eziyet ediyorlardı.

Manastırın bütün pencereleri iç tarafa, dağa bakıyordu. Manzaranın güzelliğini görmek için dışarı bakmaya kalkanlar, dimdik yükselen sarp kayalarla karşılaşarak alırlardı ağızlarının payını. Tanrı, boşluğu dolduran hava değildi, daireler çize çize uçan şahinler değildi, uzaklarda görünen ladin ağaçlarının üst dalları değildi. Elle tutulamazdı. Kaskatı bir güzellikti onunki: Kusursuz bir taştı o, granitten yapılmış bir hükümdardı. Bir zamanlar insan ha-

line sokmuştu kendini, uzun zaman önce, fakat şimdi haşmet ve heybete bürünmüştü: Kimselerin asla aşamadığı karların altında saklı buzuldu o, hiçbir insanın tırmanamadığı aman tanımaz kayalıkların sarp yüzüydü. Ona tutunmaya kalkışacak oldunuz mu gerisin geri savrulur, dipsiz umutsuzluk uçurumuna düşmeye başlar ve sonsuza dek kaybolurdunuz. İşte bu yüzden onu dualarıyla yatıştırmaya çalışıyorlardı keşişler ve nefislerini gözlerinin önünden ayırmıyorlardı hiç. Canlarının bir şey istemesine izin vermemeye çalışırlardı, tehlikeliydi çünkü bu, ve insanı ölüme götürürdü. Bütün arzularını kökünden söküp atmaya çalışıyorlardı.

İnsanı yanlışa sevk eden hazları inkâr etmişlerdi kendi kendilerine. Mesela birbirleriyle konuşmazlar, ihtiyaç doğduğunda işaretlerle anlaşırlardı. İletişim, bir zayıflık işaretiydi: Tanrı'nın, yeterli olandan da fazla olduğu kabul edilirdi. İşte bunun için, yemekhanede görevli olanlar masaları doğru dürüst kurmamışlarsa ya da çatal bıçağı veya ekmek sepetini dolaştırırken işi biraz ağırdan alıyorlarsa, birbirlerinden bir parça ekmek ya da kaşık istemeden önce göğüslerine vurarak *özür* dilerlerdi. Ekmek daima en az iki günlük olur, yumuşatmak için önce çorbaya batırılması gerekirdi. Kaşıklar ucuz tenekeden yapılmıştı, çoğunlukla pastan yeşermiş olurdu. Yemeklere tuz, sarımsak ya da ıtırlı otlar konmaz, şeker ve baharat kullanılmazdı. Şarap da, bira da iyice sulandırılmış olurdu. Manastır mutfağında bir damacana zeytinyağı çok uzun süre giderdi.

Keşişler, kilisenin arka tarafındaki geniş sebze bahçesinde kendi sebzelerini kendileri yetiştiriyorlardı, ama zeytinyağıyla ekmeği, dağların aşağı yamaçlarındaki çiftçilerden alırlardı. Keşişlerin kendi başlarına üretemedikleri her türlü gıda maddesi, sarp dağ yollarından eşek sırtında taşınıyordu manastıra. Bu gıdalara karşılık dualarını verirlerdi keşişler.

Tanrı'nın Hazinesi köyü, köpek sırtına yapışmış bir pire gibi yapışıyordu dağın bir yüzüne. Bir bar, bir çeşme, bir kuyu, bir de kilisenin bulunduğu ufacık meydanın çevresine kırmızı damlı, derme çatma evler kümelenmişti. Tozun toprağın içinde tavuklar koşuştururdu, sebze artıklarını ve meyve kabuklarını kapıp yiyebilmek için. Yol kenarına çakılı kazıklara bağlanmış keçiler, sivri uçlu beyaz sakallarını sallaya sallaya çekiştirirlerdi kendilerini bağlayan ipi. Koyunlar daha yüksek kesimlerde, kiraz bahçelerinin ve sekiler üzerindeki küçük üzüm bağlarının ötesindeki yamaçlarda otlardı. Ağaçların altında ve asmalar arasında kalan toprak parçalarında lahana, marul, fasulye yetiştirilirdi. Köylüler, bu çetin topraklardan nafakalarını çıkarabilmek için öyle çok çalışıyorlardı ki dua edecek zamanları kalmıyordu pek. Keşişlerin işi de buydu zaten: Onların yerine dua etmek. Köylüler bir tek pazarları Komünyon Ayini'ne giderlerdi, bu yeterdi onlara.

Ancak yılda bir kez, Mayıs ortalarına rastlayan Karadikenler Bakiresi yortusunda bütün tarlalar ve evler boşalırdı. En iyi giysilerini sırtlarına geçiren köylüler, Tanrı'nın Hazinesi Manastırı'na adını veren Meryem Ana heykeline saygılarını sunmak üzere dağı tırmanırlardı. Yüzyıllar önce bu heykeli, bir tarlanın kıyısındaki karadikenler arasında bir çoban kızı bulmuştu. Meryem'in ne zaman yapılmış olduğunu kimse bilemiyordu, ama bütün keşişler Tanrı'nın, manastırın kurucusuna, yani ilk başkeşişe bir işaret olarak gönderdiğine inanıyorlardı bunu. Başkeşiş, heykeli çoban kızından alarak manastır kilisesinin altarına koymuş, keşiş manastırını kutsamasını ve gelişip güçlenmesini sağlamasını niyaz etmişti ondan.

Keşişlerin Nizamname'si, bu dünyanın güzelliklerini hor görmeyi öğretmişti onlara, tıpkı kadınların güzelliği gibi akıl çelen, insanı yoldan çıkaran bir şeydi bu da, şeytanın günahkârları ağa düşürmek için kurduğu bir tuzaktı,

eşekarılarını boğmak için koyulmuş, baygın kokular saçan bir bal çanağı gibi. Keşişlerin farkına varma cüretini gösterdiği yegâne kadın Bakire Meryemleri'ydi. Kadınlardan beklenecek yumuşaklık yoktu Bakire'de, tersine sertlik derecesinde güçlüydü o. Güzel olsa bile erkeklerde de bulunacak cinsten bir güzellikti onunki. Bir yaşındaki bir çocuk kadar küçüktü, zeytin ağacına oyulmuş, geçen zaman yüzeyini pürüzsüz hale getirip cilalamıştı, fazlalıklardan kurtarmıştı onu. Siyah çehresinde yer yer altın varaklar vardı. Siyah ellerinden birini, kalçasına tutunarak dışarı uzanmaya çalışan çocuğun beline dolamış, ötekini ileri uzatmış, ziyaretine gelenlere merhametini bağışlamak istercesine hafifçe bükmüştü. Siyah ayak parmaklarının tırnaklarında altın yaldızlar vardı. Onun gücü, çare ve şifa getiren mucizeler yaratmasından ileri geliyordu. Genç kızlara koca bulmuş, kısır kadınların gebe kalmasını sağlamış, dullara teselli vermişti. Gizemi ise o yarı kapalı gözleri ve dümdüz yanaklarıyla hiç kıpırtısız duran, hatta haşin bir ifadesi olan yüzünde, yanına varıp da ayağını öptükten ve derdinize çare getirmesini niyaz ettikten sonra ansızın beliren tebessümden kaynaklanmaktaydı. Kendini size vermeden hemen önce, kudret ve gizemin birbirine kaynaştığı bir hasret duygusuyla öyle bir işlerdi ki yüreğinize, bir diken gibi yüreğinizi yırtarcasına hem de. Bıçakla yararcasına açardı sizi ve merhem olarak kendini akıtırdı içinize.

Meryem heykelini ziyarete sabahın çok erken saatlerinde, daha şafak sökmeden başlanırdı. Köylüler, soğuğun dondurucu olduğu kör karanlıkta tırmanışa geçerler, kadınlar sırtlarına bağladıkları bebeklerini, erkekler de Bakire'ye sunmak üzere götürülen ekmeğin bulunduğu sepetleri taşırlardı. Yaşlılar eşek sırtında alırdı bu yolu, bir yandan da semerin ön tarafına oturttukları çocukları sıkı sıkı tutarlardı. Genç erkekler, çiçeklenmiş karadiken dallarını ellerinde sallayarak yürürlerken, kadınlar da demet demet

inciçiçeği götürürlerdi. Hac alayı dağın tepesine varınca bütün bu armağanlar manastır kapısının dibine bırakılırdı.

Köylüler küçük gruplar halinde oturup dinlenirdi. Mehtapsız gecenin karanlığı, gözün göremeyeceği kadar yavaş bir şekilde saniye saniye dağılıp gider, yerini şafağın doğuşunu belirten boz puslara bırakırken, sessizce bekleşirlerdi. Sonra gökyüzünün doğu tarafında ilk pembe lekelerin belirmesiyle birlikte manastırın kapıları açılır ve ahali ayağa kalkıp içeri akın ederdi. Meryem heykeli oradaydı işte, keşişlerden en genç olanının ellerinde. Ardında da manastır cemaati duruyor olurdu, yanan mumlarıyla keşişler ve buhurdanını ağır ağır sallamakta olan başkeşiş. Melodisini hepsinin bildiği, kendi nefes alışverişi kadar iyi tanıdığı, ama sözlerini hiçbirinin anlamadığı Latince bir ilahiyi söylerlerdi.

Karadikenler Bakiresi, yıl boyu manastır kilisesinin karanlığında saklanmış olurdu. Bir tek Mayıs ortalarına gelen bu gün insan içine çıkarak, görünmezliğine, sessizliğine, uzaklığına rağmen kendisini sevenlere görünürdü. Bir tek bu gün pırıl pırıl bir kara varlık olarak gösterirdi kendini, insanların ağzında yepyeni sözler yaratır, haykırışlara ve gözyaşlarına sevk ederdi onları, kendini ona adamışlara çok yakın dururdu ki birer birer önünde diz çöküp altın yaldızlı ayağını öpebilsinler. Onlar da güvenirlerdi Bakire'ye, yüreğinde kendileri için iyilik beslediğine inanırlardı. Yılda bir kereden fazla görünmesinin onun için çok meşakkatli olacağını kabul etmişlerdi. Dolayısıyla bu gün ettikleri dualar çok güçlü oluyordu. Aynı şekilde o günün gecesi köyde düzenledikleri şölenler, işret âlemi ve danslar da yasak ve sınır tanımazdı.

Meryem Ana'nın mucizevi güçleri, dört bir yandaki bölgelerden hacıları çekiyordu buraya. Kalabalık yıldan yıla artış göstermişti. Köylülerin refahı da tabii, çünkü manastırın konukevi olmadığı için ziyaretçiler dağın eteğin-

deki evlerin samanlıklarında, ahırlarında, müştemilatlarında yatırılıyorlardı. Yemek ve şarap ise barı işleten aile tarafından sağlanırdı. Hacılardan bazısı öyle bir Tanrı aşkıyla dolardı ki hayatlarını tümüyle değiştirmeye karar verir, burada kalarak manastıra girerdi. Yeni keşiş bulma konusunda hiç sıkıntı çekmiyordu manastır. Nitekim o da gitgide gelişip zenginleşmekteydi.

Yeni gelenlerden biri de kırk yaşlarındaki Frederick'ti; daha önce asker olan ve Haçlı Seferleri'nde çok sayıda kâfirin canını alan bir adam. Bunca kan döktükten sonra ömrünü huzur içinde tamamlamak istiyordu artık. On beş yaşında sevimli bir genç olan oğlu Marin'i de yanında getirmişti ve ikisini birlikte keşişliğe kabul etmesi için yalvarıyordu başkeşişe. Karısı ölmüştü, tutkuyla sevdiği bu oğlandan başka çocuğu yoktu ve ondan ayrılmaya da dayanamazdı. Frederick ile Marin, manastırın bahçesinde toplanmış keşişlerin önünde diz çökerek yalvarıyorlardı cemaate kabul edilmek için. Başkeşişle birlikte keşişler, konuyu görüşüp danışmak üzere Meclis Binası'na çekildiler. Bunun alışılmadık bir talep olduğunu kabul ediyorlardı, ama itiraz edecek bir nokta da bulamamışlardı. Böylece ilk olarak Frederick'e, ardından da Marin'e, Tarikat'ın boz renkli kaba yünden giysileri verildi, sonra da artık baba-oğul değil birer kardeş olarak anılır oldular.

Müstesna birer keşiş olduklarını kanıtladı ikisi de, galiba en önemli özellikleri de birbirlerine düşkünlükleri, fakat bir yandan da başka herkese nazik ve güler yüzlü davranmalarıydı. Koro'da Tanrı'nın Krallığı'nı söylüyor, sebze bahçesinde ter döküyor ve hallerinden memnun görünüyorlardı. Marin, bu kadar genç biri için çok şaşırtıcı olacak kadar kolay uyum sağlamıştı bu hayatın güçlüklerine. Toprağı kazıp belledikçe, vücudunda eksik olan adalelere kavuştu. Her zaman kendisinden kesinkes itaat beklenmesi karşısında burnunu kırıştırarak gülümsüyordu sadece.

Akşam yemek saatinde önündeki iki lokma yemeğe yumulup keyifle yutuveriyordu hepsini. Başının tepesinde bir tutam saç bırakan çirkin keşiş tıraşı ve o sakil, hantal manastır giysisi, Marin'in iri siyah gözlerini, narin esmer tenini, incecik vücudunu ve zarif hareketlerini gizleyemiyordu. Gençliği çekici kılıyordu onu, cehaletten ileri gelen açık kalpliliği de. Çevresine ihtiyattan örülü bir koruyucu duvar çekmeyi öğrenmemişti henüz. Zarafetle, açıklıkla, tatlılıkla bakıyordu insanlara. Diğer keşişler gibi gözlerini kaçırmayı, hep yere bakarak dolaşmayı öğrenememişti daha. Başının üstünde daireler çizen tarlakuşlarını seyretmeyi, duvarın çatlaklarından fışkıran ebegümeci ve menekşelerin renklerine bakmayı, bulutların şeklindeki değişimleri izlemeyi seviyordu. Yaşlı asker Frederick, hırsla işaret ederdi oğluna: İndir gözlerini!

Yaşlı keşişler, bu yeni çömezi gördükçe başlarını iki yana sallar olmuşlardı. Dudaklarını bükerek kaşlarını çatıyor, burunlarını kaşıyor ve çenelerini çekiştiriyorlardı. Omuzlarını silkip burunlarından homurtular çıkarıyorlardı.

Marin'in manastıra girmesinden bir yıl sonra Mayıs ayının başlarında, yani Karadikenler Bakiresi Yortusu yaklaşırken başkeşiş, yıllık ayinde Meryem heykelini elinde tutarak halka göstereceğini bildirdi ona. Marin keşişlerin en genciydi, dolayısıyla da bu köklü gelenek uyarınca kalabalık arasında dolaşıp, öpmeleri için insanlara birer birer Meryem'in ayağını uzatacak keşiş o olacaktı.

Bakire yortusu günü sabah çok erken saatlerde keşişler, her zaman olduğu gibi kilisede Tanrı'nın Krallığı'nı söyleyerek Komünyon'a katıldılar. Sonra başkeşiş, yan altarlardan birinin üzerindeki karanlık, gölgeli nişten Meryem heykelini çıkararak Marin'in kolları arasına yerleştirdi.

Marin, daha eli bu pürüzsüz, küt ağaç parçasına değer değmez teninin altında bir patlama hissetti, kaburgalarının

ardından şafak söküyordu sanki, güneşin ışınları omurgasını yarıp geçerek kalbine ve gırtlağına küçük haz dalgaları gönderiyordu. Tutmakta olduğu ve onu tutmakta olan şey her ne ise ona kenetlendi parmakları. Bakireyi artık asla içinden atamayacağını söyledi kendi kendine. Bakire ele geçirmişti onu. Zeytin ağacının o soğuk kerestesi alev alev yanmakta ve tenine batmaktaydı. Marin'in gözyaşları yüzünden aşağı yuvarlanıyordu.

Keşişler avluda toplandılar. Tepelerindeki soluk ay neredeyse şeffaftı. Yıldızlar kaybolmuştu. Dışarıda bekleyen kalabalığı, sabırla soluk alıp verişini duyabiliyorlardı. Sonra başkeşiş kafasını sallayarak işaret edince Ferdinand manastırın kapısını açtı ve Marin, kolları arasında tuttuğu Meryem Ana heykeliyle keşiş alayının başında yürüyerek çıktı dışarı.

Bu ayine hazırlamışlardı onu. Ne yapacağını biliyordu. Hepsi köy meydanında yapılan bir dansın parçasıymışçasına hacıların arasında hareket ediyor, herkes sırası geldikçe gerekli adımları atıyordu.

Şamata yapıp saygısız davranışlarda bulunan bir grup kız vardı orada, büyüyüp de durulmadan önce bazı kızlardan bekleneceği üzere. Cüretkâr bir genç kadın, Marin yanına yaklaşırken, kıkırdayıp duran arkadaşlarının da itelemesiyle dosdoğru Marin'in gözlerinin içine bakarak haykırdı: Ay, ne kadar güzel bir keşiş!

İnsanlar durup bakmaya başladılar. Kalabalığın dikkati Marin'de toplanmıştı. Kıpkırmızı kesilerek geriledi Marin, başkeşişin yanına gitti. Meryem heykelini yaşlı adama teslim ederek kukuletasını yüzüne indirdi ve başını eğdi, ellerini yenlerinin içine çekip cüppesinin altından kollarını kavuşturdu. Sonra Frederick'in arkasına sığınıp gözlerden uzak kalana kadar gerisin geri gitti.

Kalabalığın içindeki edepsiz kızlar grubunu yatıştırmak mümkün değildi. Gülüşüp fısıldaşmayı, parmaklarıyla

onu göstermeyi sürdürüyorlardı. Onların iltifatları ve sataşmaları, yüzünü yalayıp geçen birer ısırganotu gibi geliyordu Marin'e, canını acıtıyordu. Yanakları yanıyordu. Yanına çömez verildiği üstadının öğrettiğini yapıp kulaklarını kapadı sonunda, ama çok geç kalmıştı.

O günün ileri saatlerinde, hacı kalabalığı akşam düzenlenecek şölen ve dans için dağın eteklerinde gözden kaybolduktan sonra Marin ile Frederick, manastır kapısı dışına bırakılmış armağan sepetlerini toplamaya gittiler. Marin, uzaktaki çamlıkta ve hemen yanı başında bir domuz çobanından kalma metruk kulübenin tepesinde batmakta olan güneşe bakmak üzere döndü. Giderek sönen güneş, kulübenin saz damını kızıla boyamıştı, kapı eşiğinde dikilip gülerek ona el sallayan kızın yüzünü de.

– Köyün barındaki kız bu, dedi Frederick oğluna: Bu sabah o kadar yaygara koparan da buydu. Sen hiç aldırış etme, bak göreceksin çekip gidecektir birazdan.

Frederick, sessizlik yeminini ender olarak bozardı. Marin utandı. Sepetlerin en büyük ve en ağır olanını alarak uzaklaşmaya başladı.

Bar kızı kalçalarını sallaya sallaya sesleniyordu ona. Marin, elindeki sepete verdi bütün dikkatini ve eli ayağı birbirine dolanarak girdi manastırın kapısından içeri.

Sonraki aylarda, Meryem heykelinin halka gösterilmesinden sonra genellikle olduğu gibi köyün kadınlarından birkaçı gebe olduklarını fark ettiler. Meryem'in bu lütfuna mazhar olmak büyük bir şanstı. Herkes şükran duaları etti. Gurur dolu kocalar da barda arka arkaya devirdiler kadehleri.

Bar kızı da hamile kalmıştı. Doğacak çocuğun babasının kim olduğunu söylemeyi reddetmesi, utancını ve alnındaki kara lekeyi daha da vahim hale getirmekteydi. Anası sopayla, babası deri kayışla dövdüler onu, ama fayda etmedi. Evin dışına sürükleyip ahıra attılar, orada yatsın

diye. Kaçamasın diye de kapıyı sürgülediler dışarıdan. Pis bir saman yığını üzerinde yatarak ağladı kız.

Sonbahar yaklaşıyordu. O yüksek ve dağlık bölgede soğuk bir mevsimdi sonbahar. Bar kızı tir tir titriyordu, ne battaniyesi vardı üstünde ne yün çorapları ne de bir ceketi. İncecik bir iç eteğinden başka hiçbir şeyi yoktu. Hayvanların sıcaklığı donmaktan kurtardı onu, mülayim varlıkları, koca gövdelerinin ağırlığı ve o gübre kokulu karanlıktaki yavaş hareketleri ise çıldırmaktan. Kız karnını elledikçe bebeğin tekmelerini hissedip ağlardı. Çamurun ve fışkıların üstünde uyuyordu. Hayvanlar temiz tutuluyordu gerçi, ama o temizlenemiyordu. Kendi bokunun üstünde yatıyordu, vahşi hayvanlardan da kötü bir durumdaydı.

Bu arada Frederick, yıllar önce Kutsal Topraklar'da seferdeyken kaptığı ve asla pençesinden tam olarak kurtulamadığı bir hastalığın nüksetmesiyle yatağa düştü. Revire götürdüler onu ve Marin'in bakımına verdiler. Oğlanın babasına gösterdiği özen ve şefkat görülmeye değerdi. Frederick'i yıkıyor, ilacını eliyle içiriyor, kusmuğunu temizliyor, tuvaletini yapmasına yardım ediyor, terli elini avucunun içinde tutup okşuyordu. Havale geçiren Frederick, karadiken çiçeklerinin baş döndürücü rayihasını, beyaz çiçeklerin ferahlığını ve tazeliğini, onları çevreleyen kapkara dikenleri sayıklıyordu durmadan. Marin dinliyordu.

Frederick'in hastalığı daha da ağırlaştı. Aklı tamamen gitti başından, bir daha gelmemecesine. Bu ateşli hastalık, keşişlik eğitimini mükemmele götürmesini ve dünyevi isteklerden kesinkes kendini koparmasını sağlamıştı işte. Pek acı duymuyor gibi görünüyordu. Oğlunu tanımıyordu artık. Bütün keşişleri Meclis Binası'nda acilen toplantıya çağıran büyük çanı duymamıştı bile.

Bar kızının hamileliği sekizinci ayındaydı. Ahırdaki sırılsıklam samanların üstünde kendi pisliği içinde yarı delirmiş ve açlıktan öldü ölecek bir halde yatıyor, durmadan

bağırıyordu. Annesiyle babası yanı başında bitti. Kızın tek umudu acısının dinmesiydi artık. Temiz giysileri, yiyebileceği doğru dürüst bir şeyleri, sıyrıklarıyla yaralarına merhem sürecek şefkat dolu bir eli hayal etmeyi bırakmıştı. Tek bir tokat daha yiyecek olsa öleceğini, cehennemi boylayacağını hissediyordu. Babasının elindeki kırbaca baktı ve boğulur gibi birkaç kelime döküldü ağzından.

– Keşiş Marin yaptı bunu bana. Keşiş Marin'di.

Frederick gidip gidip geliyordu. Ordusuyla birlikte Kutsal Topraklar'daydı şimdi. Çölde kaybolmuştu, çöl çevresinde yükseldikçe yükseliyor, homurtular çıkarıyordu, ıssızlığıyla yutuverecekti onu. Kara derili bir kadın yaklaştı yanına, kollarını ileri uzatmış, yüksek sesle gülüyordu. Eteğini beline kadar kaldırıp çevresinde dans etmeye başladı. Frederick'in ağzı kum dolmuştu. Oğlunun adını sayıklıyordu çatlak bir sesle.

Meclis Binası'nın zemininde Marin, başkeşişin tahtının bulunduğu kürsünün dibinde, kollarını iki yana açıp bir haç şekli oluşturarak yüzükoyun yatmıştı. Uzun sıraların üstünde boz birer dizi halinde oturan keşişler, dosdoğru ileri bakmaktaydı. Hüküm ilan edilirken bir ikisi iç geçirdi. Bir ikisi sandaletli ayaklarını salladı. Bir ikisi gülümsedi. Çoğu kaşlarını çatarak kafa salladı.

Marin manastırdan kovuldu. Cezası, yeminini bozmakla ihanet etmiş olduğu keşişlerin arasındaki hayatının elinden alınmasıydı. Gidip çamlığın kıyısında, domuz çobanı kulübesinde yaşayacak, böylece görüntüsüyle kardeşi keşişleri yoldan çıkaramayacaktı. Bir başına tecrit halinde yaşayarak günahının kefaretini ödeyecekti. Yalınayak gidecekti oraya, ama fazilet dolu eski halini ona anımsatsın diye de keşiş giysisinin üstünde kalmasına izin verilmişti. Utancının damgası olarak, hem de boyun eğmeyi öğrenmesi için, domuzların uyuduğu gibi uyuyacak, yemeğini

onların yediği gibi yiyecekti, yani çamurun ve pisliğin içinde.

Marin, sürünerek çıktı keşiş manastırından. Domuz kulübesinde içini çeke çeke yattı. Frederick'in ölmekte olduğunu biliyordu.

O gece öldü Frederick. Marin onun için çalan çanları duydu, sonraki saatlerde de keşiş manastırının kilisesinde söylenen cenaze ilahileri geldi kulağına. Rüzgâr, Latince ilahiyi manastır duvarının üzerinden aşırıp kulübeye kadar taşımıştı.

Büyük bir keder çöktü üstüne. Yıkılmış ve hasta bir halde orada yatıyor, Frederick'i özlüyordu. Kolları koparılmış gibi geliyordu sanki. Sonraları bağırsakları bükülüp koparılıyormuş, midesi büzüşüp ağrıyormuş gibi gelmeye de başladı. Açlık, yiyecek bulmak üzere dışarı çıkmasını sağladı ve canını kurtardı onun.

Zaman zaman manastır duvarından dışarı onun için bir avuç bayat ekmek kabuğu atılırdı, tıpkı mutfak artıklarını domuz ağılına doğru attığınız gibi. Bazen de soyulmuş patatesin kabuklarını, lahana köklerini, elma koçanlarını atarlardı ona doğru. Düşündü de, köydeki tavuklar gibi yiyordu Marin, ve onlar gibi sağda solda yiyecek aramayı öğrendi. Yaban çilekleri, atkestaneleri ve mantarlar lükstü onun için. Dağ yamaçlarında bolca yetişen biberiye ve kekik saplarını çiğnedi, nane ve rezeneleri de. Tertemiz ve buz gibi kaynak sularını içti. Gece olunca kulübesinde ağaç dallarından yatağına yatar, damdaki deliklerden yıldızlara bakardı. Şafak vakti ispinoz ve baştankaraların korosuyla uyanırdı. Yiyeceklerini onlarla paylaştığı için gün boyu kulübenin tepesinde uçuşurlardı zaten ve onun elinden yerlerdi, böylece Marin, yanına yoldaş olan birileri varmış gibi hissetmeye başladı kendini.

Bar kızı ahırda bir kız doğurdu. Bebek üç ay süreyle annesinin sütüyle beslenerek sıkı sıkı tutundu hayata. Son-

ra dedesiyle ninesi onu annesinin kollarından koparıp uzaklara götürdüler. Dağın bir yamacına bırakmayı düşünüyorlardı bebeği, ayılar yesin diye. Kızlarının alnındaki kara lekeyi sürekli kendilerine hatırlatacağı için onu yanlarında tutmaya niyetleri yoktu elbette. Ama sonunda bebeğin, keşişlerin sorumluluğunda olduğuna karar verdiler. Şimdi herkesin dağa çıkıp Karadikenler Bakiresi'ne hürmetlerini sunduğu zamandı, onlar da bebeği yanlarında götürerek başkeşişe teslim ettiler.

Bar kızı saçını başını yolarak ulurcasına ağladı. Gözlerinde deli pırıltılarla yarı çıplak köy meydanında koşturup bebeğini aradı. Memelerinden süt sızıyordu. Köylüler, başka kadınların çocuklarına bir zarar verir diye korktular ondan. Kızı cinlerin tutmuş olmasından korktular. Bu yüzden köyden kovaladılar onu ve bir daha dönmemesi için uyardılar.

Bar kızının adı, köyde ahlaksızlığın eşanlamlısı haline geldi, yaramazlık eden kızları korkutmak için onu hatırlattılar hep.

– Sonun *onunki* gibi olsun istemezsin herhalde, diye kızlarını uyarırdı anneler.

– *Onun* gibi davranmaya başlama sakın, diye tehditler savururdu babalar.

– Sen de *onun* kadar kötüsün, diye kız kardeşlerini korkuturdu ağabeyler.

Bir kızın bir başka kıza söyleyebileceği en kötü söz ise şuydu: Tıpkı *onun* gibisin.

Başkeşiş, bebeği bir sepete koydu ve Marin bulup da baksın diye manastır kapısının dışına astı sepeti. Marin'in cezasının bir kısmıydı işte bu da. Hem zaten bebekten onun sorumlu olduğuna kuşku yoktu. Marin, tövbekâr hayatı sürmekte olan birine göre fazla iyi ve sağlıklı görünüyordu üstelik. Bazen şarkı söylediği bile duyuluyordu. Kır çiçekleri toplar ve çimenlerin üstünde hoplayıp zıplarken

görüldüğü olmuştu. Başkeşiş, bu yoldan çıkmış keşişin iyice burnunu sürtmesi için ona fazladan bir meşakkat gerektiğine karar verdi.

Marin, bu minicik meşakkate Marietta adını koydu. Ağlaması geçene kadar salladı onu, sonra da derede yıkadı. Bembeyaz köpüklü suların içinde yıkanırken havaya tekmeler savurup gülücükler yağdırıyordu bebek. Marin keşiş giysisinin yenlerini yırtarak bebeği sardı, ona bez yapmak için de kukuletasını yırttı. Yavruları kenara çekilmiş seyrederken sabırla durup bekleyen dağ keçilerinin memelerinden sağdığı sütle besledi bebeği, daha sonra, biraz büyüyünce de ekmek ve sütle, kestaneleri ezerek yaptığı mamayla, kayaların arasında yaban arılarından topladığı bal petekleriyle, ormanda bulduğu yabani böğürtlenlerle. Bebek gittikçe gelişti. Marin de öyle. Dağın eteklerinde uzun yürüyüşlere çıkarken Marietta'yı da götürüyordu, sırtına bağlayarak. Bebek, onun adımlarıyla birlikte yukarı aşağı sallanır, agu-gu-gu yapar, ensesine salyalarını akıtırdı. İkisi birlikte geyikleri, kartalları ve ayıları seyrederlerdi. Ağaçlara tırmanır, şelalenin altında durur, çam iğnelerinin, ölü yaprakların, yemyeşil yosunların üstünde dinlenirlerdi. Kış gelince Marin, kuru yosunları, keçi kılları ve koyunlardan kalma yün artıklarıyla örerek pelerin, iki de battaniye yaptı, böylece hem kendini hem bebeği sıcak tutmayı başardı. Emeklemeye, sonra ayakta durmaya başlamıştı bebek, sonunda da ilk adımlarını attı. Marin hemen arkasından yürür, gövdesini ona dayanak yapar, ellerinden tutardı. Onun sevinci ve neşesiydi bebek. Onunla konuşarak bunu anlattı ve manastırda geçen sessizlik dolu bir yılının ardından, sözcükleri ne kadar çok sevdiğini keşfetti. Sirkeleşmiş şarap gibiydi sözcüklerin tadı, tuz ve biber gibiydi, acıbadem gibi.

– Senin babanın adı Frederick, dedi Marietta'ya: Küçük üvey kardeşim benim, sen busun işte.

Karadikenler bembeyaz çiçek açtı. Karadikenler Bakiresi'ne yıllık hac zamanı gelmişti yine. Mayıs ayıydı, Bakire'nin yortusunun ayı.

Marin uzak kalmayı başaramadı. Küçük siyah Bakire bu yıl için neler hazırlamıştı ona, görmek istiyordu. Çiçekli karadikenlerden bir dal kesti kendine ve bir demet inciçiçeği topladı. Marietta'yı bir iple kulübenin kapısına bağladıysa da öyle bir yaygara kopardı ki bebek, onu çözüp yanında götürmek zorunda kaldı.

Gecenin karanlığı dağılıyordu. Patika mehtapla aydınlanmıştı. Omuzlarında Marietta, kollarında çiçek demetleriyle manastıra doğru yürümekteydi Marin. Dizlerine kadar inen, kolsuz gri elbisesinin manastır giysisi olduğunu anlamak güçtü ve yalınayak yürüyordu. Teni güneş yanığı, kara saçları darmadağınıktı ve kara gözleri de o kemikli yüzünde her zamankinden daha iri duruyordu. Omzuna oturup minik ellerini alnında kavuşturmuş olan bebek, keyifle a-gular yapıyor, kıkırdıyordu. İkisi birlikte karanlığı yararak ilerleyip şafaktan hemen önceki o boz ışıkların altında köylü kalabalığının arasına karıştılar.

Herkes onlara bakıyordu tabii ki. Ve Marin çocuğu kaybetti tabii ki. Onu omzundan indirir indirmez artık yanı başında durmaz oluverdi çocuk. Meryem heykeli göründüğü anda Marietta paytak paytak yürüyerek, kuş gibi şakıyıp kahkahalar atarak ona doğru ilerlemeye başlamıştı.

Bar kızının ana babası, bu çocuğun kendi torunları olduğunu hatırlayıverdiler. Şakıyıp duran bu sağlıklı ve gürbüz çocuğa bir bakmaları yetmişti onu ne kadar özlediklerini ve geri istediklerini, evlerinde yine küçük bir kız bulunmasından ne kadar mutlu olacaklarını anlamaları için. Yaşları ilerlemişti artık. Kızları da gitmişti ve yaşlılıklarında onlara bakacak kimseleri yoktu. İşte böylece Marietta'yı kapıverdiler hemen ve saçı başı birbirine girmiş, ya-

bani görünüşlü üvey babasına sesini kesmesi için tehditler yağdırarak dağdan aşağı inmeye başladılar.

Başkeşiş, Marin'in günahının kefaretini yeterince ödediğine karar verdi. Genç adamı tekrar manastıra aldı ve helaları temizlemekle görevlendirdi. Keşişler, berbat kokular saçan koca bir çukurda gideriyorlardı hacetlerini, hem de çarçabuk doluveren bir çukurdu bu. Marin'in görevi, çukurda biriken bütün boku küreklerle kovalara doldurmak, sonra da sebze bahçesinin ucunda kazdığı derin bir kuyuya boşaltmaktı.

Marin, kalbinin delik deşik olduğunu hissetti birçok kez. Hayatı o deliklerden akıp gidiyordu. Bakire, dibinde bulunduğu çalılar kadar kara, o çalının küçük kara dikenleri kadar sivri olan gözleriyle açmıştı bu delikleri. Geceleri uyku tutmadığında dua etmek için kiliseye giderdi Marin. Meryem heykelinin önünde diz çöküp gözlerini ona dikerdi. Uzak ve tanınması imkânsız biriydi Meryem. Hiçbir şey söyleyemezdi Marin'e. Ulaşılması olanaksızdı. Marin'e karşı kayıtsızdı. Onun adını bile unutmuştu.

Marin, o yılın Aralık ayında öldü. Niye öldüğünü kimse öğrenemedi. Kimse ona bakmak istememişti ölümünden önce, çünkü heladan kürek kürek taşıdığı boktan ötürü feci kokmakta olduğundan kimsenin kuşkusu yoktu. Mutlaka boklar yapışıyordu üstüne başına, tırnaklarının, ayak parmaklarının arasında birikiyordu. İşte bu yüzden keşişler, Marin'in hasta olduğunu fark edince hücresine yaklaşmadılar hiç, onu orada bir başına ölmeye bıraktılar.

Ertesi gün cesedini soyup yıkamak için geldiler hücresine, son kez manastır giysisine bürüneceği cenazeye hazırlık olacaktı bu. Berbat bir kokuyla karşılaşmayı bekleyerek ağır ağır, gönülsüzce ilerliyorlardı hücreye.

Marin'in hücresi gül ve hanımeli, inciçiçeği ve karadiken çiçeği kokuyordu. Aralık ortasında, hiçbir bitki çiçek açmaz ve kar tabakası, beyaz kadifeden kesilmiş bir şerit

misali pencere pervazını çevrelerken, keşişlerin soluğu donarak kaskatı beyaz bulutçuklar halinde havada asılı kalırken, Marin'in ölü bedeni, taptaze yaz kokuları saçıyordu ısrarla.

Paçavraya dönmüş, pislik içindeki giysilerini yırtıp çıkarınca bir de gördüler ki keşişler, önlerinde yatan ceset Marin değil Marina. Ne kadar ziyan edilmiş, ne kadar bir deri bir kemik kalmış olsa da, onun kadın olduğunun kanıtıydı göğüsleri; belinin ve kalçalarının şekli, küçük yuvarlak göbeği, o göbeğin dibinde bir üçgen halinde ve mebzul miktarda büyümüş olan kıvır kıvır siyah kıllar, birbirlerine hafifçe değen kıvrımlı dudaklar da öyle.

Keşişler Marina'ya baktıkça daha bir letafetle doluyordu odanın içi.

Keşişler, bu Tanrı hizmetkârının cesedini siyah bir örtüye sararak, çevreyi mumlarla çevrili siyah bir tabuta yatırdılar. Daracık hücrede sıkış tıkış dikilerek veda ilahilerini söylediler. Sonra tabutu kiliseye götürüp cenaze töreni için oraya bıraktılar Marina'yı.

Köy halkının, olağandışı bir ayrıcalık olarak cenaze törenine katılmasına ve kendilerinin şimdiden azize diye anmaya başladığı hoş kokulu bedene tanıklık etmesine izin verildi.

Yas tutanlardan biri de kalabalığın arasına süzülüvermiş olan bar kızıydı. Onun köye döndüğünden kimsenin haberi yoktu. Kimse varlığını fark etmedi. Kilisenin arka tarafında yere diz çöken kız, söylediği yalandan ötürü kendisini affetmesi için yalvarıyordu Marina'ya ve bir mucize göstererek ona şu hayatta birazcık umut bağışlamasını diliyordu.

Çok geçmeden bar kızının ana babası ölüverdi. Bar kızı da kendi evine taşındı tekrar, kızı Marietta'ya bakmak ve barı işletmek üzere. Hacıların sayısı büyük ölçüde arttığından bar da her zamankinden daha çok para kazanıyordu.

İnsanlar sadece Meryem heykelini görmek için değil, Marina'ya dokunmak ve onu görmek için de çok uzak yerlerden gelir oldular; heykelle aynı anda Marina da gösteriliyordu artık hacılara. Ziyaretçiler, bu zahmetli yolculuğun ardından temiz yatak ve sıcak yemek bulmaktan gayet memnundular.

Sonunda başkeşişin değişmesiyle birlikte manastırda reform yapıldı ve batıl ayinler bir yana bırakıldı. Siyah Meryem heykeli oradan geçen bir tüccara satıldı, Marina'nın cesedi de manastır kilisesinin dışına çıkarılarak adsız bir mezara gömüldü. Bugün kimse yerini hatırlamaz bile.

Josephine'in Hikâyesi

Isabel'i bırakıp gitmeyi sürdürdü Josephine. Onu köklerinden sökmeyi, yerinden yurdundan etmeyi sürdürdü. Kendisine danışılmadan Uzak Ülke'den getirilmesine razı olmuştu. Kendisi Magdalena'nın yanına keyif çatmaya giderken, Tecessüm'de yapayalnız bırakmıştı onu. Tam Isabel kendine bir dayanak bulmuşken, bu kez de onu manastırdan koparıp Magdalena'nın yanına almış, arkasından da yeni kurulan Aziz Joseph manastırında yaşamaya zorlamıştı. Sonra da ölmüştü işte.

Bu noktadan itibaren "Ben" diye devam etmek zorundayım. Halasının hayat hikâyesini yazan Isabel, benim çünkü. Sahte bir kimlikle yazmayacağım artık. Ne şimdi ne o zaman hiç de öyle olmadığım halde soğukkanlı bir tanıkmış gibi davranmayacağım. Nasıl olur da Josephine'in hikâyesini anlatıp, hem de hepsini kendimin uydurmakta olduğunu kabul etmem? Ne de olsa hayatının büyük bir kısmında onun yanında değildim ben. Sağdan soldan duyduklarıma, onun bana anlattıklarına, kendi başıma bir ara-

ya getirdiğim parçalara dayanarak yazıyorum her şeyi. Bunları, sanki başka birisiymişim gibi yazmak ilk başta kolay gelmişti. Ama artık öyle yapamayacağım.

Josephine öldü. Bu dünyada yapayalnız kaldım. Babam şimdilik Uzak Ülke'de kalmaya, mülkleriyle kölelerinin başından ayrılmamaya karar vermişti, orada çok işi vardı çünkü, erkek kardeşlerimle birlikte daha da fazla servet yapmaya uğraşıyordu. Bana mektup yazarak şimdilik Aziz Joseph'te kalmamı söyledi, bu sırada o da beni ne yapacağını düşünecekti. O zaman nasıl bir korkuya kapıldığımı, kendimi nasıl terk edilmiş ve yalnız hissettiğimi yazarken, sanki bir illetin pençesine kapılmışım gibi soluğum sıkışıyor göğsümde, kalemimi öyle sıkı tutuyorum ki tam ortasından kırılıp ikiye ayrılıverecek neredeyse.

On altı yaşındaydım. Yapayalnız kalmıştım, kimse yoktu elimden tutacak. Magdalena, Josephine'in haysiyetli bir şekilde gömülmesi ve muhafaza edilmesi için o kadar uğraştıktan sonra cesedine yapılanları duyunca öyle feci bir öfkeye ve üzüntüye kapılmıştı ki manastırın yanına bile yaklaşmıyordu artık. Rahibe Maria'yla para yüzünden kavga ettiklerini biliyordum. Hepimiz biliyorduk. Magdalena, ilk yılın sona erdiğini, dolayısıyla artık kiramızı ödemeyeceğini söylemişti. Rahibe Maria da, Josephine'in ölümünden sonra olanlardan ötürü bizi cezalandırmak için maddi yardımı birdenbire kesmekle suçlamıştı onu. Magdalena'nın buna cevabı, saçmasapan bir yanılgıya kapılarak öyle davrandığımızı söylemek oldu. Bizim kutsiyetin kokusu sandığımız şey, manastır binasının sabun imalathanesi olduğu günlerden kalma hoş kokulardan ibaretti. Üstelik cesedin bozulmamış falan da olmadığını, sadece kuru kuma gömülü olduğu için iyi muhafaza edildiğini söylüyordu. Rahibe Maria ise kumun kuru kalmasının söz konusu bile olamayacağını, tam tersine manastırın son derece rutubetli bir yer olup zavallı rahibelerin, bu bencil ve

umursamaz hami tarafından burada yaşamaya zorlanmasının zaten haksızlık olduğunu öne sürdü. Zehre batırılmış birer oku andıran mektuplar yazıldı karşılıklı. Rahibe Maria, yemek saatlerinde yüksek sesle okurdu bize bunları.

Magdalena'yı görüp konuşabilmeyi isterdim onunla, ama ona mesaj göndererek ziyaretime gelmesini rica etme cesaretini bulamıyordum henüz. O gece, onun gözleri önünde Josephine'e öyle davrandığım için beni hor gördüğünden emindim. Lucian ile Peter'e de danışamazdım, ikisi de yoktu çünkü. Tanımadığım bir papaz gelip her gün Missa ayini yaptırıyordu bize. Rahibe Maria'nın dediğine bakılırsa Peter, Josephine'in bir an önce azize mertebesine çıkarılması için dua etmek üzere inzivaya çekilmişti. Lucian ise Mukaddes Peder'le görüşmek üzere özel bir görevle Roma'ya gitmişti. Armağan olarak Josephine'in sağ elini götürüyordu ona. Çok hasta olduğum için ben ikisiyle de vedalaşamamıştım.

Konuşacak kimse yoktu. Şöyle demek isterdim Josephine'e: Çok üzgünüm. Ama çok geç artık. Josephine ölüp gitti. Ben de burada yazacağım. Çok üzgünüm.

Bana anlatacağı daha pek çok şeyi olduğunu, ama anlatmamayı tercih ettiğini biliyordum hep. Ben iyice büyüyüp daha çok şeyi anlayabilecek yaşa gelene kadar yazacaktı. Ama onu tanıyamadan öldü. Nasıl gidebildi beni öyle bırakıp? Beni terk etti. O gittikten sonra tutunacak dalım kalmadı. Açık kalakalmış ellerimi donduran ve kış semaları gibi içimde yankılar yaratan muazzam bir hiçlik. O koskoca boşluğun içinde yuvarlanıp duruyordum, hiçbir yere ait olamadan. Evimiz, Josephine'in bulunduğu yerdi hep, oysa şimdi kemikleri dört bir yana dağılmıştı ve ben evsiz kalmıştım.

Onca şey hakkında ne düşünüp hissettiğini öğrenecek zamanım olmamıştı. Gerçekten nasıl bir hayat yaşadığını. O ilk otobiyografiyi Müfettişler için yazmıştı, papazların

dilinde, ve beni tatmin etmiyordu eser. Kupkuru, ruhsuz bir şeydi. Mesih'in kendisine görünüp de onunla konuştuğu dönemde hayatının nasıl büyük bir tehlike altında olduğuna dair imalarda bulunmuştu bana. Doğru düzgün bir hikâye anlatmasının önemine dikkat çekmişti. En ufak hatasında, haddini bilmez rahibeler için yaptıkları o çivili fıçıya sokarlardı onu.

Hastalığım sırasında birinin alıp götürdüğü diğer yazıları bulabilmek için bütün manastırı aradım. Rahibe Maria'ya sorduğumda onlar hakkında hiçbir bilgisi olmadığını iddia etti. Öyle tehlikeli metinleri manastırda tutup başkalarını tehlikeye atmanın doğru olmadığını söyledi; öyle metinler varsa tabii gerçekten, ki kuşkuluydu doğrusu, her neyse, her durumda onlardan kurtulmamız iyi olmuştu demek ki.

Sık sık Josephine'le birlikte oturduğum mutfakta otururdum Rahibe Maria'yla. Rahibe Maria, Josephine'in yerinde oturuyordu ve çok üzülmüştüm onun için, çünkü kalbimizde Kurucumuz'un yerini dolduramayacağını kendisinin de bildiğinden kuşkum yoktu. Bu durum kalbini kırıyor olmalıydı. Bizim istediğimiz kişi o değildi.

Rahibe Maria koluyla sabırsızca bir işaret yaptı ve kucağına koydu elini. Şöyle demekte olduğunu okumuştum: *Ben* başrahibeyim, burası *benim* manastırım, burada kararları *ben* veririm, sen değil, kızım.

Soğuk bir sabahtı, ama odunumuz olmadığı için şömineyi de yakamamıştık. Buz gibi ellerimi giysimin yenlerine sokarak ısıtmaya çalışıyor, sandaletleri çorapsız geçirdiğim ayaklarımı soğuk zemine değmesinler diye kaldırarak gövdeme doğru çekiyordum. Yataktan kalktıktan sonraki ilk günümdü. Sendeleyerek yürüyordum daha.

– Bize katılmayacaksan, Isabel, dedi Rahibe Maria: Herhalde artık buradan gitmenin zamanıdır. Sanırım bir karara varabilmen için yeterince zaman verilmiş bulunu-

yor sana. Aday listemde, hepsi de senin yerini almaya can atan çok sayıda kişi var. Hele bir de şimdi Josephine'in kutsal kişiliğini daha çok insanın öğrenmiş olduğunu düşünürsen. Sanıyorum ki sonunda bizim de taşınmamız gerekecek, bu bina çok küçük zaten, küçük cemaatimizin gerçek anlamda genişleyerek bu büyük şehrin ruhani hayatında önemli bir rol oynar hale gelmemesi için hiçbir sebeb göremiyorum!

Yakacağımız olmamasının, benim kalkıp odun taşıyamayacak kadar hasta olmamdan kaynaklandığını düşünmeye başlamıştım. Magdalena kiramızı ödemiyordu artık, ama hâlâ odun veriyordu bize ve gidip taşıyacak olan da bendim, manastırın dışına çıkabilen tek kişi bendim çünkü. Artık her yanımın buz kestiğini hissediyordum ve dişlerim takırdamaya başlamıştı.

Dayanamayıp patladım: Ama Josephine çok kesin bir şekilde belirtmişti bunu. Ancak küçük bir cemaat çalışıp iş görebilir. Nizamname'de yazılı bu.

Dedi ki Rahibe Maria: Josephine'in Nizamname'si ne yazık ki kayboldu. Hem zaten Roma tarafından henüz tasdik edilmemişti o Nizamname, Tecessüm rahibelerinin Mukaddes Pederi veya Başpiskopos tarafından da... Pratik olmak zorundayız. Nüfuz sahibi ve güvenilir hamilerden yeterince bağış alan büyük bir manastır, sadece içeridekilerin emeğine dayalı küçük bir manastırdan daha uzun ömürlü olacaktır. Josephine yaşasaydı kendisi de zamanla bu sonuca varırdı. Üzülüp durmayı bırak küçüğüm. Yine hasta olursun sonra.

Bana bakarak başını salladı ve elini kaldırıp istavroz çıkararak kutsadı beni. Pek tatlıydı ağzından çıkan sözler, oysa onun benden ne kadar nefret ettiğini hissedebiliyordum, tenimi dalayan bir ısırgan gibi hem de.

– Haydi git artık, canım. Git de işine gücüne bak bakalım biraz.

Yavaş yavaş oradan uzaklaşarak, biraz yakacak odun getirmek üzere Magdalena'nın evinin yolunu tuttum. Merdivenin dibine çalılar ve dallardan koca bir yığın bırakmıştı Magdalena. İçeri girmeye cesaret edemedim. Odunları sırtıma vurup Aziz Joseph'e döndüm. Sabah ilerlemişti, altın rengi pusların arasından parlamaya başlayan güneş, sokakları yalıyordu sıcaklığıyla. Adımlarımı dikkatle atarak o gürültülü meydanlardan ve sokaklardan geçtim, güneş ışıklarının okşamasıyla yeniden gücüme kavuşmaya başladığımı hissediyordum. İyi ki o kalın pelerinimi giymemişim, diye düşündüm. Onun yerine yazdan kalma bir sıcağı geçirmiştim işte sırtıma. Altın renginde, olgunlaşmış armutlar kadar tatlı bir sonbahar günüydü. Büyük bir sevinçle bakındım çevreme. Buraya aittim ben, bütün bu insanlarla birlikte bu şehre. İyi ki şehrin tam merkezindeydi evimiz. Dört bir yanımız hayatın şarkısıyla, el çırpışlarıyla, patırtısıyla doluydu ve başka herkes gibi bizler de bir parçasıydık onun. Kapıya ilerlerken galiba benim için en iyisinin yemin ederek manastırda kalmak ve ne kadar zor olsa, ne kadar uzun sürse de Josephine'in hayalini hayata geçirmek olacağını düşünüyordum.

Kırmızı üniformalı iki adam hızla yanımdan geçerken, yere yığılmak istemiyorsam yoldan çekilmem için bağırdılar bana. At sırtında bir ulak geliyordu, hem kendisi hem de at kırmızılara bürünmüştü, ıslıklar çalarak yaklaştılar. Adam ayaklarımın dibine bir mektup bırakırken, at da bir çiftede yere savurdu sırtımdaki yükü, sonra dörtnala uzaklaştılar. Mektubun üstünde kalın bir tabaka halinde kırmızı mühür vardı. Odunlarla birlikte içeri götürdüm onu da ve Rahibe Maria bulur diye mutfak masasının üstüne bıraktım. Sonra işime devam ettim, yani sebze bahçesindeki yabani otları temizlemeye. Elimi attığım her yabani otun Rahibe Maria olduğunu farz ediyor ve elimdeki keskin kenarlı aleti büyük bir keyifle savurarak boynunu koparıveri-

yordum, onu köklerinden söküyor, sonra da yakılmak üzere moloz yığına atıyordum.

Üç saat böyle çalıştıktan sonra yorulmuş ve acıkmıştım. Daha akşam yemeğine çok vardı, ama içeri süzülüp kileri kolaçan etmeyi ve yiyecek bir şeyler bulmayı düşündüm. Elimdeki belin bıçak kısmına yapışmış çamurları kazıdım, ayaklarımı çimenlere sürte sürte temizledim ve önlüğümle yüzümün terini sildim. Bahçeyi geçerek mutfağın kapısını açtım.

Günün o saati için son derece şaşırtıcı bir şekilde mutfakta faaliyet vardı. Etli ve leziz bir yemeğin buharı sıcak sıcak çarptı yüzüme. Daha da şaşırtıcı olanı, yemeği Rahibe Maria'nın pişirmesiydi. Bu saatlerde normal olarak hücresine çekilmiş olur, hesap yapar, yahut helaları temizleyip içindekileri bahçenin arka tarafındaki çukura boşaltma sırasının kimde olduğunu işaretlerdi çizelgesine.

Elbisesinin kollarını sıvayıp başörtüsünü geriye atmış, Josephine'in eski çarşaf parçalarını uç uca ekleyerek yaptığı mutfak önlüklerinden birini bağlamıştı beline. Bir köşesindeki kan lekesinden tanıdım önlüğü, yıkana yıkana solmuş bir kan lekesinden. Öyle kaba dokunmuş bir ketendendi ki iplik düğümlerini görebiliyordunuz. Josephine ön kısmındaki bir deliği yamamıştı. Onun o rahat, kaba dikişlerle yaptığı yamayı tanıdım hemen, sonra ütüyle düzlenerek mağrur bir kafes dikiş haline getirilmişti. Şimdi Rahibe Maria, Josephine'in diktiği önlüğü üstüne geçirmiş, yağ sıçratarak kirletmişti bir de.

Tuğla ocakta yakılan kocaman, kızıl bir ateşin üstüne asılı koca bir demir kazanın önünde durmaktaydı. Kazanın ağzı yeterince alçakta kaldığı için görebiliyordum ne piştiğini, domuz güvece benzeyen bir karışımdı. Rahibe Maria, çamaşır dövmekte kullandığımız tokmaklar kadar uzun bir tahta kaşıkla karıştırıyordu bunu. O sahte, bal tatlısı sesiyle konuşmaya başladı benimle.

– Isabel, tatlım. Ne yapıyorsun sen burada? Yukarıda hücrende olman gerekirdi.

İleri geri usulca oynatıyordu tokmağı. Kazanın içindeki etle yağın hareketinden çıkan ağır, hışırtılı sesi, kemiklerin tıkırtısını işitebiliyordum. Et yavaş yavaş dağılmaktaydı. O koca kabın içinde demlenirken, kahverengiye çalan altın rengindeki yüzeyi köpük köpük kaynıyor, domuzun parçaları ayrışıp neredeyse mayi haline gelirken, reçinenin renginde, bir kabarıp bir geri çekilen kehribar gibi bir bataklık oluşturuyordu.

Rahibe Maria'nın bu kazanı pek sevdiği aşikârdı. Onu korumak istercesine önüne geçti, böylece içindekileri artık göremez oldum. Bütün yemeği kendine saklamak istiyordu. Ama ben öyle başında dikilip bakarken de, kendine ziyafet çekeceği domuz etine yaklaştıramıyordu ağzını. Çenesini bana doğru çıkardı, ben de bir adım gerileyerek uzaklaştım ondan. Masanın yakınında bir sıranın ucuna çöktüm, benim de onun kadar oraya ait olduğumu anlasın diye.

Sıvının içinde yüzmekte olan et parçalarını karıştırıp dürtüklemeye devam ederken, Müfettişler'den mektup geldiğini, çok yakında, iki güne kadar burada olacaklarını söyledi bana. Bu küçük manastırımızda neler olup bittiğini gözleriyle görmenin vakti geldiğine karar vermişlermiş. Mukaddes kurucumuzun cesedinin mezarında hiç bozulmadan kaldığı gitmiş kulaklarına ve durumu incelemek üzere buraya geliyorlarmış.

– Senin anlayacağın çok meşgulüm, Isabel, onlar için hazırlık yapıyorum, diyordu Rahibe Maria: Sen de bana yardımcı olmak istiyorsan başımda kalabalık etme.

Kazandaki karışımı sürekli dürtükleyip karıştırarak hareket halinde tutuyordu ki yanıp da dibi tutmasın.

– Elbette, dedi Rahibe Maria: Yıllar öncesinden Josephine'i gayet iyi hatırlıyor Müfettişler, Tecessüm'de bulun-

duğu sırada lütuf göstererek *Hayat*'ını yazmaya teşvik etmişlerdi ya kendisini. Şimdi de sevgili Josephine'imizin, Kilise'nin sadık evlatlarından biri olmakla kalmayıp aynı zamanda büyük bir azize olduğunu anlayacaklar.

Yüzü nemden parlıyordu, domuz yağından bir tabakayla kaplanmış gibi. Çok sıcaktı mutfağın içi. Onun terinin kokusunu da alabiliyordum, kaynayan domuzun baygın kokusunu da, biri keskin ve ekşi, öbürü daha iştah açıcıydı gerçi.

– Azize mi? dedim: Josephine mi? Nereden biliyorsun?

Rahibe Maria'nın sesi, akordu bozuk keman gibi cırtlak bir şekilde yükseliverdi.

– Tecessüm'de onunla birlikte yaşadım ben, dedi: O kadar yıl boyunca. Hepimiz onun dinibütünlüğüne şahit olduk, Peygamber Efendimiz'le ilgili rüyetlerini hepimiz biliyorduk. Vecde kapılmalarını, Cennet-i Âlâ'dan kendisine gönderilen sevinci saklı tutamamıştı. Tabii ki bir azizeydi o. *Hayat*'ı açıkça ortaya koyuyor bunu. Şimdi de hiç bozulmadan kalmış olan cenazesi! Bütün o kutsal yadigârlar!

Sıcaktan ve açlıktan sersemlemiştim. Koca kazandan yayılarak her yanı kaplayan koku, o yoğun buhar, neredeyse tamamen etkisi altına almıştı beni. Domuz haşlama. Magdalena'yı da bu yemeği yaparken izlemiştim birçok kez. On iki saat boyunca ağır ağır piştikten sonra domuz parçalanıp çözülüyor, yağları eriyor ve eti iyice eriyip neredeyse tereyağı kadar yumuşak hale geliyordu, öyle ki iki tane çatalla tutup kolayca kemiğinden ayırır, parçalardınız ve güveçlere koyduktan sonra üstüne doldurduğunuz bembeyaz yağ, donarak balmumundan bir kapak gibi olur, ağzını mühürlerdi güveçlerin.

Boğazıma bir şey takılmıştı. Yutkunup duruyordum, ama gitmiyordu aşağı. Sözcükler yuvarlanıp domuz yağından bir topa dönüştü ağzımda, tükürüp atmazsam boğa-

caklardı beni. Rahibe Maria'nın yüksek perdeden lakırdısı kulaklarımda uğulduyordu. Konuştukça konuşuyor, dumanı tüten o kazandaki et parçalarını elindeki kaşıkla karıştırırken, bir yandan da yanakları al al olmuş, durmadan bir şeyler anlatıyordu. Söylediğine göre Josephine'e dua etmek mucizeler yaratmaktaydı. Josephine'in bedeni, bir kısmı, belki de büyük bir kısmı geri gelmişti.

Yeniden hastalanmaya başladığımı hissettim. Ağrımaya başlayan belim tutmuyordu artık. Bulantı bir dalga halinde içimden geçip vücudumda sarsıntılar yaratırken, dirseklerimi masaya dayayarak alnımı tuttum ellerimle. Rahibe Maria'nın cırtlak kelimeleri, beni kusmaya zorlayan bir çift parmak gibi gırtlağıma kadar sokulmuştu. Bozuk bir şeyler yemiştim herhalde. Belki de zehirlenmiştim. Kelimeler bölük pörçük bana ulaşıyordu, ama bir şey anlayamıyordum. Sonradan, kendimi binanın dışına attığımda, işitmiş olduğum parçaları bir araya gètirmeye çalıştım. Anlamlı bir bütün oluşturamayacak kadar fazla boşluk içeriyordu gerçi. Hepsini kendim doldurmak zorundaydım.

mucize düş bedeni saklı nehir kemikler bulacaksın kemik mahzeni ceset harap olmuş et dağılmış kemiklerin çoğu bozulmadan kalmış kötülük kutsal yadigâr peşindeki hırsızlar Tanrı'nın gücü merhameti çünkü mucize mucizeler Josephine'in müdahalesini gösteriyor bu cennet bir sürü kemik ne kadar memnunmuş Kardinal elbette öyle olacaktır kutsal efendimiz Papa Hazretleri

Rahibe Maria'nın sayıklamaları, kızartma tavasından sıçrayan kızgın yağlar gibi çarpıyordu üstüme. Kurtulmak için geri kaçıyordum. Uyuma bölmelerine çıkan merdivene dar attım kendimi, koşabildiğim kadar hızlı koşup hücreme vardım. Elbiselerimle mücevherlerimi bir yığın halinde bir araya getirdim, tekrar aşağı indim, Rahibe Maria ile kaşığının ve kazanının ve kötülük saçan haşlamasının yanından geçerek kapının yanındaki askıdan pelerinimi aldım ve binayı terk ettim.

Bir an sokaktaki duvara yaslandım. Mutfağın kokusu midemden yükselerek ta gırtlağıma, oradan ağzıma dolmuştu. Duvarın dibindeki hendeğe doğru eğilerek midemi boşalttım. Kimse farkına bile varmadı. Herkes elinde sepetler ve çeşitli yüklerle telaş içinde geçip gidiyordu, sanki tek ayağını kaldırmış işeyen bir köpekmişim gibi farkıma bile varmadan eteklerimi yalıyorlardı yanımdan geçerken. Minnet duydum onlara. O anda kimseyle konuşacak halim yoktu. Hemşerilerimin umursamazlığı, beni kabul ettiklerini, hatta sevdiklerini gösteriyordu. Dışarıda, sokakta, dikkat çeken bir şey değildi kederim, burada yaşanan hayatın bir parçasıydı sadece. Bu da bana kendimi toplamam için bir fırsat sunuyordu. Köşede bir yangın musluğu vardı. Yüzümü ve ellerimi ıslattım, sonra pelerinime silinerek şehir merkezine doğru ilerlemeye başladım.

Oturup bundan sonra ne yapacağımı düşünmek için sessiz bir yer bulmalıydım. Kendimi katedrale attım, çünkü hiç param olmadığı için başka bir yere gidemezdim. Arka sıralarda karanlık bir köşeye oturdum, Issızlığın Meryem Anası heykelinin yakınına. Beyaz saten ve dantellere bürünmüştü Meryem Ana, göğsüne de mavi taşlı bir iğne takılmıştı. Ayaklarının dibine birisi yüksek topuklu, parlak kırmızı bir çift ayakkabı bırakmıştı, bir dileğinin gerçekleşmesinden ötürü şükran ifadesi olarak herhalde. Ağlamaktan önümü göremez hale geldiğim için etrafımdaki ayrıntıların pek farkına varamadım.

Uzun süre ağladım. Bitince pelerinimin ceplerini karıştırdım mendil bulmak için ve onun yerine bir mektup buldum, o anki şaşkınlığımla küçük bir puro sandığım ufacık bir paket.

Mektup, Lucian'dandı. Gitmeden önce pelerinimin cebine bırakmıştı bunu, yazdığına göre, böylece beni düşündüğünü ve bana veda ederek Tanrı'dan iyiliğimi dilediğini bilmemi istemişti. Roma'ya gidiyordu ve ne zaman dönece-

ğini de bilmiyordu. Josephine'in yazılarının bulunduğu çuvalı hücremden kendisinin aldığını söylemekteydi ve yine söylediğine göre çuvalı, benim adıma gözkulak olması için Magdalena'ya bırakmıştı.

Küçük paketin kâğıdını açtım. Dış yüzüne şöyle yazmıştı Lucian: Bunu bir veda armağanı olarak Peder Peter verdi bana, yol boyunca güvenliğimi sağlaması için. Oysa benim güvenliğe ihtiyacım yok, o yüzden sana bırakıyorum.

İçinde ise kalın, kurumuş bir kamış parçası vardı, içine toz gibi bir şeyler konan içi boş bir silindir, kuruyup gitmiş bir şey. Ters çevirip avucumun içine boşalttım ve bakakaldım sonra. Bir ağaç dalının parçası mıydı bu? Josephine'in sağ elinin serçe parmağıydı. Neredeyse kahverengi olmuştu. Tırnağı sivri ve sarıydı. Bir ünlem işareti gibi giriverdi bilincime. Salamurada saklanmış tek bir hamsi büyüklüğünde. Josephine'in işareti. Önümdeki rahleye koydum onu.

Demişti ki Rahibe Maria: O bir azize.

Benim halamdı o. Başka yanaşacak iskelem olmadığı için kayığımı bağladığım narin direk. Ben oraya buraya koşuştururken o bir hayat yaşamıştı. İhtiraslı olabiliyordu, mesafeli ve kırılgan olabiliyordu. Bütün bu sözler, onun durmadan süzülüp gittiği bir eleğin delikleridir. Beni sevmişti, hem de aynı zamanda bırakıp gitti. Ansızın bir yerlerden esin bulur, kalkar giderdi, aklı başka yerde, kendini tümüyle kaybetmiş bir halde, saatler sonra döner gelirdi. Hep böyle çekip gitti, sonra da hep geri geldi. Hoşgörülü ve cömert görünürdü, bencildi oysa. *Kendi* canı neyi isterse onu yapardı. Yazılarını yazdı ve kilitli kapıların ardında yatakta Lucian'la sevişerek, gülüp oynayarak saatler geçirdi. Seslerini duyardım ben, yahut da Magdalena ile oturup dedikodu eder, onun elbiselerini denerdi üstünde.

Şimdi tutmuş azize diyorlardı ona. Bir azize Josephine gibi mi olurdu?

Nedir bir azize? Benim olmadığım şeydir. Azize: Oradadır. Burada değil. Azize: Görünmez biridir, göremiyorum zaten onu, görüş alanımdan çıkıp gitti, hemen ötemde dolanıp duruyor, onun gidişiyle titreşiyor hava, gitti işte ve terk etti beni, o benim istediğim kadın ve erişemediğim, bulamadığım kadın. Ölmüş bir kadın o. Azize, mevcut değildir. Hep başka bir yerdedir, burada olmaz.

Josephine'in annesi bir azizeydi, benimki de öyle ve ikisi de öldü. Annem öldüğünde altı yaşındaydım ben. Üç gün yattı evde, bu arada şehre haberciler yollandı, bir papaz bulup getirsinler de cenaze ağıdını söylesin, ruhu için dua etsin diye. Geceleri onun huzursuzluğunu hissederdim, o bekleyişini. Evin içinde dolaştı durdu, bir aynayı kırdı ve beyaz geceliğiyle merdivenden aşağı, bana doğru uçtu, kollarını iki yana açmıştı ay ışığında ve bağırıyordu, baba, baba, diye. Uykusunda gezerek babamı arardı, yapmamalıydı oysa öyle, uslu uslu sessizce yerinde yatmalı, kalkıp da görmemeliydi olan biteni. Onun iyice ölmüş olmasını istiyordum. Uzaklaştırın şunu buradan diye haykırıyordum ve beyaz kadifeden bir kefenin içinde merdiveni inip inip çıkıyordum. Çürüyordu o. Nasıl çürümesindi ki o sıcakta. Tabutunu öbek öbek çiçekle kapladılar, baygın kokularının çürümüş ceset kokusunu gizlemesini umarak, oysa hepsinin kokusu birbirine karışıyordu. Orkideler ile zambakların soluğumu kesen o iç bayıcı, kesif kokusu ve çözülmeye başlamış ölü etin feci kokusu. Yüzü yemyeşil bir balmumuydu, hafif terli. Gece olunca gözlerini açıp dik dik bakardı bana, onun ölmesini istediğim için beni suçlar, sonra tabutunun içinde doğrulup otururak kurukafa gibi sırıtırdı.

Dördüncü gün yaktılar onu. Fethetmeye ant içtiğimiz o ülkede, bizim bulunduğumuz yerde kilise yapılmamıştı

daha, yani onu gömebileceğimiz kutsal bir yer yoktu. Kutsanmış bir mezarlık yoktu. Kâfirler, annemi yanlarına istediler, topraktan yataklarında doğrularak ağladılar onun için ve yanlarına çağırdılar onu. Fakat babam, nasıl ki sevdiği kadının ruhu cennette Tanrı'nın bağrına varacaksa, bedeninin de öyle güvenli bir yerde istirahata terk edilmesi gerektiğini söyledi. Kâfirleri kovalayarak toprak doldurdu ağızlarına, onlar da yere devrilip toprağın içine gömülüverdiler tekrar. Annemin dolgun eti, domuz rostosu gibi çatırtılar çıkarıyor, sıçrayıp bükülüyordu, sonra kararıp sertleşerek kızarmış domuzun kabuğuna benzer bir hal aldı. Derisi, çıkardığı giysiler gibi düştü üzerinden ve sonunda çırılçıplak kaldı beyaz kemikleri, işte o zaman kesin biçimde anladım ki hummadan kurtulmuş, huzura kavuşmuştu nihayet. Bir tek ziyaretime gelip beni suçladığı geceler hariç: O gecelerde ay ışığı yer döşemesi üzerinde oynayıp durur, soğuk kollar yükselerek yatağıma, bana doğru uzanırdı.

Josephine, o korkunç rüyalardan kurtarmaya çalıştı beni. Beni uyandırır, kollarına alarak yatıştırırdı. Yavaş yavaş onun bedeni gerçeklik haline gelirdi, kaba kumaştan geceliğinin altındaki dolgun yumuşaklığı, saçımı ve yüzümü okşayan parmakları, yataktaki sıcacık kokusu, artık korkmamamı, işte yanımda olduğunu ve hepsinin geçtiğini söyleyen cıvıltılı sesi. Kâbuslar geriler, büzülüp küçülürdü. Ertesi geceye kadar. Sonra yine gelirlerdi, ama Josephine de. O bir gider bir gelirdi hep. Tam da ona güvenmeyi, sevginin üç aşağı beş yukarı bel bağlanabilecek bir şey olduğunu öğrenmiştim ki, o da ölmeye başladı.

Azize Barbara'nın Hayatı

Barbara'nın annesi, o daha on iki yaşındayken öldü. Kocası öyle çok sevmişti ki onu, cenaze töreninden sonra karısının şehir mezarlığına gömülmesine izin vermedi. Bütün evlilik hayatını geçirdiği evin bahçesinde bir mezar yaptırdı onun için. Karısının küllerinin konduğu alçıdan kabı, tam bahçenin ortasında açılmış bir çukura yerleştirdi ve burayı beyaz taşlar yığarak işaretledikten sonra da karısının anısına bir nar ağacı dikti. Mezarın çevresinde yaban güllerinden bir çit oluştu zamanla ve yeşil çimenlerin arasında kırmızı, mavi, mor renklerde küçücük yıldızçiçekleri bitti.

Barbara'nın babası, uğradığı kaybın acısını unutmak için bir daha hiç uğramadı oraya ve kızına da aynısını emretti. Mezara bakan da olmadı. Gittikçe büyüyen otlar her yanı bürüdü, taş yığınının üstü yosun tuttu. Yarıkların arasından parlak renkli eğreltiotları fışkırdı. Olmuş narlar yere düşerek yarıldı ve taneleri tohum gibi saçıldı çevreye. Zaman geçtikçe bahçenin göbeğindeki yabani güllerin

oluşturduğu çitin içinde kalan bu küçük yabani ortam, çeşitli hayvanların ve böceklerle sürüngenlerin sığınağı haline geldi. Tepesinde arıkuşlarıyla papağanlar dolaşırdı. Kertenkele ve yılanlar kaya yığının üzerine kurulup güneşlenirdi. Otların arasında kakırcalar ve tarla fareleri hoplayıp zıplardı. Örümcekler ise nar fidanlarını bir uçtan bir uca ağlarıyla kat ederek yeşil ve altın renkli sinekleri avlamaya başlamıştı.

Barbara'nın babası, ömrünü servet biriktirmeye vermiş bir tacirdi. Elinden hazineler geçerdi her gün, ama kızını da daima koruyup ona gözü gibi bakmaya, asla ondan ayrılmamaya ant içmişti. Hep armağanlar verirdi ona. Kanarya dolu bir kafes, bir maymun, içine saç kurdeleleri doldurulmuş, sandal odunundan bir sandık, bir de bilezik ve yüzüklerle dolu sedef bir kutu almıştı. Mavi kadifeden, gümüş nakışlı bir çift çarık, gri brokar kuşaklarıyla birlikte pembe ipekten tünikler ve gökkuşağının bütün renklerinde en kaliteli şifonlardan yapılıp altın renkli minik yıldızlarla bezenmiş bir sürü başörtüsü de aldı kızına. Olur da Barbara'nın canı, o sırada evde bulunmayan bir şey çekerse hemen hizmetkârlardan biri şehre yollanır, pazardan alınırdı kızın istediği. Barbara'nın, babasının evinin dışına çıkmasına gerek kalmazdı hiç. Arzulayabileceği her şey, malikâneyi çevreleyen beyaz mermer duvarların içinde mevcuttu. Zaten babası onun her arzusunu önceden kestirmekte öyle hızlı davranıyordu ki, Barbara'nın bir şey talep ettiği ender duyulurdu; babasının, kucağına doldurduğu armağanlar sayesinde hiçbir şeyin yokluğunu hissetmiyordu Barbara.

Narin ellerini ev işi yaparak kirletmesi de istenmezdi ondan. Babası bu işler için hizmetkârlar tutmuştu. Bazen Barbara mutfağa uğrar, badem ezmesi ve gülsuyuyla tatlılar yapardı vakit geçirmek için, bazen de canı sıkıldığında yemek üzere fıstık soyardı. Bazen aynasının karşısında

oturup yüzlerce değişik küpesini dener, kehribar mı ametist mi, topaz mı yakut mu diye karar vermeye çalışırdı. Bazen sırf öğle ve akşam yemekleri arasındaki uzun saatler boyunca kendini oyalamak için günde iki üç kez banyo yaptığı olurdu. Bazen de bahçede dolaşırdı, bütün tarhlar ile çimenliklerin bir halının desenleri kadar kesin şekillerle düzenlenmiş olduğu bahçede, ama tek başına olurdu hep, çünkü babası her zaman çok meşguldü. Kimi zamanlar iş için haftalar boyunca evden uzak kaldığı oluyordu. Bu seyahatlerden dönünce de defter-i kebiriyle bilançolarını, altınlarını tarttığı terazisini alıp muhasebe bürosuna kapanırdı. Kızıyla birlikte akşam yemeğine oturduğunda bile tabağının yanında bir envanter olurdu bazen, yerken bir yandan kontrolleri yapabilsin diye.

Bunca işi kızı için yapıyordu. Barbara iyi bakılmadığından, yeterince ilgi görmediğinden yakınamazdı doğrusu. Bütün hayatını, kızına harcayabileceği parayı kazanmak için harcamamış mıydı babası? Her şeyin en iyisine, en fazlasına layık olan biricik kızı değil miydi onun Barbara? Babasının taptığı küçük prensesiydi o. Bu yüzden Barbara da bahçede gezinir ve paralarıyla oynar, kimseye de canının sıkıldığını söylemezdi. Zaten çevresinde kimse olmuyordu ki söyleyebilsin.

Bir gün babası her zamanki gibi muhasebe bürosunda oturmuştu ve alışkanlığı olduğu üzere arada bir pencereden dışarıya bakıyordu, Barbara'nın ne yaptığını görebilmek için. Her ne kadar kızının yanında fazla bulunamasa da onunla ilgili olarak evhamlanır, gözünü üstünden ayırmazdı hiç. Kızının güvenliğinden içinde bulunduğundan emin olmak isterdi. Gözünün önünden uzaklaştı mı hoşlanmazdı bundan. Çok geçmeden ya peşinden bir hizmetkârı gönderir, ya bir bahaneyle yanına çağırırdı kızını. Ama bu kez, kızının çimenlerde bir o yana bir bu yana koşturarak maymunuyla oynayışını seyrederken, artık ço-

cuk olmadığını fark etti. Büyümüş, genç ve güzel bir kız olmuştu. On beş yaşındaydı artık, anneside on beşindeydi ikisi tanışıp evlendiklerinde.

Barbara'nın babası, mermerşahiden yapılma kirli sarı başörtüsünün ancak yarısını örtebildiği kestane rengi, uzun saçlarına baktı kızın, rüzgârda şişip gerilerek vücudunun kıvrımlarını ortaya çıkaran, tül gibi incecik kumaştan kırmızı pijamalarına baktı. O gün akşama kadar kızını izledi ve hizmetkârların da onu izlemekte olduğunu gördü. Hepsi farkındaydı kızın: Taraçanın bir ucunda yakılmış kömür ateşi üzerinde, biberiye dalından şişlere takılı güvercinleri kızartmaya götüren yaşlı erkek de, kuyudan kova kova su taşıyan orta yaşlı erkek de, çakıltaşı patikalardan yabani otları temizlemekle uğraşan genç erkek de. Barbara onların önünde hoplayıp zıplıyor, onlar da yere inik gözlerinin ucuyla bakıyorlardı kıza. Akşam yemeğinden sonra Barbara, iki şeftali ağacı arasına gerilmiş hamağına uzanarak fener ışıklarının altında sallanmaya başladı. Yakınlardaki bir bahçe sandalyesine oturmuş piposunu tüttürmekte olan babası ise arkalarında, gölgelerin arasında dolaşarak kıza bakmakta olan üç hizmetkârın farkındaydı.

Ertesi gün öğle üzeri babası, Barbara'yı ararken banyo yapmakta olduğunu gördü kızın, ve herhalde sıcaktan olsa gerek, terasa bakan banyo kapıları ardına kadar açık bırakılmıştı. Oradan geçecek herhangi biriyle kızın arasında incecik mavi ketenden bir perde vardı sadece. Kapılardan birinin ardına diz çöken baba, menteşeler arasındaki yarıktan kızını gözetlemeye başladı.

Esmer bacaklarından birini, tunç banyo küvetinin bir kenarından aşağı sarkıtmış, kendi kendine bir melodi mırıldanarak kollarını sabunluyordu kız. Gövdesinden yasemin kokulu buğular yükselmekteydi, dışarıdaydı sanki, açık havada, kahkaha çiçeklerinin, hanımellerinin, gülle-

rin ekili olduğu kameriyenin altında uzanıvermiş gibiydi. Öyle kuvvetli ve tatlı bir kokuydu ki bu, izinden gitmemek, kaynağını bulmaya çalışmamak elde değildi. Bakmaya devam etmeyi istememek elde değildi.

Barbara'nın babası geri çekildi. Fakat aceleyle mermer basamağa ayak parmağı çarptı ve bir küfür savuruverdi. Küvetten fırlayan Barbara, vücuduna bir havlu sarıp kapıya koştu hemen. Perdeyi kenara çekerek dışarı, karanlığın çökmeye başladığı bahçeye baktı, ama kimseyi göremedi.

Babası, kalbinde bir sıkıntıyla oturuyordu şimdi muhasebe bürosunda. Barbara, balyalar dolusu ipek halılarından da, tümsek tümsek pırıltılı altınlarından da kıymetliydi onun için. Elması ve incisiydi onun, baharatları ve fildişi, narin porseleni, minesi, telkârisi, gül kesimli kristali, incecik işlenmiş camıydı. Su kadar gerekliydi ona. Soluduğu havaydı. Oysa şimdi, onun adına korkuyordu babası. Kızı çok savunmasızdı. Korunmaya muhtaçtı. Onun alevi, babasının hep koruyup gözetmek istediği ışığıydı, tatlı tatlı ve hiç azalıp sönmeden sonsuza kadar yanmalıydı bu evde. Onun bakir toprağıydı Barbara ve böylece babası, kimsenin ona zarar vermesine müsade etmemeye ant içti.

Kızını esirgemeleri için dua etti tanrılara ve duası kabul oldu. Barbara'nın on altıncı doğum gününden birkaç hafta önce bir karşılık buldu duaları ve babası, ne yapması gerektiğini bütün açıklığıyla kavradı birden.

Ellerinde kazma kürekle bir grup işçi getirildi şehirden. Nar ağaçlarını ve yabani gülleri keserek bahçenin orta yerini, tam göbeğinde büyüdükçe büyümüş o yabani bitki örtüsünü temizlediler, orada bir moloz yığını halinde durmakta olan beyaz taşları kaldırdılar. Sonra Barbara'nın babası tarafından çizilen planlar doğrultusunda sağlam bir kule yaptılar oraya, içine de duvar ve zemin döşemesi kokulu sedir kerestesinden güzel mi güzel bir banyo, hem de laciverttaşından mozaiklerle bezeli kocaman bir gömme

küveti vardı bu banyonun. Duvarların en yüksek kesimine, tavana iyice yakın bir şekilde iki tane kalın parmaklıklı pencere açıldı; böylece dışarıdan geçen erkekler Barbara banyosunda yatarken bakamayacaklardı ona ve tabii Barbara da onlara bakamayacaktı.

Bu faaliyetler sürerken Barbara, inşaatın biraz ötesinde dolaşıp duruyordu bahçede. Ama tabii peçesinin ardından işçilere meraklı bakışlar atamayacak kadar uzakta değildi. Babası gördü bunu ve şöyle düşündü: Tam zamanında harekete geçmişim.

Yeni bina tamamlandı. Banyonun yanı başında gümüş hamam tasları ve bir yığın keten havlu hazır bekliyordu. Deniz kabuklarının yukarı doğru açılmış pembe avuçlarında sabunlar ve kına vardı. Banyoda eksik olan tek şey, banyo yapacak kişiydi artık.

Ertesi sabah babası, Barbara'nın doğum gününü kutladıktan sonra kuleye götürdü kızını. Banyonun kapısını açarak ona yolu gösterdi. Kızın, babasına karşı görev borcuyla savurduğu memnuniyet çığlıklarını bastırdı, elini kaldırarak.

– Bunların hepsi senindir, sevgili kızım, dedi: Yapılan masrafı olsun, harcanan emeği olsun hiç aklına getirme. Senin için yaptım ben bunu. Bilirsin ki seni memnun etmek için her şeyi yaparım. Senden tek istediğim burada kalacağına, asla dışarı çıkıp dolaşmayacağına söz vermen. Bu güzel banyoevinde kalacağına ve asla buradan ayrılmayacağına söz ver bana.

Barbara'nın babasına hayır demesine gerek olmamıştı o zamana kadar, çünkü babası ona her istediğini vermiş ve karşılığında da sadece varlığını talep etmişti. Oysa şimdi, hayatında ilk kez Barbara, buna karşı koyacak iradeyi buluyordu kendinde. Ve belki de babası onu o kadar çok sevdiği için bulabilmişti adama karşı koyacak gücü.

– Hayır, dedi: Hayır, buna söz veremem.

Babası ansızın korkunç bir gazaba kapıldı. Suratı kıpkırmızı oldu ve hırsla solumaya başladı. Barbara'ya beddua ederek kolundan kavradı onu, sarsmaya başladı. Ona vurmak için elini kaldırdı. Kendini babasının elinden kurtaran kız, banyoevinin en ücra köşesine sığındı. Babası da kapıyı kilitleyiverdi üstünden.

– İşte girdin ve artık burada kalacaksın, diye bağırdı ona kapının ardından: Sonsuza kadar! Bir daha asla çıkmayacaksın dışarı, duyuyor musun beni?

Alnını kulenin kapısına dayayan baba, kapıyla konuşuyordu şimdi: Sen benimsin, sadece benim, artık asla bırakıp gidemeyeceksin beni.

Ve bunları söyledikten sonra da banyoevinin anahtarını oradaki kuyuya atıp uzaklaştı.

Banyoevinin zeminine oturan Barbara, başını kaldırıp çok yukarılarda kalan parmaklıklı pencerelere baktı. Umutsuzluk kâbus gibi çökmüştü üstüne. Yapayalnızdı. Buraya kapatılmıştı işte, öleceği güne kadar burada hapisti. Ölmüş annesi geldi aklına, başını ellerinin arasına alarak ağlamaya başladı.

Yer ansızın kabarıverdi. Başını kaldırıp baktı Barbara. Yer döşemesinden korkunç bir çatırtı çıktı, bir gümbürtü, sonra bir tane daha, arka arkaya patlayan topların sesi gibi. Sedir ağacından döşeme tahtaları çatlayıp yarılmaya başlamıştı. Yarıkların arasından incecik yeşil fidanlar belirdi, gittikçe yükselip kalınlaştılar sonra ve yeşil saplara dönüştüler, saplar hızla sürgün verip büyüyerek yemyeşil yapraklarla doldu. Çok geçmeden dallar, arkasından da ağaç gövdeleri belirdi. Banyoevinin duvarlarını yeşil sarmaşık yapraklarıyla filizleri kapladı. Yeşil tomurcuklar çatlayıp açılarak kıpkızıl nar çiçeklerine yol verdi. Gitgide tombullaşan kırmızı narlar birer birer patlayarak tohumlarını saçtılar yer döşemesine ve yabani yıldızçiçekleri, kırmızısı, moru, mavisiyle bir halı gibi örttü döşemeyi.

Nar ağaçlarından ikisi öyle bir kuvvetle dayanmıştı ki banyoevinin duvarına, sonunda duvar yıkılıverdi ve üst üste iki üç taş kaldı topu topu. İki ağaç aksi yönlere doğru eğilerek gerdikçe gerdiler dallarını ve görünmez ellerce iki yana ayrılıyormuş gibi uzanarak, kule duvarında açılmış kocaman gediği çevrelediler. Böylece bir pencere çerçevesi haline gelmişti iki dal ve aralarında da cam yerine duru ve serin hava vardı sadece.

Barbara yeni penceresinin önünde, yarısı dışarıda yarısı içeride kalan, nar ağacından yapılma yeni pencere pervazının üstüne oturdu, bir bacağını pervazdan aşağı sarkıtmış sallıyordu. Uzaktan babasının geldiğini gördü. Öfke ve meraktan kıpkırmızı kesilmişti adam.

– Ne yaptın sen, cadı? diye gürlüyordu.

– Üçüncü bir pencereye gerek vardı baba, diye yanıtladı kız: Baba için bir pencere, kız için bir pencere yapılmıştı buraya, bir de istediği zaman içeri girebilsin diye ananın kutsal ruhu için pencere gerekiyordu.

Babası, nar yapraklarıyla çiçeklerinin oluşturduğu kemerden içeri eğilerek saçlarından yakaladı kızı ve dışarı sürükledi. Ta şehre kadar öyle sürükleyerek götürdü onu ve yargıcın karşısına çıkardı.

Barbara, sahte tanrılara taptığı için ölüme mahkûm edildi. Başı vurularak idam edilmeye. Fakat tam hüküm yerine getirilecekken düşen bir yıldırım babasını buluverdi ve alev alev yanarak taş kesmesine neden oldu.

Barbara'nın cesedi ise arabayla kentin kapıları dışına çıkarılarak uzaklardaki bir vadiye götürüldü, dağların arasındaki o derin oyuğa atıldı, sonra akbabalar geldiler ve bembeyaz, tertemiz kemiklerden başka bir şey bırakmadılar geride.

Josephine'in Hikâyesi

Hakikati anlatmaya çalış. Bir kısmı çok açık zaten ve açıkça anlatılabilir. Öldüğü sırada benim Josephine'in yanında olmadığımı kabul et. Ben uydurdum onu. Öyle yazdım, seven biri izlenimi yaratmak için. Oysa aslında korkağın tekiydim ben. Ölüm döşeğindeki birinin yanına giremeyecek kadar küçük ve duygusal olduğumu söyleyen Rahibe Maria'ya inandım. Hatta ona şükran duydum galiba, bilmiyorum, hatırlamıyorum. Şimdi anlıyorum da onun derdi benim üzülmem değildi, kendi üzüntüsüydü. Kendi acısıyla uğraşmak durumundaydı ve bir de benimkiyle uğraşmak istememişti. İşte böylece benim adıma keder dedi ve savdı beni. Kendisi sakin kalabilsin diye ölüm döşeğine yaklaşmamı yasakladı. Rahibe Maria'nın gözünde ben kederdim, öfkeydim, isyandım, hayatı boyunca bir rahibe olarak kendi içinde bastırma mücadelesi vermiş olduğu şeylerin hepsiydim. Galiba onu uykusundan uyandırdım ben, rahibe olmasa ne olurdu, onu gösterdim. Ayağını bastığı o huzur dolu zemini yarıverme tehdidi getiriyordum ben, ayakka-

bısına kaçmış taş parçası, tenini dalayan ısırganotuydum, beni ayaklarının altında çiğnemesi ve başından atması gerekiyordu.

Bir kitap alarak oturdum küçük bahçede, okuyormuş gibi yaparak. Duvarın ötesinden gelen şehrin seslerini dinliyordum. Ölmekte olan halamı ellere bıraktım. Yanında yoktum o ölürken. Yanında kalmalıydım oysa, elini tutacak ve onunla konuşacak kadar cesur olmalıydım. Kimse dokunmadı ona, teselliye ihtiyaç duyduysa bile kimse teselli etmedi. Bir sürü bezgin rahibe yatağının ayak ucunda diz çökerek, ölmekte olanlar için yazılmış duaları okudular. Esneye esneye uyanık kalmaya çalıştılar. Josephine, söylediğim gibi benim kollarımda ölmedi. Yalan söylüyordum, kendimi daha iyi hissedebilmek, onun için yapabileceğim her şeyi yapmış olduğuma, ölüm yaklaşırken Josephine'in dehşet duygusuna ve yalnızlığa kapılmadığına kendimi inandırmak için. Ölümünden bir hafta önce hiç korkmadığını söylemişti bana. Onu ayakta tutan Hıristiyan imanı değildi, uzun zaman önce kaybetmişti zaten imanını, tamamen başka bir şeydi. Şimdi anlıyorum ki dehşet duygusuna kapılan ve yapayalnız olan bendim.

Onu acı çekerken görmek dayanılmaz bir şeydi. Paramparça ediyordu beni o görüntü, çünkü halamı iyileştirmek için yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Rahibe Maria, becerikli bir hastabakıcıydı. Josephine'in acısına tanıklık etmekle yetinmemişti. O acıyla uğraştı da, hastasının kendini daha iyi hissetmesini sağlamak için mücadele etti. Benim tek yapabildiğim ise seyretmekti ve buna dayanamıyordum. Yapabileceğim veya verebileceğim hiçbir şey yoktu. Ötekiler giysilerini değiştiriyor, onu yıkıyor, kompres yapıp merhem sürüyorlardı. Benim ise yardım edemeyecek kadar küçük olduğumu kabul etmişlerdi.

Son haftalarında çok az konuştum Josephine'le. Onu görmeye gidiyordum, ama yanında hep başka birileri daha

oluyordu. Baş başa konuşma şansımız çok az olmuştu. Zaten nasıl konuşacağımı bilmiyordum. Buzullar yükseliyordu içimden, sarmalıyorlardı beni. Tenim onların buzdan yüzeyine yapışmıştı. Bunu söyleyemiyordum Josephine'e, çünkü buzlar sesimi boğmuştu. Kalbimi kabir kapısı gibi mühürleyen bir taş vardı içimde. Rahibe Maria, katı bir yüreğim olduğunu, Josephine'i ihmal ettiğimi söylemişti. Lucian'a fısıldadığını duymuştum: Isabel bir kere bile ağlamadı, çok garip bir kız. Suçluyordu beni, ben de onu suçluyordum. Josephine ölüyordu, biz ise kimin ne hissettiği konusunda çekişiyorduk. Nasıl birbirine karışmıştı herkesin kederi. Josephine hasta olduğu için çok kızgındık, azgın boğalar gibi gürleyen kederimizi koyacak yerimiz yoktu. İçimizde biriken öfkeyi birbirimizin üstüne salıyorduk ve bütün bunlar olurken, yavaş yavaş ölmeye devam ediyordu Josephine.

Aziz ve azizelerle ilgili okuduğum bütün hikâyelerde, hepsinin soylu ve esin verici biçimde öldüğü yazılıydı. Vahşi hayvanların dişleri etlerini lime lime ederken bile sevgi çığlıkları atmıştı şehitler ve birbirlerine cesaret vermişlerdi. Gözleri oyulur, karınları yarılırken bile Tanrı'ya imanı haykırmışlardı. Birer örnekti onlar.

Rahibe Maria, yorulduğumu, dinlenmeye ihtiyacım olduğunu görüp de beni odadan göndermeden hemen önce, Josephine yastığın üstünden başını çevirerek bana bakmıştı. Elim sürgüdeydi. Josephine'in gözleri beni arıyordu. Dizleri üstünde duran rahibelerin arasından güçlükle geçtim, yatağının yanında diz çökerek yüzümü yüzüne yaklaştırdım. Hastalık kokuyordu Josephine, ekşi ekşi, iç bulandırıcı. Beyaz hasta takkesinin içindeki yüzü küçücük kalmıştı. O ışıltılı gülümsemesi tekrar yüzeye çıkmaya uğraşıyordu. Ağzının kenarları kıpırdadı. Bir mesajı vardı bana iletecek, bekledim, her ne kadar bütün kaslarım gerilmek, beni yerimden fırlatmak ve uzaklara doğru koş-

turmak istese de. Josephine, güçlükle araladı dudaklarını. Çok yorulmuşçasına dışarı dökülen sözcükler bana tuhaf gelmişti.

Josephine fısıldıyordu: Şaka. Anlayabilirsen komik.

– Ne? dedim, diğerlerinin hepsinin duyabileceği kadar yüksek bir sesle: Şaka olan nedir, halacığım?

Rahibe Maria üzerime eğilerek koltukaltlarımdan tutup kaldırdı beni. Josephine'in bir şey mırıldandığını duydum, ama tam anlayamadım. Ölgün bir yabancı kelime. *Metafor* diyordu galiba. Bahçeye attılar beni, orada yere oturup kitabımın üzerine eğildim ve tepedeki taş kemerin arkasından gelen şarkıya kulak verdim. Mart kedilerinin sesi gibi, derdi Lucian. Rahibelerin berbat şarkı söylediğini düşünürdü. Eşlik etmemişti zaten onlara.

Ertesi gün, sabah erken saatlerde öldü Josephine, yanında Lucian ile rahibeler vardı. Ben dışarıda oturmuş, kitap okuyordum. Güzel bir şekilde, huzur içinde öldü, diye bildirdi Rahibe Maria. Ellerini göğsünde kavuşturmuş, gözleri cennete dikili durumda rahibeleri çağırmış yanına, Kilise'nin sadık ve hakikatli bir evladı olarak öldüğüne ve Tanrı'dan günahlarının bağışlanmasını dilediğine tanıklık etmeleri için. Bir yıl sonra Rahibe Maria, bu son dakikaları anlatan bir yazı kaleme almış, Josephine'in ağzından dökülen, örnek alınacak nitelikteki bütün sözleri de eklemeyi unutmamıştı. Gerekirse Müfettişler'e gösterebilecekti bunu, yahut böyle bir belge talep eden herkese. Benim yanlış duyduğum sözleri de düzeltmiş. Meğer şöyle demişmiş Josephine: Papa. Anlayabilecektir. Paraya ihtiyacımız var. Rahibe Maria'ya bakılırsa bu, Aziz Joseph manastırını Hıristiyan âleminin dört bucağından müminler için bir hac yerine dönüştürme planlarına devam etmesine izin çıktığı anlamına geliyordu.

Ağlaya ağlaya bitap düşmüş, Issızlığın Meryem Anası heykelinin yakınındaki sıranın bir köşesine yığılmıştım.

Bohçamı yastık yapıp başımın altına koydum. Katedralden çıkmaya hazır değildim, nereye gideceğime dair hiç fikrim yoktu çünkü. Sadece bekliyordum. Josephine'den öğrendiğim bir şeydi bu, dikkatini bir şeye vermek istedi mi hücresinin zeminine otururdu hep. Bekleme derdi buna. Yorgunsanız, fark etmiyordu zaten. İçinizi boşaltıyordunuz sadece, bir çanak gibi. Hiçbir şeye ihtiyacınız olmuyordu. Böyle sükûn içinde uyanık ve hazır durmaktan başka bir şey yapmanız gerekmiyordu.

Herkes düşlere dalma der buna veya sadece hayal kurma. Oysa içinde bulunduğunuz sırada bütün durumların en gerçek olanıdır bu. Kuşkucular ve inançsızlar şimdi bunu okuyorlarsa eğer, benim aptal olduğumu, kendi kendimi kandırdığımı, delirdiğimi ve susturulmam gerektiğini düşüneceklerdir, veya belki de omuz silkip dudak bükerek ellerinden bırakırlar kitabı. Ne önemi var? Fark etmez ki. Bir şehrin içinde kıvrıla kıvrıla ilerleyen o uzun tünellere dalmışsanız, daracık suyollarında yelken açmışsanız, bir arı kovanına adım atmışsanız, sonunda kendinizi evinizde hissedeceğiniz yeri bulacağınız doğrudur, hepsi bu kadar.

Benim içimde ise şimdi anlıyorum da, altından yapılma bir katedral varmış. Göğe yükselen sütunlu kemerler, yelpaze gibi açılıveren tonozlu bir çatı, bükümlü camdan bir kap kadar hafif ve narin iki şapel. Sualtı çiçeği gibi açılıveren, filizlerinin yaprakları bir deniz anemonununki gibi dalga dalga açılan bir kilise. Altın katedralin içindeydim ben, altın katedral de benim içimde. Bir inciyi istiridye gibi muhafaza eden altın bir çiçekti o. Sevginin kesinlikli mühendisliğine göre inşa edilmişti.

Ana baba ile çocuk, hepsi bir olmuş üçlü, burada bulunuyorlardı. Altın elbisesini giymiş, kızını bir koluyla dengeleyerek kucağında tutarken, öbür kolunu erkeğinin gövdesine dolamış olan kadın vardı burada. Üçü suyun üstünde adım atıyor, başımın üstündeki havada yüzüyor, ye-

rinde durmaz ışık huzmeleri üstünde dans ediyorlardı, üçü öyle sıkı sarılmıştı ki birbirine, üçü birdi. Altın iplikle dokunmuşlardı. Kendi yaydıkları altın ışıkla pırıl pırıldı üçü de, karanlıkta kendi çevresinde dönen bir güneşti üçü, alevler ve kıvılcımlar saçarak yıldız fırlatan çarkıfelekti, günebakanın o kocaman sarı göbeğiydi. Onları havaya yükselerek sevinçle dans etmeye zorlayan sevgiydi. Kristalle sarmalanmış altın bir figür. Öğle güneşinin doldurduğu alev alev ağaçların arasından yayılan ışık.

Kadın, altın annemdi benim. Telafisi mümkün olmayacak bir şekilde zarar verdiğimi sanıyordum ben ona, ama öyle değilmiş, çünkü bana döndü sonunda, sevgiyle konuştu ve bana adımla seslendi, beni, kendi evi olan o altın katedralde doğurmayı öyle çok istemişti ki.

– Isabel. Isabel.

Tanıdık biri eğilmişti üzerime doğru. Magdalena, yanağımı okşuyordu. Kendime geldim, kilise sırasının bir köşesindeydim.

Beni ayağa kaldırdı. Eşyamı topladım. Josephine'in, önümdeki rahleye koyduğum yadigârı, ortadan kaybolmuştu. Ben uyurken biri çalmıştı demek ki. Lucian'ın mektubunu pelerinimin cebine koydum tekrar, bohçamı toparladım, zümrütlerimi alarak o zavallı kutuya doldurdum ve Magdalena'yla birlikte eve gittim.

Bu yazıyı Magdalena'nın bahçesinde tamamlıyorum. Masamla sandalyemi dışarı taşıyarak, kestane ağaçlarının ilerisindeki çakıltaşı patikaya yerleştirdim, kameriyenin, asma yapraklarından oluşmuş o yaban yeşili kubbenin altına. Yağmur durdu, parlak mavi gökkubbeyi beyaz bulutlardan temizleyen bir rüzgâr çıktı şimdi. Yüzümde güneşin sıcaklığını hissediyorum. Toprağın kokuları yükseliyor Lalelerin kırmızı çanaklarında yağmur damlaları parlıyor. Islaklık ve sıcaklık. Ve Josephine'in varlığı.

Ben icat ediyorum Josephine'i. Oradan buradan derlediğim yazılardan, bölük pörçük parçalardan bir yapbozu kurar gibi. Onu ben uyduruyorum. Benim kelimelerimde, benim hikâyemde yeniden doğuyor. Onarılıyor, bir araya getirilerek yenileniyor, benim ellerimde.

Eve giderken Magdalena şöyle demişti bana: İstediğin kadar kalabilirsin yanımda ve eğer istersen, ikiniz birlikte kaldığınız zaman Josephine'in yaptığı gibi benimle çalışabilirsin de. Biliyorsun Josephine severdi o işi, hafif ve yumuşak bir hava getirmişti.

Düşündüm de o erkek konuklardan bir kısmını yeniden görmek hoşuma gidecekti, özellikle genç olanları ve tabii onlarla bir arada eğlenmek, flört etmek ve oyunlar oynamak ve sevişmek. Uzak Ülke'ye giderek babamı ve ağabeylerimi görmeyi de istediğimi düşündüm. Şehirde yürümek, şehrin bütün keyfini ve gizli yerlerini keşfetmek istiyordum. Lucian'ı bulup Josephine'e dair anlatacaklarını dinlemek istiyordum. Hiçbir şeyi öyle aceleye getirmek istemiyordum. Kendimi tutmadan, korkuya kapılmadan, ileriye, meçhule yol almak istiyordum. İşte bu nedenlerle evet dedim.

O gece eski odamda yattım, Josephine'le paylaştığım odada. Yatağa süzülüp başımın üstüne çekiverdim yorganı.

O karanlıkta çok net bir şekilde duydum Josephine'in sesini. Sözün ortasından devam eder gibiydi, sanki bir süredir konuşmaktaydık da yarım kalan sözünü tamamlıyordu.

– Bu ekmek bedenimdir benim. Bu şarap kanımdır benim. Buna inanırsan her şeye inanırsın. Babam, aşkımdır benim. Otuz yılımı bir mecaz nedeniyle korkuya kapılarak geçirdiğime inanabiliyor musun? Adını bile hatırlayamamışımdır hiç.

Kahkahadan kırılıyordu Josephine.

Mısırlı Azize Mary'nin Hayatı

Gloucestershire'de, Stroud yakınlarındaki Nailsworth'ün bitişiğindeki Blodwell köyünde, Kutsal Tarla Kilisesi'nde otuz yıl süreyle köy papazı olarak görev yapmıştı Zozimus. Pazar ayini, günah çıkarma ve başka kutsal görevler için arabalarına atlayıp kilometrelerce öteden gelen Katolikler'e hizmet veriyordu.

Evinde kâhya olarak çalışan Mary'yi saymazsak olaysız geçti hayatı. Yaşı belirsiz bir kızkurusu olan Mary, bir gece evden kaçarak karanlığa kaybolmuş ve en son Swindon garında, nereye gittiği bilinmeyen bir trene binerken görülmüştü.

Bütün yıl gayretle çalıştı Zozimus ve çiçek bakımıyla kilise temizliği nöbetlerini düzenledi, pazarları gidilen kilise okulunu da, kateşizm derslerini de, İlk Komünyon derslerini de, Cemaate Kabul derslerini de, sonra Genç Anneler Dua Grubu'nu, Aziz Columba Şövalyeleri tarikatını, gençlik kulübünü ve yaşlı yurttaşlar yemek kulübünü örgütledi, tabii Hz. İsa'nın Doğumu oyununa katılmayı unut-

madı, ilahi konserine de, Mayıs'ta Lourdes'a düzenlenen kutsal ziyarete de, Cuma geceleri çevrilen vist partisine de, Cumartesi öğleden sonra çevrilen briç partisine de, yaz şenliğine de, hasat yemeğine de.

Her Temmuz ayının iki haftasında tatile çıkan Zozimus, bir grup papaz arkadaşıyla birlikte Blackpool'a giderdi. Birlikte kumsalda ve iskelede gezinir, bingo oynar, beş çayından önce bir iki bardak bira içer, akşamı da pansiyonda ya televizyon izleyerek ya briç oynayarak geçirirlerdi. Gece olunca viskilerini yudumlayarak yarış haberlerini tartıştıktan sonra hep bir ağızdan bir sıra tespih çekerek dualarını eder, sonra ferahlatıcı deniz havasından ötürü iyice yorulmuş bir halde yatıp uyurlardı.

Ancak son zamanlarda Blackpool eşcinseller arasında gözde bir belde haline gelmişti ve bunlar, kordonda açık açık kol kola dolaşıyorlardı. Zozimus her geçen yıl daha fazla utanmaktaydı bu durumdan, hele bir de pansiyoncu kadınların, papaz arkadaşlarıyla birlikte onu eşcinsel sanıp son derece hoşgörülü ve sıcak karşıladığı, banyolarına pembe havlu koymak gibi özel jestlerle ağırladığı düşünülürse.

İşte bu yüzden, altmışında emekli olup da kilise cemaatinin veda armağanı olarak bonkör bir çek alınca, o yıl Blackpool'a gitmemeye, Mısır ile Kutsal Topraklar'ı da kapsayan bir Akdeniz gezisine katılmaya karar verdi.

– Bunca yıl Kutsal Tarla'nın papazı olarak görev yaptım, diyordu: Gerçek Haçı ve Peygamber Efendimiz'in kutsal ayaklarını basmış olduğu bütün o yerleri dünya gözüyle görmenin zamanıdır artık.

Gri renkli yazlık pantolon ve ceketi temizleyiciden gelmişti. Kendine bir panama şapka, sivrisineklere karşı losyon, Graham Greene'in birkaç romanının cep baskısıyla iki tane pamuklu gömlek aldı, biri turuncu, biri yeşil. O küçük, modern papaz odasından hiçbir üzüntü duymadan

ayrıldı, çirkinliğinden ve kasvetli havasından ötürü bu mekândan hep nefret etmiş olduğunun farkına varmıştı birdenbire. Cemaatinden ayrılıyor olmak da beklediği kadar koymamıştı ona. Şimdi farkına varıyordu ki, onlara hizmetkârlık yapmıştı aslında. Peşlerinde koşturup durmuş, onlar da günün veya gecenin hangi saatinde olursa olsun gelip papazlık görevlerini yapmasını beklemekten çekinmemişlerdi. Onların dertlerini dinlemek zorunda kalmıştı hep, oysa kendisinin derdini dinleyen olmamıştı. Anlaşma böyleydi. Kilise bölgesindeki gündelik ayrıntılarla Kadir-i Mutlak Rabbi sıkmak istememişti Zozimus. O'nu da zahmete girmekten kurtarmaya çalışmıştı, oysa şimdi belki de çok yanlış davranmış olduğunu düşünüyordu. Tanrı can sıkıntısıyla başa çıkamayacak mıydı yani?

– Şimdi her şeyi anlatacağım sana, ulu Tanrım, diye duaya başladı: Bundan böyle Sana anlatacak çok şeyim olacak. Göreceksin.

Düşündü de, papaz arkadaşlarını da özlemeyebilirdi doğrusu. Hepsi de iyi adamlardı gerçi, ama vazifeden başka bir şey bilmezlerdi ki. Ruhunun ferahlamaya başladığını hissediyordu Zozimus. Gemi yol alırken güvertede durarak parmaklığı sıkıca kavradı iki eliyle ve yüzüne, ağzı kulaklarına varırcasına yayılan tebessümü hissetti.

Mısır çok sıcaktı ve ona uygun bir yer değildi, elinden geldiğince uyum sağlamaya çalışıyordu gerçi. Çölden, çölün enginliğinden, açgözlülüğünü gizleyerek insanlığa karşı takındığı umursamaz tavırdan ürktü. Doğayı canlı bir şey olarak düşünmemişti hiç, oysa şimdi çölün kendisini beklemekte olduğunu hissediyordu; arabayla gezintiye çıktıkları bir gün çölden geçerken yığınlar halindeki beyaz kemiklerini gördüğü develeri nasıl yutmuşsa, onu da öyle yutmayı bekliyordu çöl. Elindeki plastik su şişesini sıkıca kavrayarak, burada ne kadar kolay ölünebileceğini düşündü. Onun Tanrısı burada değildi, çünkü İsrailo-

ğulları'nı da alıp başka yere gitmişti. O'nun yerine, hayvan başlı türlü kâfir tanrıları vardı burada ve Zozimus, bu tanrıların adlarını sürekli birbirine karıştırıyordu. Zihnini allak bullak edecek kadar fazla tanrı. Büyük Piramidin içinde, başka bin kadar turistle birlikte kan ter içinde daracık merdivenden çıkar, havasız tünellerden eğilip bükülerek geçerken dehşetten titreyen Zozimus, avaz avaz haykırma arzusunu bastırmak zorunda kaldı. Karnak ile Luksor'daki tapınaklar, üstüne devrilip ezmek istediler onu. Özenle bezenmiş yeraltı mezarları, tensel dünyevi hazlara dayalı sahnelerin tasvir edildiği duvar resimleriyle Zozimus'un imanıyla dalga geçtiler. Her günün sonunda, gezi sona erip de Nil'deki lüks gemiye geri dönüldüğünde rahat bir soluk alıyordu Zozimus, gemide buz gibi soğuk bira ve klima vardı. Kendisini bu kadar rahatsız eden şeyin pagan tanrılar olduğunu inkâr etti hep, asıl kıyıya çıktıkça karşılaştığı günümüz kültüründen rahatsız oluyormuş gibi yaptı: Garip yemeklerden, araba kornalarının aralıksız çalınmasından, taksilerdeki radyolardan yayılan bangır bangır müzikten, durmadan onu yolmaya çalışan gayri resmi turist rehberlerinden, dilencilerden, niye bekâr olduğunu ve çocuğu bulunmadığını bir türlü anlayamayan bütün o mütecessis yabancı adamlardan. Ve panama şapkalı başını demir yumruklarıyla dövüp duran sıcaktan.

Gemiye döndüğünde, üzerinden atmak istediğini düşündüğü rolü seve seve üstleniyordu hep. Kutsal Toprakları'nı gezmek için böyle rahat ve yavaş bir yöntemi tercih etmiş olan birkaç Katolik yolcuya gayri resmi olarak bir nevi papazlık etmeye başlamıştı ve neredeyse evinde hissediyordu kendini. Yanındaki *Yazıt* ve *Katolik Haberci* gazetelerini ödünç verdi onlara, karşılığında da güneş losyonu ve hazımsızlığı önleme yolları konusunda nasihatler aldı, akşamları ise hep birlikte tavla, *scrabble* ve iskambil oynadılar.

Mısır'dan daha Hıristiyan bir kimlik taşıyan Kudüs, daha sevimli bir yerdi. Otelde güzel ve sade Amerikan yemekleri bulunabildiği gibi, tur otobüsünde de video gösterileri ve tuvalet vardı. Zozimus, bu tür şeyleri fazla kafaya takmaması gerektiğini düşünüyor, yine de bunların seyahati daha zahmetsiz hale getirdiğini, turistleri pençesine alan bütün o kaos ve kaza korkularını yatıştırdığını kabul etmekten alamıyordu kendini. Daha önce de yurtdışına çıkmıştı tabii, Lourdes'a düzenlenen yıllık hac gezilerinde örneğin. Ama Fransa egzotik, hatta özel olarak farklı bir yer değildi ki. Pireneler'de de tıpkı Gloucestershire'de olduğu gibi çok yağmur yağıyordu anlaşılan, Fransız rahibeleriyle keşişleri de tıpkı İngiliz meslektaşları gibi o ağır manastır giysilerinin üzerine yağmurluk geçirip lastik çizme giyiyorlardı, üstelik oteller de İngiliz konukları ağırlamaya alışkındı ve onlara kendilerini evinde hissettirme gereğini kavramışlardı. Lourdes tam bir uluslararası merkezdi. Kutsal ziyaret yeri, Avrupa'nın herhangi bir yerindeki herhangi bir on dokuzuncu yüzyıl Katolik Kilisesi görünümündeydi. Mağarada yer alan ve dünyanın her yanındaki bölge kiliselerinde binlerce kopyası bulunan ünlü heykel, insanın içini sıkacak kadar tanıdıktı.

Kutsal Topraklar, Lourdes'a benzemiyordu hiç. Birçok bakımdan Mısır'a benzerdi daha çok, fazlasıyla sıcak, kahverengi, kıraçtı, her yaştan gürültücü dilencilerle, şüphe uyandırıcı kokular yayan tuvaletlerle ve daha yapımı bitmemiş gibi, damı yokmuş gibi görünen küp biçimli derme çatma evlerle doluydu. Dolayısıyla Zozimus, mermer bloktan bir kule görünümünde olup oda servisi sunan bu oteli bulduklarına şükrediyordu, dışarıdaki korkunç dünyayla aralarına kalın camdan pencereler çeken, yapay yolla serinletilmiş bir atmosfer, rahatça uzanılabilen yumuşak koltuklar ve kulaklıkla teyp ya da radyo dinleme imkânı sunan otobüsü de.

Bir öğle üzeri otobüsü kaçırdı. Sıcaktan bunalmış, uyku bastırmış yolcularıyla o yetişemeden kalkıvermişti otobüs, onu almadan kentin yolunu tutmuştu. Nehir kıyısının güzelliklerini görmek üzere düzenlenen keyifli bir geziye katılmıştı Zozimus ve gezi kapsamında sunulan leziz piknik yemeğinden ötürü ağırlık basmış olsa gerek, uyuyakalmıştı bir zakkumun gölgesinde. Uyanıp da otobüsün kalktığını fark edince yürümeye başladı, otostop yapabileceğini ya da bir telefon kulübesi bulup taksi çağırabileceğini düşünüyordu. Oysa tuttuğu yol, Ürdün Nehri'nden gitgide uzaklaşarak çölün içine girmekteydi. Yanlış yola sapmıştı. Kaybolmuştu.

Hiç araba geçmiyordu bu yoldan, taksi ya da telefon kulübesi bulunamayacağı da belliydi. Kızgın güneşin altında kan ter içinde yürüyordu Zozimus. Susuzluktan mahvolmuştu, ama su da yoktu yanında.

İlk kez Mısır'dayken çöl karşısında hissettiği dehşet duygusu geri geldi. Bu yakıcı düzlük sanki başını kaldırmış, dalgasını geçiyordu onunla, böcek gibi bir fiskede onu savuruvermişti ve şimdi de koca ağzını açmış bekliyordu düşüp gebersin diye, tek başına, onu tanıyan herkesten çok uzaklarda ölsün diye.

Sonra bir serap gördü Zozimus. Neredeyse tamamen siyaha dönmüş denecek kadar güneşten kararmış, kırış kırış derisi olan, sıska bir gövde ona doğru ilerlemeye başladı. Bir kadındı bu. Öyle zayıftı ki dümdüz memeleriyle bir oğlan çocuğu gibi görünüyordu, yer yer ak düşmüş olan kara saçları dalga dalga dökülüyordu omuzlarından. Kapkara kollarını açıp ona doğru sallayarak üzerine geldi. Adıyla sesleniyordu sanki Zozimus'a.

– Tanrım, halüsinasyon görmeye başladım, diye feryat etti Zozimus: Demek ki vademi dolduruyorum artık.

Kendini toplamak için çabaladı, taksiratını affetsin diye son kez Tanrı'ya yakarmaya, ruhunu Tanrı'nın huzuru-

na çıkmak için hazırlamaya çalıştı. Ama zaman bulamadı. Çırılçıplak kara kadın yanına kadar gelip ellerini tuttu.

– Peder Zozimus! Peder Zozimus! Sizi burada bulmak ne kadar güzel!

Zozimus, şöyle düşündü kendi kendine: Tanrı'nın gönderdiği bir melek mi yoksa bu? Yoksa beni günaha sokmaya uğraşan bir kâfir ruhu mu? Adımı nasıl bilebilir?

Gülüyordu kadın, kahverengi suratında bembeyazdı dişleri.

– Benim, Mary, kâhyanızdım hani sizin! Hatırlamadınız mı?

Zozimus soluğunu bırakıverdi. Güneş çarpması ve susuzluktan zayıf düşmüş bedeni yere yığılacak gibiydi. O yalpalarken, Mary kolunu omzuna atarak yürümesine yardım etti.

– Şurada, birkaç adım ileride. Biraz gayret, şimdi varacağız gölgeye.

O kadar yakınında duran ufacık kahverengi memeyle karşılaşmasınlar diye kapadı gözlerini Zozimus ve sarsak adımlarını kadının kılavuzluğuna bıraktı. Sonra bir serinlik çöktü üzerine. Her nasılsa, mucize kabilinden, bir gölgeydi artık. Bir su sesi duyuyordu. Ayakların bastığı yer, çöl kumlarından aman vermez tepecikler değil, kereste döşemelerin engebesiz sertliğiydi.

– Basamağa dikkat, diye şakıdı Mary'nin sesi kulağının dibinde.

Kadından buram buram güneş losyonu, kızgın insan teri, ter ve lavanta sabunu kokusu yayılmaktaydı. Tam o kolunu çekip gövdesini uzaklaştırırken açtı gözlerini Zozimus.

Vaha. Sarı zemin üzerine süslü beyaz karakterlerle yazılmıştı bu. Havada salınan bir boncuk perdenin gölgesinde karanlığa ve serinliğe ermiş bir eşiğin tepesinde asılı tabelaydı. Ön tarafta yer alan toz toprak içindeki bahçeye masa sandalye konmuş, erguvan çiçekleri tavan gibi ört-

müştü bunların tepesini. Kenarlardaki saksılardan pembe zakkumlar yükseliyordu. Zozimus'un daha şimdi merdivenini çıktığı küçük ahşap verandada bir şezlong ile bambu bir masa ve sandalyeler vardı. Bir ucunda ise kocaman bir buzdolabı. Bütün verandaya yayılmış asmanın taze tomurcukları, serinlik ve ferahlık katıyordu havaya. Bambudan örülmüş damın uzakta tuttuğu güneş ışınları, incecik şeritler halinde basamaklarda oynaşmaktaydı.

– Oturun, dedi Mary: Size biraz su getireyim, bir de bira.

Zozimus kendini şezlonga bırakarak sırt üstü uzandı. Mary'nin kokusu sinmişti buraya. Onun havlusunun üstünde yatıyordu şimdi. Boncuk perde bir kez şıkırdadı, sonra ikinci kez ve Mary geri geldi. Zozimus'un kupkuru boğazından aşağı soğuk sular iniyordu şimdi. Midesini buz gibi hissedene kadar yuttu bu suları. Sonra derin bir soluk alarak bira şişesine uzandı ve şimdi üstüne çiçekli bir sabahlık geçirmiş olan eski kâhyasına baktı. Ayakları çıplaktı kadının. Ayak tırnaklarına pembe oje sürmüştü.

– Arada sırada çıplak güneşlenmekten kimseye bir zarar gelmez, dedi Mary: Zaten Gloucestershire'i terk etmemin nedenlerinden biri de buydu, orası genellikle pek sıcak olmuyordu ve ahali arasında laf çıkabilirdi.

Kayış gibi olmuş kahverengimsi kara teni yağa bulanmıştı. Kırışıklıklarla çevrelenmiş derin gözlerinin içi gülüyordu Zozimus'a bakarken.

– Ansızın Mısır'a gitme arzusu doğdu içime, dedi: O şekilde yanınızdan ayrıldığım için özür dilerim, ama biliyorum ki önce size danışsaydım beni kararımdan caydırırdınız. O zamanlar çok muhafazakâr bir adamdınız siz.

Zozimus eğilip sandaletlerini çıkardı. Ardından çoraplarını. Ayak parmakları özgür kalmıştı sonunda.

– Neden Mısır?

– Annemle babam savaştan önce tanışmışlar, dedi Mary: Hep Mısır'dan söz ederlerdi, oradaki şen şakrak yaşantıdan, akşam danslarından, kokteyl partilerinden, av seferlerinden, ördek avı falan, çölde yapılan at gezintilerinden. Neye benzediğini görmek istedim.

İç geçirdi.

– Ama değişmiş. Artık öyle bir yer değildi. Acaba bir kısmını uydurdular mı diye merak ettim doğrusu. İnsanlar böyle hikâyeler uydurur, bilirsiniz.

Zozimus büyük bir yudum aldı birasından. Turuncu gömleğinin düğmelerini biraz daha açtı ve kollarını dirseğe kadar sıvadı. Biraz daha bira içti.

– Peki burada ne yapıyorsun?

– Şehir dışında güzel bir yer burası, dedi Mary: Banliyölerden günübirlik gelip yemek yerler burada, çölde gezinirler. Sizin de yaptığınız gibi. Nehir kıyısındaki mesire yerinde mola veren yolculara piknik yemeği hazırlarım. O yediğiniz gözlemeleri kim yaptı sanıyorsunuz? Ben! Gözlemem güzel olurdu, hatırlarsınız, değil mi? Size dağıtılan piknik sepetleri nerede hazırlandı sanıyorsunuz? Burada tabii ki.

Kendinden çok memnun bir şekilde gülümsüyordu Mary.

– Yani şehrin yakınındayız, öyle mi? diye sordu Zozimus: Ben de şehir kilometrelerce uzakta kaldı sanıyordum. Bu uçsuz bucaksız çölde kayboldum sanıyordum.

Mary bambu sandalyesinden kalkıp buzdolabına giderek iki bira daha aldı. Öyle hafif atıyordu ki adımlarını, yerden birkaç santim yukarıda yürüyor gibiydi. Başına güneş geçmiş olduğunu düşündü Zozimus, yine hayal görmeye başlamıştı.

– Anlamadım, dedi: Peki Mısır'a gidecek parayı nereden buldun ve burada nasıl böyle bir yer açtın kendine? Benden aldığın kâhya aylığıyla değil herhalde.

Mary'nin suratı kıpkırmızı oldu. Daha doğrusu, kahverengi suratı daha da kahverengileşti bir anlığına.

– Bu da başka bir konu, dedi: O kadar yeteneğim olduğu halde harcandığımı düşünmeye başlamıştım. Bir papazın evinde kâhyalık etmektense daha iyi bir mesleğim olabileceğini düşündüm. Lütfen bu sözlerimi yanlış anlamayın, Peder.

– Ben tatildeyim, dedi Zozimus: Bana Peder demene gerek yok. Hem zaten üzerimde papaz cüppesi yok, gördüğün gibi.

Mary sigara tuttu ona, o da aldı. Kadının öteki elinden kibriti alarak çaktı. Mary, sigarasını yakmak üzere onun elindeki kibrite eğilirken sabahlığı açıldı, kahverengi memelerinin arasındaki derin yarığı gördü Zozimus, koyu renkli ve kenarları kırışmış yarığı.

– Size söyleyemem, dedi Mary: Bir papaza söylenecek şey değil. Sizi şoke etmek istemiyorum.

– Kırk yıl süreyle her Cumartesi akşamı günah çıkarma hücresinde oturup herkesin itiraflarını dinledim, diye cevap verdi Zozimus: Beni şoke edebilecek bir şey yok. Meraka kapıldığımı da kabul etmek zorundayım. Haydi bakalım. Her şeyi anlat bana.

– Seks konusunda çok parlak bir yeteneğim olduğunu fark ettim, diyerek anlatmaya başladı Mary: Gerçekten seviyordum seksi ve gerçekten iyiydim bu işte. Tabii bekâr ve Katolik olduğum için kendimi zaptetmeye çalışıyordum. Ama Blodwell'den ayrıldıktan sonra kendi kendime dedim ki: Yahu bırak Allah aşkına, insan bir kere yaşar.

– Ee? diye sordu Zozimus: Peki sonra?

– Birçok beyefendiyle arkadaşlık ettim, dedi Mary: Daha Birmingham trenine biner binmez farkına vardım ki, bir sürü yalnız erkek vardı çevrede. Hepsi de bana içki ve yemek ısmarlamaya can atıyordu. Üstüne bir de onlarla yatağa girersem, seyahat masraflarıma da seve seve katkıda bulunmaya hazırdılar.

Sigarasını kültablasında söndürdü.

– Mısır'a kadar düzüşe düzüşe gittim, dedi: Sonra da buraya kadar.

Zozimus'un bakışlarını yakaladı.

– Artık emekli oldum tabii, dedi: Artık sadece zevk için yapıyorum. Para için değil. Sadece gerçekten hoşlandığım insanlarla.

Esneyip gerindi sonra. Ayağa kalkarak sabahlığının kuşağını sıkılaştırdı.

– Akşam yemeğine ne dersiniz? diye sordu: Sonra da biraz yüzeriz.

Mary, bahçedeki ufak mangalda, zeytinyağı ve biberiyede dinlendirilmiş kuzu etiyle kebap yaptı. Zozimus da patlıcanları ince ince dilimleyip kızarttıktan sonra zeytinyağı, limon ve sarımsakla hazırladığı sosu döktü üstlerine. Mary şarabı açarken de domatesle salata yaptı. Batan güneşin bütün çölü kızıl alevlere boğuşunu izleyerek yediler yemeklerini. Gece geç vakitte de, köşelerdeki palmiye ağaçları arasına gerilmiş tele dizili minik renkli ampullerin ışığı altında, küçük bir plastik havuza girerek yüzdüler. Suda sırt üstü yatan Zozimus, lacivert gökyüzünde birer halı parçası gibi savrulup duran palmiye yapraklarını izledi. Yıldızlar çıkmıştı. Orak şeklinde bir ay belirdi gökyüzünde. Karanlıkta cırcırböcekleri ötüşüp duruyordu. Serin suların tenine değişi ipek gibiydi.

Verandada viski içerek son birer sigara yaktılar ve karanlık gökyüzünde parlayan kuyrukluyıldızları seyrettiler. Sonra yatağa gittiler birlikte. Nasıl bir şey beklemesi gerektiğini bilmiyordu Zozimus, daha önce hiç yapmamıştı ki bunu. Mary'nin güneşte yanmış teni güderi gibi yumuşacıktı, dokununca, göründüğünden çok daha yumuşak olduğu anlaşılıyordu. Ağzında ise tatlımsı bir mentollü diş macununun kokusu vardı. Bütün vücudunu okşadı onun Zozimus, çok hafif hareketlerle ve kadının zevk iniltilerin-

den büyük bir sevinç duydu. Mary onu içine alarak sarmaladığında, bacaklarını gövdesine dolayarak dans edercesine kalçalarını oynatmaya başladığında, Zozimus şaşkınlık dolu bir hazla çığlıklar attı. Gerçekten çok iyiydi bu işte Mary ve Zozimus, kendisinin de çok iyi olduğunu keşfetti. Neler hissettiğini anlatmaya çalıştı ona. *Neşideler Neşidesi*'nden bir alıntı yaptı. Mary eliyle ağzını kapadı adamın.

– Bırak şimdi Kitabı Mukaddes'i, lütfen. Artık duymak istemiyorum bunları.

Zozimus, İngiltere'ye dönmesi gerektiğini düşünmeye başlayana kadar iki güzel hafta geçirdi Vaha'da. Kudüs'teki oda rezervasyonunu iptal etmiş, gemiye de dönüşte binmeyeceğini bildirmişti, ama şimdi gerçekten yerinden kıpırdaması gerektiğini düşünüyordu artık. Bütün hayatınızı sadece zevk ü safa ile geçiremezdiniz, öyle değil mi? Yine de çok güzel vakit geçirmişti elbette. Pek kalabalık olmasa da kesintisiz biçimde devam eden müşteri akışıyla ilgilenmeye yardımcı olmuş, içki ve yemek servisi yapmış, birçok müşteriyle ilginç sohbetlere girmiş, güneşlenip havuzda yüzmüş, birbirinden enfes yemekler yemişti ve hayatındaki ilk aşk macerasının sancılarını yaşıyordu şimdi.

– Neden gideceksin ki? diye soruyordu Mary: Burayı sevdiysen kal.

Sonraki yirmi yıl boyunca birlikte işlettiler barı. İkisinin de yaşlılığın hızla çöktüğünü, ölümün artık fazla uzakta olamayacağını hissettikleri gün, Mary onu elinden tutarak çöle götürdü. Öyle hızlı ilerliyorlardı ki, kum tepeciklerini kuşlar gibi sıyırıp geçtikleri hissine kapıldı Zozimus. Çöl artık ürkütücü bir yer olmaktan çıkmıştı. Onun gelip yaşadığı yerdi burası, ona kucak açmış olan ve şimdi de üzerine yatıp uzanma hasretiyle yandığı yer.

Oradan geçen bir aslan, el ele tutuşarak ölmeye yatmış cesetleri buldu ve pençeleriyle bir mezar kazarak iki âşığı gömdü. Ertesi gece çıkan bir rüzgâr çölün kumlarını öyle

bir karıştırdı ki bütün kumullar yerle bir olup bambaşka şekiller aldılar, ta ki mezar yeri ebediyen bulunamamacasına haritadan silinene kadar.

Altın Ev

Altın Ev adını verdikleri şapeli, bir rüyet ile iki mucizenin sonucu olarak Kardinal yaptırmıştı. Rüyet, Rahibe Maria'ya aitti. Mucizeler ise Josephine'e. Ölümünden sonra Josephine, sağlığında pek yapmadığı bir şekilde işbirliği etti Maria'yla. Maria acil yardım için ona dua ediyor, Josephine de yardımını esirgemiyordu. Bu sayede Maria, önceden olduğundan çok daha fazla sevdi onu ve Josephine'in azize mertebesine çıkarılmasını sağlamak için daha büyük bir kararlılıkla çalışır oldu.

Papadan başlayarak kilise yetkililerini Josephine'in cennette olduğuna, dolayısıyla Tanrı ile doğrudan temasa geçebileceğine inandırmak için iki mucize gerekti.

İlk mucize, Josephine'in vücudunun çoğu parçasının, muhtemelen bunları kutsal yadigâr olarak satıp servet yapmayı uman hırsızlarca satışa çıkarıldıktan sonra tekrar manastıra dönmesiydi. Paramparça bir haldeki ceset, bir gece manastır kapısının önüne atılıverdi ve ertesi sabah, tam da Müfettişler resmi bir ziyaret için manastıra gelmek üzerey-

ken Rahibe Maria tarafından bulundu. Azizenin, bir zamanlar bozulmamış bir bütün olan vücudundan geriye kala kala kemikler kalmıştı bir tek: Tertemiz, ağarmış, kurumuş; kaynatılmışlardı sanki. Rahibeler parçaları bir araya getirince, bilebildikleri kadarıyla -e cerrah değillerdi ne de olsa- bütün kemiklerin tamam olduğunu gördüler. Ellerden biri yoktu gerçi, ama sonradan Roma'da ortaya çıktı. Sağ elin serçe parmağı hiç bulunamadı. Müfettişler, cesedi olsun, manastır ile rahibeleri olsun düzgün ve kusursuz buldular. Oradan ayrıldıktan sonra olumlu rapor verdiler. Kardinal, Rahibe Maria'nın armağanını, yani baş, gövde ve elsiz bir kolu kabul etti, ancak kendisi, Altın Ev'in planları üzerine mimarlarıyla görüşürken şimdilik manastırda kalmasını söyledi.

İkinci mucize, kentin hemen dışındaki sazlıkların kıyısında bir arsada futbol oynayan çocukların ortaya çıkardığı büyük bir kemik yığınıydı. Rahibe Maria'nın yeğeni de vardı bu küçükler çetesinde. Akşam yemeği için eve geç kalacağını bildiği ve kamçı yemekten korktuğu için Josephine'e yakararak yardım istemişti. Josephine de oradaki bir toz toprak yığınını kazmasını söyleyerek karşılık verdi ona, işte böylece çocuk, çok eskilerden kalma insan iskeletleriyle dolu bir çukuru ortaya çıkardı. Rahibe Maria, durumu aydınlığa kavuşturması için dua etti Josephine'e. Aydınlanma, bir rüyet aracılığıyla geldi.

Azize Ursula'nın, ardından gelen on bir bin bakireyle birlikte Kutsal Topraklar'dan dönerken bu yakınlardan geçmiş olduğu, şehirde herkesin bildiği bir şeydi. Kutsal Topraklar'da, kâfirlerle savaşan ve onları kılıç zoruyla vaftiz eden Hıristiyan ordularına yardımcı olmuşlardı. Son görevleri ise Josephine'in memleketi olan bu şehirdeki İmansızlar'ı Hak yoluna döndürmekti. Azize Ursula, surların dışından akan nehrin kıyısındaki söğüt ağaçlarının altında mola vermişti bakire savaşçılarıyla birlikte, orasının

son derece hoş ve güzel, piknik yapmak için ideal bir yer olduğunu söyleyerek. Ahali de, on bir bin bir tane kruvasan, on bir bin bir kâse kayısı reçeli ve on bir bin bir sürahi dolusu yeni sağılmış süt getirerek açık havada kahvaltı ikram etmişti.

Rüyette, Maria'nın anlattığına göre Josephine, bir yandan ayağına dolanan yılanları ve şeytanları ve de karaderili kâfirleri çiğneyip ezmekle uğraşırken, bütün bu olayları ayrıntısıyla anlatmıştı. Başına elmas taç takmış, elinde de gümüş bir kılıcı savurmakta olan bu muhteşem kişinin gerçekten Josephine olduğuna emindi Maria, çünkü sağ göğsündeki yıldızların üstünde adı yazılıydı. Josephine, Ursula ile yoldaşlarının, selamete erdirmek üzere geldikleri bu şehirdeki heretikler ile İmansızlar'ın ihanetine uğradığını anlattı Maria'ya. O leziz kahvaltının üstüne şekereleme yaparken, şer güçlerince pusuya düşürülüp katledilmişlerdi, birini bile vaftiz etme fırsatı bulamadan hem de. Bunun sonucunda İmansızlar da, büyük bir kedere kapılan Hıristiyan ahali tarafından katledilmiş, sağ kalanları ise şehirden sürülmüştü. Şimdi Josephine, bir rüyet aracılığıyla Maria'ya görünerek barış, nedamet ve dindarlık vaaz ediyordu işte.

Maria ile kendisine bağlı rahibeler, Kemiklerin Nöbetçisi Küçük Rahibe Kardeşler adını aldılar. Gece gündüz çalışıp bu kutsal yadigâr tepeciğini tasnif ettiler ve etiketlerle adlandırdılar. Tasnif işinde kendilerine yol gösterilmesi için dua etmişlerdi ve bu istekleri de kabul oldu. On bir bin artı bir bakirenin birbirine geçmiş kemiklerini -üstelik hepsi de, imanlarının şanından gelen bir kafa karışıklığından olsa gerek, görünüşte fazlasıyla mahrem ve adaba aykırı biçimlerde sarılmıştı birbirlerine- büyük bir özgüven içinde düzgün öbekler halinde ayırdılar. Kardinal, her bir azizenin yadigârlarının konduğu kutsal kap için ayrı ayrı ödeme yaptı, tabii bu kapların konduğu şapel için de. Ar-

tan kemiklerin kime ait olduğu ise meçhuldü. Kadınlar içinde en kutsal olanlarına ayrı birer yer, isim ve yadigâr mahfazası verildi. Daha az ünlü olanları ise isimsiz kalabalığın bir parçası olmakla yetinmek durumundaydı. Bu iki grup arasında kesin bir ayrım vardı, anında göze çarpan bir ayrım. Azize Ursula ile önde gelen teğmenleri, Altın Ev'in büyük yıldızlarıydı. Diğer on bin kadın ise kemikten bir mozaiğin parçaları olarak yerlerini aldı duvarlarda. Ne yazık ki Josephine'den kalan kemikler de diğerleriyle karışmıştı. On bir bin bakire artı iki kişi vardı artık. Dürüst olmak gerekirse Josephine'in kemiklerinin, bu binanın tam olarak hangi kesimlerinde bulunduğu tamamen tahminlere kalmış bir şeydi. Muhtemelen arka planda yer alıyordu Josephine, azize mertebesindeki kadın astsubayların ve erlerin oluşturduğu soyut desenin içinde. Artık dikkatini Azize Ursula'nın şanı üzerinde yoğunlaştırmış olan Kardinal -zaten Altın Ev de Azize Ursula'ya adanmıştı sonunda- Josephine'in böyle mütevazı bir şekilde ortadan kaybolmasının, onun kendini öne çıkarmaktan sakınan kutsal kişiliğine gayet uygun düştüğü ve gayretli, titiz araştırmalara dayanan azizeliğe kabul sürecinin sonunda, kendi cinsinin en alçakgönüllü, kendini en çok geri planda tutan mensuplarından biri olarak belirlenmesinin Josephine'e bir zararı olmayacağı konusunda Rahibe Maria ile hemfikirdi.

SON

Britanya'nın en heyecan verici romancılarından Michèle Roberts, eleştirmenlerce şu sıfatlarla selamlanmıştır: "En flörtçü haliyle bir Woolf", "en şehvetperest haliyle bir Joyce", "en yaratıcı ve yenilikçi haliyle bir Carter". Her zaman cüretkâr, her zaman kışkırtıcı olan Roberts, bu kez de baba ile kız arasındaki sevginin yasak hazlarını ve sancılarını ele alarak Azize Josephine'in yaşamını ve ölümünü anlatıyor. Kimdir Azize Josephine? Kutsal bir kadın mı, bir fahişe mi? Dini bütünlükte mi bulmuştur sevinci, kâfirce hazlarda mı? Sıradan bir rahibe midir, mucizeler yaratma kudreti olan biri mi? Yoksa bunların hepsi birden mi? Roman kurgusu içine yerleştirilmiş başka başka hikâyelerde ise, roman üzerine değişik yorumları ve belki eserin başka olası versiyonlarını okuyoruz: Bunlar başka azizelere dair son derece çarpıcı, tehlike duygusu uyandıran hikâyeler; tek kollu deli kızların, kulelere kapatılmış güzellerin, baştan çıkarıcı kız evlatların, özetle "yerini bilmeyen kadınlar"ın hikâyeleri. Masalsı imgeler açısından çarpıcı bir zenginlik gösteren ***Kutsanmamış Azizeler*** *aşk, ahlak ve arzunun toprağında okuru sarsıcı, rahatsız edici bir keşfe çıkarıyor.*

Michèle Roberts, her biri önemli övgüler almış sekiz romanın yazarıdır. ***Evin Kızları*** *adlı romanıyla W. H. Smith Edebiyat Ödülü'nü kazanmış ve Booker Ödülü'ne aday gösterilmiştir.*

ISBN 975-533-363-0
9 789755 333632